

**T.C.
POLİS AKADEMİSİ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ
ANABİLİM DALI**

**TÜRKİYE’DE FUTBOL ŞİDDETİ VE HOLİGANİZME
POLİSİN BAKIŞ AÇISI**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Oktay ÇELİK

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Yusuf ARIKAN

ANKARA

MART-2007

ÖZET

Çelik, Oktay, Türkiye’de Futbol Şiddeti ve Holiganizme Polisin Bakış Açısı, Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Yusuf ARIKAN, 171 s.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de Futbol Şiddeti ve Holiganizm’in mevcut durumunu ve polisin bu konudaki tutumu ve bakış açısını ortaya koymaktır.

Araştırmanın evrenini futbol ve diğer spor müsabakalarında güvenliği sağlamak için görev alan Çevik Kuvvet biriminde çalışan polisler, örneklemini ise Sivas İl Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü’nde görev yapan 91 polis ve İzmir İl Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü’nde görev yapan 150 polis olmak üzere toplam 241 Çevik Kuvvet Polisi oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Çevik Kuvvet biriminde çalışan polislerin demografik bilgileri ile birlikte, katılımcıların mevcut yasa ve yönetmelikler, seyirci saldırganlığının önlenmesi, diğer emniyet birimleri ve kurumlarla koordinasyon, stat görevindeki uygulamalar ve eğitim konularına ilişkin görüşleri ve çözüm önerilerini öğrenmek amacıyla 35 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır.

Anket yoluyla elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Veri çözümlerinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama kullanılmıştır.

Sonuçta katılımcılar; yürürlükte olan “Sporda Şiddet Yasası”nın ihtiyaçlara tam olarak cevap veremediğini, seyirci saldırganlığının önlenmesi ile ilgili olarak değişik politikaların izlenmesi gerektiğini, diğer kurumlarla ve özellikle adli makamlarla koordinasyonun sağlanamadığını, statlarda güvenliğin özel güvenlik kuruluşlarınca sağlanması gerektiğini, polisin kendisini spor güvenliği ile ilgili gelişim ve değişimlerden uzak gördüğünü ve bu konularda eğitiminin yetersiz olduğunu değerlendirmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Spor, Seyirci Saldırganlığı, Futbol, Şiddet, Holiganizm, Polis, Çevik Kuvvet.

ABSTRACT

Çelik, Oktay, Current Position of Hooliganism and Football Violence in Turkey and Police Behavior Against It, MA Thesis, Advisor: Assistant Prof. Yusuf ARIKAN, 171 p.

This study aims to reveal current position of hooliganism in Turkey and police behavior against it.

The pool of this study consists of Riot Police, performing to ensure security during football games and other sports organizations. The sample of this study consists of 91 police officers from Riot Police of Sivas Province and 150 police officers from Riot Police of İzmir Province, 241 police officers in total.

A questionnaire, including 35 questions, has been applied to gather data in order to identify demographic data about police officers, and their opinion and suggestions on current law and instructions, prevention of audience aggression, coordination with other police units and other organizations, applications in-duty in stadiums, and training issues.

The data obtained through questionnaire has been analyzed in SPSS software. Frequency, ratio, and arithmetic mean have been used for data analysis.

Eventually, it has been identified that the sample thinks Sports Violence Law, in effect, can not respond demands taking into consideration current law and instructions, it is necessary to apply various policies in order to prevent audience aggression, there is not coordination with other organizations especially judicial organizations, it is necessary to provide security in stadiums through private security agencies, police is not familiar with improvement and change on sports security and training on these issues is not enough.

Key words: Sports, Audience Aggression, Football, Violence, Hooliganism, Police, Riot Police.

KISALTMALAR CETVELİ

AB	:Avrupa Birliği
ABD	:Ana Bilim Dalı
BKYK	:Basın Konseyi Yüksek Kurulu
EGM	:Emniyet Genel Müdürlüğü
EKKM	:Emniyet Komuta Koordinasyon Merkezi
FARE	:Avrupa’da Irkçılığa Karşı Futbol
FIFA	:Uluslar arası Futbol Birliği
KKTC	:Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
MKE	:Makine Kimya Enstitüsü
NBA	:Amerikan Basketbol Ligi
POMEM	:Polis Eğitim Merkezi Müdürlüğü
TBMM	:Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	:Türk Dil Kurumu
TFF	:Türkiye Futbol Federasyonu
UEFA	:Avrupa Futbol Birliği
YLT	:Yüksek Lisans Tezi

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
KISALTMALAR CETVELİ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
TABLolar LİSTESİ	viii
ÖNSÖZ	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ŞİDDET VE SALDIRGANLIK

1.1. Saldırganlık	3
1.2. Saldırganlığın Analizi	5
1.2.1. İçgüdü Kuramları	5
1.2.2. Biyolojik Kuram	6
1.2.3. Engellenme-Saldırganlık Kuramı	6
1.2.4. İpucu-Uyarılmışlık Kuramı	8
1.2.5. Sosyal Öğrenme Kuramı	9
1.3. Şiddet	11

İKİNCİ BÖLÜM FUTBOLDA ŞİDDET VE SALDIRGANLIK

2.1. Spor ve Futbol	15
2.2. Futbol Seyircisi, Taraftar ve Fanatıklık	19
2.3. Futbol Holiganlığı ve Şiddet İlişkisi	28
2.4. Holiganizm ve Irkçılık İlişkisi	38
2.5. Holiganizm ve Medya İlişkisi	40

2.6. Futbol , Politika , Kulüp Yöneticileri ve Şiddet İlişkisi.....	43
--	-----------

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SPOR MÜSABAKALARINDAKİ ŞİDDET OLAYLARI KARŞISINDA POLİSİN TUTUMU VE BAKIŞ AÇISI

3.1. Türkiye’de Sporda Şiddet ve Holiganizm Karşısında Polisin Tutumu	48
3.2. Türkiye’de Sporda Şiddet ve Holiganizmin Önlenmesi ile İlgili Hukuki Durumun Değerlendirilmesi	51
3.3. Sporda Şiddet ve Holiganizme Karşı Polisin Çalışmaları ve Yapılanması	54
3.4. Sporda Şiddet ve Holiganizm Karşısında Polisin Eğitimi.....	58
3.5. Futbol Müsabakalarında Görevli Polisler Yapılan Eleştiriler	61

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

4.1. Çalışmanın Amacı.....	64
4.2. Yöntem.....	65
4.2.1. Araştırmanın Modeli.....	65
4.2.2. Evren ve Çalışma Grubu.....	65
4.2.3. Verilerin Toplanması	66
4.2.3.1. Anket.....	66
4.2.4. Verilerin Analizi	67

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

5.1. Katılımcılara Ait Kişisel Bilgiler	69
5.2. Katılımcıların Önermelere İlişkin Görüşleri	74
5.2.1. Mevcut Yasa ve Yönetmelik İle İlgili Görüşler.....	75
5.2.2. Seyirci Saldırganlığının Önlenmesi Konusundaki Çalışmalar İle İlgili Görüşler.....	76

5.2.3. Diğer Emniyet Birimleri ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon	
Konusundaki Görüşler	78
5.2.4. Stat Görevindeki Uygulamalar İle İlgili Görüşler	79
5.2.5. Eğitim Konusundaki Görüşler	81
5.3. Katılımcıların Çözüm Önerleri	82
 TARTIŞMA	 85
SONUÇLAR	94
ÖNERİLER	97
KAYNAKÇA	100
EKLER	114

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1:	Psikanalitik Kuram	6
Şekil 2:	Dürtü Kuramı	8
Şekil 3:	Engellenme-Saldırganlık Kuramının Yeniden Ele Alınışı	8
Şekil 4:	Sosyal Öğrenme Kuramı.....	10
Şekil 5:	Şiddetin Bireysel/Toplumsal Boyutu.....	13
Şekil 6:	Tahrik Olmaya Bağlı Saldırganlık ve Şiddetin Oluşması.....	36
Şekil 7:	Seyirci Saldırganlığında Psiko-Sosyal Model	37

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1:	Polis Kayıtlarına Geçmiş Sabıkalı Fanatiklerin Eğitim Durumu.....	35
Tablo 2:	Polis Kayıtlarına Geçmiş Sabıkalı Fanatiklerin Taraftar Oldukları Futbol Takımları	35
Tablo 3:	2006 Yılına Ait Ulusal Televizyon Kanallarında Yayınlanan Spor Programları Sayıları	43
Tablo 4:	5149 Sayılı “Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun” un Yürürlüğe Girdiği 07.05.2004 Tarihinden Önce Olaylarla İlgili Yapılan İşlemler.	56
Tablo 5:	5149 Sayılı “Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun” Un Yürürlüğe Girdiği 07.05.2004 Tarihinden Sonra Olaylarla İlgili Yapılan İşlemler.....	56
Tablo 6:	Çalışma Grubunda Yer Alan Katılımcılar.	65
Tablo 7:	Katılımcıların Yaş Durumlarına Göre Dağılımı.	69
Tablo 8:	Katılımcıların Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımı.	69
Tablo 9:	Katılımcıların Rütbe Durumlarına Göre Dağılımı.....	70
Tablo 10:	Katılımcıların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı.	70
Tablo 11:	Katılımcıların Rütbe ve Meslek Deneyimine Göre Dağılımı.	71
Tablo 12:	Katılımcıların Herhangi Bir Futbol Takımı Tutma veya Tutmama Göre Dağılımı	72
Tablo 13:	Katılımcıların Herhangi Bir Futbol Takımı Tutuyor Olmalarının Stat Görevlerinde Olaylara Yaklaşımlarındaki Tutum ve Davranışlarını Etkileme Durumu	73
Tablo 14:	Katılımcıların Futbol Seyircisi Profilleri ile İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı	72
Tablo 15:	Katılımcıların Seyirci Saldırganlığı ve Holiganizm ile İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı.....	73
Tablo 16:	Katılımcıların Spor Güvenliği ile İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı	74
Tablo 17:	Katılımcıların Futbol Sahalarında Yaşanan Şiddetin Sorumlusu Konusundaki Görüşleri	74

Tablo 18:	Katılımcıların Mevcut Yasa ve Yönetmelik Konusundaki Görüşleri.....	75
Tablo 19:	Katılımcıların Seyirci Saldırganlığının Önlenmesi Konusundaki Çalışmalar İle İlgili Görüşleri	76
Tablo 20:	Katılımcıların Diğer Emniyet Birimleri ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon İle İlgili Görüşleri.	78
Tablo 21:	Katılımcıların Stat Görevindeki Uygulamalara İlişkin Görüşleri.....	79
Tablo 22:	Katılımcıların Eğitime İlişkin Görüşleri	81

ÖNSÖZ

Bir çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de en sevilen spor dalı olan futbol, bir sektör olarak sadece ülkemizde değil tüm dünyada büyük bir gelişim evresinden geçmektedir. Ancak sporun özünde olması gereken hoşgörü, özellikle futbol müsabakaları söz konusu olduğu zaman, yerini şiddet, değer çatışmaları, saldırganlık gibi olumsuz tutum ve davranışlara bırakmaktadır. Bu olumsuzluk tablosu çoğu zaman gündemde olan, üzerine gidilmesi gereken sosyal bir problemdir.

Futbol sahalarındaki şiddetin sorumlusu olarak sadece futbolun unsurlarından birini görmek yanlış olacağı gibi, holiganizm ve şiddetin önlenmesinde sadece bir kurumun sorumlu tutulması da yanlıştır. Bu çerçevede çoğu eleştiri okunun hedefi olan Emniyet Teşkilatı, üzerine düşen görevi layıkıyla yapmakta fakat yeterli olamamaktadır.

Bu çalışma, eleştiri oklarının yaylarından çıkmadan önce bir kez daha düşünülmesi, polisin tutum ve yeterliliğinin geliştirilmesine bir nebze katkıda bulunulabilmesi amacıyla ele alınmış ve yapılacak çalışmalara örnek teşkil etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Asıl görevi toplumsal huzur ve barışın sağlanması olan, polis teşkilatının bir an önce asli görevlerine yoğunlaşması dileğiyle, şiddet, küfür, şike, ırkçılık gibi olumsuz her şeyden uzak, futbol dileklerimizle...

Bu çalışmada her zaman desteğini hissettiğim ve yardımını aldığım eşim Deniz ÇELİK’e, çalışmanın her aşamasında destek ve önerileri ile yol gösteren Sayın Yrd. Doç.Yusuf ARIKAN hocama ve Prof. Dr. Güner EKENCİ hocama, akademik hayatımda önemli katkıları bulunan Sayın Doç. Dr. H.Hüseyin ÇEVİK ve Doç. Dr. Turkut GÖKSU Hocama, teşekkür ve şükranlarımı bir borç bilirim.

GİRİŞ

Dünya genelinde en çok izlenen ve taraftarı olan spor dalı “futbol”dur. Bir spor dalı olarak futbol, aynı zamanda şiddet unsurlarının da sahnelendiği bir fenomen olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu şiddet olayları ki ülkelerin birbiri ile savaşmasına neden olacak seviyelere ulaşmış, binlerce insanın futbol maçları nedeniyle meydana gelen olaylar neticesinde hayatını kaybetmesine veya yaralanmasına neden olmuştur.

Bu çerçevede, sporda şiddet ve holiganizm konusu üzerinde çalışılması gereken toplumsal problemler olarak Türkiye ve birçok ülkede güncelliğini korumaktadır. İngiltere ve birçok Avrupa ülkesinde holiganizm konusu alkole dayalı ve maçoluk unsurunun sebep gösterildiği bir olgu olarak ön plana çıkmaktayken (Dunning ve ark.,1988; Williams, 2001), Türkiye’de, holiganizm, genelde işsiz ve erkeklerden oluşan, eğitim seviyeleri düşük aktörlerin yer aldığı fanatizm olaylarına dayalı saldırganlık şeklinde ortaya çıkmaktadır. Birçok araştırma çıkan olayları sadece bir etkene değil içinde medya, hakem, kulüp yöneticileri, amigolar, sorumsuz seyirciler, antrenörler, futbolcular gibi etkenlerinde olduğu çoklu nedenlere bağlamaktadırlar. Ancak doğruluğundan şüphe edilmeyen yegane unsur eğitimsizliktir. Üzülerek söylemek gerekirse ülkemizde, sporda şiddet ve holiganizm konusu, şike, yasadışı bahis, havuz sistemi gibi konuların gerisinde kalmıştır (Demir, 2005:99).

Bireyler toplumda yalnızlığını gidermek ihtiyacını duymaktadır. Bu nedenle bir guruba, bir takıma katılarak yalnızlığını gidermek ister, böylece bir sportif takımı destekleyerek o takımla özdeşleşir ve bireyde takıma hizmet ettiği duygusu oluşur (Özbaydar, 1987:212-217). Takımla özdeşleşme abartıldığında, ortaya çıkan sonuçlar genelde saldırganlık ve bir ileri boyutu olan şiddet ile neticelenmektedir. Gültekin ve ark. (2000:752)’a göre, daha fazla olay çıkarma ve saldırganlık gösterme eğiliminde olan kesimin, statlara daha fazla gelen kişilerdir. Her zaman olmasa bile tribünlere kesici ve delici aletler getirmeye çalışan seyircilerin çokluğu, futbol seyretmekten çok bir savaşa ön hazırlık yargısına ulaştırabilir.

Şiddet olaylarını engellemek amacıyla yürürlüğe konmuş hukuki müeyyideler, şiddetin önünü kesememekte, güvenlik güçleri olayların önlenmesi aşamasında en önemli aktörler olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

Birbirlerinden farklı sosyal yapılara sahip olan ülkelerin bir sosyal sorun olan holiganizmi ve seyirci şiddetini birbirlerinden farklı biçimlerde yaşayacakları düşünülebilirse de futbol karşılaşmalarının yapıldığı mekanlar olan ve dünyanın hemen hemen her yerinde benzer inşa özellikleri taşıyan stadyumların fiziki güvenlikleri, uluslararası sözleşmelerle standarda bağlanmıştır (Demiryürek, 2003:115-116). Güvenlik hizmetlerini sağlayan birimlerin şiddetin önlenmesi ile ilgili aldıkları tedbirler, stat içi ve yakın çevresini kapsamakta fakat çoğu kez yetersiz kalmaktadır. Güvenlik güçlerinin sporda şiddet ve holiganizmi önlemede tek etken olamayacağı, sorunun sporun tüm sujeleri tarafından ele alınması gerektiği bu çalışmada ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Gültekin ve ark.'larına göre (2000) şiddeti önlemede önemli bir rol üstlenen güvenlik güçleri, zaman zaman şiddeti körüklemektedirler. Her ne kadar güvenlik güçleri, kendilerini çıkan olaylardan sorumlu tutmasalar da, görevleri esnasında sorumsuz seyircilerin tahriklerinden etkilendiklerini belirterek, bir bakıma olaylarda aktör olabileceklerinin itirafını yapmaktadırlar.

Bir hizmet dalının profesyonelce yapılması bir takım sorumlulukları da beraberinde getirir. Poliste profesyonellik; uygulamalarında tarafsızlık, görev yaparken vatandaş tahrik etmeme veya vatandaşın tahriklerine kapılmama gibi unsurları içerir (Cerrah, Sevindik, Kavruk, 1998'den aktaran Özmaden, 2004:87).

Bu çalışmada holiganizm ve saldırganlık konularına genel bir bakış yapıldıktan sonra, ülkemizdeki durum ve ağırlıklı olarak polisin tutumu, sporda şiddete polisin bakış açısı irdelenecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞİDDET VE SALDIRGANLIK

1.1 Saldırganlık

“Saldırganlık” dendiği zaman insanlar ilk etapta içeriğinde şiddet olan, kaba kuvvet kullanımını gerektiren karşı taraftaki insanları inciten bir davranışı düşünmektedirler. Oysa saldırganlık sadece fiziki değil aynı zamanda sözel olarak ta gerçekleştirilebilir.

Saldırganlık genellikle, bir başka kişiye sözle yada fiziksel olarak zarar vermeye ya da bir başkasına ait mülkü tahrip etme niyetiyle yapılan davranış olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamalardaki anahtar sözcük *niyet*’ tir (Atkinson ve diğerleri, 1995: 444).

Başka bir açıdan bakıldığında, saldırganlık öfkenin dışa yansıyan ve bir nesneyi, kişiyi yok etmeye yönelik belirtisi olarak yorumlanabilir (Köknel, 1995:157). O halde saldırganlık davranışının gerisinde öfke ve kızgınlık gibi psikolojik durumlarda mevcuttur.

İnsanların patlamaya hazır bomba gibi yaşadığı, en ufak bir olayda içlerindeki öfkeyi dışa vurdukları bir toplumda, saldırgan davranışlar görmemek, yaşamamak ve bu davranışlardan toplum olarak zarar görmemek mümkün değildir.

Bazı psikologlar, saldırganlık davranışını, temelde beslenen niyete göre ikiye ayırmaktadır. Eğer niyet bir başka kişiye acı çektirmek ve zarar vermek ise *düşmanca saldırganlık* tan bahsedilir. Düşmanca saldırganlık içeriğinde çok güçlü kızgınlık ve kasıt içermektedir. Güncel bir örnek vermek gerekirse; 16 Kasım 2005 tarihinde İstanbul Şükrü Saraçoğlu Stadyumunda oynanan Türkiye-İsviçre milli maçı sonrasında, milli futbolcumuz Alpay’ın rakip oyuncuya tekme atması, yardımcı antrenör Mehmet Özdilek’in rakip oyuncuya çelme takarak düşürmesi düşmanca saldırganlık davranışlarıdır.

Diğer saldırganlık davranışı ise **araçsal saldırganlıktır**. Araçsal saldırganlıkta amaç karşı tarafa zarar vermek olmayıp, bir amacı gerçekleştirmek için saldırgan davranışı araç olarak kullanmaktır. Örneğin, futbol müsabakasında serbest vuruştan gelen topu elde etmek için futbolcuların birbirlerini itelemesi, hatta hakeme hissettirmeden rakip oyuncuya vurulması vs... araçsal saldırganlık davranışına örnek olarak verilebilir.

Göksu (2000:68); saldırganlık davranışı konusunda, izin verilmiş saldırganlık ve yer değiştirmiş saldırganlık kavramlarına da değinmiştir. Toplumsal kuralların gerekli kılmadığı fakat toplumsal kurallar çerçevesi dışına taşmayan (Freedman, Sears ve Carlsmith, 1989:193'ten Aktaran Göksu, 2000:68), toplumların belli sınırlar içinde kabul ettiği saldırganlık davranışına örneğin polisin yetkisi doğrultusunda bir suçluyu etkisiz hale getirmesi ve bu esnada cop kullanması, **izin verilmiş saldırganlık davranışı** olarak adlandırılmaktadır. Kişilerin kızgınlığını esas kaynağa değil de kızgınlığının kaynağı olmayan daha güçsüz kimselere yöneltmesi durumuna **yer değiştirmiş saldırganlık** söz konusudur. Birçok durumda, engellenmiş birey engellenme kaynağına karşı saldırganlık gösteremez. Bazen kaynağın tam olarak ne olduğu belli değildir ve kaynağa ulaşılamaz. Kişi neye saldıracağını bilemez, ancak öfke hisseder ve saldıracak bir şey arar. Bazen de engellenmeye yol açan şey o kadar güçlüdür ki, bir saldırı tehlikeli olur. Şartlar engellenme nedenine doğrudan bir saldırıyı durdurursa, saldırganlık yön değiştirebilir-yani saldırgan eylem gerçek engellenme nedeni yerine masum bir kişi ya da nesneye yönelebilir (Atkinson ve diğerleri, 1995: 576, 577).

Öyleyse saldırganlık; bir davranıştır, niyet çerçevesinde olur, zarar verme ve incitmeyi gerektirir.

Genel olarak saldırganlık davranışını irdeledikten sonra, “Acaba seyirci saldırganlığı nasıl açıklanabilir?”, sorusuna cevap bulabilmek için saldırganlık ile ilgili kuramları incelemekte fayda görüyoruz.

1.2. Saldırganlığın Analizi

Kişinin bilinçli ve kasıtlı bir şekilde sosyal çevresine, psikolojik veya fiziki olarak zarar vermeye yönelik bir davranışta bulunmasına “saldırı” denmektedir. “Saldırganlık” ise, kişide saldırı davranışı göstermeye yönelik olan nispeten süreklilik özelliği gösteren bir eğilimi anlatır (Acet, 2005:66).

Saldırganlığı dört boyutta analiz etmek gerekir. Birinci boyut, saldırganlığın bir davranış olduğudur. Saldırganlık bir duygu, düşünce veya dürtü değildir. İkincisi kasıt unsuru söz konusudur. Üçüncü olarak, saldırganlık, zarar verme veya incitmeyi gerektiren bir davranıştır. Son olarak, sadece canlı varlıklara karşı uygulanabilir (Öncü, 2002:10).

Spor açısından, üzerinde durulması gereken iki önemli nokta vardır: Bunlardan birincisi; saldırının hangi amaçla ve kasıtlı yapıldığıyla ilgilidir. İkinci nokta ise; saldırının yöneldiği hedeftir (Acet, 2005:66).

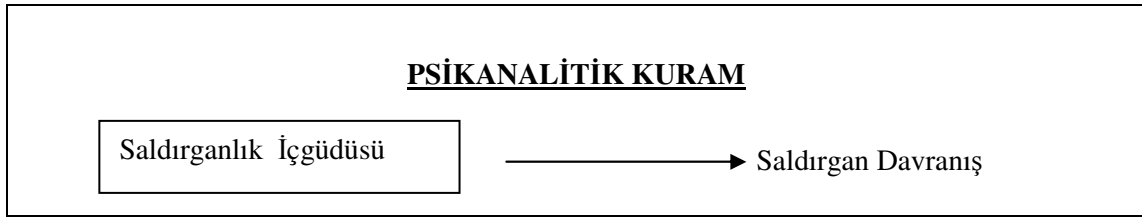
Ancak rakibe zarar veren her davranış, sporda saldırganlık olarak algılanmamalıdır. Spor karşılaşmalarındaki saldırganlığın sınırlarını, ilgili spor dalının kurallarıyla yapılan hareketin taşıdığı niyet ve kasıt belirler (Acet, 2005:66). Öyleyse kurallar dışına çıkılarak yapılan, zarar niyeti ile kasıtlı olarak yapılan sözel veya fiziksel saldırı, sporda saldırganlık davranışdır. Gerek spor sahalarının içinde, gerekse seyirci veya taraftarlar tarafından müsabaka alanları çevresindeki saldırganlık olaylarının bir çok faktörü vardır. Saldırganlığın analizini, saldırganlık kuramları ile açıklamak daha doğru olacaktır.

1.2.1. İçgüdü Kuramları

Freud, saldırganlığı temel bir içgüdü olarak değerlendirmiştir. Freud’a göre ölüm içgüdülerinin enerjisi, boşatılınca ya açık saldırganlık biçiminde ya da kendini yok edici hareketler biçiminde içe yönelik olarak organizma içinde birikir (Atkinson ve diğerleri, 1995: 444). Freud’un görüşleri **psikanalitik** bir yaklaşım olarak değerlendirmektedir. Lorenz ise, hayvanlarda gözlemlediği saldırgan davranışları

insanlara da genelleyerek, saldırganlığın doğuştan gelen ve hayatta kalmak şansını arttıran içgüdüsel ve kaçınılmaz bir davranış olduğunu ileri sürmektedir. Bazı bilim adamlarının **etolojik** yaklaşım olarak dile getirdiği bu görüşe göre Lorenz (1966), düşmanlık ve saldırganlık eğilimlerinin dengelenip, bunların zararsız faaliyetlere dönüştürülebilmesi için saldırganlığın yaşanmasının doğru ve gerekli olduğunu belirtmiştir (Lorenz'den aktaran, Tiryaki, 2000).

Şekil 1. Psikanalitik Kuram

Kaynak: ATKINSON, Rita L., Richard C. ATKINSON, Ernest R. HILGARD,(1995), “Psikolojiye Giriş I”, İstanbul, Sosyal Yayınları:448.

1.2.2.Biyolojik Kuram

Biyolojik kuram, saldırganlığın temelinde, hormonların ve biyolojik unsurların rolünü araştırmaktadır. Saldırganlık ve kromozomlar ilişkisi incelendiğinde, erkeklerdeki fazladan bir Y kromozomunun, saldırgan davranışlara neden olduğu yönünde bulgular elde edilmiştir. Yine beyinde hipotalamus, mesansafalon ve amigdalanın uyarılmasının öfke ve saldırgan davranışlara neden olduğuna ilişkin araştırmalar bulunmaktadır (Tiryaki, 2000: 148-162).

1.2.3. Engellenme-Saldırganlık Kuramı

Freud’cu geleneği reddeden kuramcılar saldırganlığın doğuştan gelen bir dürtü olmadığını, saldırganlığın engellemeden kaynaklanan bir dürtü ile meydana geldiğini savunmuşlardır.

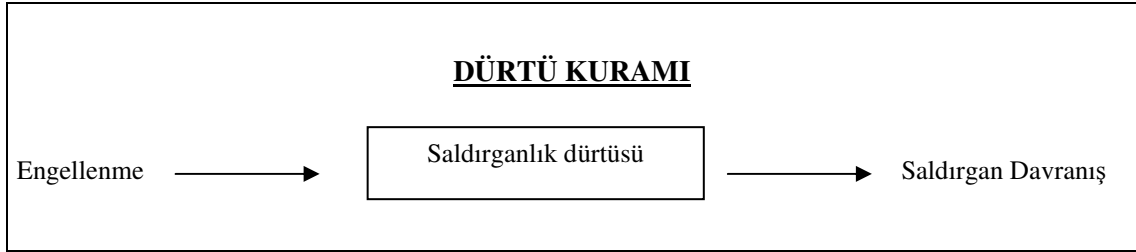
1939'da Dollard, Miller, Mowrer ve Sears saldırganlığın engellenmenin bir sonucu olduğu tezini ortaya atarak *engelleme-saldırganlık hipotezini* gündeme getiren ilk araştırmacılarıdır.

Bu hipoteze göre, engellenme daima bir saldırganlığa yol açar, engellenmenin olduğu her durumda, herhangi bir biçimde ve derecede saldırganlık kaçınılmazdır (Demirkan, 2003). Gerçekten de engelleme her ne şekilde olursa olsun engellemeye karşı kişilerin bazı tepkimeleri kaçınılmazdır.

1941'de Barker, Dembo ve Lewin'in çocuklar üzerinde yaptığı bir deneyde, çocukların çoğu kırık ve eksik parçalı oyuncaklarla baş başa kaldıkları bir odada saldırgan davranışlar sergilediği sonucuna ulaştı. Bu deneyde çocukların saldırgan davranış göstermelerinin cevabı engellenmelerinden kaynaklanıyordu (Atkinson ve diğerleri, 1995).

Öte yandan, saldırganlık dışı vurulup ifade edildiğinde, yani saldırgan bir davranış yapıldığında, katartık bir etki uyandırabilir ve yeni saldırganlık eğilimine ket vurulması, saldırganlığın bastırılması sonucunu doğurabilir. Nihayet engellenmenin nedeni olan hedef kişi ortada olmadığında, saldırganlık başka hedeflere doğru yöneltilir. Hedef değiştirme, engellenmenin şiddetinden, ket vurmanın gücünden, eski ve yeni hedefler arası benzerlikten etkilenir. Engellenme-saldırganlık hipotezi, 1960'larda yeniden formüle edilmiştir (Berkowitz, 1993). Çağrışıcılık perspektifinden yapılan bu yeni versiyon, klasik şartlanma ilkelerine dayandırılmıştır. Buna göre, engellenme-saldırganlık zinciri bazı koşullarda geçerlidir. Eğer engelleyici kişiyle, durumla veya nesnelerle ilgili bir takım dış işaretler yoksa engellenen kişi saldırganlıktan başka davranışlar gösterebilir. Ayrıca tüm hedefler saldırgan davranışlar göstermeye uygun değildir. Çağrışımçı model, daha sonraları tekrar ele alınarak geliştirilmiş ve engellenme ile saldırganlık arası nedensellik ilişkisi, başka faktörlerle (örneğin, engellenmenin niyetli olup olmaması, geçmiş yaşantılar, tarafların kişilikleri, sosyal kurallar) ilişkilendirilmiştir.

Şekil 2. Dürtü Kuramı

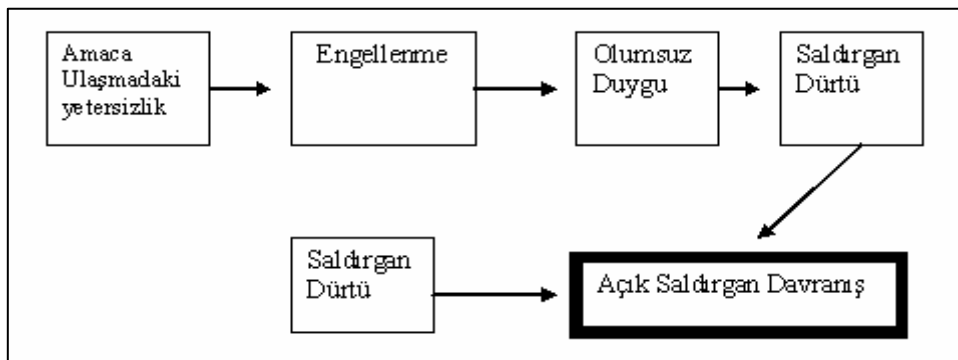
Kaynak: ATKINSON, Rita L., Richard C. ATKINSON, Ernest R. HILGARD, (1995), “Psikolojiye Giriş I”, İstanbul, Sosyal Yayınları:448,

Önemli ve kamuoyunun üzerinde durduğu hassas müsabakalarda, bir takımın kaybettiği durumlarda saldırganlığın arttığı birçok kez gözlenmiştir. Spor müsabakalarında engellenme fazlaca yaşanan bir olgudur. Bu yüzden engellenme-saldırganlık hipotezi spor psikolojisi içerisinde daha etkili bir konumda incelenmektedir.

1.2.4. İpucu-Uyarılmışlık Kuramı

Berkowitz’e göre, engellenme, öfke olarak isimlendirilen duygusal uyarılmışlığın artmasına neden olabilir. Fakat öfkeli olmak, hemen saldırganlığa neden olmayabilir. Çünkü engellenen kişi, eğer hemen saldırgan davranışta bulunursa cezalandırılacağını düşünebilir ve çevresel şartlar uygun olana kadar saldırgan davranışta bulunmayarak ortamın uygun olduğu bir zamanda saldırgan davranışı gösterir (Acet, 2005:64).

Şekil 3. Engellenme-Saldırganlık Kuramının Yeniden Ele Alınışı

Kaynak: ACET,Mehmet, (2005), Sporda Saldırganlık ve Şiddet, İstanbul, Morpa Yayınları,64.

1.2.5. Sosyal Öğrenme Kuramı

Bandura (1973)'ya göre; saldırganlık doğuştan gelen veya içgüdüsel bir özellik olmayıp, edimsel koşullanma, gözlemsel öğrenmeyle öğrenilen bir özelliktir. Sosyal Öğrenme kuramcılarına göre saldırganlık, taklit yoluyla, öğrenilerek, model alınarak öğrenilir. Bu bağlamda televizyon ve görsel medyanın, kamuoyunda oluşturduğu şiddet ve saldırganlık davranışları göz ardı edilemeyecek derecede önemli ve üzerinde durulması gereken bir konudur.

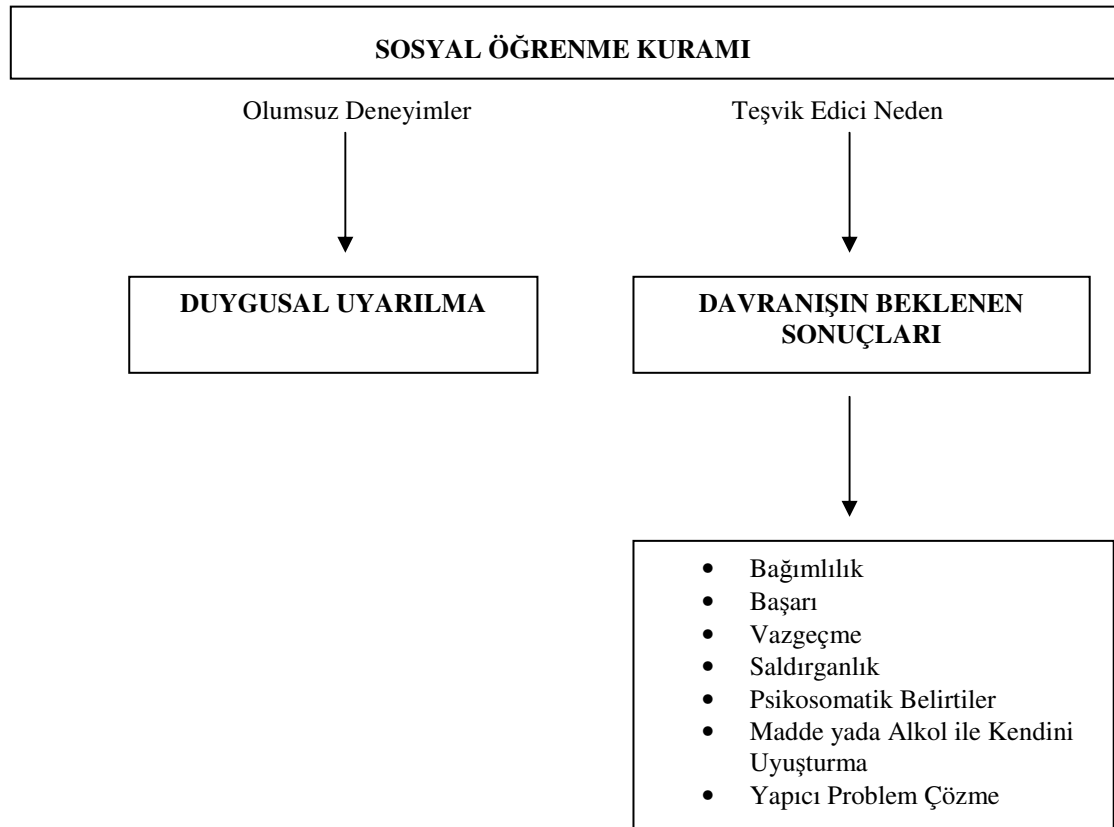
Goldstein ve Arms'ın (1971), Amerikan futbolu ve jimnastik seyircileri üzerinde gerçekleştirdikleri alan çalışması, sosyal öğrenme kuramını destekler niteliktedir. Bu araştırma sonucunda, her iki futbol takım taraftarlarının düşmanlık düzeylerinin, maç sonrasında maç öncesine göre yükseldiği, jimnastik seyircilerinin düşmanlık düzeylerinde fazla bir değişiklik olmadığı gözlenmiştir.

Goldstein ve Arms, bu sonuçları fiziksel temas içeren sporları seyretmenin, insanlarda saldırganlığa karşı olan ketlemeleri azalttığı ve ketlemelerdeki bu azalmanın sözel düşmanlık düzeyinde artışa yol açtığı biçiminde yorumlamışlardır (Kayaoğlu, 2000: 23).

Bu kurama göre saldırganlığın taklit ve pekiştirme yoluyla öğrenildiği görüşü birçok sosyal bilimci tarafından savunulmuştur. Çocuk ilk aylarından itibaren en basit davranış şekillerini bile taklit yoluyla geliştirir. Anne ve babayla başlayan bu taklit etmeler giderek sevdiği, beğendiği ve hayranlık duyduğu diğer büyüklerle devam eder. Sporcular, müzisyenler ve sinema oyuncularını gençlerin taklit etmeye en çok eğilim gösterdikleri kişilerdir. Bu yüzden sporcular örnek davranış ve alışkanlıklarıyla sosyalleşme sürecinde diğer kişilere iyi birer model olabilirler. Model alma şeklinde açıklanan bu öğrenmenin diğer bir şekilde özdeşleşmedir. Özdeşleşmede önemli olan "taklit edilen kişi"dir. Çocuklar ve gençler, aile içindeki alışkanlıkları, problemlere bakış açısı ve problemleri çözüm biçimleri ve kuralları öğrendikleri gibi ana-babanın bazı mimiklerini, ses tonlarını, vurgulamalarını, eğilim ve nefretlerini de farkında olmadan kopya ederler (Ataç, 1991).

Pekiştirme, bir davranışın gelecekte tekrarlanma olasılığını tayin eden etkenlerdir. Bunlar; olumlu pekiştirme, olumsuz pekiştirme, ceza ve sönmedir. Olumlu pekiştirme, davranışın gelecekte tekrarlanma olasılığını arttırır veya davranışın devam etmesini sağlayan faktörlerdir. Olumsuz pekiştirme ise, bir sonucun ortadan kaldırılması ile davranışın tekrarlanma olasılığı artıyorsa veya davranış devam ediyorsa buna olumsuz pekiştirme adı verilir. Cezada ise ortama birey için rahatsızlık veren bir durum katılır ve bunun sonucunda birey bu davranışı yapmaz ise cezalandırılmış olur. Sönme ise hedef veya istendik davranışın azaltılmasını ifade eder. Çünkü davranışı hiçbir sonuç takip etmez.

Şekil 4. Sosyal Öğrenme Kuramı

Kaynak: ŞAHİN, Murat H., Sporda Şiddet ve Saldırganlık, (2003), Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 160.

Hogg ve Abrams, (1988), saldırganlığın grup halinde gösterildiği durumları açıklayamadığından klasik saldırganlık kuramlarına karşı çıkmaktadırlar. Özellikle spordaki seyirci şiddeti grup halinde olduğundan kitle ve kolektif davranışları inceleyen

modern kuramlara ihtiyaç duyulmaktadır. Le Bon, Allport, Hogg, Abrams, Turner, Mann ve Killian kitle davranışlarını inceleyen modern kuramcılarının başlıcalarıdır.

1.3 Şiddet

Sözlük anlamına baktığımızda şiddet:

1. Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik.
2. Hız.
3. Karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma
4. Mecazi Duygu veya davranışta aşırılık, anlamlarına gelmektedir (TDK, 2005).

Başka bir tanımı ise şu şekildedir: “Daha çok insan türünde ve topluluk halinde yaşayan hayvanlarda grup içi otorite sağlamak için diğerinin varlığını ve karizmasından ötürü gelecekte ve yakın zamanda tehdit unsuru görmek ve onu bu konuda denemek daha doğrusu sindirmek için karşı tarafa uygulanan zarar vermeye yönelik psikolojik davranış türü” (<http://tr.wikipedia.org>).

Hemen hemen her yerde karşımıza çıkan şiddet olayları, toplumsal bir sorun olarak öncelikli çözüm bekleyen ve sadece ülkemize yönelik olmayıp, tüm dünyanın gündemini meşgul eden bir olgudur.

Şiddet, fiziksel zarar ve ölümü kapsayacak şekilde kişiye ve başkalarına dönük tehdit veya fiziksel, sözel ve simgesel güçtür (Doğan, 2000: 421). Şiddet en genelde kişiye sadece fiziksel şiddet kullanımı değil, ayrıca psikolojik açılardan onu incitebilen söz, tavır ve davranışları da içine alır. Şiddetin bu tanımı hak ve özgürlüklerin kısıtlanması ve her türlü baskıyı da içermektedir (Kalaycıoğlu ve Kılıç’tan aktaran Bahar, 2002: 15).

Amerika Birleşik Devletleri’nde yapılan bir araştırmada (www.e-kolay.net);

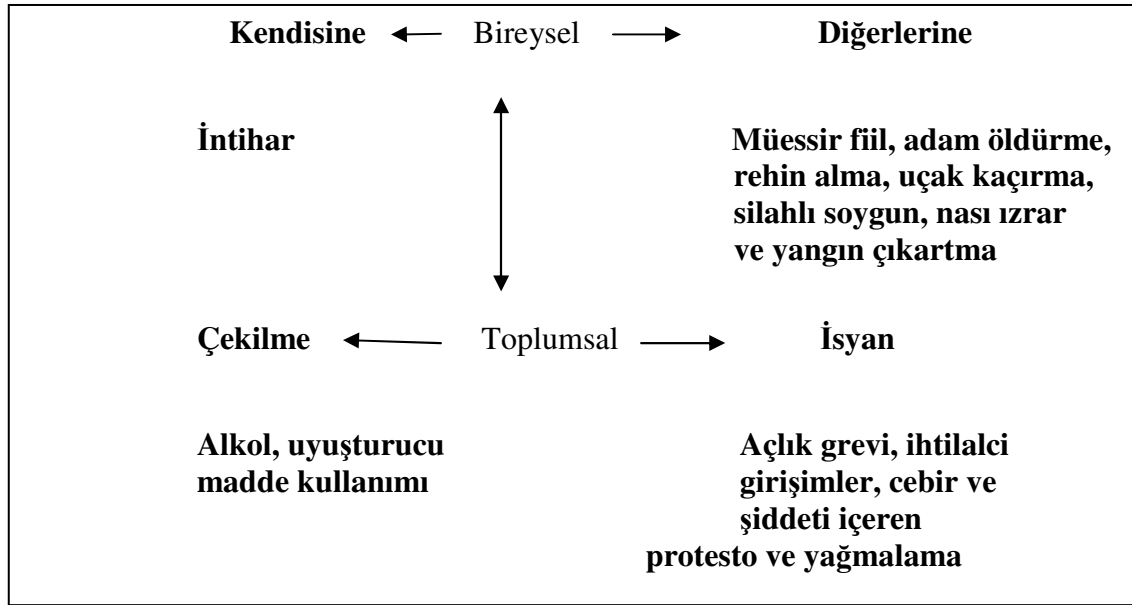
Evde yaşanan şiddet sonucu her 21 günde 1 kadın ölüyor. Her yıl üç milyondan fazla çocuk evde yaşanan şiddet olaylarına seyirci oluyor. Evsiz olan ve sokakta yaşayan kadın ve çocukların %50 sini evdeki şiddetten kaçanlar oluşturuyor. Şiddet gören her üç çocuktan biri büyüyünce şiddet uyguluyor.

Şiddeti doğuran gruplar oluşturdukları kargaşa ortamı sayesinde seslerini duyururken, şiddetin olduğu mekânlarda insanların huzursuz ve tedirgin olması güven duygusunun sarsılmasına neden olmaktadır (www.tbmm.gov.tr, Sporda Şiddet Komisyon Raporu, 2004). Bu çerçevede spor karşılaşmalarında yaşanan şiddet olayları, özellikle futbol karşılaşmalarında yaşanan şiddet olayları gerek taraftar, gerekse o spor dalının güzelliklerini seyretmek niyetinde olan insanları hayal kırıklığına uğratmaktadır.

Şiddeti, sosyolojik bir olgu olarak görmek yanlış olmaz. Şiddetin temelinde genelde ekonomik, psikolojik ve çevresel etmenler mevcuttur. Çoğu bilim adamına göre ise şiddet, saldırganlığın uç noktasıdır. Bu şekliyle konuyu incelediğimizde, şiddetin bireysel ve toplumsal boyutunu aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

- Çözümlememiş ve uzun süre devam eden çatışma durumu;
- Farklı iki grubun belirmesi;
- Kutuplaşma-cepheleşme;
- İnsanlık dışı tutum ve davranışlar;
- Kriz yaratan bir olgu;
- Saldırgan ve yıkıcı eylemlerin belirmesi

Şekil 5. Şiddetin Bireysel/Toplumsal Boyutu

Kaynak: YÜCEL, Mustafa T, (2002), Şiddet ve Saldırganlık , www.kriminoloji.com.

Özellikle spor müsabakalarında yaşanan şiddet olaylarının kaynağında elbette sadece psikolojik ve spesifik sebeplerin yattığını söylemek yanlış olur. Birçok sebep şiddet ve saldırganlık olaylarını körükleyebilir. Ancak sporun kendi içindeki “kazanma” ve “yarışma” dürtüsünün harekete geçirilmesi sürecinde, temel katalizör şiddettir (Şahin, 2003).

Türkiye’de özellikle, ego gücü iyi gelişmemiş kişiler, sahip olmadığı özgüveni ve özsaygıyı, şiddete başvurarak kazanmaya çalışmaktadır (Çelikkol, 2006).

Bu çerçevede, kişilerde gerekli özgüvenin ve ego gücünün kazanılmasının eğitime bağlı olduğunu söylemek yanlış olmaz. Yapılan birçok araştırma da bu tezi doğrular niteliktedir. Gerek yurtdışında gerekse ülkemizde sporda şiddet olaylarına karışan insanların azımsanmayacak bir oranı az eğitilmiş veya eğitimsizdir.

Sosyolojik yaklaşıma göre dört temel grupta şiddetin incelenmesi gerekir. Bunlar; kültürel, yapısal, ilişkisel ve ekonomik etkenlerdir(<http://www.psikoloji.gen.tr>). Kültürel nedenlere göre, şiddetin toplumda kimi durumlarda ve belli kişilere karşı

kullanımının kabul gördüğünü ve bu çarpık yargının kuşaktan kuşağa aktarıldığı savunulmaktadır. Yapısal nedenler ise özellikle olanaksızlardan kaynaklanan yapısal sorunlardır. Kişiler yoksulluk ve olanaksızlıklardan dolayı illegal yollardan isteklerine ulaşmaya çalışmaktadırlar. İlişkisel yaklaşımda şiddet tahrik nedeni ile ortaya çıkmaktadır. Şahısların şiddete tahrik edilmesi gerekmektedir, dolayısıyla ortamda şiddetin mevcut olması gerekmektedir. Ekonomik yaklaşım, kişilerin şiddet sonucunda elde edeceklerinin kâr ve zarar hesabı yaparak, bu tür davranışlara yöneldiklerini öne sürmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

FUTBOLDA ŞİDDET VE SALDIRGANLIK

2.1 Spor ve Futbol

Spor sözlük anlamı olarak Lâtince DİSPORTARE ve DESPORT biçiminde “dağıtmak, bir birinden ayırmak” anlamına gelen sözcüklerden 17. yüzyıldan sonra günümüze gelinceye kadar ilk hecesi aşınarak “SPORT” biçimine dönüştüğü araştırmacılar tarafından öne sürülmektedir. Anabritannica ansiklopedisi “Spor”u “Belirli ölçüde güç ve beceri gerektiren yarışmalı ve eğlenceli etkinlikler” olarak tanımlamaktadır (Anabritannica ansiklopedisi: 606). Spor, insanın bedensel, ruhsal ve aynı zamanda sosyal alanda gelişmesini sağlayan bir uğraşı olup, insanın doğayla savaşından kaynaklanmış bir olgudur.

Bir başka tanıma göre spor; kişisel veya toplu yarışlar biçiminde yapılan, bazı kurallara göre uygulanan beden hareketlerinin tümüdür (TDK, 2006).

Modern Olimpiyatların kurucusu Baron Pierre de Coubertin’e göre; “İsteyerek, arzu ederek, muhtemel bazı riskleri de göze alarak ve daima daha ileri gitmek üzere yapılan bedensel çalışmaların tümü spordur (TBMM, 2004:29).

Spor, bir olgu olarak diğer sosyoloji dallarına göre oldukça yeni bir bilim dalı olan spor sosyolojisi çerçevesinde incelenmektedir. Sporu toplumsal hayat içerisinde yerine getirdiği işlevler açısından ele alan klasik kuramcılara göre spor hem pasif hem de aktif anlamda incelenmektedir. Buna göre spor bir araç niteliğinde olup, saldırganlık dürtüsü ve etkinliklerini törpülemeye ya da insanı dengelemektedir (Talmiciler, 2003: 26).

Spor, faaliyetlerinin temel amacı; ilk etapta yarışmaktır. Ayrıca insanların fizikî, sosyal, psikolojik, kültürel ve zihinsel gelişmelerine katkıda bulunarak topluma sağlıklı nesiller kazandırmaktır. Uluslararası alanda ülkenin tanıtımına katkıda bulunacak elit sporcular yetiştirilmesi de spor faaliyetlerinin amaçları arasındadır (TBMM, 2004).

Tarihi Sümerlere kadar uzanan spor organizasyonları, önceleri tanrılar için yapılıyordu ve bu organizasyonda araba yarışları, güreş, boks, koşu, cirit gibi oyunlar yer alıyordu. Daha sonraları Sümer Devleti'nin yıkılması ile, bugün spor ve spor kültürünün beşiği kabul edilen Eski Yunan'da aynı müsabakalar yapılmaya başlanmıştır. Günümüze kadar uzanan Olimpiyatlar, sporun estetiği ve seyircilere sunduğu güzellikleri sergilemesi yanında takım ve milli beraberlik ruhunu ülkeler düzeyinde sergilenmesine olanak tanıyan en önemli organizasyondur.

Estetik, sağlıklı bir toplum, dayanışma gibi pozitif yanlarının yanı sıra; spor kitleleri peşinden sürükleyen ve dev bir endüstri olmasıyla dikkat çekmektedir. Spor tarihine baktığımızda birçok politik amaç, sporun kullanılması suretiyle insanlar üzerinde uygulanmıştır. Eski Roma'da, halkı farklı alanlara yönlendirmek için kullanılan gladyatör dövüşleri, 1936 yılında Hitler'in uygulamaları ile tamamen ideolojik temellerin sergilendiği Berlin Olimpiyatları, en bilinen örneklerdir.

Talimciler (2003: 30)'e göre spor; egemenlik mücadelesi verilen alanlardan biridir, içinde yaşanan dönem ve koşullar bu mücadele üzerinde etkili olmaktadır.

Dünyada yüzlerce spor dalı olmasına karşın, birçok araştırmacının da hemfikir olduğu; küresel olduğundan kuşku duyulmayan ve milyarları peşinden sürükleyen tek bir spor dalı vardır: Futbol...

Futbol; onbirer kişilik iki takım arasında oynanan, küre biçimindeki özel bir topun eller kullanılmadan ayak, kafa ve vücudun öteki kısımlarıyla vurularak rakip kaleye sokulmasına dayalı spor dalıdır.

Futbolun Anabritannica ansiklopedisindeki tanımı ise şöyledir: 11'er kişiden oluşan iki takım arasında oynanan ve oyuncuların, şişirilmiş bir topu el ve kollarını kullanmadan rakip kaleye atmaya çalışmasına dayanan oyun. Dünyada en yaygın ve en çok tutulan sporlardan biridir (Anabritannica: 205-206). İngilizce "football"; foot: "ayak" ve ball: "top", kelimelerinden oluşmuş ve dilimize "ayak topu" ya da "futbol" olarak geçmiştir.

Futbol, günümüzün en çok sevilen sporu olarak kabul edilir. Bunda, özel bir vücut yapısına gereksinim duyulmamasının, çok kişiyle oynanmasının, seyir zevki

vermesinin ve yüzyıldan fazla değişmeyen kurallarının etki vardır. Öte yandan insanın yaradılışından bu yana çok ilgisini çeken oyun aracı “top”un, futbolu sevdiren önemli etkenlerden biri olduğu görülür.

Futbol öyle bir spor dalıdır ki; uğrunda savaş yapılmış, en kritik olayları bile unutturan, gündemin ta kendisi olabilen, herkesin konuşa bildiği tek dil olabilen ve birçok anlamın yüklenebildiği bir spor dalıdır.

Bugün dünyanın birçok bölgesinde futbola, amacının ve anlamının dışında farklı anlamlar yüklenmektedir. Kimi zaman dini motiflerin, kimi zaman ideolojik faktörlerin, kimi zaman sendikal öğelerin, kimi zaman medyatik unsurların ön plana çıktığı ortamlarda futbolu, bu amaçlara ulaşmada bir araç olarak kullanmaya çalışanların sayısının günden güne giderek artması, futbolu futbol olmaktan çıkarmaktadır (Akşar, 2005).

Günümüzde, sadece bir futbol takımının taraftarı olması sebebiyle birçok oy kazanabilecek durumda olan siyasiler, spor organizasyonlarının önemini göz ardı etmeyerek, her şekilde bu organizasyonları kullanabilmektedirler. Öyle ki; 2006 yılının Ağustos ayında düzenlenen ve milyarlarca kişinin izlediği F1 araba yarışlarının, Türkiye ayağındaki madalya töreninde KKTC Cumhurbaşkanı M. Ali TALAT’ ın ödül vermesi, bu organizasyonu gölgede bırakarak gündem konusu olmuştur.

Kitleleri peşinden sürükleyen spor olarak adlandırdığımız futbolun tarihinin, Aztekler’e kadar uzandığını iddia eden araştırmacılar bulunmaktadır. Bildiğimiz anlamda bir futbol oyunu olmamasına rağmen, topla onanan bir oyundan bahsedilmektedir. Hudson Müzesinde bulunan ve (MÖ. 200-250) yıllarına ait, elinde bir top bulunan oyuncu heykeli, yine (MÖ.700-900) yıllarına ait, üzerinde top oynayanların resminin bulunduğu ve Chrysler Müzesinde sergilenen seramik, bizlere bu konuda ipuçları vermektedir (www.kesfetmekicinbak.com).

Tarihi değer taşıyan bir çok eserden ve zamanımıza kadar kalmış olan bazı anıtlardan anlaşıldığına göre; futbolun M.Ö.3000 yıllarında Asya ve Mısır’da kuralı olarak oynandığı öğrenilmiştir (Urartu, 1987: 5).

Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ı Lugat'it Türk'üne göre, eski Türkler futbol oyununun benzeri olan "tepük" oyununu oynamaktaydı. Eski Yunanlılar ve Romalıların oynadığı "harpastum" ve "follim" denilen bir top oyununda futbolun ilk izlerine rastlanır.

Futbolun Avrupa'daki tarihi ise büyük bir tartışma konusudur. Fransızlar, İngilizler ve İtalyanlar futbolun ilk defa kendi ülkelerinden diğer ülkelere yayıldığını iddia etmektedirler. Ortaçağda Fransa'da "la soule" veya "choule" İtalya'da "calcio" adlı oyunlar futbolun ilk şekilleri sayılabilir. Fakat futbol son şekliyle geçen yüzyılda İngiltere'de doğmuştur. İngiltere kolej öğrencilerinin oynadığı futbol William Webb Elis'in 1823'te rugbinin geleceği hakkındaki tahminini doğrulayan şekilde gelişti; ayakla oynanan oyun elle oynanan oyundan ayrıldı. Futbolun ana yapısı ise 1863'de şekillendi. 1882 yılında ise en yetkili kurum olarak International Board kurulmuştur. 1904 yılında da FIFA (Federation Internationale de Football Associations) kurulmuştur.

Türkiye'de ilk futbol ligi İstanbul'da 1904 yılında kurulmuştur. Bu dönemde futbol, Türk topraklarına İngiliz aileleri sayesinde girmiştir. İlk futbol kulübü İngilizler tarafından 1894 yılında, İzmir'de kurulan Smyrna Kulübüdür. Tamamen Türklerden oluşan ilk futbol takımı olan Galatasaray ise 1905 yılında sahalara çıkmış, 1906'da lige katılmış ve bunu 1907 yılında Fenerbahçe izlemiştir. Atabeyoğlu (1991), "Galatasaray'ın maksadının Türk olmayan takımları yenmek" olduğunu beyan etmektedir.

Türk futbolu ilk yıllarında tamamen halkın milliyetçilik duygularını pekiştiren bir rol üstleniyordu.

Modern futbolun Türk toplumuna girmesi 19. yy. sonlarına rastlar. TBMM'nin faaliyete geçmesi, Türk spor ve futbol hayatında önemli adımların da atılmasına vesile olmuştur (Bozdemir, 1998).

1923'te ilk spor teşkilatı olan Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı ve hemen ardından Türkiye Futbol Federasyonu kurulmuştur. 21 Mayıs 1923'te Türkiye, FIFA'ya kabul edilerek ilk milli maç 26 Ekim 1923 tarihinde Romanya ile yapılmıştır. 1959 yılında ilk lig maçları başlamıştır. 1963-1964 sezonunda ise "İkinci Lig" kurulmuştur. İkinci ligin kurulması ile beraber müsabakalardan çok meydana gelen şiddet olayları

gündem oluşturmaya başlamıştır. Seyirciler arasındaki bu olaylar öylesine sert noktalara ulaşmıştır ki, 40 kişinin hayatını kaybettiği Kayseri Spor-Sivas Spor maçı dünya literatürüne geçerek, 2. ligin kapatılması teklifini bile gündeme getirmiştir.

Futbol içinde rekabeti, hırsı, kimlik edinmeyi, milliyetçiliği, ekonomiyi, dikey hareketliliği, işbölümünü, fanatizmi, holiganları, şiddeti, estetiği, sevinci, üzüntüyü ve en önemlisi şansı barındırdığı için hem en sevilen spor dalıdır, hem de üzerinde en çok düşünülmesi gereken spor dalıdır (Talmiciler, 2003:33).

Bahse konu bu olguların hepsi, futbolun sosyolojik bir boyutunun olduğunu ve araştırılması gereken bir konu olduğunu bizlere göstermektedir. Sayılan bu unsurlara ek olarak, taraftar, seyirci, medya, yöneticiler, hakemler, politikacılar ve güvenlik güçlerini de futbolun içinde yer alan öğeler olarak sıralayabiliriz.

2.2 Futbol Seyircisi, Taraftar Ve Fanatiklik

Kitleleri peşinden sürükleyen bu spor dalının en büyük unsurlarından birisi “seyirci” unsurudur.

Çıkarı aynı olan ve bir spor yarışmasında aynı tepkiyi gösteren, daha önce organize edilmemiş insan grubuna seyirci denmektedir (Acet, 2003: 128). Gutmann’a göre (1986), spor seyircisi bir spor karşılaşmasını canlı yada görsel veya yazılı basında izleyen herhangi bir kişidir.

Taraftar ve seyirci her ne kadar birbiri ile aynı gibi algılansa da, Kılıçgil’e göre (2003), taraftar duygusal olarak takımına bağlıdır. Bu durumda seyirci olup taraftar olmama veya taraftar olup ta seyirci olamama söz konusu olabilir. Seyirci ve taraftar birbirinden ayrı kavramlardır. Seyirci daha çok bir tüketici şeklinde algılanmalıdır. Spor karşılaşmalarını izleyen, dinleyen, veya medyadan takip eden seyirci, bir spor tüketicisi olarak taraftardan ayrılır (Toros, 2003). İngilizce’de taraftar “fun”, seyirci ise “spectator” şeklinde isimlendirilmiştir.

Talimciler (2003), Müminsiz bir din olamayacağı gibi, taraftarsız bir futbolun da olamayacağını belirtmektedir. Ancak taraftarlık olgusu, yaşanan taraftarlık duygusunun yoğunluğu veya tutkusunun oranı ile dikkatleri üzerine çekebilmektedir.

Futbol seyircileri, diğer spor branşlarına oranla farklı bir çizgidedirler. Acet'e göre (2003) futbol seyircileri;

...Takım taraftarlığına dayalı olarak aralarında belli ölçüde bir iletişim ve kolay provoke edilebilir bir heyecan kitlesi hüviyetine sahiptirler. Teşkilatlanma ve müşterek faaliyete yatkındırlar. Bu faaliyetler genelde, yönetim, amigolar ve taraftar dernekleri ile olmaktadır.

Futbol oyunundaki ve takımındaki ruh ve bu ruha duygusal anlamda bağlı olan taraftarlar... futbol ve taraftar ilişkisini Klaus Littmann şu şekilde beyan etmektedir:

Futbolun bir ruhu vardır ve ruhlar da kırılgandır. Bu bir süreliğine ayaklar altına alınabilir, parça parça satılabilir, inkâr edilebilir ve hatta dövülebilir. Ama kaybolduğunda da tekrar elde edilmesi imkânsızdır. Kaybolan ruh, artık sadece hatıralarda yaşamaya devam eder. Ortada ruhsuz bir futbol kaldığında ise bu oyunun milyonlarca taraftarının ne yapacağı meçhuldür (<http://www.sncweb.ch>).

Seyirci şiddeti ve holiganizm konusunda bazı adımlar atabilmek için taraftarlık denen bu olgunun araştırılması gerekir. Taraftar ve takım arasındaki bağın açığa çıkarılması gerekir. Taraftarı takıma çeken, daha doğrusu taraftarın o takımı tutmasını ve bağlanmasını sağlayan nedenler vardır.

Bu konuyu daha iyi irdeleyebilmek için geçmişe giderek, futbol takımlarının doğuşunu incelemek gerekir. Taraftar ve takımı birbirine bağlayan bağ da bu dönemde meydana çıkmaya başlamıştır. Takımın kimler tarafından kurulduğu, politik bir yerinin olup olmadığı, herhangi bir halkı veya kenti simgeleyip simgelemediği, bir sınıfı simgeleyip simgelemediği, bir din veya mezhebi ya da bir milleti simgelemesi taraftarlık için önemli unsurlar ya da aranan bağlardır. Öyle ki bazen sadece takımın renkleri bile o takımın taraftar denen kitleyi kazanmasına yardımcı olabilmektedir.

Sanayi devriminin tüm etkilerinin gözlendiği 1871 öncesine baktığımızda, bugün adından sıkça bahsedilen birçok futbol kulübünün kurulduğunu görüyoruz.. Vakti sınırlı

olan insanlar için spor yapmak bu dönemde gerçekten zordu. Ancak halkın spora öncelikli olarak futbola ilgisi büyüktü. Futbol maçları yerel ve ulusal yönetimleri protesto gösterilerine dönüşüyordu. Devrin baskıcı özelliğinin de etkisiyle toplanan kalabalıklar kolaylıkla yönlendirilebiliyordu. Bu atmosferde futbolun ve diğer sporların desteklenmesi düşünülemezdi. Eleştirilmek ve sorgulanmak istemeyen yönetim organı bu etkinliklere taviz veremezdi. Futbol, okulların oyun sahalarına hapsedildi. İngiltere futbol birliğini kuran 10 takımdan 5 tanesi okul kökenliydi. Ülkemizde ise ilk “yerli” futbol kulübünün Galatasaray olması, futbol liglerinde İstanbul spor, Vefa, Darüşşafaka Nişantaşı gibi okul takımlarının olması aynı durumun tekrarının bizde de görüldüğünü gösterir. Ayrıca artan emek üretkenliği ve iş gününü sınırlayan yasalarla artan kitlesel boş zaman, futbolun ve sporun okullardan çıkıp fabrikalara girmesine yol açtı. Esasında bu da çoğu işverenin işine geldi. Manchester’lı dokuma işçileri “Manchester United”, Kraliyet silah fabrikası işçileri “Arsenal”, liman işçileri “Liverpool”, kömür işçileri de “Nottingham Forest, Derby Country“ gibi takımları kurdular. Ancak sanayileşmenin yaşanmadığı Osmanlı’da fabrika kulüplerine rastlanmaz. Bunun tek istisnası günümüzün Makine Kimya Endüstrisi (MKE) Ankaragücü, devrinin ismiyle İmalat-i Harbiye’dir.

Bir endüstri olma yolunda ilerleyen spora ve spor malzemesi üreticilerine bu fabrika kulüplerinin kendi aralarında oynadıkları maçlar yetmez olmuş, komşu takımları bir araya getiren sürekli ve düzenli yerel liglerin kurulması fikirleri gündeme gelmişti. Bu tür liglerin kurulmasıyla kentler arasında zaten var olan, sanayi devrimiyle ortaya çıkan üretim fazlası kaynağın paylaşımına ilişkin olan problemlere dayanan yerel rekabet daha da kızıştı, kızıştırıldı. Ortaya yerel şovenlik çıktı. Bizde ise yerel lig statüsünde İstanbul Futbol Birliği kurulmasına rağmen futbolun İstanbul, İzmir, Ankara gibi Büyükşehirlerin dışına çıkamaması yerel rekabete engel oldu. Ancak 1960’larda 2. ve 3. liglerin kurulmasından sonradır ki; kent kulüpleri arasında amansız bir rekabet başlamıştır. Ulusal sermaye ülke içinde örgütlendikten sonra hemen ulusal devlet sınırları dışına taşmış, 1870’li yıllardan sonra kurulan ulusal federasyonlar bu aşamalarda uluslararası örgütlenmelere kaynak olmuştur.

Kısacası boş zaman aktivitesi olarak kurulan futbol takımları zamanla o dönemde yaşanan olaylar paralelinde başka biçimler ve amaçlara bürünmüştür. Fabrikaları simgeleyen takımlar, işçileri simgeleyen takımlar, kentleri simgeleyen takımlar futbolun doğduğu iddia edilen İngiltere’de bu şekilde gelişirken, takımların bu kalıpları seyirci profillerini de o dönemde ortaya çıkarmaya başlamıştı. Ancak taraftar ve takım ilişkisi o dönem Avrupa’sında Sanayi Devrimi çerçevesinde şekillenirken Ülkemizde futbol takımlarının ortaya çıkması ve şekillenen taraftarlık anlayışı daha farklıydı. Yabancılardan oluşan ülkemiz futbol takımlarına karşı kurulan ve sadece Türklerden oluşan futbol takımları daha kuruluş aşamasında taraftar biçimini de şekillendiriyordu. Tamamen milli duygular ön plandaydı.

Ülke milliyetçiliği ile başlayan bu taraftarlık olgusu, ilerleyen yıllarda kent milliyetçiliğine dönüşmüş, sonucu ölümle neticelen birçok futbol seyircisi olayları yaşanmıştır.

1900 yılların başı bizim anladığımız manada fanatizm ve holiganizm olaylarının da ortaya çıktığı yıllardır. İngiliz hastalığı olarak bilinen holiganizm aslında tüm Avrupa’nın en büyük sorunlarından birisi olarak bu yıllarda ortaya çıkmaya başlamıştır.

Örneğin, İsviçre’de futbol holiganizmi 1970’lerde başlayan yeni bir fenomen olarak gözükse de temeli 1900’lerin başına kadar gitmektedir. İsviçre’de 1900 ile 1939 arasında kayıtlara geçen 100 civarında holiganizm olayı kayıtlara geçmiştir (Andersson; 2001).

Seyirci olaylarının sıklığı ve büyüklüğü, demografik etkenlere de bağlıdır. Ortaçağda yaşanan şiddet olayları, Gutmann (1986)’a göre, Roma İmparatorluğu ile karşılaştırılamayacak kadar küçüktür. Çünkü Ortaçağ oyunları, küçük ölçekli, az izleyicili ve bu dönemdeki şehirleşme daha azdı.

Seyirci, sosyolojik anlamda, geçici teşkilatlanmış gruplardır (Bozdemir, 1998). Bunun yanında seyirci olmanın temelinde yatan noktalar, bir kümeye ait olma, güven duyma ve koruma gibi mekanizmalardır (Yamen, 1999).

Taraftarlık ise bir kimliktir. Kozanoğlu'na (2002:80) göre herhangi bir takımın taraftarı olmak, futbolla sağlam bağlar kurmak demektir. Yukarıda açıklamaya çalıştığımız bu bağ aslında güçlü bir kimlik kazanımıdır. “Erzurumlu bakkal Recep, Erzurumlu Cimbomlu bakkal Recep” olunca, milyonlarca kişilik “biz” ordusuna katılmış olur.

Bir futbol müsabakasını seyretmenin, takip etmenin, tartışmanın ve sosyal hayatta bir yer vermenin başlıca sebeplerini Wann ve diğerleri (2001), spor taraftarlarının güdülenmelerindeki sekiz faktör olarak literatüre sokmuştur. Bunlar özetle; Kaçış, ekonomik sebepler, heyecan duyma isteği, sporun estetiği, benlik saygısı, bir gruba ait olma, aile gereksinmesi ve eğlencedir.

Futbolla ilgili seyirci kavramlarını belli bir hiyerarşiye soktuğumuzda, taraftarlığın üstünde fanatiklik ve holiganlık kavramlarını görmekteyiz. Fanatik ve holiganları normal bir taraftardan ayıran noktalar, ilk etapta, takıma olan bağlılık dereceleri ve bunu gösterme şekilleridir.

Fanatik kelime anlamına baktığımızda; bir şeye körü körüne bağlı, bağnaz anlamında kullanılmaktadır. Futbol seyirciliği açısından fanatiklik, kazanmak için her yolu meşru gören, sporun estetiği ve güzelliğiyle ilgilenmeyen ve sadece sonuca bakan, tuttıkları takımın renklerini, marşlarını hastalık derecesinde önemseyen vb. davranış özelliklerini gösteren seyirci çeşididir.

Fanatiklerde, genelde kendini kanıtlama üzerine kurulu bir kültür, gergin, asabi, saldırgan bir ruh hâkimdir. Bu kimseler için delikanlılık göstergeleri önemlidir. Dışarıya karşı daha caydırıcı bir görünüm verebilmek başvurdıkları yöntemlerdendir. Sohbetleri genellikle maç, kavga ve cinsellik üzerine yoğunlaşır (Acet, 2003:136).

20 Kasım 2004 tarihinde oynanan Trabzon Spor - Fenerbahçe maçı fanatik seyircilerin tutumlarını irdeleyen çok iyi bir örnektir:

Takımları önce 1–0 sonra da 2–0 yenik duruma düşünce, Trabzon Sporlu bazı taraftarlar, Fenerbahçe formalarını ve bayraklarını yaktılar, sahanın bayrak direğinden Fenerbahçe bayrağını indirdiler. Çünkü kendilerini tanımladıkları, kimlik olarak kabul ettikleri ve artık dünya görüşlerinin temelini oluşturan “Trabzon spor’lu kimliği” bir başka kimlik tarafından tehdit ediliyordu. Kendi kültürel dünya görüşlerini değiştirmektense, diğerini yok etmeye çalışmak amacıyla o kültürü, yani “Fenerbahçe’li kimliği”ni, temsil eden sembolleri (bayrak, forma, ...) yok etmeye çalıştılar. Bu, çok olumsuz ve istenmeyen bir davranış olmasına rağmen, gerçekten de çok işlevsel çünkü sembolleri yok ederek, o sembollerin temsil ettiği kültürel dünya görüşüne de zarar vererek, kendi dünya görüşünü güçlü kılmış oluyorsunuz ve ek olarak rakip kültürün zarar görebileceğini de en azından kendinize ispatlamış oluyorsunuz. Daha fazla enerji gerektirmesine ve çoğu zaman da yasalara karşı olmasına rağmen bu tür davranışların, “Rakip kültür (takım) kesinlikle bizden daha iyi.” gibi bir cümle kurmaktan daha kolay olacağını söylemek yanlış olmayacaktır (Kökdemir ve Yeniçeri, 2004).

Mastercard’ın faaliyet gösterdiği ülkelerde yaptığı futbol araştırmasının sonuçlarına göre, Türkiye’nin en fanatik ülke olduğu belirtiliyor. Sport + Mark AG şirketine yaptırılan futbol araştırmasına göre 19,5 milyon kişi futbolla yakından ilgileniyor. 15 yaş ve üstü kişiler arasında yapılan araştırmada, Türkiye’deki katılımcıların %67’si futbolla yakından ilgilendiğini belirtirken, söz konusu rakam Fransa’da %55, Rusya’da %41 Yunanistan’da ise %48 düzeyinde oldu (Sabah, 2005). Gazetenin 17.04.2005 tarihli bu haberi Türkiye’de futbolun en popüler spor dalı olduğu ve dünya sıralamasında, futbol ile ilgilenen kişi sayısı açısından en üst sırada yer aldığımızdır. Aynı haberin devamında, kendini tam anlamıyla fanatik olarak gören kişilerin oranı, araştırmaya katılanların % 16’sını oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların %53 ‘ünün yaşı ise 15 ile 29 arasında değişmektedir.

Radikal Gazetesinin 07.07.2006 tarihli baskısında, Dünya Kupası boyunca hayatını kaybedenlerin sayısının 50 olduğu belirtiliyor. Aynı haberin devamında, Çin’in Siçuan eyaletinde, sabahın erken saatlerinde erkek arkadaşının maç seyretmesine dayanamayan genç bir kızın 17. kattan atlayarak intihar ettiği de belirtiliyor. İnsanların

sosyal hayatlarını bu derecede etkileyen futbol fanatizmiyle ilgili yüzlerce örnek verilebilir.

Arslan ve arkadaşlarının (1996), futbol seyircilerinin fanatik sayılabilecek davranışlara iten motivasyonel ve psikolojik etmenlerin incelenmesi amacıyla, futbol maçlarında fanatik tarzda hareket eden 160 Elazığ spor seyircisi üzerinde yürüttükleri bir çalışmada elde ettikleri sonuçlar arasında, aşağıdaki en dikkat çekenidir:

Kişiler özel ve iş hayatındaki başarısızlığını, başarılı bir takım tutarak, bu aşırı baskıdan kurtulmak istemektedirler. Özel yaşamlarında sinirli ve saldırgan davranışları olan kişiler, maçlarda fanatik tarz davranışlara daha çok meyilli oldukları görülmektedir.

Aslında taraftarlık olgusunun altında yatan ve sosyal psikolojiyi ilgilendiren bu tutumlar, birçok araştırmacı tarafından çeşitli etkenlere bağlanmıştır. Bunlardan en önemlisi, Talcot Parsons'un “yapısal-görevselcilik” kuramıdır. Parsons, futbolu hayatlarında çok önemli bir etkinlik olarak gören işçi sınıfı kültürünü, “boş vakit etkinliği” olarak niteler ve bu etkinlikler genelde spor ve politika olarak birbirinden bağımsız ve tamamıyla ayrı iki etkinliktir. Spor, kuralları belirli koşullar içinde kişilerin kendilerini ifade etmeye, gerginliklerini gidermeye, saldırganlıklarını bir kanalda kullanmalarına fırsat verir. Bu da kişilerin toplumsal yapıya uyumunu ve toplumsal düzeni sağlar (Kılıcıgil, 2003: 338).

Başka bir anlatımla; bir takıma inançla bağlanma olayının kişilik arayışında olanlar için bir çeşit grup üyeliği sağladığı bazı spor sosyologlarınca belirtilmiştir (Çepe, 1992:25-26).

Bir takıma taraftar olarak bağlanmak, iki önemli fonksiyonun gerçekleşmesini sağlar:

- Bir tür saygınlık ve gurur duygusu veren bir toplulukla beraber olmak,
- Başarısızlıktan ve günlük yaşamın monotonluğundan kaçış (Çepe, 1992:25).

Acet (2003), yapmış olduğu bir araştırmada, Türkiye’de ki futbol seyircilerini, profillerine göre ayırmıştır. Statlarda, sürekli olarak tercih ettikleri mekanlar, sabır durumları, takımlarına olan bağlılıklarını manevi duygularıyla bağdaşlaştırmaları, maçları takip etme dereceleri, gerçekçilik düzeyleri, maç sonuçlarına göre motivasyon durumları, bu profilleri çıkarmakta ölçüt olarak kabul edilmiş, sonuç olarak şu başlıklar altında Türk seyirci profillerini belirlemiştir:

- Mekncılar
- Doyumsuzlar
- Sabırsızlar
- Deplasmanlılar
- Takımla şahlananlar
- Uğura İnananlar
- Gerçekçi Seyirciler

Taraftarlık, çoğu fanatik için, takıma sadakat en önemli olgudur. Tutulan takım, çoğu fanatik için hayatlarındaki en önemli olaylardan birisi, bazen en önemlisidir. Türk seyircilerine uygulanan bir anketin sonucuna göre: “Galibiyet için özel olarak dua edenlerin oranı %40, Sadaka verenler 1000/9, by yaptırdığını söyleyenler ise 1000/2” (Sabah, 2004). Takım için dua etmek, fanatikler için hayatta en çok istedikleri şeyleri manevi boyutlara taşımakla aynı anlama gelmektedir. Bir başka anlatımla, sporseverlik bazen “takım taparlık” haline gelmektedir. İngiltere’de yapılan bir ankette, “Hayatta tuttıkları takımdan daha önemli bir şey olmadığını” belirtenlerin oranı; New Castle United taraftarlarında %46,2, Everton taraftarlarında %44,5, Aston Villa taraftarlarında ise %33,1 (Gazete Pazar 6.7.1997’ den aktaran; Talimciler, 2003:38) oranlarındadır.

Johne (2004), 20.yüzyıl Britanya’sında Futbol, politika ve kalabalık facialarını anlattığı makalesinde, fanatizm önleminin, eğitimden geçtiğini belirtmektedir. “Futbol kahramanlarını taparcasına sevmek”, ibaresini kullanarak, futbolculardan önce seyircilerin kendilerini sevmesini ve hayatlarının en az onlar kadar önemli olduğuna dikkat çekmektedir.

Türk futbol taraftarlarının, diğer ülke futbol takımları taraftarları ile genel olarak aynı özellikleri olsa da, aslında kültürel bazı özellikler, Türk futbol seyircisini diğerlerinden ayırmaktadır. Özellikle milli maçlar, bu tutumların en iyi göstergesidir. Bu tür müsabakalar, tüm dertlerin unutulduğu, milli birlik ve beraberliğin en iyi şekilde ispat edilebileceği, bir nevi savaş alanı olarak algılanmaktadır.

Elbetteki bir spor müsabakasında bu denli fanatik olabilmek, kişinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik durumuna bağlıdır. Bu durumda kişinin ailesi, eğitim durumu, yaşı, yaşadığı toplum ve çevre, arkadaş gurubu, işi önem arz etmektedir.

Yaş ilerledikçe, taraftarlığın dışı vurumunda azalma olduğu tespit edilmiştir (Acet, 2003). “Yaş” fanatiklik açısından çok önemli bir unsur olmasına rağmen “cinsiyet” faktörünün de azımsanamayacak bir önemi vardır.

Futbol maçları erkek egemenliğinin hakim olduğu bir aktivite olarak bilinmektedir, fakat İngiltere’de futbol maçlarına katılan bayan seyircilerin oranı %12 civarındadır (Williams, 2001).

“Tam olarak, bayan seyircilerin, futbol maçlarına ne zaman seyirci olarak katılmaya başladıkları belli olmasa da, 22 Kasım 1920 tarihli “Daily Express” gazetesi, savaş sonrası bayan seyircilerin, futbol maçlarında artmaya başladığını ve bu suretle şiddetin azalacağına işaret etmektedir.”(Dunning ve diğerleri, 1988; 99).

Takım taraftarlığında ve fanatizmde bir diğer önemli unsur referans gruplarıdır. Referans grupları, gerçek üye olup olmamasına önem vermeden bir bireyin davranışlarını tanımlayan ve etkileyen gruplardır. Bireyin bağlı olduğu okul, üniversite, memleket, etnik grup, dinsel grup veya sosyal grup, referans grup statüsüne bürünebilir (Çepe, 1992:27, 28).

Bir nevi din savaşı veren, Protestanlık ve Katolikliği simgelediklerine inanan Glaskow Rangers ve Celtic takımları, İspanyanın Bask bölgesinin milliyetçiliği öne çıkarmış olan takımı Athletic Bilbao, aynı tarzda milliyetçiliklerinden ödün vermeyen FC Barcelona takımları bu konuda örnek olarak verilebilir.

Takımların bir ırkı veya dini simgelemesi birçok şiddet olayının da kaynağını oluşturuyor. Örneğin bir Yahudi kulübü olan Hollanda'nın Ajax takımı, ırkçı saldırıların somut örneklerine maruz kalan bir kurban olarak anılıyor. Ajax'ın Yahudi kökenli bir takım olması nedeniyle Rotterdam kentinin takımı Feyenoord tribünlerindeki taraftarlar Naziler'in Yahudileri zehirleyerek öldürdükleri gaz odalarını ima etmek için 'sıssssssssss' sesi çıkartmaları bu konuda örnek olarak verilebilir.

2.3. Futbol Holiganlığı ve Şiddet İlişkisi

Holigan kavramı ilk olarak 1898 yılında, İngiltere'de maçlarda kavga çıkartan fanatik gruplar için Daily News gazetesinde kullanılan "holigan çeteleri" tanımlamasıyla ortaya çıktığı iddia edilmektedir.. Türk Dil Kurumu Sözlüğünde ise holigan şu şekilde tanımlanmaktadır: "Özellikle futbolda fanatizmi besleyen ve çevreye zarar vermeye eğilimli taraftar, serseri, hayta."

Holiganlık İngiltere'de futbol kalabalıklarının sayısal olarak düşmeye başlamasından çok daha sonra olan 1960'lara kadar ciddi bir sosyal problem olarak tanımlanmamıştır. Holiganlık savaş sonrası futbolun yaygınlığının düşüşüyle ilgili kendi etkisini gösterememektedir.

Ancak gittikçe artan deneyimler ve özellikle holiganlık korkusu en azından bazı fanatikleri 1960'ların ortası ve 1990'lar arasındaki futbol maçlarına katılmaktan caydırdığı konusunda çok az şüphe vardır (Williams, 2001).

Bu dönemde holiganizmin İngiltere'de ortaya çıkması ve Avrupa'ya yayılmasının çeşitli sebepleri vardır. Bunlardan en önemlisi "teritoryalizm" yani alan paylaşımı ve sahiplenmesi güdüsüdür.

Richard Giulianotti, etnografik kökenlerine indiği araştırmasında sorunun, "Kentlerdeki diğer sosyal çelişkiler ile spor alanındaki rekabetin iç içe geçtiği bir sarmal" halinde baş gösterdiğine işaret etmektedir (Arapkirli, 2000). Teritoryalizm,

1960 lı yıllarda ölümlerle sonuçlanan Sivas Spor-Kayseri Spor maçı ile Türkiye’de de yaşanmış ve birçok fanatik saldırganlığı ile günümüzde de yaşanmaktadır.

Amaçları daima olay çıkartmak olan holiganlarda şiddet ve saldırganlık davranışı sıkça görülen davranış çeşididir. Genel olarak, holiganlar anti-sosyal kişilik bozukluğu olarak adlandırılan, psikopat veya sosyopat özellikleri gösteren, çevre ile uyumsuz kişilerdir.

ELYADAL (Eleştirel Yaratıcı Düşünme ve Davranış Araştırmaları Laboratuvarı) olarak "Futbolda Şiddet ve Fanatizm" konulu Türkiye’de yapılan bir çalışmada. Toplam 437 katılımcıdan alınan bilgilere göre; her 100 kişiden 18'i sözel, 8'i de fiziksel şiddet uyguladığını, bunun yanı sıra her 100 kişiden 13'ü de kavgaya karıştığını söylüyor. Ayrıca, yine her 100 kişiden 22'si sözel olarak, 9'u da fiziksel olarak şiddete maruz kaldıklarını ileri sürüyorlar. Yaklaşık her 3 futbol seyircisinden 1'inin şu veya bu şekilde şiddete maruz kalması dikkate alınması gereken bir oran olarak belirtilmektedir (Yeniçeri, Z. ve Kökdemir, D, 2004).

Aynı anket (2004) sonuçlarına göre en holigan futbol takımı taraftarı olarak Fenerbahçe (% 27,5) gösteriliyor, ikinci sırada Ankaragücü (% 7,8), üçüncü sırada Galatasaray ve Trabzonspor (% 6,9), dördüncü sırada ise Beşiktaş (% 5,5) yer alıyor. Tüm futbol takımı taraftarlarının holigan olduğunu düşünenlerin oranı ise % 27,2. İlginç olarak, Beşiktaş ve Galatasaray taraftarları genel olarak Fenerbahçe'yi holigan takım olarak algılarken, Fenerbahçe taraftarları ise genel olarak tüm futbol takımlarını (kendi takımları dâhil) holigan olarak algıladıklarını belirtmişler. En azından bu araştırma kapsamında, kendi taraftarlarında da suç olduğunu söyleyenler sadece Fenerbahçe taraftarları. Fenerbahçe dışındaki takımların taraftarları ise şiddetin sorumluluğunu genelde "diğer" takımda görmektedirler.

Yakın zamanda,2000 Nisanın da, İngiliz ve Türkleri içeren taraftar olaylarında İstanbul’da 2 tane Leeds United taraftarı öldürülmüştür. Bu yıldan sonra Kopenhag’da ki UEFA kupa finalinde Arsenal ve Galatasaray fanatikleri çatışmışlardır.

1985'e döndüğümüzde, İngiliz fanatikleri Brüksel'deki Heysel statyumundaki Avrupa kupası finalinden önce Liverpool taraftarlarının davranışı nedeniyle Avrupa Kulüpler Kupası'ndan 5 yıllık süreyle men edilmişlerdir. Liverpool fanatiklerinin saldırısı rakip Juventus fanatikleri arasında paniğe yol açmıştır ve bu da bir duvarın çökmesine ve İtalyan fanatiği olan 39 kişinin ölümüne yol açmıştır.

1990'da İngiltere liginde bulunan takımların taraftarları Avrupa Kulüpleri Kupası'na yeniden kabul edildiler ve bunun sonucunda çok az kalabalık kargaşası problemi olduğu görülüyor. Almanya'da holiganlık problemi özellikle yeniden birleşme zamanında ve futbol kargaşasına neo-faşist gruplarının katılmasının iddia edilmesiyle vahim bir hal almıştır. Üstelik Hollanda ve İtalya'da ciddi seyirci problemlerinin olması Avrupa'yı alarma geçirmiştir. Ancak 1992'de İsviçre'de Avrupa Kupası maçlarında İngiliz milli takımının fanatiklerini kapsayan problemler, İngiltere fanatiklerini içeren kargaşa ve olayların yok olmadığını göstermektedir. (Davies, 1990; Buford, 1991).

Birçok ülkede holiganlar olmasına rağmen, İngiltere'yi futbol holiganlığı probleminde farklı kılan en azından 3 özellik vardır (Williams, 2001): Bunlardan ilki 19. yüzyılın başından itibaren futbolda şiddet olaylarının İngiltere'de olması. 1920 ve 1930'larda bile İngiltere ve İskoçya'da şişe hatta bıçakları içeren silahları kullanan rakip takımlar arasındaki futbol kavgaları yaygındır. 1920'de Birmingham'daki bir maçta şişelerin tribünlerde, dolu tanesi gibi uçtuğu ve kalabalıktaki insanların kulüplerin yerine kavga etmek için sağlam şişeler kullandığı rapor edilmiştir (Dunning ve diğerleri, 1988: 111). İkinci olarak, İngiltere diğer ülkelerden çok daha kolay bir şekilde holiganlığı ihraç etmiş gibi görünmektedir. Üçüncüsü, birçok ülkede, rakip kulüplerin taraftarları arasında yoğun çatışmalar, yerel holiganlık problemleri varken; bunlar tipik olarak milli takıma saygılarından dolayı holigan desteğine dönüştürülmemekte ve global yansımaları olmamaktadır. İngiliz medyasının endişelendiği gibi özellikle Hollanda gibi, bazı ülkeler 1970'lerde ülkede yerel holiganlığın doğuşunu genellikle şiddetli İngiliz taraftarlarının ziyaretleriyle ilişkilendirilmektedir.

Holiganlar ile ilgili yapılan bir çok çalışma, holiganların; genelde 10'lu yaşların sonlarında ya da 20'lerinde olan, çoğunlukla küçük el işleri ya da düşük sekreterlik

işlerini yapan ya da daha az boyutta “gri ekonomide” çalışan yada işsiz ve genellikle kökenlerinin işçi sınıfından geldiğini göstermektedir (Dunning ve diğerleri 1988; Armstrong ve Harris,1991).

Holiganların yapılan araştırmalarda bazı ortak davranış özelliklerine sahip oldukları anlaşılmıştır;

- Yaptıkları hareketlerin sonuçlarından utanmaz ve pişmanlık duymazlar.
- Sorumluluk duygusu taşımazlar ve başkasını düşünmezler.
- Çok rahat yalan söylerler ve hırsızlık yaparlar.
- Kuralları tanımazlar ve çok rahat kavga çıkartırlar.
- Büyük çoğunluğu aşırı alkol kullanır.
- Yaptıklarının tamamen bilincindedirler (Acet, 2003:137).

Marsh ve arkadaşlarının (1978), tribünlerdeki şiddetle ilgili Oxford Üniversitesinde yapmış olduğu çalışmalarda, “Holiganlık olarak tanımlanan bir çok davranışın aslında dinsel ve şiddet yanlısı olmayan davranışlardır” sonucuna varması bir çok eleştiriye maruz kalmıştır. Çünkü Peter Marsh ve arkadaşlarının Oxford’daki ilk çalışmaları büyük oranda futboldaki dinsel ve şiddet içermeyen saldırganlık ve polisler tarafından yetersiz müdahale sonucu yada kazara tribünlerde gerçek şiddete yol açan kendi kural bozukluklarını incelemişlerdir.

“Leicester Okulu” olarak bilinen sosyologlar, Marsh’ı tribün şiddetini kurallı olduğunu ileri sürdüğü için değil, şiddeti küçümsediği için eleştirmişlerdir. Marsh’ı bu şekilde eleştiren Dunning ve arkadaşlarına göre (1988), holiganları anlamada en temel faktör futbol maçlarına giden kitlelerin sosyal kompozisyonudur. Bu sebeptendir ki, yaptıkları sosyal araştırmalar holiganların profilini aşağı yukarı ortaya çıkarmıştır.

Kerr ve De Kock (2002), futboldan başka hiçbir spor dalında holiganizmin bu kadar duygusal boyuta çıkmadığını vurgulamaktadırlar. Fakat holiganlar, her ne kadar bir takıma bağlı gibi gözükseler de takımın skoru veya başarısı onlar için pekte önemli değildir. Holiganların amacı sadece ve sadece olay çıkartmaktır.

Güz (2003:231), futbolda şiddetin temel nedenlerini %30'luk bir dilimle “bir talebin yerine getirilememesi “%18’lik oranla, “kızgınlık ve öfke duygularının kontrol edilememesi”, %15lik oranla ise “kıskançlık duygusu”nun yer alması olarak sıralamaktadır. Kişinin kişisel özellikleri başka alandaki mutsuzlukları, çaresizlikleri, kıskançlıkları savunma içinde bulundukları psikolojik ortam gibi konular şiddetin kişisel açıdan temel nedenlerini oluşturmaktadır.

Futbol branşında sürekli ortaya çıkan saldırganlık sorunu alt kültüre ait taraftarların boşalma ilkesinden hareketle başlasa bile, kendi başarısını ve mutluluğunu takımın başarısına endeksleyen her bireyde, dolayısıyla toplumda, önemli bir sosyal olgu oluşmaktadır (Kılıçgil, 2003: 334).

İlk olarak Freud tarafından ortaya atılan “boşalma” kavramına göre, tüm insanlarda saldırganlık enerjisi birikir ve bu uygun bir şekilde anlatım bulursa azalır. Bu görüşü destekleyen bulguların yanında bunun tam aksine saldırganlığı arttırdığı şeklinde bulgular da vardır (Göksu, 2000: 74). Şekil 5’te, futbol seyircilerinin tahrik olmasına bağlı olarak saldırganlığın ve şiddetin oluşumu gösterilmektedir. Seyircilerde oluşan çeşitli tahrik unsurları kimi zaman ölüm derecesine varan şiddet olayları ile sonuçlanabilmektedir.

Coe ve arkadaşları (1992), ölümlerle sonuçlanan birçok futbol olaylarının İtalya, Eski Yugoslavya, Türkiye, Çin, Fransa, Yunanistan, İngiltere, Almanya, Belçika, Rusya ve Hollanda’da görüldüğünden bahsetmektedir.

Bu konu ile ilgili ülkemizdeki en son örnek, 22.11.2004 tarihinde oynanan Ç.Rize Spor-Beşiktaş maçında, Cihat Aktaş isimli bir Beşiktaş seyircisinin işlediği cinayet olayıdır (Sabah, 2004).

Simons ve Taylor (1992), seyirci saldırganlığının pek çok sosyal ve psikolojik faktörlerden kaynaklandığını belirterek “Seyirci Saldırganlığında Psiko-Sosyal Model”i ortaya koymuşlardır (Şekil 6). Modeldeki birinci faktör toplumsal değişkenleri içermektedir. Bu faktörler bireyin şiddet davranışları göstermesine yol açmaktadır

(düşük sosyo-ekonomik statü, politik ideolojiler ve medya). Modeldeki ikinci faktör ise takımla özdeşleşmedir. Özdeşleşme, bireyin takımı kaybettiğinde sanki kendisi kaybetmiş gibi üzülmesi, yenince de sanki kendisi kazanmış gibi mutlu olmasını içermektedir. Yüksek düzeydeki “özdeşleşme”, saldırgan davranışlar ortaya çıkartabileceği gibi “biz ve onlar” anlayışının hâkim olduğu grup dayanışmasına da yol açmaktadır (Wann, 1997’den aktaran Akcan ve Yılmaz, 2004:120). Simons ve Taylor’a göre yüksek takım özdeşleşmesi, güçlü grup dayanışması ve bireyselleşmenin yok olduğu duygusunun en önemli sonucu rakibin kişisizlikleştirilmesidir. Taraftarlar ve oyuncular bunun sonucu olarak rakip takımı insan olarak değil de yok edilecek bir düşman olarak görmeye başlarlar (Wann, 1997’den aktaran Akcan ve Yılmaz, 2004:120). Modelde yer alan saha dışı faktörler, alkol yoğunluk, engellenme ve amigo veya liderlerin ya da çeşitli grupların model olarak alınması olarak gösterilmiştir. Beşiktaş taraftarları için Çarşı grubu, Galatasaraylılar için Ultra Arslanlar bu şekilde model alınan gruplara örnek olarak gösterilebilir. Saha içi faktörler ise, skor, model alınan oyuncular, kurallar ve antrenörler olarak gösterilmektedir. Biz buna ek olarak yöneticileri de ekleyebiliriz.

Leonard (1988), sporda görülen saldırganlık çeşitlerini, araçlı ve direk saldırganlık olarak iki kısımda incelemiştir. Araçlı veya dolaylı saldırganlık hedefe ulaşmak için planlı olarak uygulanır. Amaç tamamen karşı tarafa zarar vermek değil hedefe ulaşmaktır. Direk saldırganlıkta ise amaç tamamen hedefe zarar vermektir. Direk saldırganlıkta duygusal nedenler ön plandadır.

Pilz’e (1974) göre spor müsabakalarında ortaya çıkan saldırgan davranışlar; Oyunun yeri, seyirci sayısı, antrenör, kulüp ve idarecilerin rolü, oynanan oyunun amaç açısından önemi, hakem, rakibin rolü, oyunun sonucuna göre şekillenir. Sayılan bu nedenler kamuoyundan takip ettiğimiz bir çok taraftar terörü olayı ile örtüşmektedir.

Futbol taraftarları ile ilgili yapılan bir çok araştırma, hemen hemen benzer sonuçları ortaya koyarak, kültüre ve ülkelere göre değişiklik arz eden demografik sonuçlar ortaya çıkarılmıştır.

Holigan yada şiddete başvuran seyircilerin yaş aralığı, ülkemizde yapılan birçok araştırma sonucuna göre 24 yaş civarındadır (Kayaoğlu 2000:104, Kuruç ve arkadaşları 2004:13). Çekoslovakya ve Slovakya’da yapılan geniş çaplı bir araştırma sonucunda spor seyircilerinin büyük bir bölümü 22 yaş ve altı (Akcan ve Yılmaz, 2004) yaş grubundandır. Benzer çalışmalara baktığımızda, Marsh (1978), İngiliz holiganların 13-17 yaş aralığında, Roversi (1994), İtalyan fanatiklerin 21 yaşın altındadır. Yapılan çalışmalar doğrultusunda bir genelleme yapacak olursak, (Dunning ve diğerleri 1988; Armstrong ve Harris, 1991)’inde belirttiği gibi fanatik ya da holigan olarak belirtilen seyircilerin yaş aralığı 10’lu yaşların sonu ve 20’li yaşların ortalarını kapsar.

İngiliz futbol holiganları üzerinde yapılan çalışmalara göre holiganlar, sınıf hiyerarşisindeki bütün düzeylerden gelmektedirler ancak bunların %70-80’i işçi sınıfındandır. Eğitim seviyeleri düşük ve basit işlerde çalışan holiganlar ile ilgili Belçika, Hollanda ve İtalya’da yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Dunning, 2000).

Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Daire Başkanlığı Spor Güvenliği Büro Amirliği Verileri (2006) çerçevesinde incelenen ve 2004–2005 yılları arasında emniyet kayıtlarına giren şiddet olaylarına karışmış seyircilerle ilgili istatistiklerde; kayıtlara geçmiş 878 holiganın, 12’si eğitimsiz, 147’si ilköğretim mezunu, 119’u ortaokul mezunu, 270’i lise mezunu, 58’i üniversite mezunu, 1 yüksek lisans mezunu olduğu ve 271 kişinin eğitim durumlarının ise belirtilmediklerini görüyoruz. Bu durumda kayıtlara girmiş holiganların %62.3’ünün (eğitimsiz, ilköğretim, ortaokul, lise) eğitim seviyesinin düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Daire Başkanlığı Spor Güvenliği Büro Amirliği Verileri, Türkiye’deki birçok araştırma ile örtüşmektedir. Aynı verilere dayanarak kayıtlara girmiş holiganların %35’inin dört büyük takım olarak adlandırdığımız Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş ve Trabzon spor taraftarı olduğu, %65’inin ise Anadolu takımlarının taraftarları olduğu anlaşılmaktadır.

Aşağıda 2004-2005 yılları arasında şiddet olaylarına karışmış ve polis kayıtlarına giren seyircilerle ilgili istatistikler verilmiştir:

Tablo 1. Polis Kayıtlarına Geçmiş Sabıkalı Fanatiklerin Eğitim Durumları

EĞİTİMSİZ	İLKOKUL MEZUNU	ORTAOKUL MEZUNU	LİSE MEZUNU	ÜNİVERSİTE MEZUNU	YÜKSEK LİSANS	BELİRTİLMEMİŞ	TOPLAM
12	147	119	270	58	1	271	878
%1,4	%16,7	%13,5	%30,7	%6,6	%0,1	%30,8	%100

Kaynak: EGM Güvenlik Daire Başkanlığı Spor Güvenliği Büro Amirliği Verileri (2006).

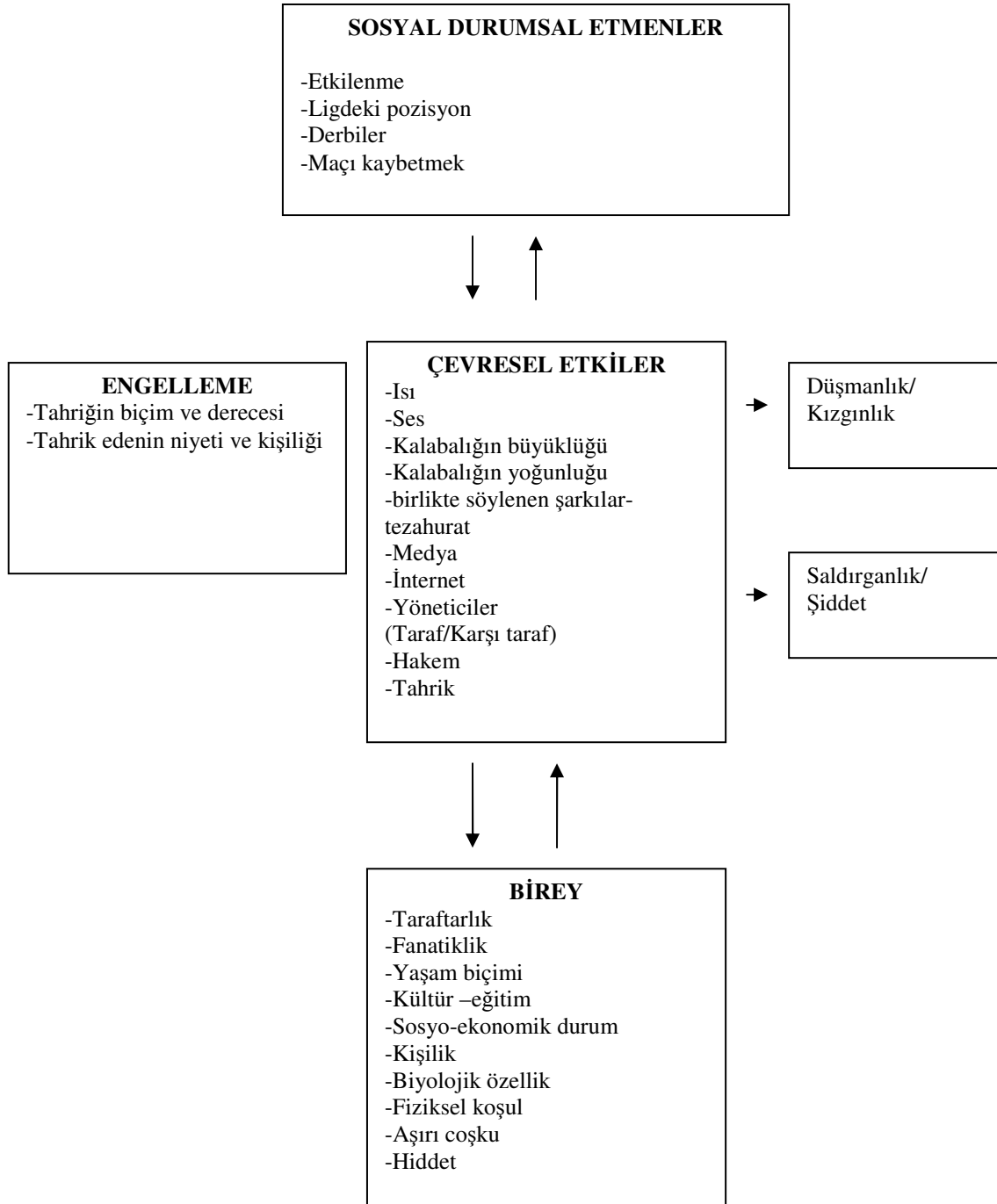
Tablo 2. Polis Kayıtlarına Geçmiş Sabıkalı Fanatiklerin Taraftar Oldukları Futbol Takımları

TAKIMLAR	Sabıkalı Holigan Sayısı	
	f	%
Dört Büyükler (G.S.-F.B.-B.J.K-T.S)	307	35
Anadolu Takımları	571	65
Toplam	878	100

Kaynak: EGM Güvenlik Daire Başkanlığı Spor Güvenliği Büro Amirliği Verileri(2006).

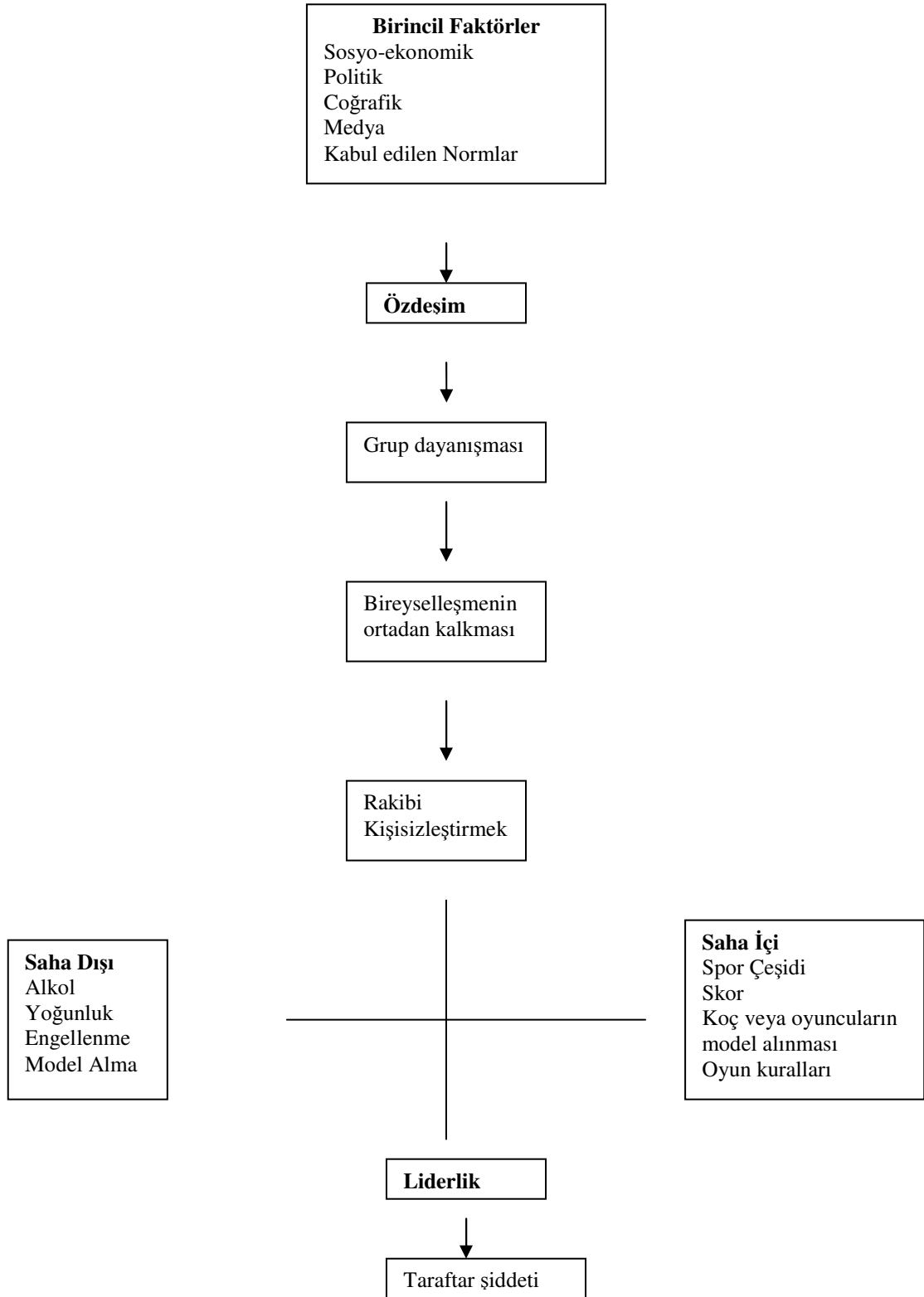
Anadolu'nun komşu kentleri arasındaki gelişen çekişmeyi, Fişek (2003), "kent kulüpçüğü ve şovenizmi" olarak belirtmektedir.

Şekil 6. Tahrik Olmaya Bağlı Saldırganlık ve Şiddetin Oluşması

Kaynak: Çobanoğlu'dan aktaran, KILCIGİL (2003: 336)

Şekil 7. Seyirci Saldırganlığında Psiko-Sosyal Model

Kaynak: SIMONS,Y., TAYLOR,J., (1992). A Psychosocial Model of Fan Violence in Sports., International Journal of Sport Psychology, 32 (II) .

2.4. Holiganizm ve Irkçılık İlişkisi

Bir zamanlar sadece stat ve çevresinde “Vandalizm” türü saldırılar ve sokak kavgaları futbolda şiddetin çirkin yüzüyken, artık holiganizmin ırkçı yüzü de ortaya çıkmıştır. Aslında ırkçılık, Avrupa’nın en önemli sorunlarından biri olarak, 1930’lu yılların sonlarından itibaren spor alanlarında kendini göstermeye başlamıştır.

1938 Dünya Kupası Almanya-İngiltere milli maçı öncesindeki seremoni sırasında İngiltere Milli Takım oyuncuları maçı seyreden Adolf Hitler’e dönerek Nazi selamı vermek zorunda kalmışlardır. Berlin Olimpiyatları esnasında ABD’li zenci atlet Jesse Owens’in dört altın madalya kazanması üzerine Adolf Hitler tribünleri terk etmiştir.

Şubat 2000’de Lazio taraftarları Sırp savaş suçlusunu Arkan anısına Kelt saçlarıyla süslenmiş bir pankart açınca, İtalya’da tam bir skandal patlak verdi ve bu olay bütün Avrupa’da yankı buldu. Kulüp tribünlerde pankart açılmasını yasakladı. İki hafta sonra bu bir avuç aşırı fanatik, Parma takımının siyahi oyuncuları aleyhine ırkçı sloganlar atarak yeniden olay çıkardı. Bu kez kulüp taraftarların tamamını, bir daha onlara stat kapılarını açmamakla tehdit etti (Christian, 2002). Bu olaylar 1990’lı yıllardan sonra holiganizmin yön değiştirdiği ile ilgili örneklerdir.

Benzer bir örnek 2004 yılında oynanan Belçika ve İsrail arasında oynanan dostluk maçında yaşanmıştır. Seyirciler maç sırasında “Yahudiler gaz odasına, Yahudilere ölüm” şeklinde ırkçı tezahüratlarda bulunmuşlardır.

Avrupalı futbol severler tarafından “Mussolini Spor Kulübü” olarak anılan Lazio takımının (Arıbaş, 2005), siyahi oyuncu istememesi ve sadece beyazlardan oluşması dikkat çekici bir diğer örnektir.

2006 Mart’ında İspanya’da, Zaragosa’daki La Romarada Statı’nda oynanan Real Zaragosa-Barcelona maçında Kamerunlu golcü Samuel Eto’o’yu hedef alan ırkçı

saldırıları, günümüz Avrupa'sında bu problemin hala çok ciddi bir boyutta devam ettiğini göstermektedir.

Eto'o' nun korner atışını kullanmaya hazırlandığı sırada, statın "mimli" bir tribününden maymun çılgınlıkları yükseldi: "Uh uh uh uh..." Real Zaragosa yöneticilerinin yaptırdıkları anonslar, bu gösterileri durdurmakta veya susturmakta etkili olmadı; gözyaşlarını güçlükle tutabilen Eto'o da sahayı terk etmeye karar verdi. Zaragosa' nın Afrikalı bir oyuncusunun yanına koşup cildini göstererek "Ben de senin gibi siyahım" tesellisi, hakemin yakarışları, takım arkadaşlarının dayanışma jestleri son anda onu ikna edemese bile frenledi (Şafak, 2006).

1993 yılında İngiliz 1.ligi yönetimi başta olmak üzere birçok kurumun desteklediği ırkçılık karşıtı “Kick out” adlı organizasyon, Irkçılığın statlara sızmasını önlemek için çalışmalarına devam etmektedir. Bu konuda “Avrupa’da Irkçılığa Karşı Futbol” (FARE) oluşumu önderliğinde, UEFA ve FIFA ciddi önlemler almaya başlamışlardır.

İngiltere’de 2000 yılındaki futbol ligi ulusal anketi, her on fanatikten 3’ünün 1999/2000 sezonunda oyuncuları hedef alan ırkçı yorumları duyduğunu gösteriyor (Williams, 2001).

FARE, ırkçılık içermeyen, sporun estetik ve güzelliklerinin ön planda olduğu organizasyonları amaç edinmiş bir organizasyondur (www.farenet.org).

Türkiye’de futbol sahalarında ırkçılık ile ilgili herhangi bir sorun yoktur diyebiliriz. Birçok yabancı futbolcu, kent takımlarında öylesine benimsenmiş ve halk tarafından sevilmiştir ki, birçoğu Türk vatandaşlığına geçmiş yabancı futbolcunun varlığı bunun en güzel yansıması ve örneğidir diyebiliriz.

Beşiktaşlı siyahi futbolcu Pascal Nouma’dan, hakem Ali Aydın tarafından “zenci arkadaş” şeklinde bahsedilmesi, bir hafta sonra İnönü Stadında oynanan müsabakada seyircilerin “Hepimiz zenciyiz” sloganlarını barındıran pankartlarla protesto edilmiştir.

Trabzon sporlu oyuncu Kevin Campbell'e M.Ali Yılmaz tarafından "yamyam" şeklinde hakaret edilmesi de bir müddet kamuoyunu meşgul etmiş talihsiz bir hadise olarak akıllarda kalmıştır. Trabzonspor Kulübü Başkanı M.Ali Yılmaz'ın, Kocaelispor maçından sonra, "Yamyam aldık, gol atsin diye. Ancak rengi bozuk çıktı. Golü ben mi atayım?" sözleri İngiliz golcü Campbell'i fena kızdırdı. Başkanın sözlerinin kendisine çok dokunduğunu belirten Campbell, Trabzonspor'daki serüveninin bittiğini açıkladı (Hürriyet, 1999).

Dilek (2006), "Pis zenci!" Nouma, Çingene Lucescu", başlıklı yazısında, milyarlarca dolar para sahibi insanların, ağızlardan çıkan kelimelere dikkat etmesi gerektiğini belirterek, yakın tarihte, art niyetli olmasa da Türkiye'nin sıkıntı yaşamasını sağlayabilecek örneklerden bahsetmektedir.

Fotomaç gazetesinin 3 Aralık 2005 tarihli nüshasında "Kaptan Sahada" isimli köşede yayınlanan "Mübarek Sanki Otobüs Topuydu" başlıklı yazısının ardından Savaş Ay, Trabzon Spor'un şikayeti üzerine, Basın Konseyi Yüksek Kurulu (BKYK), 17.02.2006 günlü toplantısında, Basın Meslek İlkeleri'nin "Yayınlarda hiç kimse; ırkı, cinsiyeti, sağlığı, bedensel özrü, yaşı, sosyal düzeyi ve dini inançları nedeniyle kınanamaz, aşağılanamaz." şeklindeki 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmış ve, Fotomaç Gazetesi Yazarı Savaş Ay'ın (BKYK/2006/012-013) sayılı karar çerçevesinde "Uyarılmasına" oybirliği ile karar vermiştir (www.trabzonum.org; www.forum.donanimhaber.com, 2006).

2.5. Holiganizm ve Medya İlişkisi

İnsanlar güncel olayları, kitle iletişim araçları sayesinde öğrenirler. Kitle iletişim araçları denilince akla tüm yazılı ve görsel basın (gazete, dergi, radyo, televizyon, internet) gelmektedir. Oturduğumuz yerden birçok konu hakkında bilgi edindiğimiz için kitle iletişim araçlarının önemi her geçen gün artmaktadır. Özellikle televizyonun etkisi göz ardı edilemeyecek boyuttadır. Hayatlarında hiç spor yapmayan insanlar bile televizyon sayesinde spor karşılaşmalarını takip etmeye ve ilgi duymaya başlamışlardır. Her ne kadar kitle iletişim araçlarının görevleri halka haber ve bilgi vermek, eğitime ve eğlenceye katkıda bulunmak ise de değişen dünya düzeni çerçevesinde medyanın bilgi verme ve eğitime katkıda bulunma görevi ikinci plana itilerek, izleyici toplama ve tiraj artırma çabaları birinci planda yerini almıştır. Özellikle spor olaylarındaki şiddet

öğeleri ve saldırgan tutumlar içeren görüntüler medya için iyi bir malzeme oluşturmaktadır.

Kılıç (2004), sporda şiddet konusunda, medyanın başını kuma soktuğunu belirterek, Türkiye medyasını şu şekilde eleştirmektedir:

Ben buraya ismimden dolayı değil X takımını temsilen geldim”, gibi tanımlamalar, ekrandan fiziğim, kimyam bozuldu türündeki serzenişler, eline çubuk alıp pozisyonların üzerinde saatlerce tartışmalar, futbolu bir oyun olmaktan ziyade bir din gibi sunan manşetler, tuttuğu takıma ceza verildiğinde kulübün sözcüsü gibi davranmalar, medyada sık sık karışımıza çıkan vakalardan sadece bazıları.

Aslında Kılıç’ın kısaca özetlediği spor medyasında uygulanan bu yanlışlıklar, medyadaki problemlerin de kısa bir analizidir. Bu ifadelerden, spor medyasının reyting uğruna spor programlarını abarttığını, medyadaki söylemlerin taraflı olduğu ve dolayısıyla şiddet olayları açısından kışkırtıcı olduğunu görebilmekteyiz.

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda sporda şiddetin aktörlerinin veya holiganların yaş grubunun genç olarak tabir edilen onlu yaşların sonu ve yirmili yaşların ortaları olduğu gerçeği, genç nüfusun önemini bizlere bir kere daha göstermektedir. Düş dünyaları çok zengin olan gençleri, gerçeklerin dışında besler ve bu gençler gerçekleri, içinde yaşadığı toplumda bulamazsa ortaya kızgınlık ve öfke çıkmaktadır. Eğer milli takımın mutlaka başarılı olacağı söylenir ve gençlere bu şekilde iletiler verilirse, mili takımın başarısız olduğu durumlarda şiddet gösterme artar. Dolayısıyla medyanın olayları yansıtırken empati kurması, verilen haberin karşı tarafta ne gibi bir etki yapacağını tahmin ederek haber yapması gerekir. İnsanın duygusal yaşantısında çok fazla yeri olan ırk, din, mezhep gibi konulara temas ederek, bir takımın veya bir oyuncunun sürekli övülmesi veya eleştirilmesi kişilerde taşkınlık ve şiddet duygularını artırır (Köknel, 1985:65-66).

Medyanın özellikle televizyonun etkisinin üç unsura bağlı olduğu ileri sürülmektedir. Bunlar; içerik, izleme süresi ve izleme sıklığıdır. İzleme süresi ve sıklığı arttıkça etkilenme oranı da artmaktadır. Bunun yanında içerik de çok önemlidir. Yoğun şekilde şiddet ögesi içeren bir tek program bile kalıcı etkiler yapabilir (Çaplı,

2002:197). Hafta sonları yoğunlukta olmak üzere haftanın birkaç gününde yayınlanan spor programları içerik ve yaklaşım olarak profesyonelce hazırlanmadığı zaman ortaya çıkacak manzara aşıkardır.

Gaziantep'te 2003 yılında futbol üzerine rasgele seçilen 517 kişi arasında yapılan bir çalışmada: 234'ünün televizyonlarda şiddete yönelik programlar izlediği sonucu elde edilmiştir (Şahin, 2003:266-268).

Medya, haberleri aktarırken bazı kurallara dikkat ederek kişilerde şiddet duygularının uyanmamasını sağlamalıdır. Bu anlamda medyanın aşağıdaki kurallara dikkat ederek haber yapması gerekmektedir (Ozankaya, 1985:53):

- Suçların hiçbir şekilde, suçluyu sevimli gösterici, yasa ve yargı güçlerine karşı güvensizlik uyandırıcı yada başkalarında suçları taklit etme hevesi verecek şekilde sunulmaması
- Suçların ayrıntılarının ve yöntemlerinin açık şekilde sunulmaması
- Polis, hakim, hükümet görevlisi ve bunlarla ilgili kurumların meşru otoriteye karşı saygısızlık uyandıracak şekilde sunulmaması
- Suçun tarifinin içeriğine uygun olarak zararlı ve kötü bir şey olarak sunulması
- Suç işleyenlerin yasaların öngördüğü yaptırımlarla cezalandırıldığının duyurulması
- Aşırı şiddet sahnelerinin gösterilmemesi

Aşağıda, (www.google.com), internet adresinden derlenerek hazırlanan Türkiye Ulusal TV kanallarına ait spor programlarının sayısı belirtilmiştir. Bu sayılar doğrultusunda her ulusal kanalın ortalama 3 spor programı sunduğu düşünülürse, spor ve özellikle futbolun medya için ne kadar önemli bir reyting kaynağı olduğu göz ardı edilemez.

Tablo 3: 2006 Yılına Ait Ulusal Televizyon Kanallarında Yayınlanan Spor Programları Sayıları

TV KANALI	ATV	EGE TV	CNN TÜRK	HABER TÜRK	KANAL D	KANAL A	SHOW TV	SAMANYOLU TV	STAR TV	TV 8	TGRT	TRT	KANAL 7	NTV	MELTEM TV	TOPLAM
PROGRAM SAYISI	1	1	5	1	2	5	2	3	3	2	1	5	1	10	4	46

Kaynak: www.google.com (Erişim: 07.03.2006)

Türk spor medyası futbola %84.5 oranında yer verirken, basketbola %7.3 ve diğer 34 spor branşına %8.2 gibi çok düşük bir düzeyde yer ayırmaktadır (Karaküçük ve ark., 1996).

2007 yılına kadar Dünya Kupası, Avrupa Şampiyonası ve benzeri müsabakalar da göz önünde bulundurulursa, günümüzde yukarıda sayılan futbol ile ilgili istatistiksel oranın arttığı düşünülebilir.

Talimciler (2003), Türkiye’de Futbol Fanatizmi ve Medya İlişkisi isimli, kitaplaştırdığı çalışmasında, söylem analizi yöntemiyle, Türk spor medyasında , şiddet içeren söylemler, milliyetçilik içeren söylemler, cinsiyetçilik (Argo) içeren söylemler, yaratıcı örnekler , olarak toplam dört başlık altında, şiddeti körükleyen öğeler tespit etmiştir.

Spor haber ve köşe yazıları başarı ve başarısızlık, kazanmak ve kaybetmek çerçevesinde sunulması, taraftarların içinde bulundukları alt kültür, değer ve yargıların ciddiye alınmaması, yazı ve yorumlarda aşağılanması gibi etkenler saldırganlığa meyilli kişilerde çatışmaya neden olabilmektedir (Cengiz, 2004:107).

2.6. Futbol , Politika , Kulüp Yöneticileri ve Şiddet İlişkisi

Erkekler bir araya geldiğinde en çok futbol hakkında, kadınlar ise ev işlerini ve ailelerini konuşuyor. Devlet memurları “iş ve siyaset”, küçük esnaf “futbol ve siyaset”,

serbest meslek sahipleri “gelecek ve siyaset”, öğrenciler “okul, ders, gelecek ve futbol”, emekliler ise “sağlık ve aileyi” sohbet konusu yapıyor (Radikal, 8.10.2006).

Görünüşte bir biriyle alakalı olmasa da birbiriyle iç içe geçmiş iki fenomen, birbirlerine karşı kullanılan olgulardır. Siyaset futbolda, futbol siyasette gizli özne olarak kullanılmaktadır. Ülkemizde, sadece aynı takımı tutuyor olması, seçimlerde oy verilecek bir adayın en önemli kriteri olabilecek güçtedir. Bu bağlamda futbol gerçekten bir sihirdir ve bu sihri kullanmamak çoğu siyasetçi için eksiklik olur.

Mesut Yılmaz’ın başbakan olduğu dönemde, Fenerbahçe tribünlerindeki Mesut Yılmaz’ a atfen “Mesut Bey sandıkta görüşürüz!” pankartı ülkemizde siyaset-futbol ilişkisinin “samimiyetini” belirttiği gibi taraftarın da politik bir güç unsuru olarak hesaba katılması gerektiğinin en çarpıcı göstergesidir (Özcan, 2006).

Futbol ve siyaset, birbirinden ayrı tutulmaya çalışılan kavramlar. Fakat ikisini bir arada değerlendirmeye kalktığınızda, iki alanın birbiriyle kesiştiği noktaların varlığı çarpıcı bir şekilde ortaya çıkıyor.

Biçimsel olarak bakıp eşleştirme yaptığımızda karşımıza; kulüp başkanı-cumhurbaşkanı, yönetim kurulu-meclis, şubeler (futbol şubesi, idari şube vb.)-bakanlıklar, futbolcular-milletvekilleri ve en önemlisi taraftarlar-seçmenler şeklinde tam olarak eşit olmasa da denk bir tablo çıkıyor (Özcan, 2006).

Belli bir takım büyük bir başarı kazandığı zaman, iktidar bu başarıyı sistematik olarak kullanır; süreç içinde bu ilişki siyasi iktidarın toplumu yönetme gibi bir işleve sahip olmasından dolayı daha çok sporu ve futbolu kontrol etmesine dönüşür. Futbolun toplumu kontrol aracı olma rolünün 12 Eylül’den sonra “adeta keşfedildiği”ni söyleyebiliriz (Bulaç, 2002).

Bu dönemde gençleri başka yollara kanalizetmek amacıyla 3. lig kuruldu. 3. ligin kurulması ilk etapta bir devlet politikasıydı. Bu politika işe de yaradı.3. ligin kurulmasıyla nerdeyse bir takımı olmayan il veya ilçe kalmamış oluyordu.

Sporun estetiği ve fair- play olgularından uzak hamlelerle zaman zaman il ve ilçe takımlarının ligde tutunması veya başarı göstermesi, sahalardaki siyasetin rahatsızlık verici boyutunu göstermektedir. Takımların bir dini, bir ırkı, bir ideolojiyi temsil etmeleri şiddet ve holiganizmin ötesinde, devlet açısından felaketlerle sonuçlanacak olayların da habercisi olacaktır.

Diyarbakırspor bir tür ‘resmi destek’le Birinci Lig’e çıkarıldı; öyle ki hakemlerin haksızlığı anlaşılmaması diye TRT maçları vermedi. Bu amaçla mali kaynak kullanımından da kaçınılmadı. Sözelimi 2000–2001 yılları için amatör kümede bulunan Şırnakspor’a 150, Cizrespor’a 900, Silopispor’a 600 milyar lira aktarıldı. İddialara göre Diyarbakırspor’a aktarılan para 1 trilyonun üzerindeydi; HADEP’li Büyükşehir Belediyesi’nin dolmuş hatlarını satarak kulübe sağladığı kaynak 800 milyar lira. Aynı tarihlerde Türkiye’de en az gol yiyen ve en çok gol atan takım unvanına sahip olmasına rağmen Mardinspor’a tek kuruş aktarılmadı. Çünkü şehir merkezi bir sorun alanı teşkil etmiyordu. Cizre’de futbol eğitimi vermek ve futbolu teşvik etmek amacıyla 200 öğrencisi olan bir “futbol okulu”nun açılmasına çalışıldı (Bulaç, 2002).

Futbol-Siyaset ilişkisi ile ilgili örnekler sadece ligdeki takımlarla sınırlı kalmayıp, Futbol Federasyonunun seçimlere kadar kendisini göstermiştir.

Futbol Federasyonu seçimleri öylesine “çirkin” bir boyut kazandı ki, böylesi bugüne kadar ne görüldü, ne yaşandı. Tehdit iddiaları, çeşit çeşit senaryolar, kulisler, ayak oyunları, siyaset (Akşam, 18.01.2006).

2004-2005 sezonunda ligden düşme tehlikesi yaşayan Diyarbakır Sporun kurtarılması ile ilgili siyasilerin soyunduğu roller,siyaset-futbol ilişkisinin önemini bizlere bir kez daha göstermektedir.

Bir diğer çarpıcı örnek ise,verilen disiplin cezasının siyasi etkilerle nasıl değiştiği ile alakalıdır: Avni Aker’de oynanan bir Trabzon-Fenerbahçe maçının sonunda Fenerbahçe seyircisinin olay çıkarması üzerine Futbol Disiplin Kurulu, Fenerbahçe’ye bir maç kapatma cezası vermiş, bu ceza bir televizyon programında Başbakan Recep Tayip Erdoğan’a sorulmuş ve Erdoğan cezayı haksız bulduğunu söylemiştir. Sonrasında toplanan Tahkim Kurulu Fener bahçe’ye verilen cezayı kaldırmıştır. Oysa Amerikan Basketbol ligi NBA’da oynanan bir maçta olaylara karışan sporculardan birine 73 maç, birine 30 maç ve birine de 25 maç sahalardan men cezası verilmiştir (Kılıç, 2004).

Bunun yanında takımların belediyeler tarafından satın alınması ve yönetilmesi, futbol ve siyaset ilişkisini körüklemektedir. Demirkol'a göre (2006); "Takımların yüzde 80'i bizzat belediyeler tarafından kamulaştırılmış durumda. Dernekten şirkete geçmeye çalışırken yerel yönetimlere teslim olundu. Belediye parayı kestiği anda kulüpler tepetaklak olacak. Geri kalanları ise ya devletten arazi koparıp alışveriş merkezi yapma derdindeler, ya da seçim yatırımı olarak şampiyonluk hediye edileceğine inanıyorlar."

Yöneticiler ise; gerek davranışları gerekse medyaya yaptıkları açıklamalarla taşkınlıkları körükleyen en önemli faktörlerdendir. Özellikle ülkemizde kulüp yöneticilerinin kabadayı-işadamı görüntüsü vermesi, arkasında siyasilerin olması ve büyük kitlelere hitap eden konumunu, olumsuz şekilde kullanması spor karşılaşmalarındaki olayları tırmandırmaya yetmektedir. Öyle ki kendilerini zaman zaman başbakan, zaman zamanda hakim gibi görmeye başlayan yöneticiler yeri geldiğinde rakip takımın kalecisi iyi kurtarışlar yapıyor diye, "kaleciyi vurun" emrini vermekten çekinmemişler, hatta bizzat soyunma odalarına inip kalecilere yumruk atmışlardır (Uraz, 2002:14-15).

Ülkemizde kulüp yöneticiliği için hiçbir standart yoktur. İsteyen herkes adaylığını koyarak yönetici olabilir. Ve bu yöneticilerin özellikle kritik maçlardan önce veya sonra yaptıkları açıklamalar taşkınlıkların çıkmasına neden olmaktadır. Örneğin Beşiktaş Başkanı Yıldırım Demirören'in 2004 sezonunda Fenerbahçe'yi yendikten sonra "Fenerbahçe'yi eze eze yendik. F.Bahçe bunu hazmetmeyi öğrenmek zorunda, bunu hazmedecekler. Herkes haddini bilecek." şeklinde yaptığı açıklama son derece gereksiz ve provoke edici sözlerdir. Ayrıca bazı yöneticilerin taraftarlara yaranmak amacıyla onlara tanesi 40 dolar olan maytaplardan bedava dağıtması, sıradan izleyicilerin saatlerce bilet kuyruklarında beklemesini görmezden gelip bazı gruplara kulüp yöneticilerine bağırmasınlar diye bedava bilet vermeleri, deplasmana gittiklerinde belli gruplara otobüs temin etmeleri tribün terörüne çanak tutmaktadır (Kılıç, 2004).

Kulüp yöneticilerine sahalardaki taşkınlıkları azaltma yolunda büyük sorumluluk düşmektedir. Yöneticiler her zaman oyuncusunun ve seyircisinin menfaatlerini

düşünmek zorunda olsa da sporculara verilen cezalar yeniden düzenlenmeli, takımın başına uygun antrenörler getirmeli, spor karşılaşmalarında alkollü içeceklerin kullanımını kesinlikle engelleyici tedbirler alınmasını sağlamalı, spor tesislerindeki izleyiciye yönelik ihtiyaçların karşılanması konusunda gerekli önlemleri almalı, sporcularını saldırgan davranışlara yönelten veya sporcuların saldırgan davranışlarını destekleyen antrenörleri kulüpten uzaklaştırmalı, müsabakalar öncesi rakip takıma olumsuz mesajlar vermek yerine onları dostluğa davet etmeli, spor karşılaşmalarının ailecek izlenebilecek bir ortam haline dönüştürülmesi için gayret sarf etmelidir (Tiryaki, 2000:160-161).

Kulüp yöneticilerinin fahri taraftarı yaptığı il valileri ve il emniyet müdürleri, kulüp yöneticilerinin siyasi ağırlığı ve bu ağırlığın emniyet yetkililerine hissettirilmesi, sahalarda şiddet olaylarının ve polisin etkin görev yapamamasının en önemli sebeplerinden sayılmaktadır.

Gündem de sürekli olarak rahatsızlık uyandıran, kulüp yöneticilerinin bedava bilet dağıtması da üzerinde düşünülmesi gereken ve şiddetin kaynaklarından birisi olarak gösterilebilecek bir sorundur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SPOR MÜSABAKALARINDAKİ ŞİDDET OLAYLARI KARŞISINDA POLİSİN TUTUMU VE BAKIŞ AÇISI

3.1. Türkiye’de Sporda Şiddet ve Holiganizm Karşısında Polisin Tutumu

Ülkemizde, futbolun bir takım oyunu olarak, profesyonel anlamda oynanmaya başlaması, işgal güçlerinin hüküm sürdüğü bir döneme rastlar. 1900’lü yılların başında kurulan futbol takımları ve oynanan müsabakalar, halkın bütünleşmesi ve işgal güçlerine karşı bir tutumun göstergesi halindeydi.

İngiltere ve diğer Avrupa ülkelerine bakıldığında “holiganizm” bir olgu olarak ortaya çıkmasıyla beraber, konunun sosyal bir problem olarak ele alınmış olduğunu görüyoruz. Holiganizmin ülkemizde varlığı tartışılırken, konuyu sosyal bir problem olarak gören Avrupa bu konuda epeyce yol kat etmiştir. Her şeyden önce olayın sosyolojik ve psikolojik boyutlarının; hem bilimsel anlamda hem de hükümet meselesi olarak ele alınmış olduğunu görüyoruz. Ancak Türkiye’de sporda şiddet olaylarına karşın sadece polisiye tedbirlerle mücadele anlayışı hüküm sürmüştür, polis; stat olaylarının tek çözüm kaynağı olarak görülmüştür. Günümüzde, fanatizmin körüklediği şiddet olaylarına karşı gerek yasal anlamda gerekse federasyon bazında çeşitli düzenleme ve değişiklikler yavaş yavaş kendini göstermekte ancak halen etkinlik sağlanamamaktadır.

Bir dönemin “fruko” lakaplı toplum polisleri, bugünün çevik kuvvet polisleri, toplumsal olay olarak değerlendirilen ve görülen spor karşılaşmalarında etkin olarak görev yapan, ve bu tür karşılaşmaların vazgeçilmez unsurları olarak göze çarpmaktadır.

Avrupa ülkelerinde bir çok holiganizm olayı teknoloji yardımıyla aydınlatılırken, Türkiye’de kamera sistemleri, X-Ray cihazları gibi güvenlik teknolojileri statlarımızda yeni yeni kullanılmaya, etkinleşmeye başlamıştır.

Yine spor müsabakalarında ve sporla ilgili şiddet olaylarına karışan şahıslar ve olaylar ile ilgili arşiv çalışması yeni yeni oluşturulmaktadır.

Futbol sahalarında yaşanan şiddet olayları daha önce de belirtildiği gibi diğer spor dallarına nazaran en çok karşılaşılan ve polis açısından en çok sıkıntı yaşanan şiddet olaylarıdır. Futbol sahalarında ve futbolla ilgili şiddet olaylarının taraf ve aktörleri arasında, seyirciler, oyuncular, hakemler, kulüp yöneticileri, taraftar dernekleri, amigolar, siyasiler, medya ve güvenlik güçleri sayılabilir.

Polisin bir tutum oluşturabilmesi ve etkin görev yapabilmesi için sayılan bu aktörleri çok iyi analiz etmesi gerekir. Maç yapan takımlar, bu takımların özellikleri, yöneticileri, maç yeri ve özellikleri, hakemler, oyuncular, seyirciler arasındaki belli gruplar ve amigolar, taraftarlarla ilgili istihbarat çalışmaları, maç ve gündem ilişkisi, hava durumu, ulaşım vb. bir çok konu analiz edilerek üzerinde çalışılmalı ve bu şekilde görev yapılmalıdır. Bu da elbette yerinde ve etkin bir eğitim, legal düzenlemeler, lojistik ve teknolojik destek, yönetim anlayışı, gerekli özel ve tüzel kişiliklerle işbirliği gibi çeşitli yollardan geçmektedir.

Her ne kadar yasal olarak çeşitli yaptırım ve uygulamalar ön planda olsa da maalesef yeterli olamamaktadır. Spor organizasyonlarının güvenliğinden sorumlu tutulan polis, almış olduğu güvenlik tedbirlerine rağmen gerek saha içinde gerekse çevresinde birçok istenmeyen şiddet olayları ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu görevin ifası ve sonrasında polis bir çok eleştirilere maruz kalmaktadır.

Bir futbol karşılaşması için, Çevik kuvvet şubesindeki görevliler ağırlıklı olmak üzere, asayiş, güvenlik, terör, istihbarat, trafik ve takviye kuvvet olarak diğer tüm branşlardan polis birimleri görev almaktadır.

Örneğin, 04 Ağustos 2006 tarihinde Ankara 19 Mayıs Stadyumu'nda Ankaraspor A.Ş. ve Galatasaray takımları arasında oynanan futbol müsabakasında: 800'ü Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünden olmak üzere, ilgili diğer birimleri de kapsayan toplam 1193 polis görevlendirilmiştir (Ankara İl Emniyet Müdürlüğü, 2006).

Bu sayı maçın özelliğine göre 5000’li sayılara kadar ulaşabilmektedir. Bir futbol müsabakası ile ilgili olarak görev alan poliste stres yaratan unsurlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Polisin saatler önce stadyumda görev alması,
- Yoğunluk karşısındaki stres ve yorgunlukları,
- Kendi birimlerindeki hiyerarşiden (amirlerinden) kaynaklanan problemler,
- Lojistik problemler (kumanya sıkıntısı, teçhizat sıkıntısı, istirahat edecek yer sıkıntısı vs.),
- Fizyolojik problemler (saatlerce ayakta beklemekten, soğuk veya sıcaktan kaynaklanan problemler),
- Anlayışsız vatandaşların polislerde oluşturduğu stres ve kaygı,
- Asıl görevleri yanında ek görev olarak bu tür görevlere yazılmaları,
- İstirahatlı olmalarına rağmen personel yetersizliğinden dolayı göreve çağrılmaları,
- Maddi tatminsizlik,
- Kulüp yöneticilerinin tutumu,
- Maç görevinin yanı sıra protokol seyircileri- takımlar ve hakemlerin güvenliği ve güzergâh önlemleri ile ilgili diğer görevler,
- Maç görevinin yanı sıra belediye zabıalarını yapması gereken görevlerin polise yüklenmesi (stadyum çevresindeki seyyar satıcıların men edilmesi vb.),
- Yasal problemler (arama kararlarının zamanında çıkmaması veya mahkemece verilmemesi vb.) gibi durumlar.

Emniyet güçlerinin, tutumlarına dayalı olarak olayların önlenmesinde bir derece etkili olduğu, ancak saldırganlığı engellemedeki psikolojide olduğu gibi zaman zaman saldırganlığı da körüklemektedir (Gültekin ve ark., 2000:752).

Verimlilik ve motivasyonun yanı sıra bazen polisin seyirciye karşı şiddet kullanmasını da yukarıdaki unsurlara bağlamak mümkündür.

Yukarıda sayılan stres unsurları ve medya gibi dışsal unsurlara rağmen polis çok başarılı bir şekilde görevini yapmakta fakat eleştiri oklarından kurtulamamaktadır. Elbetteki görevin daha iyi yapılabilmesi, polisi sahalarda yaşanan şiddet olaylarında daha etkin kullanmak için başka politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. Elbette holiganizm ve şiddet sadece polisiye önlemler ile çözülemez fakat en azından polis, kendi üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirmeli, daha profesyonel hale getirilmelidir. Diğer ülkelerde olduğu gibi holiganizm Türkiye'nin de önemli bir sorunudur ve bu soruna karşı polis daha dikkatli ve duyarlı bulunmalıdır. Bunun da en önemli yolu eğitim ve polisteki yapılanmadan geçmektedir.

3.2. Türkiye’de Sporda Şiddet ve Holiganizmin Önlenmesi İle İlgili Hukuki Durumun Değerlendirilmesi

Türk Polis Teşkilatının, spor asayışı ile ilgili yapmış olduğu görevleri, Avrupa’daki polis teşkilatları ile kıyasladığımızda, görevin şekli açısından bir fark olmadığını anlıyoruz. Çünkü, “Avrupa Birliği Konseyinin En Az Bir Üye Ülkeyi İlgilendiren Uluslararası Boyutlu Maçları Bağlamında Meydana Gelecek Şiddet Eylemlerini ve Asayiş İhlallerini Önlemeye ve Bunlarla Mücadele Etmeye Yönelik Uluslararası Polisiye İşbirliği Hakkındaki Tavsiyeleri ve Tedbirleri İçeren Bir Broşürle İlgili 6 Aralık 2001 Tarihli Kararı” na taraf olan tüm ülkeler, aynı tedbirleri ve yaptırımları uygulamak zorundadırlar. Ancak, alınan tedbirlerin uygulaması açısından çeşitli farklılıklar mevcuttur. Bazı ülkeler, örneğin İngiltere, holiganizm ile mücadele konusunda, teknik takip ve istihbarat yöntemlerini de kullanmaktadır.

Anayasamızda spora ilişkin hükümler “Sosyal ve Ekonomik Hak ve Ödevler” bölümünde “Gençlik ve Spor” başlığı altında düzenlenen 58. ve 59. maddelerdir. “Madde 58: Devlet İstiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin Atatürk İlke ve İnkılapları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı gelişme ve yetişmelerini sağlayıcı

tedbirleri alır. Devlet gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerinden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır. Madde 59: Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.

Türkiye, 5149 Sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’u, 28.04.2004 tarihinden itibaren kabul ederek uygulamaya başlamıştır.

5149 Sayılı Kanun Amaç, Kapsam, Tanımlar, Esas Hükümler, Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğe İlişkin Fiiller, Cezai Hükümler ve Çeşitli Hükümler olmak üzere beş bölümden ve ikisi geçici 35 maddeden oluşmaktadır (Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun).

5149 sayılı kanun incelendiğinde, bazı maddelerde eksikliklerin olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin Madde 2’de, kanunun kapsamından bahsedilirken, “spor müsabakalarının yapılacağı alanlarda uygulanacak güvenlik önlemleri” ifadesine yer verilmiştir. 3. maddede ise spor alanları şu şekilde tanımlanmıştır: “Spor müsabakalarının gerçekleştirilmesine elverişli müsabaka alanları ile seyircilere ait seyir alanları, sporculara ait soyunma odası ve diğer spor yapmaya elverişli alanlar ile bunların eklenti ve çevresi.” Ancak, spor kaynaklı şiddet ve düzensizliğin müsabaka öncesi ve sonrası sıkça yaşandığı, transit yollar bu kavrama dahil edilmemiştir (Orta ve Yalova, 2006). Türkiye’nin de taraf olduğu 19.08.1985 tarihli “Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterileri ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi” ’nin 3. maddesinin 1 (a) bendinde: “Gerek stadyumların içinde gerek yakın çevresinde ve seyircilerin kullandığı transit yollarında meydana gelebilecek şiddet olaylarının ve taşkınlıkların üstesinden gelebilmek için yeteri kadar asayiş kuvveti kullanılmasını temin etmek” hükmü belirtilerek, transit yollardan bahsedilmiştir.

Orta ve Yalova’ya göre (2006), 5149 sayılı kanunun 5. maddesinde belirtilen spor kulüplerinin güvenlikle ilgili sorumlulukları, tüm spor kulüplerinin yeterli

bütçelerinin olmaması ve bu sorumlulukları sadece birkaç takımın yapabileceği düşünüldüğünden şu şekilde eleştirilmiştir: “Söz konusu sorumluluklar kapsam açısından oldukça geniş ve toplumun her kesimini etkilemesi nedeniyle kamusal boyuttadır. Her ne kadar çeşitli kamu kurum ve temsilcileri ile güvenlik birimleri tarafından çeşitli denetleme ve görüş bildirme aşamaları öngörülmüş olsa da böylesine ciddi ve ağır bir sorumluluğun spor kulüplerinin omuzlarına yüklenmesi doğru değildir.”

6. madde’de, “Emniyet teşkilâtı tarafından; fanatizmin önlenmesi, failerin tespiti, eylemlerin delillendirilmesi, verilen cezaların takibi ve bu kanuna aykırı eylem ve davranışların engellenmesi amacıyla bilgi bankası oluşturulur ve toplanan bilgiler üç ayda bir ilgili federasyonlara bildirilir.” hükmünde yer alan, “fanatizmin önlenmesi” deyişi, kanımızca, yanlış kullanılmış bir tanımlamadır. Kanunun bu tanımlamasına göre, “fanatizm” veya fanatiklik, olumsuz bir eylem ya da suç unsuru gibi algılanmaktadır. Oysa fanatizm kelimesi yerine “holiganizm” kelimesinin kullanılması kanımızca daha uygun olacaktır. Çünkü “fanatik”; kelime anlamına baktığımızda; bir şeye körü körüne bağlı, bağnaz anlamında kullanılmaktadır. Futbol seyirciliği açısından fanatiklik, kazanmak için her yolu meşru gören, sporun estetiği ve güzelliğiyle ilgilenmeyen ve sadece sonuca bakan, tuttıkları takımın renklerini, marşlarını hastalık derecesinde önemseyen vb. davranış özelliklerini gösteren seyirci çeşididir.

Gültekin ve ark. (2000:752)’nın, futbol sahalarında şiddeti ve emniyet güçlerinin tutumlarını araştırdıkları çalışmalarında, seyirci saldırganlığının sebebi olarak hakemler ve rakip seyirciler gösterilmektedir. Yüksel ve ark. (1998)’nin yaptıkları araştırmaya katılan 700 futbol seyircisine göre, futbol seyircileri arasındaki şiddet olayları, %51 oranında, rakip seyirci ve oyuncularından kaynaklanmaktadır.

Yukarıda örnek olarak verilen araştırmalar ve bir çok çalışmada, seyirci saldırganlığının hedef kitlesi, “rakip taraf seyircileri” üzerinde yoğunlaşmaktadır.

5149 sayılı kanunun; çirkin ve kötü tezahüratı düzenleyen 12. madde de rakip takım ve rakip takımla ilgili kişi ve kurumlar muhatap alınmış; taraftarların kendi takım,

sporcu, teknik heyet, yönetici ve diğerlerine yönelik çirkin ve kötü tezahüratı kapsam dışı bırakılmıştır. Oysa kanunun amaçları arasında spor ruhuna, ilke ve kurallarına uymayan kötü tezahüratın önlenmesi yer almaktadır. Bu amaç doğrultusunda çirkin ve kötü tezahüratın kime yapıldığı değil, ne şekilde ve hangi nitelemelerle yapıldığı önemlidir. 12. madde açısından da bu dikkate alınmalıdır (Orta ve Yalova, 2006). Son zamanlarda, seyircilerin, tutmuş olduğu takım yöneticilerini veya kendi takımlarına yönelik uygulamış oldukları kötü tezahürat ve şiddet eylemleri, bu konunun güncelliğini ve önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir.

3.3 Sporda Şiddet Ve Holiganizme Karşı Polisin Çalışmaları Ve Yapılanması

Dünya genelinde birlik ve uyumun sağlandığı alanların başında gelen spor müsabakalarının amacı dışına çıkarılarak, huzursuzluk ve şiddet sebebi haline getirilmemesi amacıyla Avrupa Konseyi tarafından çıkarılan “Sportif Karşılaşmalarda Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterileri ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi (Strasbourg,19.08.1985)”, 26.08.1990 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak, 90/676 Karar No ile Türkiye tarafından onaylanmıştır. Bu sözleşme uyarınca oluşturulan Daimi Komite tarafından alınan “Tavsiye Kararları” ile birlikte UEFA tarafından 2003 Aralık ayında yayınlanan ”Stadyum Güvenlik ve Emniyet Tedbirlerine İlişkin Talimatı”nda belirtilen kurallar doğrultusunda bazı ülkelerin geliştirdiği standartlar öncelikle Avrupa ülkelerinde olmak üzere tüm dünyada uygulanmaktadır.

Türkiye’nin de tarafı olduğu bahse konu sözleşme ve belirtilen tavsiye kararları çerçevesinde, Avrupa Konseyince çıkarılan “ En Az Bir Üye Ülkeyi İlgilendiren Uluslar Arası Boyutlu Maçları Bağlamında Meydana Gelecek Şiddet Eylemlerini ve Asayiş İhlallerini Önlemeye ve Bunlarla Mücadele Etmeye Yönelik Uluslar Arası Polisiye İşbirliği Hakkındaki Tavsiyeleri ve Tedbirleri İçeren El Kitabı”¹ nda yerel futbol bilgi merkezinin üye ülkelerde kurulması ve anılan el kitabı hükümlerinin uygulanması istenilmiştir.

¹ Avrupa Birliği Sözleşmesi’nin VI. Bölümünü Hayata Geçirme Doğrultusunda Çıkarılıp Yayınlanan Hukuki Akitler başlığı altında 6 Aralık 2001 tarihli Avrupa Birliği Konseyi Kararı.

Bu hükümler çerçevesinde, Emniyet Genel Müdürlüğü, Güvenlik Daire Başkanlığı bünyesinde ve İl Emniyet Müdürlükleri Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü bünyesinde, “Spor Güvenliği Büro Amirlikleri”, 23.01.2006 tarihli İçişleri Bakanı Onayı ile kurulmuştur.

Emniyet Genel Müdürlüğü’nün 23 Nolu Genelge’si gereğince; Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü bulunmayan İl Emniyet Müdürlükleri bünyesinde, Spor Güvenliği Büro amirliğinin görevlerini Önleyici Hizmetler Şube Müdürlükleri bünyesinde faaliyet yürüten ve uygun görülen bir büro amirliğince, ilçelerde Önleyici Hizmetler Büro Amirliği yok ise Asayiş Büro Amirliklerince yürütülmektedir (EGM, 2006).

Aynı Genelge (EGM, 2006), gereğince tüm iller 17.03.2006 tarihine kadar Spor Güvenliği Büro Amirliği’ni kurmak durumunda bırakılmışlardır.

Spor Güvenliği ile ilgili polis, 2006 yılından önce ilgili kanun ve yönetmelikler gereği, statların güvenliğini sağlamak ve ortaya çıkan kargaşa ve şiddet olaylarını bastırmaktan öteye gitmeyen hizmetler vermekteydi. “5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun” un ve ilgili yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra, ayrıca sporda şiddetin ülke gündemini meşgul edecek derecede rahatsızlık vermeye başlaması ve uluslar arası tedbirler çerçevesinde yapılan işbirliği süreci, polisin daha etkin ve standartlar dahilinde çalışmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda Spor Güvenliği Büro Amirliklerinin kurulması, polis adına çok iyi bir gelişmedir.

Tablo 4: 5149 Sayılı “Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun” un Yürürlüğe Girdiği 07.05.2004 Tarihinden Önce Olaylarla İlgili Yapılan İşlemler

Yıllar	2001	2002	2003	Toplam	2004 (5149 Sayılı Kanundan Sonra)					Genel Toplam
					Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	
İşlem Yapılan Kişi sayısı	49	176	86		41	65	145	71	48	
				Adli		8	-	8	2	18
				İdari	41	57	145	63	46	352
				Adli-İdari	-	4	-	8	1	13
TOPLAM	311				370					681

Kaynak:EGM Güvenlik Daire Başkanlığı Spor Güvenliği Büro Amirliği Verileri

Tablo 5: 5149 Sayılı “Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun” un Yürürlüğe Girdiği 07.05.2004 Tarihinden Sonra Olaylarla İlgili Yapılan İşlemler

2005 YILINDA YAPILAN İŞLEMLER										Genel Toplam
İŞLEM	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Ağustos	Eylül	Ekim	
ADLİ	2	1	2	2	5	2	1	-	-	15
İDARİ	43	38	52	35	153	13	15	8	4	361
ADLİ & İDARİ	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4
TOPLAM	45	39	54	37	162	15	16	8	4	380

Kaynak:EGM Güvenlik Daire Başkanlığı Spor Güvenliği Büro Amirliği Verileri

Tablolardan da anlaşılacağı üzere, 5149 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi, polisin daha çok işlem yapabilmesini dolayısıyla, hukuki boyutta açıkların giderilerek , polisin sporda şiddet ve holiganizm karşısında etkinliğini artırır mahiyettedir. Hakkında işlem yapılan kişilerin sayısı 2006 Ağustosunda 1253 kişiye ulaşmıştır (EGM Güvenlik Daire Başkanlığı, Spor Güvenliği Büro Amirliği Verileri, 2006).

Holiganizm ile mücadele adına bugüne kadar hep eksik kalan ve polis tarafından tam olarak sağlanamayan hususlar (arşiv oluşturma, birimler arası koordinasyon, eş

güdüm faaliyetleri vb.) Spor Güvenliği Büro Amirliği görevleri arasında sayılmaktadır. Yukarıda bahsedilen bu yeni yapılanma öncesinde sportif her türlü faaliyet, içeriğine göre ağırlıklı çevik kuvvet polisi olmak üzere bir çok polis birimi tarafından, önleyici amaçlı güvenlik tedbirleri uygulanarak, olaylara karışan şahıslar hakkında işlem yapmaktan ibaret bir görevi kapsamaktaydı. Ancak, yeni yasa ve yapılanmalar, polisin spor güvenliği ve holiganizm ile mücadele açısından görev çemberini arttırmıştır.

Bu çerçevede Spor Güvenliği Büro Amirliklerinin görevlerini özet başlıklar olarak şu şekilde sıralayabiliriz:

- Sekretarya,
- Kurumlar arası koordinasyon,
- Olaylara ilişkin istatistik ve veri bankası oluşturmak,
- Arşiv çalışması yapmak,
- Eğitim faaliyetlerinde bulunmak
- Uluslar arası koordinasyon ve görevlendirme,
- Eşgüdüm faaliyetleri.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 04 ağustos 2006 tarihli basın açıklamasına göre 2005-2006 yıllarını kapsayan son iki sene içerisinde, spor sahalarında şiddet olaylarına karışan 1.253 kişiye çeşitli cezalar verildiği anlaşılmaktadır. Ceza alanların yaklaşık % 80'inin ortaokul ve altı eğitim düzeyinde olduğu, bunlardan 37 kişinin öğrenci, 27 kişiyi işçi, 1.189 kişinin de serbest meslek veya işsiz kişilerden oldukları tespit edilmiştir.

Emniyet Güçleri tarafından holigan diye tabir edilen kişi veya gurupların, sabit delillerle tespit edilmeleri neticesinde, sorumlular hakkında adli ve idari cezalar verilmektedir. Bunların takibi merkez ve taşra polis teşkilatlarınca “polnet ağı” sistemi ile yapılmaktadır (EGM, 2006).

Polis, maçlarda, güvenlik önlemleri alarak, spor asayişini sağlamakla yükümlüdür. Güvenlik önlemleri üç aşamalı olarak sağlanmaktadır:

- Maç öncesi,
- Maç esnasında,
- Maç sonrasında.

Özet olarak görev; takımların stada getirilişi ve stattan ayrılarak konaklayacakları yerlere intikal ettirilmeleri, seyircilerin stada önleme araması yapılarak alınması, 5149 sayılı kanun kapsamında (ilgili kanun hükümleri doğrultusunda spor alanlarında; her türlü silâh, kesici veya delici alet, sis bombası, ses bombası veya maytap gibi patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı maddeler ile taş, metal gibi fırlatılabilecek veya yaralayıcı nitelikte sert cisim veya tehlike arz edebilecek veya müsabaka düzenini bozabilecek diğer maddeler ile alkollü içecekler ve çevreyi kirletecek nitelikte konfeti ve benzeri cisimler bulundurulamayacak, çirkin ve kötü tezahürat yapılamayacaktır), kanuna muhalefet eden seyircilerin tespit edilmesi ve yakalanması, maç esnasında oluşabilecek şiddet ve düzensizliklerin önlenmesi, oluşmuş ise bertaraf edilmesi, karaborsa bilet ve sahte bilet satışı ile ilgili önlemlerin alınması, stat çevresi trafik ve asayişin sağlanması gibi konuları kapsamaktadır.

Bunların yanında, spor güvenliği konusunda sorumluluğu bulunan her kurumun üyelerinden oluşan il/ilçe spor güvenlik kurulları spor müsabakalarında alınacak güvenlik tedbirleriyle ilgili kararlar almaktadır. Ayrıca, TFF başkanlığınca her müsabakadan önce düzenlenen eşgüdüm ve değerlendirme toplantıları sayesinde spor güvenliğiyle ilgili kurumlar arası kolektif ve etkili çalışma yapılabilmektedir.

3.4. Sporda Şiddet ve Holiganizm Karşısında Polisin Eğitimi

Hızlı değişim sürecinin, bireyleri ve toplumları bilgi toplumu olmaya zorladığı ve böylece toplumların bir anlamda kendi kontrolleri dışında “bilgi toplumuna” dönüştükleri söylenebilir (Çelik, 2005:1).

Polis, hızla değişen dünyada yeni oluşumlar ve değişen toplum düzenindeki yerini, şüphesiz aynı şekilde değişen suç olgusu ve suç çeşitlerini takip edebilmelidir. Bu da ancak sürekli ve etkin eğitimle oluşabilir.

Eğitim, bireyin toplum hayatına hazırlanması amacıyla onun gerekli bilgi, beceri ve tutum kazanmasına ve kişiliğini geliştirmesine yardım etme sürecidir (Taymaz, 1992: 2).

Polis eğitimi, polise gerekli bilgi ve beceri kazandırma yanında, mesleki şuur, mesleki ahlak ve mesleki bir sorumluluk kazandırmalı, hem mesleki teknik bilgileri, hem de sosyal bilgi ve değerleri içermelidir (Fındıklı, 1996: 463).

Bu bağlamda, spor müsabakalarında görevlendirilen Çevik Kuvvet birimindeki polisler, “bu müsabakalarda meydana gelebilecek şiddet ve holiganizm konuları ile ilgili olarak hangi bilgi, beceri ve tutumu kazanmalılardır?” sorusu akla gelmektedir. Bir adım daha ileri giderek, tüm birimlerdeki polislerin bu çeşit görevlerde bulundukları düşünülürse, emniyet teşkilatının tamamı için bu soru geçerli olabilir.

O halde polisin;

- Şiddet kavramları,
- Holiganizm,
- Stat kalabalıkları ve kalabalık yönetimi,
- Futbol da şiddet ve seyirci saldırganlığı,
- Holiganizm ve statlardaki şiddet karşısında polisin yetkileri,
- 5149 sayılı yasa, ilgili yönetmelik,
- Uluslar arası ilgili sözleşmeler
- Dünyadaki spor güvenliği ile ilgili polis uygulamaları vs...

Konularında, ve örnekleri çoğaltılabilecek diğer konularda, bilgi, beceri ve tutum sahibi olmaları gerekmektedir. Fakat ne yazık ki, polisin bu konularda tam anlamıyla eğitim almadığı, yapılan eğitim istatistikleri taramalarından anlaşılmaktadır (EGM Eğitim Daire Başkanlığı, 2001).

EGM, Eğitim Daire Başkanlığı (2001), istatistiklerine göre yukarıda ana hatları belirlenen konular çerçevesinde sadece “toplumsal olaylar” ile ilgili eğitimin, müfredatlarda yer aldığını görüyoruz. Sporda şiddet yasası olarak bilinen 5149 sayılı yasayı, 2004 yılında kabul edildiği için saymazsak, diğer konularda polisin aldığı hiçbir eğitimin olmadığını görmekteyiz. Aynı şekilde EGM Eğitim Daire Başkanlığı (2003), istatistiklerinden de polislerin bu konuları içeren bir kurs almadığı anlaşılmaktadır.

Seyirci saldırganlığı ve şiddeti içeren konular, “Toplumsal Olaylar” Kursu kapsamında düşünülse de, kanımızca spor sahalarındaki seyirciler, holiganlar ve tutumları, spesifik bir alan ve uzmanlık eğitimini gerektirecek kadar önemli konulardır.

EGM 17.08.2006 tarihli “Çevik Kuvvet Amirlerini Bilgilendirme Eğitimi” konulu resmi yazıda, Çevik kuvvet biriminde görev yapan amirlerin eğitim müfredatlarında; “Spor Güvenliği Hizmetleri” (2 saat), “Kitle Psikolojisi” (2 saat), konularında derslere yer verilmiştir.

2006 yılı öncesinde içeriğinde “spor” konulu geçen bir eğitimin olmadığı düşünülürse, 2006 yılı için, spor sahalarında yaşanan olaylar ve holiganizm konularında polisin eğitime daha fazla önem gösterildiği söylenebilir.

Emniyet teşkilatının holiganizm ile mücadele sürecinde 5149 sayılı yasanın önemini daha önce belirtilmişti. Yasa çerçevesinde ve Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde Spor Güvenliği ile spesifik olarak uğraşan bir birimin kurulması gerçekten çok önemli adımlardır. Nitekim bu adımlar 2006 yılı için oluşturulmuş eğitim müfredatlarına bakıldığında kendini belli etmektedir.

15.12.2005 tarihli, EGM’ nin, “2006 Yılı Çevik Kuvvet Yerinden Hizmetiçi Eğitim Programı” nın belirtildiği resmi yazıda aşağıdaki ders konuları, Seyirci saldırganlığı ve holiganizm konusunda polisin bilgi, beceri ve tutumunu geliştirecek niteliktedir:

- Topluluk içinde bulunan kişi tipleri ve teşkilatlanma,
- Kalabalıkların ve grupların oluşumu ve özellikleri,
- Toplum psikolojisinin özellikleri,
- 5149 sayılı yasa ve ilgili yönetmelik çerçevesinde sportif faaliyetlerde alınan tedbirler.

Yukarıda bahsedilen, müfredat içerikleri, belirtilen eğitimler elbette bir çok eleştiri okuna hedef olan polis için yeterli değildir. Yeterli olmamakla beraber, umut verici bir gelişme olarak değerlendirilmiştir.

Emniyet Teşkilatında çeşitli hizmet alanlarında istihdam edilen personelin hizmet alanındaki değişimi ve gelişmelere uyumunu sağlamak üzere düzenlenen eğitim programlarının, ihtiyaçlara göre yeni bir anlayışla ele alınması, başta verimliliğin sağlanması olmak üzere, bilginin beceri ve uygulamaya yansımaları açısından son derece önemlidir.

3.5. Futbol Müsabakalarında Görevli Polisler Yapılan Eleştiriler

Tribünlerde şiddet ve saldırganlığın önlenmesi görevinde Polis her zaman ön planda tutulan ve eleştiri oklarının büyük çoğunluğunu alan bir kurumdur. Oysa şiddet ve holiganizmi önlemek sadece polisin görevi değildir. Spor organizasyonlarının güvenliğinden sorumlu tutulan polis, almış olduğu güvenlik tedbirlerine rağmen gerek saha içinde gerekse çevresinde birçok istenmeyen şiddet olayları ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu görevin ifası ve sonrasında polis bir çok eleştirilere maruz kalmaktadır.

Polisin tutumuna yönelik yapılan eleştirilere baktığımızda:

- Polisin, her takım için aldığı güvenlik önlemleri ilden ile değişmekte, takımına göre muamele değişmektedir (Aydın, 2003).
- Stadyumdan stadyuma, farklı uygulamalar yapılmakta, çifte standart uygulamaktadırlar (Cavcav, 2003: 62).
- Polis yöneticilerinin, stadyumlardaki görevin polisten alınması ile ilgili kayıtsız kalarak, destek vermemeleri (Can, 2003: 83–85).

- Prensip olarak seyircilerin “maç seyretme hakkı” iyi sağlanmalıdır, polisin bu konuda çelişkileri vardır. Seyircilerin özgürce meşale yakabilmeleri gerekir, meşale yüzünden tutuklananlar var. Maçların karnaval havasında olması gerekir (Kanat, 2003: 234–235).
- Stadyuma geliş ve gidişlerde, dağılımlarda, insanlık ölçüleri aşıyor. Polis, konuk takımı iki saat öncesinden maça alıyor, dört saat sonra bırakıyor (Kanat, 2003: 235)
- Tuvaletler kırılıp dökülmesin diye polis tuvalet kapılarını kilitletiyor ve seyirciler mağdur oluyor (Kanat, 2003: 235).
- Polis, Türkiye’deki “holigan” profili ile ilgili çalışma yapmıyor (Sarıççek, 2003: 239).
- Polisin müdahale tarzı, kültürel farklılıklar gösteriyor. Kültürel özellikler gözetilerek önceden kararlaştırılan programlar dâhilinde davranılmalı, polisin bu konuda eğitimi yok (Güvenç, 2003; 272–278).
- Kolluk kuvvetleri, saha içerisinde çıkartılmalı, dışarıdaki görevinde daha aktif hale getirilmelidir (Bayar, 2003: 367).
- Polis seyirciyi potansiyel suçlu olarak görüyor, hoşgörü eksikliği var (Eryetkin, 2003: 375).
- Polisin taraftar topluluğu arasından bir şahıs alması yanlış bir tutumdur, aldığı şahsı serbest bırakması da yanlıştır (Yılmaz, 2003: 388).

Bunların yanında, özellikle kent takımlarının polis tarafından korunması ve ev sahibi haricinde diğer takımı korumaması (www.tempodergisi.com.tr/toplum-politika/06920/13.12.2004 tarihli dergi), büyük bir sorun olarak gösterilmektedir. Behram Kılıç (2005) ise polise bir başka eleştiri getiriyor: Polis müdürleri-kulüp başkanları ve siyasiler üçgeni...Bu doğrultuda, polisin tutumunun, siyasilerin veya kulüp yöneticilerinin baskısı nedeniyle etkilendiğinden bahsedilmektedir.

Yukarıda bahsedilen ve genel anlamda polisin yapmış olduğu maç görevleri ile ilgili yapılan eleştirilere baktığımızda eleştiri noktalarını aşağıdaki başlıklar halinde sınıflandırabiliriz:

- Spor asayışı olarak belirtebileceğimiz maç görevlerinin yapılış şekli ile ilgili bir yeknesaklık veya standart yoktur.
- Görevlerdeki tutum ve davranışlarda profesyonellik zaaflarının olduğu gözlenmektedir.
- Ortaya çıkan olumsuzlukların çoğunda eğitim ile ilgili eksikliklerin mevcut olduğu anlaşılmaktadır.
- Spor asayışı ile ilgili uygulanan, genel bir güvenlik stratejisi gözlenmemektedir.
- Polis uygulamalarında eşitlik ilkesi tam olarak uygulanmamaktadır.

Elbette güvenlik birimleri yapmış olduğu görevler ile ilgili eleştirilere maruz kalacaktır ve kalmalıdır. Fakat eleştirilerin tamamı haklı eleştiriler değildir. Özellikle 5149 sayılı yasanın uygulamaya geçtiği tarihten itibaren, güvenlik güçlerinin daha etkin çalıştığını ve yeni stratejiler ile daha faydalı hizmetler verdiğini söylemek yanlış olmaz. Örneğin Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün, futbol müsabakalarında “sivil belirleme” adını verdiği görevlilerce uygulanan görev anlayışı, bu konuda verilebilecek en çarpıcı örneklerdendir. Statlarda, sivil giyinimli emniyet personeli, tribünlerde oturarak, çevresinde 5149 sayılı kanuna muhalefet gösteren seyircileri tespit etmekte ve yapmış olduğu tespit çerçevesinde, stattaki kameralar ile seyircinin işlemiş olduğu aykırı eylemler tespit edilmektedir. Sonuç olarak aykırı eylemleri gerçekleştiren seyirciler, “sivil belirleyici” sıfatıyla görev yapan emniyet güçlerince tespit edilerek, maç sonunda yakalanmakta ve gerekli işlemler yapılmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

4.1. Çalışmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı **Türkiye’de seyirci saldırganlığının araştırılması ve polisin tutumunun ortaya konulmasıdır.**

Genel amaç doğrultusunda araştırmanın alt amaçları aşağıda sıralanmıştır;

- Türkiye’de seyirci saldırganlığı ve holiganizmin başlangıcı, gelişimi ve bugünkü durumunun incelenmesi,
- Polisin seyirci saldırganlığı ve holiganizm konusunda mevzuatla belirlenmiş görevlerinin ve bu kapsamdaki çalışmalarının incelenmesi,
- Polisin seyirci saldırganlığı ve holiganizm konusunda nasıl bir görev alması gerektiğinin tartışılması,
- Fazla çalışma saatleri, yetersiz teçhizat, görev esnasındaki fiziki olumsuzluklar gibi kurum içi problemlerin polisin görevini olumsuz etkileyip etkilemediğinin irdelenmesi,
- Polisin seyirci profilleri, şiddet ve kalabalık yönetimi, holiganizm vb. konulardaki eğitimlerini ve bu eğitimlerin yeterli olup olmadığını saptamak. Eğitim konusunda eksiklik var ise bu faktörün görevini etkin ve profesyonel olarak yapmasındaki etkisini araştırmak.
- Polisin seyirci saldırganlığı ve holiganizmin önlenmesi konusundaki çalışmalarının (veri ve arşiv oluşturma, ar-ge faaliyetleri vs.) ve diğer kuruluşlarla ilişkisinin ortaya çıkarılması,
- Polisin seyirci saldırganlığı ve holiganizm konularındaki görüşlerinin ortaya çıkarılması (Anket çalışması)

4.2. Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli tanıtıldıktan sonra, araştırmanın evreni ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesi anlatılmıştır.

4.2.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, var olan durumu, var olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan tekil tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırmada ihtiyaç duyulan veriler anket tekniğiyle toplanmıştır. Verilerin toplanmasında katılımcılara bir müdahalede bulunulmamıştır. Katılımcılardan, mevcut yasa ve yönetmelikler, seyirci saldırganlığının önlenmesi, diğer emniyet birimleri ve diğer kurumlarla koordinasyon, stat görevindeki uygulamalar ve eğitim konularına ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri alınmıştır.

4.2.2 Evren ve Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatına bağlı Çevik Kuvvet birimlerinde çalışan tüm personel oluşturmaktadır.

Çalışma grubunu ise, 2006 yılında İzmir ve Sivas İl Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Şube Müdürlüklerinde görev yapan personel oluşturmaktadır.

Tablo 6. Çalışma Grubunda Yer Alan Katılımcılar

ANKET	Katılımcı Sayısı		
	Kadın	Erkek	Toplam
	f & %		
Sivas	5 (%5,5)	86 (%94,5)	91 (%100)
İzmir	6 (%4)	144 (%96)	150 (%100)
Toplam	11 (%4,6)	230 (%95,4)	241 (%100)

Ankete, Sivas İl'inden 91, İzmir İl'inden 150 kişi katılmıştır. Katılımcılar; Sivas İl'inden 5 Kadın, 86 Erkek ve İzmir İl'inden 6 kadın, 144 erkekten oluşmaktadır.

4.2.3 Verilerin Toplanması

Araştırmada bilgi toplama aracı olarak üç bölümden oluşan “Anket” kullanılmıştır.

4.2.3.1 Anket

Katılımcıların, mevcut yasa ve yönetmelikler, seyirci saldırganlığının önlenmesi, diğer emniyet birimleri ve diğer kurumlarla koordinasyon, stat görevindeki uygulamalar ve eğitim konularına ilişkin görüşlerini ve çözüm önerileri almak amacıyla “**Anket Formu**” geliştirilmiştir. Daha sonra anket önermeleri hazırlanarak ölçme değerlendirme, alan uzman görüşü alınmış ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra ankete son şekli verilmiştir.

Anketin birinci bölümünde güvenlik güçlerinin kişisel bilgilerine ilişkin 12 soruya yer verilmiştir.

İkinci bölümde, “Mevcut Yasa ve Yönetmeliklere İlişkin Görüşler” (3 soru), “Seyirci Saldırganlığının Önlenmesine İlişkin Görüşler” (5 soru), “Diğer Emniyet Birimleri ve Diğer Kurumlarla Koordinasyona İlişkin Görüşler” (3 soru), “Stat Görevindeki Uygulamalara İlişkin Görüşler” (7 soru) ve “Eğitime İlişkin Görüşler” (2 soru) olmak üzere 5 başlık altında 20 önermeye yer verilmiştir. Katılımcılardan her bir önermenin tanımladığı faktörlerin yeterlilik durumunu belirtmeleri beklenmiştir. Yeterlilik görüşleri “**Katılıyorum (1), Kısmen Katılıyorum (2) ve Katılmıyorum (3)**” olmak üzere 3 değişik derecelendirmede ele alınmıştır.

Anketin üçüncü bölümünde ise 3 açık uçlu soru ile katılımcılardan çözüm önerileri belirlenmeye çalışılmıştır.

4.2.4. Verilerin Analizi

Anketler yoluyla elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Veri çözümlemede frekans, yüzde, aritmetik ortalama kullanılmıştır.

Elde edilen veriler aşağıdaki sıraya göre çözümlenmiştir:

- Katılımcıların kişisel bilgilerinin frekans ve yüzde dağılımlarının belirlenmesi,
- Katılımcıların önermelere ilişkin verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımları ile aritmetik ortalamalarının belirlenmesi,
 - Mevcut Yasa ve Yönetmelikler ile ilgili görüşler,
 - Seyirci Saldırganlığının Önlenmesi ile ilgili görüşler,
 - Diğer Emniyet Birimleri ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon ile ilgili görüşler,
 - Stat Görevindeki Uygulamalar ile ilgili görüşler,
 - Eğitim ile ilgili görüşler.
- Katılımcıların çözüm önerilerinin kategorilendirilmesi.

Elde edilen veriler, literatür taramasına dayanılarak yorumlanmıştır. Veriler ile bunlara ilişkin yapılan değerlendirmeler, “Bulgular ve Değerlendirme” bölümünde yer almaktadır.

Anketlerden elde edilen veriler; 1 (Katılıyorum), 2 (Kısmen Katılıyorum), 3 (Katılmıyorum) derecelendirme ölçeğinin yüzdelik dilimde sahip oldukları paya göre;

• Katılıyorum	= Yeterli/Uygun
• Kısmen Katılıyorum	= Orta düzeyde yeterli
• Katılmıyorum	= Yetersiz/Uygun değil olarak kabul edilmiş ve

“Bulgular ve Değerlendirme” bölümündeki yorumlar bu kapsamda ele alınmıştır.

Bölümlerin genel değerlendirmesinde ise aritmetik ortalamaları alınmış, elde edilen veriler;

- 1–1,54 = Yetersiz/Uygun değil
- 1,55–2,54 = Orta düzeyde yeterli
- 2,55–3 = Yeterli/Uygun olarak kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Bu bölümde, ankete katılanlara ait kişisel bilgiler, önermeler ve çözüm önerileri ile ilgili bulgulara ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

5.1. Katılımcılara Ait Kişisel Bilgiler

Tablo 7. Katılımcıların Yaş Durumlarına Göre Dağılımı

YAŞ	f	%
20-25	60	24,9
26-30	114	47,3
31-35	62	25,7
36-40	5	2,1
TOPLAM	241	100

Ankete katılanların %24.9'unu oluşturan 60 kişi, 20-25 yaş aralığında, %47.3'ünü oluşturan 114 kişi, 26-30 yaş aralığında, %25.7' sini oluşturan 62 kişi, 31-35 yaş aralığında, %2.1'i ise, 36-40 yaş aralığındadır.

Tablo 8. Katılımcıların Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımı

CİNSİYET	f	%
Kadın	11	4,6
Erkek	230	95,4
TOPLAM	241	100

Ankete katılanların %4.6'sını oluşturan 11 kişi Kadın, %95.4'ünü oluşturan 230 kişi, Erkek katılımcılardan oluşmaktadır.

Tablo 9. Katılımcıların Rütbe Durumlarına Göre Dağılımı

RÜTBE	f	%
Polis Memuru	223	92,5
Komiser Yardımcısı	3	1,2
Komiser	5	2,1
Başkomiser	6	2,5
Emniyet Amiri	4	1,7
TOPLAM	241	100

Ankete katılanların % 92.5’lik kesimini oluşturan 223 kişi Polis Memuru, geri kalan %7.5’lik kesim ise Komiser Yardımcısı, Komiser, Baş komiser ve Emniyet Amirinden oluşmaktadır.

Tablo 10. Katılımcıların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

OGRENİM DURUMU	f	%
Polis Akademisi	18	7,5
Polis Okulu (9 Ay)	128	53,1
Polis Meslek Yüksek Okulu	90	37,3
POMEM (6 Aylık)	5	2,1
TOPLAM	241	100

Ankete katılanların %7.5’ini oluşturan 18 kişi Polis Akademisi mezunu, %53.1’ini oluşturan 128 kişi 9 aylık Polis Okulu mezunu, %37.3’ünü oluşturan 90 kişilik kısım iki yıllık Polis Meslek Yüksek Okulu mezunu ve %2.1’i de 6 aylık eğitim veren Polis Eğitim Merkezi (POMEM) mezunudur.

Tablo 11. Katılımcıların Rütbe ve Meslek Deneyimine Göre Dağılımı

RÜTBE	MESLEK DENEYİMİ					TOPLAM
	1 yıl ve 1 yıldan az	2 yıl	3 yıl	4 yıl	5 yıl ve üzeri	
	f , %					
Polis Memuru	26 (%11,7)	39 (%17,5)	24 (%10,8)	18 (%8,1)	116 (% 52)	223 (% 100)
Komiser Yardımcısı	1 (%33,1)	-	-	-	2 (%66,7)	3 (% 100)
Komiser	-	-	-	-	5 (%100)	5 (% 100)
Başkomiser	-	-	-	-	6 (% 100)	6 (% 100)
Emniyet Amiri	-	-	-	-	4 (%100)	4 (% 100)
TOPLAM	27 (%11,2)	39 (%16,2)	24 (%10,0)	18 (57,5)	133 (%55,2)	241 (% 100)

Katılımcıların rütbe ve meslek deneyimi dağılımlarına bakıldığında; polis memurlarının, 26'sının (%11,7) 1yıl ve 1 yıldan az, 39'unun (%17,5) 2 yıl, 24'ünün (%10,8) 3 yıl, 18'inin (%8,1) 4 yıl ve 116 (%52) gibi büyük bir çoğunluğunun da 5 yıl ve üzeri meslek deneyimine sahip oldukları görülmektedir.

Ankete katılan toplam 3 Komiser Yardımcısı rütbesindeki personelden 1' inin 1 yıl ve 1 yıldan az, diğer 2'sinin ise 5 yıl ve üzeri meslek deneyimine sahip oldukları söylenebilir. Toplam 5 Komiser, 6 Başkomiser ve 4 Emniyet Amiri rütbesindeki personelin tamamının da 5 yıl ve üzere meslek deneyimine sahip oldukları görülmektedir.

Toplamda ankete katılan personelden 133'ü (%55,2) 5 yıl ve üzeri meslek deneyimine sahiptir.

Tablo 12. Katılımcıların Herhangi Bir Futbol Takımı Tutma veya Tutmamasına Göre Dağılımı

Futbol Takımı Tutma veya Tutmama	F	%
Evet	171	71
Hayır	70	29
TOPLAM	241	100

Katılımcılardan %71'ini oluşturan 171 kişi bir futbol takımı tuttuğunu, %29'unu oluşturan 29 kişi ise herhangi bir futbol takımı tutmadığının ifade etmiştir.

Takım tutmayan katılımcıların değerlendirme dışı bırakılarak; “futbol takımı taraftarı olmanız, stat görevlerinde, olaylara yaklaşımınızdaki tutum ve davranışlarınızı etkilemekte midir?” sorusuna verilen cevaplar tablo 14’te belirtilmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların Herhangi Bir Futbol Takımı Tutuyor Olmalarının Stat Görevlerinde Olaylara Yaklaşımlarındaki Tutum ve Davranışlarını Etkileme Durumu

Futbol Takımı Tutmanın Göreve Etkisi	f	%
Evet	5	8.5
Hayır	166	91.5
TOPLAM	171	100

Herhangi bir futbol takımını tutan katılımcıların % 8,5'ini oluşturan 5 kişi futbol takımı taraftarı olmalarının görevlerinde olaylara yaklaşımlarındaki tutum ve davranışlarını etkileyeceğini, %91,5' ini oluşturan 166 kişi etkilemeyeceğini ifade etmişlerdir.

Tablo 14. Katılımcıların Futbol Seyircisi Profilleri ile İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Futbol Seyircisi Profilleri Eğitimi	f	%
Evet	132	54,8
Hayır	109	45,2
TOPLAM	241	100

Katılımcıların % 54,8'ini oluşturan 132 kişi “Futbol Seyircisi Profilleri” konusunu içeren bir eğitim aldıklarını belirtirken, % 45,2'sini oluşturan 109 kişi bu konuda eğitim almadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 15. Katılımcıların Seyirci Saldırganlığı ve Holiganizm ile İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Seyirci Saldırganlığı ve Holiganizm Eğitimi	f	%
Evet	131	54,4
Hayır	110	45,6
TOPLAM	241	100

Ankete katılanların %54,4'ünü oluşturan 131 kişi “Seyirci Saldırganlığı ve Holiganizm” konusunu içeren bir hizmetiçi eğitim aldıklarını ifade ederken, % 45,6'sını oluşturan 110 kişi eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 16. Katılımcıların Spor Güvenliği ile İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Spor Güvenliği Eğitimi	f	%
Evet	129	53,5
Hayır	112	46,5
TOPLAM	241	100

Ankete katılanların %53,5'ini oluşturan 129 kişi, “Spor Güvenliği” konusunu içeren hizmet içi eğitim aldıklarını belirtirken, %46,5'ini oluşturan 112 kişi bu konuda eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 17. Katılımcıların Futbol Sahalarında Yaşanan Şiddetin Sorumlusu Konusundaki Görüşleri

Futbol Sahalarında Yaşanan Şiddetin Sorumlusu	f	%
Medya	84	34,9
Kulüp Yöneticileri	52	21,6
Amigolar	26	10,8
Taraftar Dernekleri	16	6,6
Hakemler	14	5,8
Sorumsuz Seyirciler	39	16,2
Siyasiler	10	4,1
TOPLAM	241	100

Araştırmaya katılanların %34,9'unu oluşturan 84 kişi, “Futbol Sahalarında Yaşanan Şiddetin Sorumlusu” olarak **medyayı** görürken, %21,6'sını oluşturan 52 kişi **kulüp yöneticilerini**, %16,2'sini oluşturan 39 kişi **sorumsuz seyircileri**, %10,8'ini oluşturan 26 kişi **amigoları**, %6,6'sını oluşturan 16 kişi **taraftar derneklerini**, %5,8'ini oluşturan 14 kişi **hakemleri**, %4,1'ini oluşturan 10 kişi **siyasileri** sorumlu görmektedir.

5.2. Katılımcıların Önermelere İlişkin Görüşleri

Önermeler, ankete katılanların “Mevcut Yasa ve Yönetmelik İle İlgili”, “Seyirci Saldırganlığının Önlenmesi İle İlgili”, “Diğer Emniyet Birimleri ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon İle İlgili”, Stat Görevindeki Uygulamalar İle İlgili ve Eğitim İle İlgili” görüşleri olmak üzere toplam 5 ana başlık altında değerlendirilmiştir.

5.2.1. Mevcut Yasa ve Yönetmelik İle İlgili Görüşler

Katılımcılara uygulanan ankette mevcut yasa ve yönetmelikler ile ilgili üç madde bulunmaktadır. Tablo 19’da, katılımcıların mevcut yasa ve yönetmeliklere ilişkin görüşlerine ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 18. Katılımcıların Mevcut Yasa ve Yönetmelik Konusundaki Görüşleri

S.N	Önerme	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Aritmetik Orta	Toplam	
		f	%	f	%	f	%	$\bar{X}$	f	%
13	Yürürlükte olan “Sporda Şiddet Yasası” ihtiyaçlara cevap verebilecek niteliktedir.	16	6,6	95	39,4	130	53,9	2,47	241	100
14	Yeni yönetmelik, spor güvenliği ile ilgili büro kurulması vb.. yapılanmalar polislin seyirci saldırganlığı ve holiganizme yönelik çalışmalarını daha verimli ve etkili bir hale getirmiştir.	46	19,1	109	45,2	86	35,7	2,16	241	100
15	Yürürlükte olan yönetmelik ile polislin uygulamaları birbiriyle paralellik göstermektedir.	47	19,5	111	46,1	83	34,4	2,14	241	100
Genel Aritmetik Ortalama $\bar{X}=2,25$										

Yürürlükte olan “Sporda Şiddet Yasası” İhtiyaçlara Cevap Verebilecek Niteliktedir.

Katılımcılar “Sporda Şiddet Yasası”nın ihtiyaçlara cevap verebilme düzeyine %6,6 Katılıyorum, %39,4 Kısmen Katılıyorum ve %53,9 Katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Bu verilere dayanılarak, katılımcıların yürürlükte olan Sporda Şiddet Yasasını ihtiyaçlara cevap veremediğini değerlendirdikleri söylenebilir.

Yeni Yönetmelik, Spor Güvenliği İle İlgili Büro Kurulması Vb.. Yapılanmalar Polislin Seyirci Saldırganlığı Ve Holiganizme Yönelik Çalışmalarını Daha Verimli Ve Etkili Bir Hale Getirmiştir.

Katılımcılar yeni yönetmeliğin ve spor güvenliği ile ilgili büro kurulması vb. yapılanmaların polislin seyirci saldırganlığı ve holiganizme yönelik çalışmalarını daha etkili ve verimli bir hale getirmesini %19,1 Katılıyorum, %45,2 Kısmen Katılıyorum, %35,7 Katılmıyorum olarak belirlemişlerdir. Bu verilere dayanılarak, katımcıların yeni yönetmelik ve spor güvenliği ile ilgili büro kurulması vb. yapılanmaların polislin seyirci

Polis, Maç Öncesi Holiganlarla İlgili İstihbarat Çalışması Yapmalıdır.

Katılımcılar bu önermeye, %60,6 Katılıyorum, %18,3 Kısmen Katılıyorum, 21,2 Katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların polisin maç öncesi holiganlarla ilgili istihbarat çalışması yapmasını Uygun değerlendirdikleri görülmektedir.

Polis, Gerektiğinde Maçın Oynanmaması Yönünde Karar Verebilmeli Ve Bu Konuda Yetkili Olmalıdır.

Katılımcılar bu önermeyi, %53,1 Katılıyorum, %22 Kısmen Katılıyorum, %24,9 Katılmıyorum olarak belirlemişlerdir. Bu verilere dayanılarak, katılımcıların polisin gerektiğinde maçın oynanmaması yönünde karar vermesi ve bu konuda yetkili olmasını istedikleri söylenebilir.

Maç Görevlerinde Ne Kadar Fazla Polis Olursa O Kadar Az Olay Olur.

Bu önermeye katılımcılar, %7,1 Katılıyorum, %14,9 Kısmen Katılıyorum ve %78 Katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Buna göre, katılımcılar maç görevlerinde ne kadar fazla polis olursa o kadar az olay çıkar görüşüne katılmamaktadırlar.

Statlarda Ne Kadar Fazla Bayan İzleyici Olursa O Kadar Az Olay Olur.

Katılımcılar bu önermeyi, %17,8 Katılıyorum, %38,6 Kısmen Katılıyorum ve %43,6 Katılmıyorum olarak belirlemişlerdir. Bu verilerden yola çıkarak, katılımcıların statlarda fazla sayıda bayan seyirci olursa daha az olay olacağını düşündükleri söylenebilir.

Seyirci, Polisi Sert Davranmaya Tahrik Ediyor.

Katılımcılar seyirci polisi sert davranmaya tahrik ediyor önermesine %70,5 Katılıyorum, %18,7 Kısmen Katılıyorum, %10,8 Katılmıyorum yanıtlarını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların seyircilerin polisi sert davranmaya tahrik ettiğini düşündükleri söylenebilir.

Tüm bu veriler doğrultusunda, katılımcıların seyirci saldırganlığının önlenmesi konusundaki çalışmaları ($\bar{x}=1,93$) orta düzeyde yeterli olarak belirledikleri söylenebilir.

5.2.3. Diğer Emniyet Birimleri ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon Konusundaki Görüşler

Katılımcılara uygulanan ankette diğer emniyet birimleri ve diğer kurumlarla koordinasyon ile ilgili üç madde bulunmaktadır. Tablo 21’de, katılımcıların diğer emniyet birimleri ve diğer kurumlarla koordinasyonuna ilişkin görüşlerine ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 20. Katılımcıların Diğer Emniyet Birimleri ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon İle İlgili Görüşleri.

S.N	Önerme	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Aritmetik Orta	Toplam	
		f	%	f	%	f	%	$\bar{x}$	f	%
21	Seyirci saldırganlığı ve holiganizmin önlenmesi konusunda polis, diğer kurumlarla (kamu ve özel kurum ve kuruluşlar) iletişim halindedir.	56	23,2	94	39	91	37,8	2,14	241	100
22	Diğer Emniyet Birimleri ile iletişim etkili bir şekilde sağlanabilmektedir.	73	30,3	106	44	62	25,7	1,95	241	100
23	Uygulamalarda adli makamlarla koordinasyon tam olarak sağlanabilmektedir.	45	18,7	95	39,4	101	41,9	2,23	241	100
Genel Aritmetik Ortalama $\bar{x}=2,1$										

Seyirci Saldırganlığı Ve Holiganizmin Önlenmesi Konusunda Polis, Diğer Kurumlarla (kamu ve özel kurum ve kuruluşlar) İletişim Halindedir.

Önermeye katılımcılar, %23,2 Katılıyorum, %39 Kısmen Katılıyorum ve %37,8 Katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Kısmen katılan ve katılmayanların oranı baz alındığında, katılımcılar seyirci saldırganlığı ve holiganizmin önlenmesi konusunda polislerin, diğer kurumlarla yetersiz düzeyde iletişimde olduğunu düşündükleri ortaya çıkmaktadır.

Spor karşılaşmalarının güvenliği özel güvenliğe devredilmelidir.

Önermesine katılımcılar, %77,6 Katılıyorum, %12 Kısmen Katılıyorum, %10,4 Katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Bu verilere dayanılarak, katılımcıların spor karşılaşmalarının özel güvenliğe devredilmesini istedikleri söylenebilir.

Spor karşılaşmalarında polis görevlendirildiği takdirde ek görev ücreti almalıdır.

Bu önermeyi katılımcılar %87,1 Katılıyorum, %5,8 Kısmen Katılıyorum, %7,1 Katılmıyorum olarak belirlemişlerdir. Buna göre katılımcılar spor karşılaşmalarında polisin görevlendirildiği takdirde ek görev ücreti alması gerektiğini düşünmektedirler.

Spor karşılaşmalarında polis, teknolojiye yeterince faydalanabilmektedir (Her türlü ekipman-kamera sistemleri vs..).

Bu önermeye katılımcılar, %25,3 Katılıyorum, %40,2 Kısmen Katılıyorum, %34,4 Katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Bu veriler ışığında, katılımcıların spor karşılaşmalarında polisin teknolojiye orta düzeyde yeterli faydalandığını belirttikleri söylenebilir.

Polis, stat içi ve dışı şiddeti önlemek için gerekli ekipman, araç ve gerece sahiptir.

Önermesine katılımcılar, %37,8 Katılıyorum, %41,9 Kısmen Katılıyorum ve %20,3 Katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Bu verilere göre, katılımcılar, polisin stat içi ve dışı şiddeti önlemek için gerekli ekipman, araç ve gerece orta düzeyde yeterli sahip olduğunu düşünmektedir.

Stat içi ve dışında şiddet olayına karışan taraftarlar tespit edilerek kayıt tutulmalıdır. Bu önermeye katılımcılar, %81,7 Katılıyorum, %11,2 Kısmen Katılıyorum, %7,1 Katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların stat içi ve dışında şiddet olaylarına karışan taraftarların tespit edilerek kayıt tutulmasını istedikleri söylenebilir.

Daha önce kayda geçmiş sabıkalı hooligan ve fanatikler, statta görevli bulunan polislerce rahatlıkla tespit edilebilmektedir.

Seyirci saldırganlığı ve holiganizm ile mücadelede mesleki deneyim hizmetiçi eğitimden daha önemlidir.

Önermesini katılımcılar, %44,8 Katılıyorum, %36,1 Kısmen Katılıyorum ve %19,1 Katılmıyorum olarak belirlemişlerdir. Bu veriler ışığında katılımcıların seyirci saldırganlığı ve holiganizm ile mücadelede mesleki deneyimi hizmetiçi eğitimden daha önemli gördükleri söylenebilir.

Birimde çalışan personel görev ile ilgili değişim ve gelişimlerden sürekli olarak bilgilendirilmektedir.

Bu önermeye katılımcılar, %39,8 Katılıyorum, %17,8 Kısmen Katılıyorum ve %42,3 Katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Buna göre katılımcıların personelin görev ile ilgili değişim ve gelişimlerden sürekli olarak bilgilendirilme düzeyini yetersiz buldukları söylenebilir.

Tüm bu veriler doğrultusunda, katılımcıların eğitime ilişkin görüşleri ($\bar{x}=1,61$) orta düzeyde yeterlidir.

5.3. Katılımcıların Çözüm Önerileri

Sistemin iyileştirilmesi ve mevcut sorunların tespiti için çözüm önerilerinin saptanmasına yönelik katılımcılara yöneltilen 3 açık uçlu soruya verilen yanıtlar aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır;

Spor karşılaşmalarındaki görevlerinizde yaşadığınız sorunlar ve çözüm önerileriniz nelerdir?

Bu soruya verilen cevapları 3 bölümde kategorize edebiliriz.

- Polisin yetki ve sorumluluk alanlarının daraltılması ve çeşitli nedenlerle (amir-müdür baskısı, siyasiler, kulüp yönetimi yada diğer nüfuzlu kişilerin polisin görevine karışması, verilen emirlerin sık sık değiştirilmesi, emir

verme konusundaki çok başlılık, koordinasyon eksikliği) görevini yeteri kadar yapamaması...

- Polislerin amir ve müdürleri tarafından yeterince korunmadığı ve hatta zaman zaman hor görüldüğü, değer verilmediği düşüncesi, kendilerini güvende hissetmemelerinden doğan motivasyon ve güven eksikliği...
- Maç görevlerinde polisin, çok zor şartlarda çalıştığı, saatler öncesinden güvenlik tedbiri alındığı, yemek, su, tuvalet gibi en temel ihtiyaçların bile karşılanamadığı, saatlerce dinlenecek yerlerinin olmaması nedeniyle ayakta beklemek kişiyi görevini yapamaz hale getirmektedir.

Sizce sahalardaki şiddeti önlemek için neler yapılmalıdır?

Bu soruya verilen cevapları 4 bölümde kategorize edebiliriz.

- Holiganlar, stat içinde küfür edenler polisin yetkisi dâhilinde stattan çıkarılabilir. Holiganların kayıtları tutulmalı ve kanunda caydırıcı cezalar verilmelidir. Yasaların tavizsiz olarak her kişiye aynı şekilde uygulanması gerekir.
- Maç görevlerinde polis görevini tamamen bağımsız ve baskı altında olmadan yapabilmelidir.
- Bilet fiyatlarının yükseltilmesi, sahalara eğitimsiz kişilerin girmesini bir ölçüde önleyebilir.
- Amigolar sıkı takibe alınmalı, seyirciyi galeyana getirdikleri anda müdahale edilmelidir. Amigo ve kulüp yönetiminin haddini aşan davranışlarına göz yumulmadan gereği yapılmalıdır.

Spor karşılaşmalarında polisin daha etkin ve verimli çalışabilmesi için neler yapılabilir lütfen yazınız.

Bu soruya verilen cevapları 5 bölümde kategorize edebiliriz.

- Spor karşılaşmalarında görev almak polisin görevi değildir.

- Polis maç görevlerinde yorgun ve dinlemeden kimi zaman nöbetten çıkıp gelmektedir, izinler ve istirahatlar iptal edilmektedir, vücut ve beyin olarak çok yorgun bir görevdir. Saatler öncesinden görev alıp, saatlerce ayakta beklemek bu görevin gereği değildir. Çok sayıda polis değil yeterince ve görevini layığı ile yapan polis gerekmektedir. Gerekli koordinasyon yapılmalı, en azından vardiyalı olarak görev alınmalıdır. Maç görevi ardından polis izinli sayılmalıdır.
- Polis taraftar içinde de oturmalıdır.
- Maç görevleri normal mesaisini yapan polis için fazla mesaidir. Ücret olarak karşılığı verilmelidir.
- Daha fazla özel güvenlik kullanılmalı ve Kulüp yönetimlerinin stat çevresini saran güvenlik için sabitlenmiş bariyer sistemini yaptırmaları zorunlu tutulmalıdır.

TARTIŞMA

Gültekin ve ark.'ları (2000) tarafından yapılan çalışmada güvenlik kuvvetlerinin yaş ortalamaları ağırlıklı olarak 26,43, Kaynak (2000), tarafından yapılan çalışmada ise 24-28 yaş grubu olduğu görülmektedir. Bu veriler araştırmamızda çıkan ağırlıklı yaş grubu oranını desteklemektedir. Araştırmamızda katılımcıların, %24,9'unun 20-25 yaş aralığında, %47,3'ünün 26-30 yaş aralığında, %25,7'sinin 31-35 yaş aralığında, %2,1'inin ise 36-40 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir (Tablo 7).

Araştırmamızda, katılımcıların rütbe ve meslek deneyimi dağılımlarına bakıldığında; polis memurlarının, 26'sının (%11,7) 1 yıl ve 1 yıldan az, 39'unun (%17,5) 2 yıl, 24'ünün (%10,8) 3 yıl, 18'inin (%8,1) 4 yıl ve 116 (%52) gibi büyük bir çoğunluğunun da 5 yıl ve üzeri meslek deneyimine sahip oldukları görülmektedir (Tablo 11).

Bu oranlar Kaynak'ın yaptığı çalışmada (2002), “polis memurlarının” %36,9'u 1 yıl, %23,8'i 2 yıl, %18'i 3 yıl, %16'sı 4 yıl, %35'i ise 5 yıl ve daha fazla meslek tecrübesine sahip olduğu görülmektedir. Çalışmamıza katılan güvenlik güçlerinin Kaynak'ın (2002) çalışmasındaki güvenlik güçlerine göre meslek deneyimlerinin daha fazla olduğu söylenebilir.

Çalışmamızdaki katılımcıların %95,4'ü erkek ve %4,6'sı bayanlardan oluşmakta iken (Tablo 8), Kaynak'ın (2002) çalışmasında, %95,2 erkek ve %4,8 bayan katılımcı olduğu gözlenmiştir. Bu haliyle katılımcıların cinsiyeti açısından benzerlik bulunmaktadır.

Çalışmamızda, güvenlik güçlerinin %71'inin bir takım tuttuğunu görmekteyiz (Tablo 12). Kaynak'ın (2002), araştırmasında güvenlik güçlerinin %82,5'i takım tuttuğunu belirterek, araştırmamızı desteklemektedir.

Çalışmamızda, katılımcıların herhangi bir futbol takımı tutuyor olmalarının stat görevlerinde olaylara yaklaşımlarındaki tutum ve davranışlarını etkileme durumu

incelendiğinde, katılımcıların %91,5'inin etkilenmeyeceği sonucunu ortaya çıkartmaktadır (Tablo 13). Kaynak (2002)' in araştırmasına göre, polis memurlarının taraftarı oldukları takımın maçında görev aldıklarında, taraftarı olduğu takım seyircisinin taşkınlığına hoşgörülü ve ayrıcalıklı davranmalarının söz konusu olmadığını %91,1 gibi ağırlıklı bir oranla belirtmişlerdir. Bu oran çalışmamızı destekler niteliktedir. Aynı çalışmada, polislerin tuttuğu takımın maçında, görev yaparken takımın yenilmesini büyük oranda normal karşıladıkları anlaşılmaktadır. Birbirini destekleyen her iki araştırmaya göre polislerin stat görevlerinde profesyonel davrandıkları ve duyguları ile işlerini birbirine karıştırmadıkları ortaya çıkmaktadır. Ancak Rona'nın (2003), Ankara, İstanbul, İzmir ve Trabzon illerinde oynanan müsabakalarda şiddet olaylarına karışmış ve polis kayıtlarına geçmiş seyirciler üzerinde yaptığı çalışmada, araştırmaya katılan seyircilerin %59,7'si polislerin daha hoşgörülü olmaları gerektiğini düşünmektedir. Bununla birlikte, polisin davranışlarını haksız görenlerin oranı %32,1'dir. Bu bulgulara göre, şiddet olaylarına karışan futbol seyircilerinin güvenlik güçlerinden daha fazla hoşgörü bekledikleri söylenebilir (Cengiz, 2004:67).

Çelik'in (2005:74), "Seyirci Saldırganlığı ve Polisin Tutumu" başlıklı araştırmasına göre; "güvenlik güçlerinin %83,7'si seyircinin tahriki, polisin sert davranmasına yol açmaktadır" şeklinde düşünmekte iken polislerin %88,1'i seyirciyi tahrik etmediklerini düşünmektedirler. Bu sonuçlara göre polisin ve seyircinin farklı düşündükleri ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de futbol stadyumlarındaki saldırgan davranışların ve verdiği zararların en aza indirgenmesi çalışmalarına polisin getireceği katkılar, polisin halkın güven, destek ve sempatisini toplamasındaki başarısı gibi bir çok açıdan son derece önemlidir (Fındıklı, 2000). Polisin tarafsız olması, tahriklere kapılmaması gerektiği, saygılı ve hoşgörülü olması görevi ve profesyonelliği gereğidir.

Araştırmamızda, güvenlik güçlerinin stat güvenliğini ilgilendiren konularda aldıkları eğitimi sorgulayan önermelere verdikleri cevaplar incelendiğinde; güvenlik güçleri; "Futbol seyircisi profilleri" ile ilgili % 54,8 oranında (Tablo 14), "Seyirci saldırganlığı ve holiganizm" ile ilgili % 54,4 oranında (Tablo 15), "Spor güvenliği"

%53,5 oranında (Tablo 16) hizmet içi eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Ancak; EGM Eğitim Daire Başkanlığı (2001), Hizmet içi Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi isimli, Emniyet Teşkilatı merkez ve taşra birimlerinin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin istatistiki verilerini içeren kitapçık incelendiğinde yukarıda bahsedilen konularda herhangi bir hizmet içi eğitim faaliyetinin olmadığı anlaşılmaktadır. Aynı şekilde EGM Eğitim Daire Başkanlığı (2003), “2001-2002 Yılları Hizmet içi Eğitim Sonuçları” isimli kitapçıkta da bu konuları içeren eğitim faaliyetleri yoktur. EGM 17.08.2006 tarihli “Çevik Kuvvet Amirlerini Bilgilendirme Eğitimi” konulu resmi yazıda, Çevik Kuvvet biriminde görev yapan amirlerin eğitim müfredatlarında; “Spor Güvenliği Hizmetleri” (2 saat), “Kitle Psikolojisi” (2 saat), konulu derslere yer verildiği görülmektedir. EGM 15.12.2005 tarihli, “2006 Yılı Çevik Kuvvet Yerinden Hizmet içi Eğitim Programı” konulu resmi yazıda; “Kalabalık Yönetimi”, “Toplum Psikolojisi”, “5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun”, konulu derslere yer verilmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatında görev alan personele yönelik kursların belirtildiği belgelerde; ankette yer alan konuları içeren herhangi bir hizmet içi eğitim faaliyetinin olmamasına rağmen, ankete aynı ilden katılan katılımcıların bu eğitimleri aldıklarını belirtmeleri çelişkilidir. Çalışmanın sonuçlarını yanlış etkileyeceği düşünülerek bu bölüm değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Gaziantep spor futbol takımı taraftarları ile yapılan bir çalışmada, taraftarların %53,6’sının polisi stat güvenliği konusunda yeterli derecede eğitilmiş bulmadıkları ortaya konmuştur (Şahin, 2003; 213). Kaynak’ın (2002) araştırmasında, araştırmaya katılan güvenlik güçleri, polis okullarında aldıkları eğitimin maç görevlerinde işlerine yarayıp yaramadığı sorusuna, %65,8 oranında “yaramadığı” cevabını vermişlerdir. Şahin’in ve Kaynak’ın çalışmalarında da ortaya çıkarıldığı gibi polis stat güvenliği, hooliganizm ve sporda şiddet konularında yeterli eğitim almamaktadır.

Çalışmamızda güvenlik güçleri; “spor alanlarındaki şiddetin sorumlusu” olarak, %34,9 medyayı, %21,6 kulüp yöneticilerini, %16,2 sorumsuz seyircileri, %10,8 amigoları, %6,6 taraftar derneklerini, % 5,8 hakemleri ve %4,1 oranında siyasilere sorumlu tutmaktadır (Tablo 17). Bu sonuçlarla ilgili literatür incelendiğinde spor sahalarındaki şiddetin sorumlusu olarak medya, hakem, kulüp yöneticileri, antrenörler,

amigo ve rakip seyirciler gösterilmiştir. Gültekin ve ark.ları'nın (2000) çalışmasında emniyet güçleri, saha içinde ve dışında çıkan olayların nedenlerini ev sahibi taraftara ve ikinci sırada da hakemin tutumuna bağlamıştır. Kaynak (2002)' in araştırmasına göre polis memurlarının %65,5'i seyirciyi saldırganlığa yöneltme sebebi olarak, basın, kulüp yöneticileri, hakemler, karşı takım seyircileri, oyuncu hataları, teknik adamlar ve amigolar gibi etkenlerin hepsini görmektedirler.

Özmaden'in (2004: 178) çalışmasında, ilk iki sırayı “çok etkili” faktörler olarak, hakem ($\bar{x}=4.38$), rakip seyirci ($\bar{x}=4.37$) almakta bunları yakın bir ortalama ile spor medyası takip etmektedir. Şahin'in çalışmasında (2003: 267), spor yorumcuları ve köşe yazarlarının sergiledikleri tavrı olumsuz ve kışkırtıcı bulanların oranı oldukça yüksektir. Karagözoğlu ve Mungan Ay'ın (1997) araştırmasına göre ise; seyircileri en fazla hakemlerin tahrik ettiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Çalışmamızda, emniyet güçlerinin futbolda şiddet ve holiganizmin önlenmesinde; mevcut yasa ve yönetmeliği ($\bar{x}=2,25$) orta düzeyde yeterli olarak belirledikleri söylenebilir (Tablo 18). Çalışmamıza paralel olarak mevcut yasa ve yönetmeliklerde bir takım aksaklıkların olduğu ve bu aksaklıkların giderilmesi gerektiği söylenebilir. Örneğin; 5149 sayılı yasanın 24. maddesi gereği müsabakaların yapıldığı spor alanlarının zarara uğramasına sebebiyet veren taraftarın mensubu bulunduğu kulübe zarar kadar idari para cezası verilebilmektedir. Aynı suça 3813 sayılı “Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Yasa” ile federasyon tarafından da cezalandırma yapılabilmektedir. Aynı suça iki ayrı cezanın uygulanması çağdaş hukuk kuralları ile bağdaştırılamaz.

5149 sayılı yasanın 8. maddesinin b fıkrasında “Kulüplerin bulundurmakla görevli oldukları özel güvenlik güçlerinin sayısı, gözlem kameraları ve benzeri teknik donanımların yerleştirilmesi il veya ilçe spor güvenlik kurulu tarafından belirlenir” denilmekte fakat il veya ilçe spor güvenlik kurulu tarafından bu maddeye aykırı hareket eden kulüpler hakkında, ne gibi yaptırımların uygulanacağı konusunda herhangi bir açıklama yapılmamaktadır. Bu gibi belirsizlikler mevcut yasa ve yönetmeliklerin

tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini kaçınılmaz kılmaktadır. Orta ve Yalova (2006)’nın çalışmasında vurguladığı önermeler, bu tezimizi destekler niteliktedir.

Araştırmamızda, “Seyirci Saldırganlığının Önlenmesi Konusundaki Çalışmalar İle İlgili Görüşler” incelendiğinde polisin, “Maç Öncesi Holiganlarla İlgili İstihbarat Çalışması Yapmalıdır” önermesini büyük oranda uygun gördükleri anlaşılmaktadır (Tablo 19). İngiltere’de bu konuda yapmış olduğumuz önermeyi destekleyen birimlerin olduğunu görmekteyiz.

“Polisler şimdi Uluslararası Suç İstihbaratı Servisinin Futbol İstihbaratı bölümünün himayesinde soruna neden olan fanatikler hakkında bilgi değişimi için gelişmiş istihbarat ağı kurmuşlardır. Futbol bölümü 1989’da ciddi ve sürekli holiganlığın kanıtlarının toplanması ve istihbaratı için kurulmuştur” (Williams, 2001).

Kerr ve Kock (2002)’un, “Saldırganlık,Şiddet ve Bir Alman Holiganın Ölümü” adlı makalesinde, 200-300 kişilik Feijenord ve 150 kişilik Ajax takımı taraftarlarının, Mart 1997 yılında yaptıkları kavgayı ele almıştır. Bu kavga sonucu bir alman holigan ölmüş ve 200’ün üzerinde silah polis tarafından yakalanmıştır. Bu çalışmada,polisin istihbarat toplamasının öneminden de bahsedilmektedir.Emniyet teşkilatının,spor müsabakaları ile ilgili yapmış olduğu çalışmalar sadece müsabaka zamanı,müsabaka alanında değil, istihbarat ağı ile güçlendirilmiş ciddi tedbirlerle sağlanmalıdır. Araştırmamızda yer alan “Polis, gerektiğinde maçın oynanmaması yönünde karar verebilmeli ve bu konuda yetkili olmalıdır.” (Tablo 19), önermesinin uygun olarak değerlendirilmesi, yukarıda ki açıklamadan da anlaşılacağı gibi, sporda şiddetin önlenmesi için emniyet güçlerinin farklı politika ve görev anlayışı izleme, gereksinimlerini ortaya koymaktadır.

Emniyet teşkilatının bir diğer suç önleme stratejisi ve anlayışı da, artan suç oranlarına karşın, polisin sayısını arttırmaktır. Spor müsabakaları görevlerinde, “ne kadar fazla polis olursa o kadar az olay olur” anlayışı, bu tür görevlerde yer alan güvenlik güçlerinde yılgınlığa sebep olmaktadır. Nitekim araştırmamıza katılan katılımcılar; maç görevlerinde ne kadar fazla polis olursa o kadar az olay çıkar görüşüne büyük oranda katılmamaktadırlar (Tablo 19).

Bir çok araştırmada; çok fazla polisin bulunmasına, tribünlerin parmaklıklarla çevrilmesine karşı taraftarların çok daha kızgın davranışlar sergilediklerini ortaya koymuştur (Jary, Horne ve Bucke (1991)'tan aktaran Akcan ve Yılmaz (2004:124). Özmaden (2004:186)'in araştırmasında seyirciler, güvenlik güçleri tarafından “stat çevresi, girişi ve içinde yetersiz önlem alınması” durumunun seyirci saldırganlığı üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ancak bu sonuç, polis sayısının mı az olduğu yoksa yapılan görevin içeriğinin mi eksik olduğu konusuna açıklık getirmemektedir. Kaynak'ın (2002: 98) çalışmasına göre, polis memurları spor müsabakalarında görev alan polis sayısının %86,2 oranında gereğinden çok fazla olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde Gültekin ve ark. (2000), araştırmamıza paralel olarak maçlarda görevlendirilen güvenlik görevlisi sayısının çok fazla olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Araştırmamızda, katılımcıların statlarda fazla sayıda bayan seyirci olursa daha az olay olacağını düşündükleri ortaya çıkmıştır (Tablo 19). Kaynak (2002:92)'ın çalışması araştırmamızı destekler niteliktedir. Yüksel, Doğan, Morallı ve Acar (1998), çalışmalarında bayanların maçlara sık gelmesinin, futbolda şiddetin önlenmesinde en etkin önlemlerden ikincisi olduğunu belirtmişlerdir. TBMM tarafından hazırlanan “Türk Sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet, Haksız Rekabet Meclis Araştırma Raporu” nda (2004:107), bayanların maçlara sık gelmeleri ile ilgili çalışmaların yapılması gerektiği bildirilmektedir.

Çalışmamızda, “Seyirci, polisi sert davranmaya tahrik ediyor” önermesine güvenlik güçleri %70,5 oranında “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir (Tablo 19). Daha önce yapılan bir çalışmada da polis memurlarının %83,7'si seyirci tahriki sebebiyle sert davranmak zorunda kaldıklarını ifade etmişlerdir (Çelik, 2005:74). Bu sonuç çalışmamızı destekler niteliktedir.

Polis, stat görevleri ve şiddetin önlenmesine ilişkin görevlerde gerek adli makamlarla gerek ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyon sağlamalıdır. Etkin bir önleyici hizmet için müşterek çalışma şarttır. Ancak, emniyet güçlerinin aynı teşkilatta olmasına rağmen kendi birimleri arasında bile zaman zaman koordinasyonsuzluklar mevcut olabilmektedir. Araştırmamıza göre güvenlik güçlerinin;

diğer kurumlarla iletişimin yetersiz olduğu, diğer emniyet birimleri ile iletişimin orta düzeyde yeterli olduğu ve adli makamlarla koordinasyonun sağlanamadığı sonuçları ortaya çıkmıştır (Tablo 20). Aynı şekilde Kaynak (2002:95)'in çalışmasında polislerin %79,8'i kulüp yöneticilerinin müsabaka öncesi ve sonrası polisle iletişim kurmaları gerektiğini düşünmektedirler sonucu ortaya çıkmıştır.

Kaynak' a (2002:101) göre, spor kulüpleri güvenliklerini kendi kuracakları ya da anlaşma yapacakları “özel güvenlik şirketleri” vasıtasıyla sağlamalıdır. Nitekim çalışmasına katılan polislerin %70,8'i bu görevin asli görevleri olmadığını, %67,2'si bu tür görevlerde özel güvenliğin görev alması gerektiğini belirtmişlerdir. Aynı şekilde Çelik (2005)'in araştırmasına göre, polislerin çok büyük bir oranı (%97,3), bu tür müsabakalarda güvenliğin kulüp yönetimi ve özel güvenlik tarafından sağlanması gerektiğini savunmuşlardır. Williams (2001): “Birçok küçük futbol kulübü ve artan miktarda birinci lig kulüpleri “polissiz” maçlar yapmaktadırlar. Bunun anlamı polislerin stadyum içinde gözükmelerine gerek olmadığıdır” ifadesi ile İngiltere'deki müsabakaların durumunu gözler önüne sermektedir. Ancak, yüksek rütbedeki polislerin, rütbe kaygısı nedeni ile genelde risk almayıp, maçlarda polislerin görev yaptığını ve sayısının abartılı olmadığını vurgulamıştır. Bahsedilen bu olgulara paralel olarak yapmış olduğumuz çalışmada, güvenlik güçlerinin çok büyük bir çoğunluğu spor karşılaşmalarının güvenliğini özel güvenliğe devredilmesini istedikleri ortaya çıkmıştır (Tablo 21). Ayrıca müsabakalarda görev aldıklarında ek ücret verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu sonucu, Gültekin ve ark. (2000)'nın çalışması desteklemektedir: polis, ek ücret alamadığından dolayı yakınmaktadır.

Çağdaş hukuk devletlerinde, suç isnadının oluşması ve şahısların adli makamlara çıkarılabilmeleri için delil gerekmektedir. Sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi çerçevesinde ülkemizde; 5149 sayılı kanunun 4. maddesi, 25567 sayılı “Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 6. maddesi-d-fıkrası, UEFA Bağlayıcı Emniyet ve Güvenlik Talimatları 3.21, 3.22, 3.25. maddeleri gereği, Avrupa Birliği Konseyi ilgili maddeleri gereğince müsabaka alanlarında görüntü, takip sistemi vb. teknolojik ekipmanlar bulunmalıdır. Teknolojik donanımlar,görev yapılan alanlarda, sporda şiddet ve

düzensizlikleri delillendirmek açısından çok büyük bir önem arz eder. Büyük stadyumların çoğunda, kamera, ses ve takip sistemleri donanımları kurulu olsa da, güvenlik güçlerinin görev alanına giren bir çok stadyumda bu donanımlar hala sağlanmış değildir.

Araştırmamıza göre güvenlik güçleri, sporda şiddeti önleme amaçlı olarak yapmış oldukları görevlerde gerekli teknolojik imkanlardan ve diğer gerekli ekipmanlardan “orta düzeyde yeterli” olarak faydalandıklarını bildirmişlerdir (Tablo 21). Ankara Valiliği’nin 13.07.2006 tarih ve 2006-2007/1 sayılı, İl Spor Güvenlik Kurulu kararları araştırmamızın bu sonucunu destekler niteliktedir. Bahse konu İl Spor Güvenlik Kurulu kararları gereğince, Ankara İl’inde bazı stadyumların gerekli teknolojik donanımı sağlamadığı tespit edilmiştir. Örneğin; Cebeci İnönü Stadyumu’nda, görüntü ve ses cihazlarının olmadığı, stadyum içi ve koridorlarda, giriş kapılarında kamera kurulmadığı, kontrol odasında iki monitör ve bir adet joystick ve kayıt cihazının bulunması gerektiği rapor edilmiştir. Benzeri eksikliklerin Cebeci Stadyumu Hentbol Spor Salonu’nda, Atatürk Kapalı Spor Salonu’nda, Batıkent Spor Salonu’nda, Türk Telekom Spor Salonu’nda mevcut olduğu aynı karardan anlaşılmaktadır. Güvenlik güçlerinin, araştırmamızdan da anlaşılabacağı gibi birimlerin teknolojik donanımlarıyla, teknolojik altyapısı sağlanmamış müsabaka alanlarında tam anlamıyla görev yapmaları zor olmaktadır.

Kaynak’ın (2002: 94) araştırmasında, araştırmaya katılan polis memurlarının yarısından fazlasının spor görevlerinin özel bir düşünce ve davranış gerektirdiğinin farkına vardıkları ve bu görevlerde özel eğitim almış personelin görev yapması gerektiğini düşündükleri ortaya çıkmıştır. Nitekim; tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmeler çerçevesinde, “Avrupa Birliği Konseyinin En Az Bir Üye Ülkeyi İlgilendiren Uluslararası Boyutlu Maçları Bağlamında Meydana Gelecek Şiddet Eylemlerini ve Asayiş İhlallerini Önlemeye ve Bunlarla Mücadele Etmeye Yönelik Uluslararası Polisiye İşbirliği Hakkındaki Tavsiyeleri ve Tedbirleri İçeren El Kitabı”nda yerel futbol bilgi merkezinin üye ülkelerde kurulması ve bahse konu el kitabı hükümlerinin uygulanması istenmiştir. Bu doğrultuda, Kaynak’a (2002) göre “spor polisi” şeklinde bir oluşum savunulmuş ve il emniyet müdürlükleri bünyesinde faaliyet

gösteren “Çevik Kuvvet Şube Müdürlükleri” nde, “Spor Güvenliği Büro Amirliği” nin kurulması istenmiştir. Çalışmamızda ise güvenlik güçlerinin; Çevik Kuvvet Şube Müdürlükleri bünyesinde kurulan “Spor Güvenliği Bürosu” ile polisin diğer kurumların üstlenmesi gereken bazı görevleri de üzerine aldığını düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Ankara İl Emniyet Müdürlüğünün, 25/11/2005 tarih ve B.05.1.EGM.4.06.00.19.01/4682-2005 sayılı resmi yazısında, “Spor Güvenliği Bürosu”nun Çevik Kuvvet bünyesinde değil, EKKM Şube Müdürlüğü bünyesinde kurulması gerektiği ve yaşanan problemlerden bahsedilmektedir. Dolayısıyla, bu oluşumun halen tam olarak sağlanamadığı ve bir takım aksaklıkların mevcut olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca çalışmamızda güvenlik güçlerinin büyük bir çoğunluğunun seyirci saldırganlığı ve holiganizm ile mücadelede mesleki deneyimi hizmet içi eğitimden daha önemli gördüklerini ifade ettikleri halde (Tablo 22) görev ile ilgili değişim ve gelişimlerle ilgili sürekli olarak bilgilendirilmediklerini de belirtmişlerdir.

Sonuç olarak; spor sahalarında yaşanan şiddet ve holiganizm karşısında, güvenlik güçleri etkin olarak mücadele etmektedirler. Ancak bu etkinlik, etkili ve verimli bir eğitim ile daha başarılı hale gelebilir. Gültekin ve ark.(2000)’larının da belirttiği gibi eğitim öncelikli olarak üzerinde durulması gereken bir konudur. Eğitim ile pozitif yönde davranış değişikliği gerçekleşeceğinden, eğitimin hem güvenlik güçlerinin tutumunda hem de seyircilerin davranışında önemli bir yeri vardır. Bu nedenle, Emniyet Teşkilatı, çağın gereği olarak eğitim ve Ar-Ge çalışmalarına yoğun bir yatırım yapmaktadır. Ancak holiganizm ve sporda şiddet ile mücadele konusunda polis okullarından başlamak üzere, fiilen çalışan personelin de bu konularla ilgili hizmetiçi eğitim programları yeniden düzenlenmelidir. Bu programlar, özellikle vatandaş ile yüzyüze çalışan birimlerde görev yapan polisler olumlu tutum ve davranış kazandıracaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara bağlı olarak önerilere yer verilmektedir.

SONUÇLAR

Katılımcılar, yürürlükte olan “Sporda Şiddet Yasası”nın ihtiyaçlara cevap veremediğini değerlendirmişlerdir. Yeni yönetmelik ve spor güvenliği ile ilgili büro kurulması vb. yapılanmaların polisin seyirci saldırganlığı ve holiganizme yönelik çalışmalarını daha etkili ve verimli bir hale getirmesini orta düzeyde yeterli olduğunu düşünmektedirler. Katılımcılara göre yürürlükte olan yönetmelik ile polisin uygulamaları birbiriyle orta düzeyde paralellik göstermektedir. Sonuç olarak, katılımcılar **mevcut yasa ve yönetmeliği orta düzeyde yeterli olarak** belirlemişlerdir.

Katılımcılar polisin maç öncesi holiganlarla ilgili istihbarat çalışması yapması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu konuda İngiltere örneğinde olduğu gibi polisin özel olarak yapılanması gerekmektedir. 5149 sayılı yasa kapsamına polisin yetkileri ile ilgili birtakım düzenlemelerin getirilmesi şarttır. Yapılacak teknik takip ve telefon dinleme gibi konular bu yasa çerçevesine sokulmalıdır. Nitekim; katılımcılar, polisin gerektiğinde maçın oynanmaması yönünde karar vermesi ve bu konuda yetkili olmasının gerektiğini savunmuşlardır. Suçun önlenmesi ve önleyici polislik anlayışına göre, polisin sayısal olarak fazla olmasının suçların önlenmesinde fazla bir önemi olmayacağı açıktır. Bu doğrultuda araştırmamızda; maç görevlerinde ne kadar fazla polis olursa o kadar az olay çıkar görüşünün yanlış olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak birtakım politikaların özellikle stadyumlarda uygulanması, önleyicilik açısından kaçınılmaz bir gereksinimdir. Bunlardan bir tanesi, bayan seyircilerin stadyumlara gelmesinin teşvik edilmesi ve stadyumlarda bayan nüfusunun çoğalmasındır. Araştırmamıza göre, statlarda fazla sayıda bayan seyirci olursa daha az olay olacağı düşünülmektedirler. Stadyumlarda ve çevresinde zaman zaman polisin zor kullanmak zorunda kaldığı herkes tarafından bir takım eleştirilerle gözler önüne

serilmektedir. Katılımcılara göre seyirciler, polisi sert davranmaya tahrik etmektedirler. Sonuç olarak, katılımcılar **seyirci saldırganlığının önlenmesi konusundaki çalışmaları orta düzeyde yeterli** bulmuşlardır.

Katılımcılar, seyirci saldırganlığı ve holiganizmin önlenmesi konusunda polisin diğer kurumlarla iletişiminin yetersiz olduğunu belirtmişleridir. Ayrıca uygulamalarda adli makamlarla koordinasyonun sağlanamadığını düşünmektedirler. Araştırmanın başlangıç bölümlerinde, spor sahalarındaki her türlü organizasyonun bir çok unsur tarafından müştereken organize edildiğini, yaşanan olumsuzlukların giderilmesi için ayrı ayrı her unsura görevler düştüğünü belirtmiştik. Bu tür görev paylaşımları elbette kusursuz bir işbirliği ve iletişimle sağlanmalıdır. Spor alanlarında görev yapan polisler sadece kurum dışı unsurlar değil, emniyet teşkilatının diğer birimleri ile bile tam olarak iletişim sağlayamamaktadır. Araştırmamıza göre katılımcılar diğer emniyet birimleri ile iletişimi orta düzeyde yeterli olarak belirlemişlerdir. Sonuç olarak, katılımcılar **diğer emniyet birimleri ve diğer kurumlarla koordinasyonu orta düzeyde yeterli** olarak belirlemişlerdir.

Katılımcılar, spor karşılaşmalarının özel güvenlik kuruluşlarına devredilmesini istemektedirler. Asli görevi toplumun huzur ve güvenliğini sağlamak olan polisin, spor karşılaşmaları ve sanatsal etkinlikler gibi faaliyetlerde güvenlik görevi ifa etmesi asli görevini yapamaması sonucunu doğurmaktadır. Bu tür organizasyonlarda güvenlik, özel güvenlikçe sağlanmalıdır. En azından spor karşılaşmalarında görev alan polisler ek görev ücreti verilmesi, personelin motivasyonu açısından önemlidir. Nitekim araştırmaya katılan katılımcılar, spor karşılaşmalarında görev alan polisler ek görev ücreti verilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Stadyum görevlerindeki uygulamalarla ilgili olarak polis; Spor karşılaşmalarında polisin teknolojiye tam olarak faydalanamadığını belirtmişlerdir. Polisin stat içi ve dışı şiddeti önlemek için gerekli ekipman, araç ve gerece yeterli düzeyde sahip olmadığını belirtmişlerdir. Stat içi ve dışında şiddet olaylarına karışan tarafların tespit edilerek kayıt tutulması gerektiğini düşünmektedirler. Daha önce kayda geçmiş sabıkalı holigan ve fanatiklerin statda görevli polisler tarafından tespit edilmesi tam olarak sağlanamamaktadır. Çevik Kuvvet Şube Müdürlükleri bünyesinde kurulan “Spor Güvenliği Bürosu” ile polis, diğer

kurumların üstlenmesi gereken bazı görevleri de üzerine almıştır. Sonuç olarak katılımcılar, **stat görevindeki uygulamaları orta düzeyde yeterli** olarak belirlemişlerdir.

Katılımcılar, seyirci saldırganlığı ve holiganizm ile mücadelede mesleki deneyimi hizmetiçi eğitimden daha önemli görmektedirler. Personelin görev ile ilgili değişim ve gelişimlerden sürekli olarak bilgilendirilme düzeyini yetersiz bulmaktadırlar. Sonuç olarak, katılımcılar **eğitimi orta düzeyde yeterli** değerlendirmişlerdir

ÖNERİLER

Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü'nde, seyirci saldırganlığı, şiddet, holiganizm karşısında polisin stratejisi ve mevcut görev anlayışını ortaya koyan lisansüstü araştırmaları yapılmalıdır.

Polis Akademisi ve Polis Meslek Yüksek Okulları'ndaki öğrencilere yönelik, “eğitim ihtiyaç analizi” çalışmaları yapılmalı, bu çalışmalar kapsamında saldırganlık, şiddet, fanatiklik, holiganizm, sporda şiddet, mevcut yasalar ve taraftar profilleri ile ilgili eğitimler müfredatta yer almalıdır.

Bu araştırma kapsamında, Türkiye'deki seyirci saldırganlığı, holiganizm ve polisin görev anlayışı konularında bir tanı ortaya konmalı, bu tanının genişletilerek gerekli önlem ve stratejiler belirlenmelidir.

Seyirci saldırganlığı, spor sahaları ve çevresinde şiddet ve holiganizm konuları sadece polisiye tedbirlerle çözülemez tezinden hareketle, konunun kaynağı üzerinde tüm aktörler üzerine düşen görevi yapmalı, bir devlet politikası belirlenmelidir. Nitekim çoğu Avrupa ülkesinde, holiganizm konusunda akademik çalışmalar çerçevesinde yeni stratejiler belirlenirken, ülkemizde hala şike ve yolsuzluk konuları, spor gündemindeki ağırlıklı konulardır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Emniyet Teşkilatının gerek mevzuat gerekse personelin niteliği açısından Avrupa Birliği'ne uyumu kapsamında, AB üyesi ülkelerdeki polisin holiganizm ve spor güvenliği konularındaki çalışmaları ile Türk Polis Teşkilatının durumunun karşılaştırılacağı araştırma ve projeler yapılmalıdır.

Çevik Kuvvet Şube Müdürlükleri bünyesinde yer alan Spor Güvenliği Büro Amirlikleri daha etkin hale getirilerek, işlevi arttırılmalıdır.

Emniyet Genel Müdürlüğü, Güvenlik Daire Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Spor Güvenliği Büro Amirliği, “Şube Müdürlüğü” statüsüne getirilmelidir.

Emniyet Genel Müdürlüğü, Güvenlik Daire Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Spor Güvenliği Büro Amirliği, ilgili yönetmelik gereği, “Eşgüdüm bürosu” olarak da faaliyet göstermektedir. Futbol federasyonu, Gençlik ve Spor Müdürlükleri, spor konusunda eğitim veren akademik kurum ve kuruluşları da kapsayan eşgüdüm büroları kurulmalı, her kurum kendi görev alanına giren çalışmalar yapmalı, tüm veriler etkin ve yetkili bir eşgüdüm merkezinde toplanmalıdır. Bu şekilde farklı bakış açıları ortaya konabilir, veri bankası daha etkili bir şekilde oluşturulabilir.

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından, İl Emniyet Müdürlüklerinden alınan seyirci saldırganlığı ile ilgili olay istatistikleri, tek bir format üzerinden toplanarak, uygun istatistiksel yöntemlere göre analizleri yapılmalıdır. Nitekim olay istatistikleri incelendiğinde, olaya karışan şahısların demografik özellikleri, olayların adları konularında yeknesaklık olmadığı gözlenmektedir.

Emniyet Teşkilatı, seyirci saldırganlığı konusunda en büyük unsurlardan birisi olan “medya” konusunda yeni stratejiler belirlemelidir. Emniyet Genel Müdürlüğü Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü tarafından takip edilen, içeriğinde polisin geçtiği haberler incelenirken, “spor medyası”na da yer verilmeli ve polise yapılan eleştiriler takip edilmelidir.

Spor sahaları ve çevresinde oluşabilecek şiddet ve holganizm konuları sadece stat ve çevresi ile sınırlı tutulmamalı, konu ile ilgili istihbarat çalışmalarına da yer verilerek, görevli polislerin yetki ve görev alanları genişletilmelidir.

Kulüp yöneticileri ile taraftar dernekleri ve holigan gruplar arasındaki ilişkiler nedeniyle ortaya çıkan olaylar göz önüne alınarak, bu tür bağlantılar polis tarafından ortaya çıkarılmalıdır.

Statlarda, polisin teknolojiyi daha etkin kullanması gerekmektedir.

Statlarda görev yapan özel güvenlik görevlilerinin niteliği ve sayısı artırılmalı, polis saha dışında etkinleştirilmelidir.

Stat içinde görev yapan özel güvenlik görevlilerine, mevcut özel güvenlik eğitim programlarının yanı sıra seyirci saldırganlığı ve holiganizm konularında da eğitim verilmelidir.

Çevik Kuvvet biriminde görev yapan polisler başta olmak üzere, statlarda görevlendirilen polislerin, taraftar profilleri, holiganizm, seyirci saldırganlığı gibi konularda hizmetiçi eğitimlerden geçmeleri şarttır.

Polislerin statlarda yaptığı görevler cazip hale getirilmeli, bu tür görevler ile ilgili personelin moral ve motivasyonunu yüksek tutmak için stratejiler belirlenmelidir. Örneğin, ek mesai, görev esnasında dinlenme olanakları, ulaşım kolaylıkları, yemek vb. istihkakların kalitesinin artırılması, gerektiği kadar ve gereken zamanda personel görevlendirme, gereken ve önemli yerlerde personel görevlendirme gibi..

Spor sahaları ve çevresinde oluşabilecek şiddet ve holiganizm konularında polisin daha fazla yetkiye sahip olması gerekmektedir. Örneğin polis, meydana gelen veya gelebilecek olaylardan dolayı maçı iptal etme yetkisine sahip olabilmelidir.

5149 sayılı yasa ve ilgili yönetmelikler tekrar gözden geçirilmelidir.

Spor asayışı olarak nitelendirebileceğimiz maç görevlerinin yapılış şekli ile ilgili Türkiye genelinde bir standart sağlanmalıdır.

Spor asayışı ile ilgili genel bir güvenlik stratejisi oluşturulmalıdır.

Polis uygulamalarında eşitlik ilkesi tam olarak uygulanmalıdır. Polisin tutum ve davranışları, takımdan takıma, şehirden şehre değişiklik göstermemelidir.

KAYNAKÇA

Acet, Mehmet, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.

Acet, Mehmet, (2005), *Sporda Saldırganlık ve Şiddet*, İstanbul, Morpa Kültür Yayınları Ltd. Şirketi.

Akcan, Funda, YILMAZ, Vesile, (2004), “Tribün Çocukları’ nın Bakış Açısından Futbol Müsabakalarındaki Saldırganlık ve Şiddet Olayları”, *Bilimsel Araştırma Yarışması*, Ankara, Spor Toto ve TÜRFAD (Türkiye Futbol Adamları Derneği) ortak Yayını.

Akşam Gazetesi, 18.01.2006 tarihli.

Akşar, Tuğrul, (2005), *Endüstriyel Futbol- Futbol Asla Sadece Futbol Değildir*, İstanbul, Literatür Yayıncılık.

Anabritannica Ansiklopedisi, (1990), Cilt 9.

Anabritannica Ansiklopedisi, (1990), Cilt 19.

Andersson, Torbjörn, (2001), “Swedish Football Hooliganism, 1900-3”, *Soccer and Society*, Vol.2, No.1, London, Published By Frank Cass, s:1-18.

Ankara İl Emniyet Müdürlüğü 01.08.2006 tarih ve B.05.1.EGM.4.06.00.35-06/2881 Sayılı Resmi Yazı.

Ankara İl Emniyet Müdürlüğü, 25/11/2005 tarih ve B.05.1.EGM.4.06.00.19.01/4682-2005 Sayılı Resmi Yazı.

Ankara Valiliği, 13.07.2006 tarih ve 2006-2007/1 sayılı, İl Spor Güvenlik Kurulu Kararları.

- Arapkirli, Zafer, (2000), “Tirübündeki Kanserli Doku”, *Milliyet* (11.04.2000 tarihli).
- Arıbaş, Derin, (2005), “*Mussolini Yeniden Olimpico’da*”, <http://www.verkac.org/?p=631>, (Erişim:05.01.2007).
- Armstrong, G., Harris, R., (1991), “Football Hooligans: Theory And Evidence”, *Sociological Rewiev*, Vol.39, No: 3.
- Arslan, Cengiz, Bingölbalı, Abdullah, Ramazanoğlu, Fikret, (1996), “Futbol Seyircisini Fanatik Olmaya Yönelten Motivasyonel Ve Psikolojik Etkenler”, *IV. Spor Bilimleri Kongresi*, Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksek Okulu.
- Atabeyoğlu, Cem, (1991), *Türk Spor Tarihi*, İstanbul, AN Grafik Basın Sanayi.
- Ataç, Füsun, (1991), *İnsan Yaşamında Psikolojik Gelişim*, İstanbul: Beta Bas. Yay. A.Ş.
- Atkinson, Rita, L., Richard C. Atkinson, Ernest R. Hilgard, (1995), *Psikolojiye Giriş I*, İstanbul, Sosyal Yayınları.
- Avrupa Birliği Konseyinin En Az Bir Üye Ülkeyi İlgilendiren Uluslararası Boyutlu Maçları Bağlamında Meydana Gelecek Şiddet Eylemlerini ve Asayiş İhlallerini Önlemeye ve Bunlarla Mücadele Etmeye Yönelik Uluslararası Polisiye İşbirliği Hakkındaki Tavsiyeleri ve Tedbirleri İçeren Bir Broşürle İlgili 6 Aralık 2001 Tarihli Kararı, (2002/C 22/01).
- Aydın, Cemal, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.
- Bahar, H. İbrahim, (2002), *Okul ve Ailede Şiddet*, Ankara, Polis Akademisi Yayınları.

- Bandura, Albert, (1973), *Aggression: A Social Learning Analysis*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bayar, Perican, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.
- Berkowitz, Leonard, (1993), *Aggression: Its causes, Consequences and Control*, New York, McGraw-Hi.
- Bozdemir, Murat, (1998), *Futbol Fanatizminin Sosyolojik Açıdan Tahlili*, İstanbul, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.
- Buford, Bill, (1991), *Among the Thugs: The Experience and the Seduction of Crowd Violence*, New York: W.W. Norton & Co.
- Bulaç, Ali, (2002), “Futbol ve İktidar”, *Zaman Gazetesi* (18.06.2002 Tarihli).
- Can, Cem, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.
- Cavcav, İlhan, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.
- Cengiz, Recep, (2004), *Futbol Antrenörlerinin Saldırganlık Türleri ve Şiddet Olaylarına Bakış Açıları*, Ankara, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.
- Cengiz, Recep, (2004), “Yazılı Spor Basınının Şiddet ve Fair Play Sunumu Üzerine Bir Değerlendirme”, *Bilimsel Araştırma Yarışması*, Ankara, Spor Toto ve TÜRFAD (Türkiye Futbol Adamları Derneği) ortak Yayını.

- Cerrah, İbrahim, M. Sevindik, M. Kavruk, (1998), *Güvenlik Güçleri İçin Yakın Savunma Teknikleri*, Ankara, Başkent Klişe ve Matbaacılık.
- Christian, Authier, (2002), *Futbol A.Ş.* Çev. Ali BERKTAY, İstanbul, Kitap Yayınevi.
- Coe, Sebastian, Taesdale,David, Wickham, David, (1992), *More Than a Game: Sport in Our Time*, London, BBC Books.
- Çaplı, Bülent, (2002), *Medya ve Etik*, Ankara: İmge Yayınevi.
- Çelik Halıcı, Deniz, (2005), *Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi İnsan Hakları ve Kamu Hürriyetleri Ders Programının Değerlendirilmesi*, Ankara, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.
- Çelik, Oktay, (2005), “Seyirci Saldırganlığı ve Polisin Tutumu”, Ankara, *EGM Polis Dergisi*, 45.Sayı, EGM Yayınları, s: 64-82.
- Çelikkol, Ahmet, (2006), “Şiddet Neden Artıyor?”, www.trt.net.tr (Erişim:15.07.2006).
- Çepe, Kubilay, (1992), *Futbol Müsabakalarında Seyircilerin Saldırganlıkları ve Şiddet Sebepleri Üzerine Bazı Araştırmalar*, Ankara, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.
- Davies, Pete, (1990), *All Played Out: The Full Story of Italia'90*, London: Heinemann.
- Demir, Ferhat, (2005), *Futbol Olgusu ve Futbolda Asayiş Yönetimi*, Ankara, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı.

Demirkan, Serap, (2003), *Futbol Fanatizmi:Taraftar Kimliği, Öfke ve Saldırganlık Eğilimleri Arasındaki Bağlantılar*, Ankara, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı.

Demirkol, Mehmet, (2006), ‘Türk Futbolunun Değeri’, *Milliyet Gazetesi* (24.09.2006 tarihli).

Demiryürek, Murat Sefa, (2003), *Futbolda Şiddet Olgusu ve Futbol Karşılaşmalarının Güvenlik Yönetimi*, Ankara, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı.

Dilek, Hakan, (2006), ‘‘Pis zenci! Nouma, Çingene Lucescu’’, www.ntvmsnbc.com (Erişim:02.09.2006).

Doğan, İsmail, (2000), *Sosyoloji, Kavramlar ve Sorunlar*, İstanbul, Sistem Yayıncılık.

Dunning, Eric, (2000), ‘‘Towards a Sociological Understanding of Football Hooliganism as a World Phenomenon.’’, *European Journal on Criminal Policy and Research*, c:8, s:141-162.

Dunning, Eric, Murphy, Patrick, Williams, John, (1988), *The Roots of Football Hooliganism*, Routledge-Kegan Paul, London-Newyork.

EGM, (2001), *Hizmetiçi Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi*, Eğitim Daire Başkanlığı, Ankara, Eğitim Serisi 18, EGM Yayınları.

EGM, (2003), *2001-2002 Yılları Hizmetiçi Eğitim Sonuçları*, Eğitim Daire Başkanlığı, Ankara, Eğitim Serisi 28, EGM Yayınları.

EGM, (2006), ‘‘Spor Güvenliği Büro Amirliği Verileri’’, Güvenlik Daire Başkanlığı.

EGM, (2005), 15.12.2005 tarih ve B.05.1.EGM.0.12.08.04/4-506-6685/214768 Sayılı Resmi Yazı.

EGM, (2006), *04.08.2006 Tarihli Basın Açıklaması*,

<http://www.egm.gov.tr/basin.haftalik.bulten.asp> , (Erişim:10.09.2006).

EGM, (2006), 17.08.2006 tarih ve B.05.1.EGM.0.12.08.04/1 Sayılı Resmi Yazı.

EGM, 01.03.2006 tarihli “*Spor Güvenliği Büro Amirliği ve Spor Müسابakalarıyla İlgili Hükümler*” konulu 23 Nolu Genelge.

Eryetkin, Ömer, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.

Fındıklı, Remzi, (1996), “Polis Eğitiminde Çağdaş Gelişmeler”, *Avrupa Birliği Sürecinde Türk Polisi*, Ankara, Uluslararası Sempozyum.

Fındıklı, Remzi, (2000), “Polis Mesleğinin Özellikleri ve Mesleki Kimlik Olgusu”, Ankara, *Polis Bilimleri Dergisi*, Polis Akademisi Yayınları, c:2:5-6.

Fişek, Kurthan, (2003), *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi, Dünyada ve Türkiye’de*, İstanbul, YGS Yayınları.

Freedman, Jonathan L., O’Sears, D. ve Carlsmith, J. M., (1974), *Social psychology, Englewood Cliffs*, New Jersey: Prentice Hall; Türkçesi *Sosyal Psikoloji* (Çev.Ali Dönmez), İstanbul, Ara Yayınları.

Goldstein, Jeffrey H., Arms, R.L. (1971), “Effects of Observing Athletic Contest on Hostility”, *Sociometry*, c:34 (1),s: 83-90.

Göksu, Turkut, (2000), *Toplumsal Psikoloji*, Ankara, Özen Yayıncılık.

Gutmann, Allen, (1986), *Sport Spectators*, New York, Columbia Universty Pres.

Gültekin, Okan, M. Doğan, A. Doğan ve B. Eylem, (2000), “Futbol Sahalarında Şiddet ve Emniyet Güçlerinin tutumu Üzerine Bir Araştırma”, *21.Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu*, Ankara, EGM Yayınları.

Güvenç, Güliden, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.

Güz, Hanife, (2003), “Futbolda Şiddeti Etkileyen Sosyal Faktörler”, *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.

Hogg, Michael A., Abrams, D., (1988), *Social Identifications: A Social Psychology of Intergroup Relations and Group Processes*, London, Routledge.

http://forum.donanimhaber.com/m_6107932/mpage_1/tm.htm#6112538(Erişim:02.09.06).

<http://tr.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eiddet>.(Erişim:15.07.2006).

http://www.e-kolay.net/kadin/ana_detay.asp? (Erişim:18.03.2006).

<http://www.farenet.org/> (Erişim 30.08.2006).

<http://www.kesfetmekicinbak.com/kultur/others/01264/>(Erişim:07.03.2005).

<http://www.psikoloji.gen.tr> (Erişim 29.08.2006).

<http://www.sncweb.ch/turkisch/dosya/futbol-siddet.htm> (Erişim:11.02.2005).

http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/sporda_siddet/spordasiddet_rapor1.pdf (Erişim:18.03.2006).

http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika/06920/ 13.12.2004 tarihli dergi (Erişim:02.03.2005).

<http://www.trabzonum.org/showthread.php?p=759>(Erişim:02.09.06).

Hürriyet Gazetesi , 25.02.1999 tarihli.

Jary,D., Horne, John, Bucke, Tom, (1991), “Football ‘Fanzines’ and Football Culture:A Case Of Successful ‘Cultural Contestation’ ”, *Sociological Review*, c:39(3), s: 581-597.

Johnes, Martin, (2004), “Heads in the Sand: Football, Politics and Crowd Disasters in Twentieth-Century Britain”, *Soccer and Society*, Vol.5, No.2.

Kanat, Kazım, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.

Karagözoğlu, Cengiz, MÜNGAN AY, Serap, (1997), “Futbol Seyircisinde Saldırganlık Eğilimleri (İstanbul Örneği)”, (Editör Şefik Tiryaki), *I.Uluslararası Spor Psikolojisi Bildirileri*, Ankara, Bağırdaan Yayınevi, s:165-173.

Karaküçük, Suat, Yenel, Fatih, Yaman, M., (1996), “Sporun Topluma Yaygınlaştırılması Bakımından Televizyon Spor Programlarının Etkinliği”, *Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, c:1, s:3.

Kayaoğlu, Aysel Gürel, (2000), *Futbol Fanatizmi, Sosyal Kimlik ve Şiddet: Bir Futbol Takımının Taraftarlarıyla Yapılan Çalışma*, Ankara, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Ana Bilim Dalı.

Kaynak, İlter, (2002), *Spor Müsabakalarında Görev Yapan Polislerin Tutum ve Davranışlarının Araştırılması*, Ankara, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.

Kerr, John H., Hilde de Kock, (2002), “Aggression, Violence and the Death of a Dutch Soccer Holigan: A Reversal Theory Explanation”, *Aggressive Behavior*, c:28, s:1-10.

- Kılıcığıl, Ertan, (2003), “Popüler Kültür ve Futbolda Şiddet”, *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.
- Kılıç, Behram, (2004), “Tribün Terörünün İlk 11’i”, *Aksiyon Dergisi*, 521.Sayı.
- Kılıç, Behram, (2005), “Tribün Terörünün İlk 11’i”, <http://www.aksiyon.com.tr> (Erişim:1.05.2005).
- Kılıç, Ecevit, (2006), *Politik Goller Futbol ve Siyaset*, İstanbul, Güncel Yayınları.
- Koruç, Ziya, Bayar, Perican, Arslan, Feyzullah, (2004), “Türkiye’de Futbol Fanatikleri:Sosyal Kimlik ve Şiddet”, *Bilimsel Araştırma Yarışması*, Ankara, Spor Toto ve TÜRFAD (Türkiye Futbol Adamları Derneği) Ortak Yayını.
- Kozanoğlu, Can, (2002), *Bu Maçı Alıcaz!*, İstanbul, İletişim Yayınları.
- Kökdemir Doğan Ve Yeniçeri, Zuhul, (2004). “Futbol terörü ve terör yönetimi: Sembolik ölümler-gerçek cinayetler”. *Radikal 11*, http://www.elyadal.org/arge/tmt_futbol.htm (Erişim: 1.04.2005).
- Köknel, Özcan, (1985), “Kitle İletişim Araçları Gençleri Nasıl Etkiliyor”, içinde “Kitle İletişim Araçları ve Şiddet”, *1985 Yılı 8. Seminer Tutanakları*, İstanbul: Hürriyet Vakfı Eğitim Yayınları.
- Köknel, Özcan, (1995), *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*, İstanbul, Altın Kitaplar Yayınevi.
- Leonard, Wilbert M., (1988), *A Sociological Perspective of Sport*, New York, Macmillan Publishing Company.
- Marsh, Peter, (1978), *Aggro: The Illusion of Violence*, London, J.M.Dent.&Sons Ltd.
- Marsh, Peter, ROSSER, Elizabeth, HARRE, Rom, (1978), *The Rules of Disorder*, London, Routledge.

Orta, Lale Ve Yalova, Yüksel, (2006), "*Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Hukuki Bir İncelemesi*", <http://www.tffhg.org.tr/arastirmaceviri/Bildiri.doc>. (Erişim :10,10,2006).

Ozankaya, Özer, (1985), "Toplumsal Gelişme Açısından Yığın İletişim Araçlarında Şiddet Olayları", içinde Kitle İletişim Araçları ve Şiddet', 1985 Yılı 8. *Seminer Tutanakları*, İstanbul: Hürriyet Vakfı Eğitim Yayınları.

Öncü, Erman, (2002), *Türkiye Profesyonel Futbol I. Süper Ligi 2001-2002 Futbol Sezonu'nda Müsabaka Ortamında Sergilenen Saldırgan Davranışların Hangi Faktörlere Bağlı Olarak Değiştiğinin Tespit Edilmesi*, Trabzon, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.

Özbaydar, Sabri, (1987), *İnsan Davranışlarının Sınırları ve Spor Psikolojisi*, İstanbul, Serbest Matbaası.

Özcan, Kıvanç, (2006), "*Futbol ve Siyaset*", www.metu.edu.tr/home/wwwsodem/2-201.html (Erişim:08.10.2006).

Özmaden, Murat, (2004), *Seyircilere Göre Futbolda Saldırganlığı Teşvik Eden Faktörler Üzerine Bir Araştırma*, Ankara, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.

Radikal Gazetesi , 07.07.2006 tarihli.

Radikal Gazetesi , 08.10.2006 tarihli.

Rona, M. Şükrü, (2003), *Futbol Müsabakalarında Şiddet Olaylarına Karşı Adli Kayıtlara Geçen Seyircilerin Psiko-Sosyal Analizleri Üzerine Bir Araştırma*, Ankara, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.

Sabah Gazetesi , 17.04.2005 tarihli.

Sabah Gazetesi, 23.11.2004 tarihli.

Sarıçiçek, Hasan, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.

Simons, Yaron, Taylor, Jim, (1992), “ A Psychosocial Model of Fan Violence in Sports”, *International Journal of Sport Psychology*, c:23, s: 207-226.

Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik, 25567 Sayılı, Resmi Gazete Tarihi: 28/08/2004.

Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, Kanun No:5149, Kabul Tarihi : 28.4.2004.

Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterileri ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi, Strasbourg, 19.VIII.1985 .

Şafak, Erdal, (2006), “Hitler Futbolla Döndü”, *Sabah Gazetesi* (11.03.2006 tarihli).

Şahin, Murat H., (2003), *Sporda Şiddet ve Saldırganlık*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

TBMM, (2004), “Türk Sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet, Haksız Rekabet”, *Meclis Araştırma Raporu*, 27.11.2004 tarih ve 25653 sayılı Resmi Gazete.

- Talimciler, Ahmet, (2003), *Türkiye’de Futbol Fanatizmi ve Medya İlişkisi*, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.
- Taymaz, Haydar, (1992), *Hizmet İçi Eğitim*, Ankara, Personel Eğitim Geliştirme Merkezi, Yayın No:3.
- Tiryaki, Şefik, (2000), *Spor Psikolojisi-Kavramlar, Kuramlar ve Uygulama*, Ankara, Eylül Yayıncılık.
- Toros, Turhan, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü*, (2006), Ankara.
- Urartu, Ümit, (1987), *Futbol, Teknik-Taktik-Kondisyon*, İstanbul, İnkılap Yayınları.
- Uraz, Fatih, (2002), *Kaleciyi Vurun*, İstanbul: Zaman Kitap.
- Wann Daniel. L., Melnick, M. J., Russell, G. W., & Pease, D. G., (2001), *Sport Fans: The Psychology and Social Impact of Spectators*, New York: Routledge Press.
- Williams, John, (2001), “Football and Football Hooliganism”, *Fact Sheet, Sir Norman Chester Centre For Football Research*, (E.mail: jxw@leicester.ac.uk, 24 Ekim 2005 tarihli mülakat).
- Yamen, Ertürk, (1999), *Sporda Taraftarlığın Farklı Toplumsal Gruplara Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*, Sivas, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.
- Yeniçeri, Zuhale Ve Kökdemir, Doğan, (2004), “Tencere dibin kara”, *Radikal İki*, 419, 7.

Yılmaz, Ercüment, (2003), *Futbolda Şiddet ve Önlenmesi Sempozyumu*, Ankara, Ankara Emniyet Müdürlüğü Yayınları.

Yücel, Mustafa T., (2002), “*Şiddet ve Saldırganlık*”, www.kriminoloji.com, (Erişim:11.10.2006).

Yüksel, Hasan, Doğan, Birol, Moralı, S., Acar, M. F., (1998), "Futbolda Şiddetin Toplumbilimsel Boyutları", *Ankara, Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, c:1, s:22-27.

Ek No	Sayfa
1. Anket Formu	114
2. Polis Akademisi Anket Onayı.....	118
3. Güvenlik Daire Başkanlığı Onayı.....	119
4. Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun.....	120
5. Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik.....	127
6. AVRUPA BİRLİĞİ KONSEYİNİN En Az Bir Üye Ülkeyi İlgilendiren Uluslararası Boyutlu Maçları Bağlamında Meydana Gelecek Şiddet Eylemlerini ve Asayiş İhlallerini Önlemeye ve Bunlarla Mücadele Etmeye Yönelik Uluslararası Polisiye İşbirliği Hakkındaki Tavsiyeleri ve Tedbirleri İçeren Bir Broşürle İlgili 6 Aralık 2001 Tarihli Kararı	134
7. Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterileri ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi	155
8. EGM, Güvenlik Dairesi Başkanlığı, İl Emniyet Müdürlükleri Güvenlik Şube Müdürlüğü ve İlçe Emniyet Müdürlükleri/Amirlikleri Güvenlik Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği	160

EK-1**Anket Formu**

Sayın Katılımcı,

Bu anketin amacı, “**Türkiye’de Futbol Şiddeti ve Holiganizme Polisin Bakış Açısı**” konulu **Yüksek Lisans Tezi** için veri toplamaktır. Elde edilecek verilerin, yüksek lisans tezinin yanı sıra Emniyet Teşkilatındaki Çevik Kuvvet ve Spor güvenliğinin yapılanmasının geliştirilmesi çalışmalarında da kullanılabileceği düşünülmektedir.

Anketin birinci bölümünde Kişisel Bilgiler, ikinci bölümünde mevcut yasa ve yönetmelik, seyirci saldırganlığının önlenmesi, diğer kurumlarla koordinasyon, stat görevindeki uygulamalar ve eğitim önermelerine, üçüncü bölümde ise çözüm önerilerine yer verilmiştir. Sorulara cevaplarınızı içten ve objektif olarak vermeniz, araştırma sonuçlarının objektif ve güvenilir olmasına katkı sağlayacaktır.

Ankete isminizi yazmanıza gerek yoktur. Yardım ve katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Oktay CELİK
Polis Akademisi
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü
Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi A.B.D
Yüksek Lisans Öğrencisi

ADRES _____;
Ankara Emniyet Müdürlüğü’nde görevli Komiser

I. BÖLÜM - KİŞİSEL BİLGİLER

1. Yaşınız

1. () 20 - 25
2. () 26 - 30
3. () 31 - 35
4. () 36 - 40
5. () 41 ve üzeri

2. Cinsiyetiniz

1. () Kadın
2. () Erkek

3. Rütbeniz

- 1.() Memur
- 2.() Kom.Yard.
- 3.() Komiser
- 4.() Başkomiser

4. Öğrenim durumunuz

1. () Polis Akademisi
2. () Polis Okulu (9 Aylık)
3. () Polis Meslek Yüksek Okulu (2 yıl)
4. () POMEM (6 Aylık)

5. Çalışmakta olduğunuz il?

- 1.() İstanbul
2. () İzmir
3. () Sivas

6. Mesleki deneyiminiz

1. () 1 yıl ve 1 yıldan az
2. () 2 yıl
3. () 3 yıl
4. () 4 yıl
5. () 5 yıl ve üzeri

7. Herhangi bir futbol takımı tutuyor musunuz?

1. () Evet
2. () Hayır

(7. soruya cevabınız evet ise 8. soruyu cevaplayınız)

8. Bir futbol takımı taraftarı olmanız, stat görevlerinde, olaylara yaklaşımınızdaki tutum ve davranışlarınızı etkilemekte midir?

1. () Evet
2. () Hayır

9. Futbol seyircisi profilleri ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?

1. () Evet
2. () Hayır

10. Seyirci saldırganlığı ve holiganizm konusunda hizmet içi eğitim aldınız mı?

1. () Evet
2. () Hayır

11. Spor güvenliği konusunda hizmet içi eğitim aldınız mı?

1. () Evet
2. () Hayır

12. Sizce spor sahalarında yaşanan şiddetin asıl sorumlusu kimdir? En fazla 3 seçenek işaretleyebilirsiniz.

1. () Medya
2. () Klüp yöneticileri
3. () Amigolar
4. () Taraftar dernekleri
5. () Hakemler
6. () Sorumsuz seyirciler
7. () Siyasiler (Politikacılar-Milletvekilleri vs..)

II. BÖLÜM ÖNERMELER

NO	(Mevcut Yasa ve Yönetmelik İle İlgili Görüşler)	1.Katlıyorum	2. Kısmen Katlıyorum	3.Katılmıyorum
13	Yürürlükte olan “Sporda Şiddet Yasası” ihtiyaçlara cevap verebilecek niteliktedir.			
14	Yeni yönetmelik, spor güvenliği ile ilgili büro kurulması vb.. yapılanmalar polisin seyirci saldırganlığı ve holiganizme yönelik çalışmalarını daha verimli ve etkili bir hale getirmiştir.			
15	Yürürlükte olan yönetmelik ile polisin uygulamaları birbiriyle paralellik göstermektedir.			

NO	(Seyirci Saldırganlığının Önlenmesi İle İlgili Görüşler)	1. Katılıyorum	2. Kısmen Katılıyorum	3. Katılmıyorum
16	Polis, maç öncesi holiganlarla ilgili istihbarat çalışması yapmalıdır.			
17	Polis, gerektiğinde maçın oynanmaması yönünde karar verebilmeli ve bu konuda yetkili olmalıdır.			
18	Maç görevlerinde ne kadar fazla polis olursa o kadar az olay olur.			
19	Statlarda ne kadar fazla bayan izleyici olursa o kadar az olay olur			
20	Seyirci, polisi sert davranmaya tahrik ediyor.			

NO	(Diğer Emniyet Birimleri ve Diğer Kurumlarla Koordinasyon Konusundaki Görüşler)	1. Katılıyorum	2. Kısmen Katılıyorum	3. Katılmıyorum
21	Seyirci saldırganlığı ve holiganizmin önlenmesi konusunda polis, diğer kurumlarla (kamu ve özel kurum ve kuruluşlar) iletişim halindedir.			
22	Diğer Emniyet Birimleri ile iletişim etkili bir şekilde sağlanabilmektedir.			
23	Uygulamalarda adli makamlarla koordinasyon tam olarak sağlanabilmektedir.			

NO	(Stat Görevindeki Uygulamalar İle İlgili Görüşler)	1. Katılıyorum	2. Kısmen Katılıyorum	3. Katılmıyorum
24	Spor karşılaşmalarının güvenliği özel güvenliğe devredilmelidir.			
25	Spor karşılaşmalarında polis görevlendirildiği takdir de ek görev ücreti almalıdır.			
26	Spor karşılaşmalarında polis, teknolojiden yeterince faydalanabilmektedir. (Her türlü ekipman-kamera sistemleri vs..)			
27	Polis, stat içi ve dışı şiddeti önlemek için gerekli ekipman, araç ve gerece sahiptir.			
28	Stat içi ve dışında şiddet olayına karışan taraftarlar tespit edilerek kayıt tutulmalıdır.			
29	Daha önce kayda geçmiş sabıkalı holigan ve fanatikler, statta görevli bulunan polislerce rahatlıkla tespit edilebilmektedir.			
30	Çevik Kuvvet Şube Müdürlükleri bünyesinde kurulan “Spor Güvenliği Bürosu” ile Polis diğer kurumların üstlenmesi gereken bazı görevleri de üzerine almıştır.			

NO	(Eğitim İle İlgili Görüşleri)	1. Katlıyorum	2. Kısmen Katlıyorum	3. Katılmıyorum
31	Seyirci saldırganlığı ve holiganizm ile mücadelede mesleki deneyim hizmet içi eğitimden daha önemlidir.			
32	Birimde çalışan personel görev ile ilgili değişim ve gelişimlerden sürekli olarak bilgilendirilmektedir			

III. BÖLÜM - ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

33. Spor karşılaşmalarındaki görevlerinizde yaşadığınız sorunlar ve çözüm önerileriniz nelerdir?

.....

.....

.....

34. Sizce sahalardaki şiddeti önlemek için neler yapılmalıdır?

.....

.....

.....

35. Spor karşılaşmalarında polisin daha etkin ve verimli çalışabilmesi için neler yapılabilir lütfen yazınız.

.....

.....

.....

EK-2

T.C.
POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.07.17.02.03-

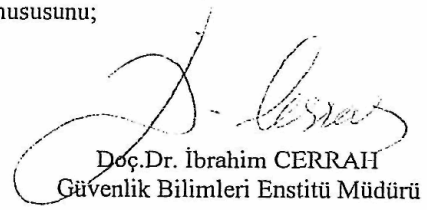
Konu : Anket Çalışması

BAŞKANLIK MAKAMINA

Enstitümüz Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimi yapmakta olan 233749 sicil sayılı Komiser Oktay ÇELİK, Yrd.Doç.Dr. Yusuf ARIKAN danışmanlığında "Türkiye'de Seyirci Saldırganlığı Holiganizm ve Polisin Tutumu" konulu tez çalışmasına devam etmektedir. Adı geçen personel, Enstitümüze 24.04.2006 tarihinde vermiş olduğu dilekçesinde söz konusu tez çalışmasında veri olarak kullanmak üzere ekte sunulan anket sorularını İstanbul Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde 250, İzmir Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde 150 ve Sivas Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde görev yapan 100 olmak üzere toplam 500 polise uygulamak istediğini belirtmiştir.

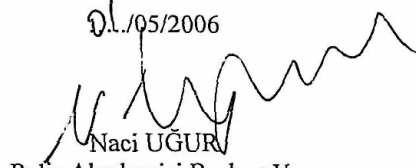
Söz konusu anket çalışması, öğrencinin tez danışmanı, Anabilim Dalı Başkanı ve Müdürlüğümüzce incelenmiş, çalışmanın gerek Türkiye'deki sportif faaliyetlerde çıkan olayların kaynağının araştırılması ve belirlenmesinde gerekse Emniyet Teşkilatındaki Çevik Kuvvet personelinin spor güvenliğinin yapılmasının geliştirilmesi konusundaki çalışmalara katkısı olacağı değerlendirilmektedir. Adı geçen öğrencinin dilekçesi ve yapılması planlanan anket formu ekte sunulmuştur.

Sözü edilen anket çalışmasının uygulanabilmesi hususunu;
Takdir ve tensiplerinize arz ederim.

Doç.Dr. İbrahim CERRAH
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürü

OLUR

01.05/2006

Naci UĞUR
Polis Akademisi Başkan V.
1.Sınıf Emniyet Müdürü

EK-3

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.08.01/

...../04/2005

Konu :Yüksek Lisans Tezi

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINA

Ankara Emniyet Müdürlüğü Personel Şube Müdürlüğü emrinde görevli 233749 sicil sayılı Komiser Oktay ÇELİK Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Ana Bilim Dalında, “**Sporda Şiddet ve Holiganizm**” konusunda hazırlayacağı yüksek lisans tezinde kullanılmak üzere Güvenlik Dairesi Başkanlığı Spor Güvenliği Büro Amirliğindeki bilgi ve belgelerden yararlanması hususunda gereğini arz ederim.

Dalvin
İsmail ÇALIŞKAN
Güvenlik Dairesi Başkanı
1.Sınıf Emniyet Müdürü

OLUR
14.../11/2005

Ramazan ER
Ramazan ER
Emniyet Genel Müdürü a.
Emniyet Genel Müdür Yardımcısı
1.Sınıf Emniyet Müdürü

EKLER :

Dilekçe (1 adet 1 sayfa)

EK-4**SPOR MÜSABAKALARINDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN
ÖNLENMESİNE DAİR KANUN****Kanun No. 5149****Kabul Tarihi : 28.4.2004****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam ve Tanımlar****Amaç**

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; spor müsabakalarının yapıldığı alanlar ile bunların eklenti ve çevresinde müsabaka öncesinde, müsabaka esnasında veya sonrasında şiddetli rekabet ve bunun doğurduğu fanatizm sonucu patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, kesici veya delici maddelerin kullanılmasının, şiddet ve düzensizliğin, kişilik haklarına, ailevî veya manevî değerlere yönelik hakaret, sövme ve aşağılayıcı slogan ve davranışların yer aldığı sporun ruhuna, ilke ve kurallarına uymayan kötü tezahüratın önlenmesi suretiyle huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığı ve kamu düzeninin sağlanmasına yönelik olarak alınacak önlemler ve uygulanacak yaptırımlarla ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun; spor müsabakalarının yapılacağı alanlarda uygulanacak güvenlik önlemlerini, yasak fiil ve davranışları, bunlara uygulanacak yaptırımları, spor kulüplerinin, taraftarların, taraftar derneklerinin, taraftar temsilcilerinin, spor federasyonlarının, yayın kuruluşları ile diğer ilgili kişi ve kurumların spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesine ilişkin hususlardaki görev ve sorumluluklarını kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda geçen;

Genel Müdürlük : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünü,

Spor alanları : Spor müsabakalarının gerçekleştirilmesine elverişli müsabaka alanları ile seyircilere ait seyir alanları, sporculara ait soyunma odası ve diğer spor yapmaya elverişli alanlar ile bunların eklenti ve çevresini,

Federasyonlar : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren federasyonlar ile Türkiye Futbol Federasyonunu,

Spor kulüpleri : Belirli kurallara göre kurulan, üyelerinin her birinin yetki ve sorumlulukları belli olan, amatör veya profesyonel spor dallarında topluma hizmet veren; her yaş grubunun spor yapabileceği tesis, araç ve gereçlere sahip olan, yüksek performanslı sporcuların yetiştirilmesini hedefleyen kuruluşları,

Taraftar dernekleri : Her ne ad altında olursa olsun, bir spor kulübünü desteklemek amacıyla kurulan dernekleri,

Taraftar temsilcileri: Spor kulüplerinin kendi taraftarları arasından belirledikleri ve spor kulübünün bulunduğu yerdeki en büyük mülki idare amiri tarafından görevlendirilen kişileri,

İl spor güvenlik kurulu: Her ilde vali veya vali yardımcısının başkanlığında belediye başkanlığı, il jandarma komutanlığı, il emniyet müdürlüğü, gençlik ve spor il müdürlüğü, ilgili federasyon, il sağlık müdürlüğü temsilcileri ve gerekli görülecek spor kulüplerinin yetkilileri ile basın kuruluşlarının ve ilgili kamu kuruluşlarının temsilcilerinden oluşturulan kurulu,

İlçe spor güvenlik kurulu: Her ilçede kaymakam başkanlığında il spor güvenlik kurulunda yer alan kurum ve kuruluşların ilçedeki temsilcilerinden oluşturulan kurulu,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Esas Hükümler

Spor alanlarının düzenlenmesi

MADDE 4. - Spor alanlarında, sağlık ve güvenlikle ilgili her türlü düzenlemeyi yapmak görevi ev sahibi kulübe aittir.

Spor alanlarına, seyri engellemeyecek nitelikte, federasyonun bağlı olduğu uluslararası federasyonun talimatlarına uygun olarak, seyirci ile müsabakanın yapıldığı yer arasına tel, duvar, bariyer ve benzeri fizikî engeller konulabilir.

Fizikî engeller, ilgili güvenlik biriminin olumlu görüşü ve il spor güvenlik kurulu kararı ile kaldırılabilir.

Spor alanlarında; çocuklar ve engellilerin müsabakaları izleyebilmeleri için durumlarına uygun yerler tahsis edilir.

Spor alanlarında seyircilerin oturma yerleri numaralandırılır. Koltuk sayısı kadar bilet bastırılır ve satışa sunulur. Spor alanlarına kapasitenin üzerinde ve biletsiz seyirci alınmaz.

Spor alanlarında; güvenliğin sağlanması ve bu Kanuna aykırı davranışların tespiti amacıyla, spor alanlarının durumuna uygun olarak gerekli teknik donanımlar kurulur. Kurulacak güvenlik sistemlerinin giderleri, 1. Futbol Ligi ile tesis olarak fizikî yapısı uygun olan 2. ve 3. futbol liglerinde mücadele eden ev sahibi kulüpler tarafından karşılanır. Diğer tüm branşlardaki teknik donanımlar ise, spor tesisinin mülkiyetine veya kullanımına sahip bulunan kulüp, kurum ve kuruluşlar tarafından kurulur.

Spor tesislerinde hangi güvenlik sistemi veya teknik donanımın uygulanacağı yönetmelikle belirlenir.

Saha güvenliği

MADDE 5. - Spor kulüpleri, güvenliği sağlamaya yetecek sayıdaki güvenlik elemanlarını müsabaka öncesinden müsabakanın tamamlanıp seyircinin ve sporcuların tahliyesine kadar geçecek dönem içerisinde, müsabakanın yapılacağı yerde bulundurmak ve spor alanının iç güvenliğini sağlamakla yükümlüdürler.

Spor kulüpleri, bu Kanunda yer alan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla müsabaka ve saha güvenliğinin sağlanmasına yetecek sayı ve nitelikte yasalar çerçevesinde özel güvenlik hizmeti satın almaya yetkilidir.

Spor alanlarında görev yapacak özel güvenlik teşkilâtı personeli, 22.7.1981 tarihli ve 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunda belirtilen görev ve yetkileri haizdir. Bu Kanundan doğan görevlerinin ifası sırasında, özel güvenlik görevlilerinin ateşli silâh taşımaları yasaktır.

Müsabaka güvenliği

MADDE 6.- Spor müsabakalarında alınacak güvenlik önlemlerinin yürütülmesi ve denetlenmesi konularında yetkili olmak üzere o yerin en büyük mülkî amirince belirlenecek rütbeli emniyet görevlisi, müsabaka güvenlik amiri olarak görevlendirilir. Müsabaka güvenlik amiri, müsabakanın güvenliği ile ilgili tüm kişi ve kuruluşlarla gerekli koordinasyonu sağlamakla yetkili ve görevlidir.

Müsabakaların yapılacağı spor alanına, güvenlik güçlerince gerçekleştirilecek kontrolden sonra seyirci alınır. Spor alanlarının çevresinde, statyum veya spor salonu girişleri ile turnike girişlerinde, müsabakayla ilgili olarak hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca olan hallerde mülkî amirin yazılı izni ile genel güvenlik güçlerince veya genel güvenlik güçlerinin denetiminde, özel güvenlik güçlerince üst araması yapılır ve bu Kanunun amacına aykırı madde ve cisimlere el konulur.

Spor alanlarının dış güvenliği genel kolluk güçlerince, saha içi ve tribün güvenliği ise 5 inci maddeye göre oluşturulacak özel güvenlik birimlerince ve saha yetkililerince sağlanır. Kapı aramaları özel güvenlik güçleri tarafından yapılır. Müsabaka güvenlik amirinin talebiyle emniyet güçleri, gerekli hallerde olayın meydana geldiği alanlara müdahale edebilir.

Emniyet teşkilâtı tarafından; fanatizmin önlenmesi, failerin tespiti, eylemlerin delillendirilmesi, verilen cezaların takibi ve bu Kanuna aykırı eylem ve davranışların engellenmesi amacıyla bilgi bankası oluşturulur ve toplanan bilgiler üç ayda bir ilgili federasyonlara bildirilir.

Spor kulüpleri, taraftar dernekleri ve federasyonlar ile diğer ilgililer emniyet güçlerince istenecek tüm bilgi ve belgeleri vermekle yükümlüdür.

Ev sahibi spor kulüplerinin sorumlulukları

MADDE 7. - Ev sahibi spor kulüplerince müsabakanın yapılacağı yerde, konuk takım seyircilerine bağımsız bir bölüm ayrılır ve taraftarlar arasında temas olmaması için ilgili spor federasyonları ve uluslararası spor federasyonlarının yönetmelik ve talimatları paralelinde gerekli önlemler alınır.

Federasyonların görev ve sorumlulukları

MADDE 8. - Federasyonlar, müsabakanın yapıldığı yerdeki temsilcileri vasıtasıyla, sporcu ve taraftarların güvenliği için gerekli önlemlerin aldırılması, denetlenmesi, bağlı olduğu uluslararası federasyonların talimatlarının uygulamaya konulması ve gerekli ek önlemler aldırılması konusunda il veya ilçe spor güvenlik kurulu ile koordinasyonun sağlanmasından yetkili ve sorumludur.

Kulüplerin bulundurmakla görevli oldukları özel güvenlik güçlerinin sayısı, gözlem kameraları ve benzeri teknik donanımların yerleştirilmesi il veya ilçe spor güvenlik kurulu tarafından, misafir takımın soyunma odaları ile seyirci yerlerinin belirlenmesi, bilet satışı, güvenlik ise ilgili federasyonların talimatıyla belirlenir. Kontrol ve denetim konusunda Federasyon yetkilidir.

Taraftar dernekleri

MADDE 9. - Her ne ad altında olursa olsun, bir spor kulübünü desteklemek amacıyla kurulan taraftar dernekleri, bu Kanunun amacına aykırı faaliyette bulunamaz.

Taraftar dernekleri, taraftarların spor ahlâkı ve ilkelerine uygun biçimde sportif faaliyetleri izlemelerini sağlamaya yönelik eğitici faaliyetleri düzenlerler.

Taraftar temsilcileri

MADDE 10. - Spor kulüpleri, taraftarları arasından yeterli sayıda taraftar temsilcisi belirleyerek, bu kişilerin açık kimliklerini, adres ve adlî sicil bilgilerini spor kulübünün bulunduğu yerdeki il veya ilçe emniyet müdürlüklerine bildirir.

Belirlenen kişiler, haklarında yürütülecek soruşturma sonucunda, bu görevi yerine getirmeye engelleri bulunmamaları halinde, en büyük mülkî idare amiri tarafından taraftar temsilcisi olarak seçilir ve ilgili yerin il veya ilçe emniyet müdürlüklerine bildirilir. Taraftar temsilcileri, müsabaka öncesinden müsabakanın sonuçlanmasına kadar sorumlu bulundukları seyir alanında her türlü silâh, kesici veya delici alet, sis bombası, ses bombası veya maytap gibi patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddeler ile taş, metal gibi fırlatılabilecek veya yaralayıcı nitelikte sert cisim veya tehlike arz edebilecek diğer maddeler ile alkollü içecekler ve çevreyi kirletecek nitelikte konfeti ve benzeri cisimlerin kullanılmasının, ferdi veya toplu olarak, rakip takım ile taraftarlarını söz veya hareketlerle aşağılayıcı veya tahrik edici nitelikte hakaret ve sövme, kötü söz veya sloganla çirkin tezahüratta bulunulmasının engellenmesine yönelik önlemlerin uygulanmasında güvenlik güçlerine yardımcı olur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğe İlişkin Fiiller

Spor müsabakalarında satılması, kullanılması ve taşınması yasak olan madde ve cisimler

MADDE 11. - Spor alanlarında; her türlü silâh, kesici veya delici alet, sis bombası, ses bombası veya maytap gibi patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı maddeler ile taş, metal gibi fırlatılabilecek veya yaralayıcı nitelikte sert cisim veya tehlike arz edebilecek veya müsabaka düzenini bozabilecek diğer maddeler ile alkollü içecekler ve çevreyi kirletecek nitelikte konfeti ve benzeri cisimler bulundurulamaz ve satılamaz.

Yukarıdaki fıkrada yer alan madde ve cisimlerin, spor müsabakalarının yapıldığı alanlara ve bu alanlardaki kapalı mekânlara sokulması, saklanması ve bu alanlar içerisinde taşınması veya kullanılması yasaktır.

Çirkin ve kötü tezahürat

MADDE 12. - Müsabakanın yapılacağı yerde veya yakın çevresindeki yollarda, meydanlarda, caddelerde veya benzeri yerlerde, toplu taşıma araçlarında, umuma açık diğer mekanlarda ferdi veya toplu olarak, rakip takım ile taraftarlarını, kulüp başkan ve yöneticilerini, antrenörünü ve sporcularını, hakemleri ve federasyon yöneticilerini, müsabakada görev yapan diğer kişileri, söz veya hareketlerle aşağılayıcı, tahrik ve taciz edici kötü söz niteliğinde slogan atılması ve çirkin tezahüratta bulunulması yasaktır.

Seyir güvenliğini ihlâl

MADDE 13. - Açık alanlarda yapılan spor müsabakalarında; müsabaka alanının çevresinde bulunan ve insan hayatı açısından tehlike oluşturabilecek yerlerde müsabakaların seyredilmemesi için spor güvenlik kurulları gerekli önlemler alınmasını sağlar.

Usulsüz bilet satışı

MADDE 14. - Spor müsabakalarının yapıldığı alanlar çevresinde bilet satışı için ayrılmış yerler ile ilgili federasyon veya kulüp tarafından uygun görülen yerler ve görevliler dışında bilet satışı yapılamaz.

Spor müsabakalarında her ne surette olursa olsun, toplu veya organize biçimde rayiç bedelin altında veya üstünde, müsabaka biletinin temini, dağıtımı, bilette yazılı bedelin üstünde satılması ve kapasitenin üstünde seyirci alınması veya bu yerlere biletsiz seyirci kabul edilmesi yasaktır.

Yasak beyan ve demeçler

MADDE 15. - Spor kulübü başkan ve yöneticileri, idarî veya teknik personeli veya sporcuları ile spor kulüplerinin taraftarlarınca kurulan derneklerin başkan ve yönetim kurulu üyeleri ve taraftar temsilcileri, yazılı veya görsel medyaya; kendi taraftarlarını kışkırtıcı, hakemleri, rakiplerini veya taraftarlarını tahrik edici veya aşağılayıcı şekilde beyan veya demeç veremezler.

Yayın yasağı

MADDE 16. - Spor müsabakalarını canlı olarak yayınlayan yayın kuruluşu ile diğer yazılı ve görsel yayın kuruluşları, bu Kanunun amacına aykırı nitelikteki afiş, pankart, söz, fiil ve davranışları yayınlamaz. Canlı yayın halinde vuku bulan yasak söz, fiil ve davranışlar, haber amaçlı da olsa birden fazla yayınlanamaz.

Basın ve yayın organları; söz, yazı veya davranışlarla spor kulüplerini, taraftarlarını, spor adamlarını şiddete, kulüpler arası husumete veya suça teşvik edici eylem ve davranışlarda bulunamaz, eleştiri amacı dışında aşağılayıcı yorum veya haber yayınlamaz.

Yasak fiiller

MADDE 17. - Müsabaka için seyircilerin alınmaya başlanmasından, müsabaka sonrası seyircinin tamamen tahliyesine kadar geçecek sürede ulusal veya uluslararası federasyonların öngördüğü görevli kişiler dışında kalan kişilerin ve seyircilerin her ne şekilde olursa olsun müsabaka alanına girmesi yasaktır.

Spor ahlâkına aykırı, tahrik edici, aşağılayıcı, dil, din, mezhep, ırk, cinsiyet, etnik ve siyasî ayrımcılığa yönelik söz sarf edilmesi veya bu mahiyette afiş veya pankartların müsabaka alanına veya yakın çevresine asılması yasaktır.

Yukarıda yazılı yasaklara aykırı davranan yabancı uyruklu kişiler sınır dışı edilir ve mensubu oldukları ülkenin diplomatik temsilciliklerine bilgi verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ceza Hükümleri

Spor müsabakalarında kullanılması ve taşınması yasak olan maddeleri kullanma ve taşıma

MADDE 18. - Spor müsabakalarının yapıldığı kapalı veya açık alanlara 11 inci maddede sayılan maddeleri sokan kişilere; dört ay süreyle spor müsabakalarını seyirden men ve yediyüzellimilyon lira, fiilin tekrarı halinde sekiz ay süreyle spor müsabakalarını seyirden men ve ikimilyarbeşyüzmilyon lira idarî para cezası verilir. Bu maddeleri kullanan kişilere; altı ay süre ile müsabakaları seyirden men ve birmilyar lira, fiilin tekrarı halinde bir yıl süre ile müsabakaları seyirden men ve üçmilyar lira idarî para cezası verilir.

Alınacak kararla bu kişilerin, spor alanlarına seyirci ya da başka bir sıfatla girmeleri yasaklanır. Bu kişiler, kararın kendilerine yazılı olarak tebliğ edilmesini müteakip spor müsabakalarına giremez.

Yasaklı olmalarına rağmen müsabakaya girmeleri halinde, faillere bir aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

Konusu suç teşkil eden eylemlerin failleri hakkında ilgili kanunların hükümleri saklıdır.

Tedbirler

MADDE 19. - Üçüncü Bölümde belirtilen yasaklara uymayanlar hakkında; söz konusu fiil, müsabaka alanının seyirciye ayrılmış yerlerinde gerçekleştirilmiş ise bu kişi veya kişiler şartlar müsait olduğu takdirde yetkililer veya güvenlik görevlilerince müsabaka alanı dışına çıkarılır ve haklarında yasal işlemler başlatılır.

Bu kişi veya kişilerin müsabaka alanı dışına çıkarılmasına, şartlar uygun bulunmadığı takdirde durum her türlü kamera, fotoğraf makinesi gibi teknik araçlarla, tanıkla veya diğer belgelerle tespit edilerek ilgililer hakkında yasal işlem yapılır.

Açıkça anlaşılabilecek şekilde alkollü veya keyif verici madde kullanan kişiler müsabaka alanına alınmaz.

Usulsüz bilet satma

MADDE 20. - Diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla 14 üncü maddede öngörülen yasaklara uymayanlar ile sahte, kullanılmış, tahrif edilmiş veya benzer şekilde hazırlanmış olan müsabaka biletlerini satan, satılmasına aracılık eden, bu biletleri basan veya satışa hazırlayan kimselere altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ve her bir bilet için ikiyüzellimilyon lira ağır para cezası verilir. Suçun tekrerrür etmesi durumunda bir yıldan üç yıla kadar hapis ve her bir bilet için birmilyar lira ağır para cezası verilir.

Seyir alanlarına kapasitesinden fazla veya bilette yazılı olan fiyatın üstünde bilet satışı yapılması halinde kulübe o müsabakaya ait toplam seyirci hâsılatının (bu müsabakaya isabet eden kombine bilet satışı dahil) % 25'i oranında idarî para cezası verilir. Kapasitenin üstünde seyirci alınması sebebiyle oluşan izdiham nedeniyle herhangi bir ölüm veya toplu yaralanma vuku bulması halinde bu idarî para cezası % 50 oranında uygulanır.

Yasak beyan ve demeç verme

MADDE 21. - Diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla ve ilgililerin bağlı olduğu federasyonun tâbi olduğu mevzuata göre verilecek disiplin cezaları dışında; 15 inci maddeye aykırı biçimde beyanat veren teknik personel ve sporculara beşmilyar liradan ellimilyar liraya kadar idarî para cezası, diğerleri için ise ilk seferde üç aydan altı aya kadar spor müsabakalarını seyirden men ve beşmilyar liradan otuzmilyar liraya kadar idarî para cezası, tekrarı halinde altı aydan bir yıla kadar spor müsabakalarını seyirden men cezası ile birlikte onmilyar liradan ellimilyar liraya kadar idari para cezası verilir.

Bu Kanun hükümlerine aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen dernekler hakkında 6.10.1983 tarihli ve 2908 sayılı Dernekler Kanunu hükümlerine göre yasal işlem yapılır.

Yayın yasağı

MADDE 22. - 16 ncı maddeye aykırı davranan görsel yayın kuruluşları hakkında 13.4.1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun; basın mensupları hakkında da 15.7.1950 tarihli ve 5680 sayılı Basın Kanunu hükümleri saklıdır.

16 ncı maddede yazılı eylemlerde bulunan gerçek kişilere her yayın için onmilyar lira, tüzel kişilere ise; ellimilyar lira para cezası verilir.

Yasaklara uymama

MADDE 23. - 17 nci maddenin birinci fıkrasına aykırı davranan kişilere beşyüzmilyon lira, eylemin tekrarı halinde ise birmilyar lira idarî para cezası verilir.

17 nci maddenin ikinci fıkrasına aykırı davranan kişilere birmilyar lira, tekrarı halinde ikimilyar lira idarî para cezası verilir. Fail, kulübün veya bir taraftar derneğinin mensubu ise suçun tekrarı halinde mensubu bulunduğu kulüp veya dernek hakkında da üçmilyar lira idarî para cezası verilir.

Spor alanlarının zarara uğraması

MADDE 24. - İşledikleri fiillerle müsabakanın yapıldığı spor alanının zarara uğramasına sebebiyet veren kişilere, altı ay spor müsabakalarını seyirden men cezası ile birmilyar lira, tekrarı halinde bir yıl süreyle spor müsabakalarını seyirden men ve ikimilyar lira idarî para cezası verilir. Fiilin ikiden fazla işlenmesi durumunda altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ve beşmilyar liradan onmilyar liraya kadar ağır para cezası verilir.

Spor kulüpleri, müsabakanın yapıldığı spor alanının zarara uğramaması için her türlü önlemi almakla yükümlü olup meydana gelecek gerçek zararlar, zarara sebebiyet veren taraftarların mensubu bulundukları kulüpten tazmin edilir. Ayrıca zarar kadar idarî para cezası da verilir.

Şiddet olaylarının vuku bulması

MADDE 25. - Kulüplerin müsabaka yaptıkları spor alanlarında şiddet olaylarının vuku bulması nedeniyle bağlı bulundukları federasyon tarafından kulübe verilen cezadan ayrı olarak, ilgili kulübe, o kulübün bir önceki sezon elde ettiği toplam seyirci hâsılatının % 2'si oranında idarî para cezası verilir. Yeni kurulan kulüplere verilecek idarî para cezası bir sonraki sezon tahsil edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

İstisna

MADDE 26. - Bu Kanunda belirlenen fiillerden dolayı futbol branşında spor kulüplerine verilmesi öngörülen cezalarla ilgili olarak; 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 25 inci maddesi hükmü uygulanır.

Tecil

MADDE 27. - Bu Kanundaki hürriyeti bağlayıcı cezalar tecil edilemez ve paraya çevrilemez. Ancak, mahkemelerce 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde öngörülen tedbirlerin uygulanmasına karar verilebilir.

Cezaların uygulanması

MADDE 28. - Bu Kanuna aykırı eylemlerde bulunanlar hakkında spor güvenlik kurulunun re'sen veya kendisine gelen şikâyet ve ihbarlar üzerine yapacağı inceleme sonucunda mahallin en büyük mülkî idare amiri tarafından ilgili hakkında bu Kanundaki idarî para cezaları veya tedbirlerin uygulanmasına karar verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu Kanunun uygulanmasından doğan para cezaları Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde açılacak bir hesaba özel ödenek kaydedilir. Toplanan bu paralar Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılacak yönetmelik esaslarına göre % 50'si Engelliler Spor Federasyonu ile engelliler kulüp ve faaliyetlerine, % 50'si ise fair play kurallarına uygun hareket eden amatör spor kulüpleri ile okul sporlarının geliştirilmesine ayrılır.

Bu Kanunda belirtilen yasaklara uymayan kişilerin kimlik bilgileri, müsabakanın veya eylemin yapıldığı mahallin emniyet birimlerince fotoğraflı olarak kaydedilir ve bu kayıtlardaki kişiler takibe alınır.

Yargılama usulü

MADDE 29. - Bu Kanun kapsamında konusu suç teşkil eden eylemlerin takibi ve yargılaması 8.6.1936 tarihli ve 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Bu Kanunda yer alan para cezalarının artırılmasında 765 sayılı Türk Ceza Kanununun ek 2 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Yönetmelik

MADDE 30. - Bu Kanun kapsamında yer alan; spor dalının bağlı bulunduğu federasyon, spor kulüpleri, taraftar dernekleri ve müsabaka güvenlik amirlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile saha içi ve dışında alınacak güvenlik önlemleri, biletlerin basılması ve satışa sunulması, müsabaka alanlarının düzenlenmesi, spor alanlarına giriş ve çıkışlar ile uygulanacak güvenlik sistemleri, sağlık, emniyet ve itfaiye teşkilâtının alacağı önlemler ve bu Kanunun kapsamına giren diğer konular hakkındaki usul ve esaslar, ilgili kuruluş ve bakanlıkların görüşleri alınarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Değiştirilen hükümler

MADDE 31. - 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 25 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki “beşyüzmilyon” ibaresi “beşyüzmilyar” olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içerisinde, spor kulüpleri 5 inci ve 10 uncu maddelerde yazılı yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 2. - Yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, Türkiye 1. Futbol Ligiyle tesis olarak fiziki yapısı uygun olan 2. ve 3. futbol liglerinde mücadele eden kulüpler dışındaki tüm profesyonel ve amatör spor kulüplerinin müsabakalarıyla ilgili güvenlik önlemleri, federasyon veya ilgili kulüp, kamu kurum ve kuruluşlarınca alınır.

Yürürlük

MADDE 32. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 33. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK-5**SPOR MÜSABAKALARINDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖNLENMESİNE DAİR
KANUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK**

Bakanlar Kurulundan

Resmi Gazete Tarihi: 28/08/2004**Resmi Gazete Sayısı:** 25567**Karar Sayısı:** 2004/7755

****Ekli "Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" in yürürlüğe konulması; Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı'nın 16/7/2004 tarihli ve 243 sayılı yazısı üzerine, 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 30 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 20/8/2004 tarihinde kararlaştırılmıştır.****

BİRİNCİ BÖLÜM :GENEL HÜKÜMLER**AMAÇ**

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, 28/4/2004 tarihli ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun uygulanmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

KAPSAM

Madde 2 - Bu Yönetmelik; 5149 sayılı Kanun kapsamında yer alan, spor dallarının bağlı bulunduğu federasyonlar, spor kulüpleri, genel kolluk ve özel güvenlik teşkilatları ile müsabaka güvenlik amirlerinin görev, yetki ve sorumluluklarını, müsabakanın yapılacağı spor alanı veya tesisin içinde ve dışında alınacak güvenlik önlemlerini, biletlerin basılması ve satışa sunulmasını, müsabaka alanlarının düzenlenmesini, spor alanlarına giriş ve çıkışlar ile uygulanacak güvenlik sistemlerini, sağlık ve itfaiye teşkilatlarının alacağı önlemleri, taraflar dernekleri ve taraftar temsilcilerinin sorumluluklarını kapsar.

HUKUKİ DAYANAK

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 28/4/2004 tarihli ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 30 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

Genel Müdürlük: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünü,

Federasyonlar: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren federasyonlar ile özerk spor federasyonlarını,

Spor kulüpleri: Belirli kurallara göre kurulan, üyelerinin her birinin yetki ve sorumlulukları belli olan, amatör veya profesyonel spor dallarında topluma hizmet veren, her yaş grubunun spor yapabileceği tesis, araç ve gereçlere sahip olan, yüksek performanslı sporcuların yetiştirilmesini hedefleyen kuruluşları,

Taraftar dernekleri: Her ne ad altında olursa olsun, bir spor kulübünü desteklemek amacıyla kurulan dernekleri,

Taraftar temsilcileri: Spor kulüplerinin kendi taraftarları arasından belirledikleri ve spor kulübünün bulunduğu yerdeki en büyük mülki idare amiri tarafından görevlendirilen kişileri,

İl Spor Güvenlik Kurulu: Her ilde vali veya vali yardımcısının başkanlığında belediye başkanlığı, il jandarma komutanlığı, il emniyet müdürlüğü, gençlik ve spor il müdürlüğü, ilgili federasyon, il sağlık müdürlüğü temsilcileri ve gerekli görülecek spor kulüplerinin yetkilileri ile basın kuruluşlarının ve ilgili kamu kuruluşlarının temsilcilerinden oluşturulan kurulu,

İlçe Spor Güvenlik Kurulu: Her ilçede kaymakam başkanlığında il spor güvenlik kurulunda yer alan kurum ve kuruluşların ilçedeki temsilcilerinden oluşturulan kurulu,

Müsabaka güvenlik amiri: Spor müsabakalarında alınacak güvenlik önlemlerinin yürütülmesi ve denetlenmesi konularında yetkili olmak üzere, o yerin en büyük mülki idare amirince belirlenecek rütbeli emniyet görevlisini,

Özel güvenlik teşkilatı: İlgili kanunda belirtilen görev ve yetkileri haiz kişilerden oluşmuş teşkilatı,

Spor alanları: Spor müsabakalarının gerçekleştirilmesine elverişli müsabaka alanları ile seyircilere ait seyir alanları, sporculara ait soyunma odası ve diğer spor yapmaya elverişli alanlar ile bunların eklenti ve çevresini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM : ESAS HÜKÜMLER

İL VE İLÇE SPOR GÜVENLİK KURULUNUN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Madde 5 - Her ilde vali veya vali yardımcısının başkanlığında belediye başkanlığı, il jandarma komutanlığı, il emniyet müdürlüğü, gençlik ve spor il müdürlüğü, ilgili federasyon, il sağlık müdürlüğü temsilcileri ve gerekli görülecek spor kulüplerinin yetkilileri ile basın kuruluşlarının ve ilgili kamu kuruluşlarının temsilcilerinden il spor güvenlik kurulu, her ilçede kaymakam başkanlığında il spor güvenlik kurulunda yer alan kurum ve kuruluşların ilçedeki temsilcilerinden ilçe spor güvenlik kurulu oluşur. Kurul ayda bir defa olağan ve lüzumunda olağanüstü toplanmak suretiyle il ve ilçelerde yapılacak bütün spor müsabakalarında alınması gerekli güvenlik tedbirlerini belirler.

İl ve ilçe spor güvenlik kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

- Spor müsabakalarında güvenliğin ulusal mevzuatımız ve uluslararası kurallar çerçevesinde sağlanması amacıyla teknik alt yapının oluşturulmasını ve uzman personelin görevlendirilmesini sağlamak,
- Spor güvenliğinden sorumlu olan kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak,
- Spor müsabakalarında kültürel ve etnik faktörlere dayalı kötü tezahürat ve taşkınlıkların önlenmesine dair tedbirlerin alınmasını sağlamak,
- Haklarında adli veya idari merciler tarafından spor saha ve/veya tesislerine girme yasağı bulunanların, spor tesislerine girmelerinin engellenmesi için gerekli tedbirleri almak, aldirmek,
- 5149 sayılı Kanuna aykırı eylemde bulunanlar hakkında resen veya kendisine gelen şikayet ve ihbarlar üzerine inceleme yapmak, inceleme sonucunda hazırlayacağı raporu mahallin en büyük mülki idare amirine sunmak,
- Müsabaka alanı ile seyir alanı arasına fiziki engellerin konulmasına veya kaldırılmasına karar vermek,
- Müsabakada görevlendirilecek genel kolluk personeli ile 5149 sayılı Kanunda belirtilen süre içerisinde oluşturulacak özel güvenlik personelinin sayıları ve görev saatini belirlemek,
- Uluslararası federasyonların talimatlarının uygulamaya konulması ve gerekli ek önlemlerin alınması konusunda ilgili federasyonlarla işbirliği yapmak.

MÜSABAKA GÜVENLİK AMİRİNİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Madde 6- Müsabakanın güvenlik amirinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

- Müsabakanın yapılacağı spor alanı ve çevresinde gerekli güvenlik tedbirlerinin alınmasını sağlamak ve kontrol etmek,
- Özel güvenlik personelinin olaylara müdahalede yetersiz kaldığı durumlarda ve gerekli gördüğü hallerde saha içi ve tribün güvenliğini sağlamak amacıyla olayların meydana geldiği alanlara genel kolluk güçlerinin müdahale etmesini sağlamak,
- Müsabakanın güvenliği ile ilgili kurum ve kuruluşların yetkilileriyle koordinasyonu sağlamak,
- Spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğe ilişkin fiilleri işleyenleri tespit etmek, şartlar müsait olduğu takdirde şahısları müsabaka alanının dışına çıkarmak, mevcut şartlar ve kamu düzeni mülahazalarıyla anında dışarı çıkartılması uygun görülmeyen kişiler veya taraflar gruplarını her türlü kamera, fotoğraf makinesi gibi teknik araçlarla tespit ettirmek ve eylemleri tanıkla veya diğer belgelerle delillendirerek haklarında yasal işlemler yapılmasını sağlamak,
- Federasyonun bağlı olduğu uluslararası federasyonun güvenlik tedbirleriyle ilgili her türlü kurallarını uygulamak ve takip etmek,
- Müsabaka öncesi ve sonrası gerekli gördüğü hallerde anonslar yaptırmak,
- Spor tesisinde bulunan güvenlik kameralarının çalışması için gerekli tedbirleri aldirmek,
- Güvenlik kamerası veya teknik donanım kurulamayan spor tesislerinin özelliğine göre gerekli önlemleri aldirmek,

i) Spor ahlakına aykırı, tahrik edici, aşağılayıcı, dil, din, mezhep, ırk, cinsiyet, etnik ve siyasi ayrımcılığa yönelik söz sarf edilmesi veya bu mahiyette afiş veya pankartların spor alanına sokulmasını engelleyici tedbirleri almak ve bu afişlerin spor alanının yakın çevresine asılmasını engellemek.

İL/İLÇE EMNİYET MÜDÜRLÜKLERİ İLE İL/İLÇE JANDARMA KOMUTANLIKLARININ GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Madde 7 - İl/ilçe emniyet müdürlükleri ile il/ilçe jandarma komutanlıklarının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Yapılacak her türlü spor müsabakalarında, il/ilçe genelinde gerekli tedbirleri almak,
- b) Müsabaka öncesinde, müsabakanın yapılacağı alana seyirci alınmadan önce güvenlik kontrolünü yapmak veya yaptırmak,
- c) Spor alanlarının çevresinde, statyum veya spor salonu girişleri ile turnike girişlerinde müsabaka ile ilgili olarak hakim kararı veya gecikmesinde sakınca olan hallerde mülki idare amirinin yazılı izni ile üst araması yapılmasını sağlamak veya kendi denetiminde özel güvenlik personeline üst araması yaptırmak,
- d) Spor alanının dış güvenliğini sağlamak,
- e) Müsabaka güvenlik amirinin talimatı ile saha içi veya tribün güvenliğini sağlamak amacıyla olayların meydana geldiği alana müdahale etmek ve olay çıkaran kişileri müsabaka alanı dışına çıkarmak,
- f) Fanatizmin önlenmesi, faillerin tespiti, eylemlerin delillendirilmesi, verilen cezanın takibi ve 5149 sayılı Kanuna aykırı eylem ve davranışların engellenmesi amacıyla bilgi bankası oluşturmak ve toplanan bilgileri üç ayda bir ilgili federasyona bildirmek,
- g) 5149 sayılı Kanunda belirtilen yasaklara uymayan kişilerin kimlik bilgilerini fotoğraflı olarak kaydetmek, bu kişileri takibe almak ve bu kişilerle ilgili gerekli işlemlerin yapılmasını sağlamak üzere mensubu bulunduğu dernek veya kulübe bilgi vermek,
- h) Açıkça anlaşılabilecek şekilde alkolü olduğu tespit edilen kişilerin spor alanına girmesini engellemek,
- i) Spor alanına girmesi yasaklı olan kişilerin, spor alanına girmesini engellemek,
- j) Her türlü silah, kesici veya delici alet, sis bombası, ses bombası veya maytap gibi patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı maddeler ile taş, metal gibi fırlatılabilecek veya yaralayıcı nitelikte sert cisim veya tehlike arz edebilecek veya müsabaka düzenini bozabilecek diğer maddeler ile alkolü içecekler ve çevreyi kirletecek nitelikte konfeti ve benzeri cisimlerin spor alanında satılmasına ve bu alana sokulmasına engel olmak,
- k) Spor alanı çevresinde bulunan ve insan hayatı açısından tehlike oluşturabilecek yerlerden müsabakaların seyredilmemesi için gerekli önlemleri almak,
- l) 5149 sayılı Kanunda yazılı yasaklara aykırı davranan yabancı uyruklu kişileri sınır dışı etmek ve mensup oldukları ülkenin diplomatik temsilcilerine bilgi vermek,
- m) Müsabakadan önce veya sonra, her iki takımın seyirci topluluklarını birbirinden ayıracak güvenlik tedbirlerini almak,
- n) Spor kulüpleri tarafından belirlenen taraftar temsilcileri hakkında gerekli araştırmayı yaparak, sonucunu ilgili yerin en büyük mülki idare amirine bildirmek,
- o) 5149 sayılı Kanun kapsamında konusu suç teşkil eden eylemleri ve bu eylemleri gerçekleştiren failleri tespit etmek ve suçun nevine göre adli veya idari mercilere bildirmek,
- p) Müsabakanın yapılacağı spor alanının çevresinde sahte bilet veya karaborsa bilet satışını engellemek, bu fiili gerçekleştiren kişiler hakkında yasal işlem yapmak,
- r) Kulüpler veya tesisler sorumlu kurum ve kuruluşlar ile diğer gerçek veya tüzel kişiler tarafından işletilmek üzere tesis çevresinde oluşturan otoparklardaki düzeni ve tesise bağlanan yollardaki trafik akışının sağlanması için gerekli trafik önlemlerini almak,
- s) (Ek bend: 17/11/2005 - 2005/9644 B.K. Yön/1.mad) Hakkında idari makamlar veya yargı mercilerince müsabakalara giriş yasağı verilenlerin, seyirden men cezasına neden olan fiilin işlendiği müsabakanın ait olduğu spor dalındaki taraftarı olduğu takımın müsabakasının başlamasından iki saat önce bulunduğu yerin karakoluna giderek müsabaka süresince burada bulunma yükümlülüğünü yerine getirip getirmediğini takip etmek, getirmeyenler hakkında yasal işlem yapmak.

FEDERASYONLARIN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Madde 8 - Federasyonların görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Spor alanında, temsilcileri vasıtasıyla sporcu, hakem ve taraftarların güvenliği için gerekli önlemlerin aldırılmasını sağlamak ve denetlemek,
- b) Bağlı olduğu uluslararası federasyonun talimatlarının uygulamaya konulması ve gerekli ek önlemlerin aldırılması konusunda, il veya ilçe spor güvenlik kurulu ile koordinasyonu sağlamak,
- c) Spor alanında misafir takım ile ilgili kapasiteyi belirlemek,

- d) Milli müsabakalarda, müsabaka alanının düzenlenmesi ve güvenlik önlemlerinin alınması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak, bilet basımı ile satışını düzenlemek,
- e) Spor alanlarında, bağlı oldukları uluslararası federasyonların belirlediği kural ve talimatları uygulamak.
- f) (Ek bend: 17/11/2005 - 2005/9644 B.K. Yön/2.mad) Spor kulüpleri, taraftar dernekleri ve akademik kurumlarla işbirliği yaparak, müsabakaya giriş yasağı verilenlere, ilgililerin veya il veya ilçe emniyet müdürlükleri ile il veya ilçe jandarma komutanlıklarının talep etmesi halinde, karakolda bulundukları süre içerisinde fair play, spor ahlakı ve ilkeleri konusunda eğitici ders verilmesini sağlamak.

SPOR KULÜPLERİNİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Madde 9- Spor kulüplerinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Seyircilerin spor alanlarına alınmasından önce bu alanlarda 5149 sayılı Kanunda belirtilen yasak maddelerin bulunup bulunmadığını özel güvenlik personeli marifetiyle kontrol etmek ve önlemini almak,
- b) İl veya ilçe güvenlik kurulunca alınan karar doğrultusunda, yeterli sayıda özel güvenlik personeli bulundurmak,
- c) Müsabaka güvenlik amirine, spor alanının tümüne hakim olacak bir noktada kontrol odası yapmak ve müsabaka güvenlik amirinin acil bilgileri alıp gerekli önlemleri almasını sağlamak amacıyla spor alanının içi ve dışındaki topluluğa anons yaptırabileceği teknik donanımlar ile uluslararası federasyonların belirlediği kriterler de dikkate alınarak, spor alanının içi ve dışı da dahil olmak üzere tümünü görüntüleyebilme ve gerektiğinde fotoğraf alabilme özelliğine sahip kapalı devre kamera sistemini ve ilgili teknik personeli kontrol odasında çalışır ve hazır durumda bulundurmak,
- d) Engelliler ve çocukların spor alanına giriş çıkışları ile müsabakayı seyredabilmeleri için gerekli tedbirleri almak,
- e) Müsabaka alanında uluslararası federasyonların kriterleri doğrultusunda, yeterli sayıda sağlık elemanı, ambulans, itfaiye araç ve gereçleri bulundurmak, yangın söndürme tedbirlerini almak ve yetkililerin yerlerini tespit etmek,
- f) Müsabaka için seyircilerin içeriye alınmaya başlanmasından, müsabaka sonrası seyircinin tamamen tahliyesine kadar geçecek sürede ulusal veya uluslararası federasyonların öngördüğü görevli kişiler dışında kalan kişilerin ve seyircilerin her ne şekilde olursa olsun müsabaka alanına girmesini önleyici tedbirleri almak,
- g) Spor alanlarında seyircilere ayrılan koltukların numaralandırılması seyircilerin kendilerine ayrılan yerlere yönlendirilmesi amacıyla gerekli işaret ve yön gösterici levhaları oluşturmak,
- h) Biletlerin satılacağı yerleri önceden belirlemek, belirlenen yerler dışında bilet satışı, spor tesisinin koltuk kapasitesinin üstünde bilet basımı, seyirci alınması veya biletsiz seyirci kabul edilmesini engellemek, belirlenen bilet bedelinin altında veya üstünde bilet satışı yapmamak, müsabaka süresince seyir alanlarına biletsiz seyirci girişini engellemek,
- i) Spor alanlarında oluşabilecek acil durumlarda düzenli acil tahliye olanaklarını sağlamak, bu amaçla acil tahliye güzergahında ayakta ya da oturarak hiçbir surette seyirci bulundurmamak ve bu güzergah üzerinde acil çıkışı sağlayacak bir servis görevlisi bulundurmak,
- j) Her türlü silah, kesici veya delici alet, sis bombası, ses bombası veya maytap gibi patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı maddeler ile taş, metal gibi fırlatılabilecek veya yaralayıcı nitelikte sert cisim veya tehlike arz edebilecek veya müsabaka düzenini bozabilecek diğer maddeler ile alkollü içecekler ve çevreyi kirletecek nitelikte konfeti ve benzeri cisimlerin spor alanında bulundurulması, satılması ve müsabaka alanına atılmasını önleyici tedbirleri almak,
- k) Spor güvenlik kurulu kararı doğrultusunda müsabaka alanı ile seyir alanı arasına fiziki engelleri koymak veya kaldırmak,
- l) Spor ahlakına aykırı, tahrik edici, aşağılayıcı, dil, din, mezhep, ırk, cinsiyet, etnik ve siyasi ayrımcılığa yönelik söz sarf edilmesi veya bu mahiyette afiş veya pankartların müsabaka alanına sokulması ve asılmasını engellemek,
- m) Spor alanlarında ev sahibi takım ile misafir takımın taraftarlarının seyir alanlarını belirlemek ve belirlenen seyir alanları arasında geçişi engellemek, ev sahibi takımın seyircilerinin bulunduğu yerlerin fiziki koşulları ile misafir takımın seyircilerinin bulunduğu yerlerin fiziki koşullarının aynı olmasını sağlamak,
- n) Yeterli sayıda taraftar temsilcilerini belirleyerek spor kulübünün bulunduğu yerdeki il ve ilçe emniyet müdürlüklerine bildirmek,
- o) Genel kolluk kuvvetlerince istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermek,
- p) Spor alanında seyircilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek sayı ve nitelikte büfe, tuvalet ve benzeri yaşam alanları oluşturmak ve bu alanlarda uluslararası federasyonun güvenlik kriterlerine uygun olarak dağıtılan

- veya satılan yiyecek ve içeceklerin servisinin, tehlikeli bir şekilde kullanılmayacak kağıt veya plastik ambalajlarda yapılmasını sağlamak, spor alanının zarara uğramaması için her türlü tedbiri almak,
- r) Taraftar temsilcilerinin sorumlu oldukları seyir alanlarını belirlemek,
- s) Müsabaka öncesinde tesis çevresinde genel kolluk kuvvetlerince yapılacak arama ve kontrolleri sağlamak amacıyla kullanılacak portatif bariyerleri temin etmek, kurmak ve kaldırmak; ayrıca kapı ve turnikelerde genel kolluk ve genel kolluk denetiminde özel güvenlik personeline yapılacak üst ve eşya aralarında kullanılacak metal arama detektörü ve X-RAY cihazı gibi mekanik ve elektronik cihazları temin etmek,
- t) Müsabaka esnasında meydana gelen olaylara müdahale etmek için hazır kuvvet olarak bulunan genel kolluk personelinin bekleyebileceği odaları, televizyon ve tuvalet gibi şartları uygun olacak şekilde hazırlamak, itfaiye ve sağlık örgütleri gibi müsabakadaki güvenlik tedbirleri kapsamında görev alan kurum ve kuruluşların talep etmeleri halinde, onlar için de ayrı ek odalar yapmak,
- u) Kontrol odasının yanında önemli olaylarda, gerektiğinde müsabaka güvenlik amirinin başkanlığında; sağlık, itfaiye, kulüp temsilcileri, federasyon yetkilileri ve gerektiğinde uluslararası federasyon yetkililerinin de katılımıyla bir araya gelebilecekleri bir toplantı odası oluşturmak,
- v) Müsabaka güvenlik amirinin özel güvenlik, sağlık ve itfaiye personeliyle irtibat kurabileceği telsiz sistemi ve cihazlarını temin edip, müsabaka öncesinde sağlam ve çalışır vaziyette ilgililere teslim etmek,
- y) Müsabakanın yapılacağı tesis çevresinde, tesisin seyirci kapasitesine cevap verebilecek nitelikte otopark alanı düzenlemek.

Spor kulüpleri tarafından kurulacak teknik donanımlar, 1. futbol ligi ile tesis olarak fiziki yapısı uygun olan 2. ve 3. futbol liglerinde mücadele eden ev sahibi kulüplerce, bunlar dışındaki tüm spor branşlarında, spor tesisinin mülkiyetine veya kullanımına sahip bulunan kulüp, kurum ve kuruluşlar tarafından kurulur ve güvenlik önlemleri de bu kuruluşlarca sağlanır.

ÖZEL GÜVENLİK TEŞKİLATININ GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLAR

Madde 10 - Özel güvenlik teşkilatının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Seyirciler içeriye alınmadan önce spor alanında bulunmak, güvenlik kontrolü yapmak, müsabaka tamamlandıktan sonra sporcu ve seyirciler spor alanını tamamen terk edinceye kadar spor alanında iç güvenliği sağlamak,
- b) Spor alanı içerisinde düzeni bozucu fiiller işleyen seyircileri uyarmak ve gerekli hallerde müsabaka güvenlik amirine bildirmek,
- c) Spor alanında ev sahibi takım ile misafir takım seyircileri arasındaki geçişleri engellemek,
- d) Seyircilerin seyir alanına alınmaya başlanmasından, müsabaka sonrası tamamen tahliyesine kadar geçecek sürede, ulusal veya uluslararası federasyonların öngördüğü görevli kişiler dışında kalanların her ne şekilde olursa olsun müsabaka alanına girmesini engellemek,
- e) Spor alanına girişte, genel güvenlik birimlerinin nezaretinde üst araması yapmak ve seyir alanına her türlü silah, kesici veya delici alet, sis bombası, ses bombası veya maytap gibi patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddeler ile taş, metal gibi fırlatılabilecek veya yaralayıcı nitelikte sert cisim veya tehlike arz edebilecek diğer maddeler ile alkollü içecekler ve çevreyi kirliletecek nitelikte konfeti ve benzeri cisimlerin sokulmasını ve kullanılmasını engellemek,
- f) Seyircilerden, ferdi veya toplu olarak söz veya hareketlerle aşağılayıcı veya tahrik edici nitelikte hakaret ve kötü tezahüratta bulunanları uyarmak, engellemek ve gerekli hallerde müsabaka güvenlik amirine bildirmek,
- g) Müsabaka alanı veya seyir alanında insan hayatı açısından tehlike oluşturabilecek yerlerden müsabakanın izlenmesini engellemek ve gerekli güvenlik tedbirlerini almak,
- h) Spor alanında 5149 sayılı Kanunda belirtilen yasak fiilleri işleyen kişileri tespit etmek ve müsabaka güvenlik amirine bildirmek,
- i) Seyircilerin, biletlerinde belirtilen koltuk numaralarına göre oturmalarını ve tahliye merdivenlerinin boş bırakılmasını sağlamak,
- j) Müsabaka öncesinde turnikelerde yapılacak kontrollerde ve müsabaka süresince seyir alanına biletsiz seyirci girişini engellemek,
- k) Alınan tedbir ve uygulamalarda görevi ihmal veya suistimal eden özel güvenlik personeline ilgili mevzuat uyarınca adli ve idari yaptırımlar uygulamak.

TARAFTAR DERNEKLERİNİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Madde 11 - Taraftar dernekleri, taraftarlarının spor ahlakı ve ilkelerine uygun biçimde sportif faaliyetleri izlemelerini sağlamak amacıyla eğitici faaliyetler düzenlemek ve kendi taraftarlarınca, spor alanında, spor

ahlakına aykırı, tahrik edici veya aşağılayıcı, dil, din, mezhep, ırk, cinsiyet, etnik ve siyasi ayrımcılığa yönelik söz sarf edilmesini veya bu mahiyette afiş veya pankartların asılmasını önlemek için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Dernek başkanı ve yönetim kurulu üyeleri kendi taraftarlarını kışkırtıcı, hakemleri, rakiplerini veya kendi taraftarlarını tahrik edici veya aşağılayıcı demec veremezler.

TARAFTAR TEMSİLCİLERİNİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Madde 12 - Taraftar temsilcileri, müsabaka öncesinden müsabakanın sonuçlanmasına kadar sorumlu bulundukları seyir alanında; her türlü silah, kesici veya delici alet, sis bombası, ses bombası veya maytap gibi patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddeler ile taş, metal gibi fırlatılabilecek veya yaralayıcı nitelikte sert cisim veya tehlike arz edebilecek diğer maddeler ile alkollü içecekler ve çevreyi kirletecek nitelikte konfeti ve benzeri cisimlerin kullanılmasının, ferdi veya toplu olarak, **takımlar ile taraftarlarını** söz veya hareketlerle aşağılayıcı veya tahrik edici nitelikte hakaret ve sövme, kötü söz veya sloganla çirkin tezahüratta bulunulmasının engellenmesine yönelik önlemlerin uygulanmasında güvenlik güçlerine yardımcı olmak zorundadırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : ÇEŞİTLİ VE SON HÜKÜMLER

BİLETLERİN BASILMASI VE SATIŞA SUNULMASI

Madde 13 - Biletler, teknik olarak her türlü sahtecilik suçlarını önleyecek tedbirler dikkate alınarak, oturulacak koltuğun numarası, müsabaka tarihi ve saati, takımların isimleri, tesisin adı ve tribün sırasını içerecek şekilde ait olduğu seyir alanına göre farklı renklerde basılır.

Spor müsabakasında, ilgili federasyon veya kulüp tarafından belirlenen yerler ve görevliler dışında bilet satışı yapılamaz.

Spor müsabakalarında her ne sebeple olursa olsun toplu veya organize biçimde rayiç bedelin altında veya üstünde müsabaka bileti temini, dağıtımı ve bilete yazılı bedelin üstünde satılması yasaktır.

Müsabakanın yapılacağı spor alanına tesis kapasitesinin üstünde seyirci alınmaz ve biletsiz seyirci kabul edilmez.

Biletlerin müsabaka gününden önce satılması veya müsabaka gününde yapılacak bilet satışlarının müsabaka alanı dışındaki noktalarda yapılması ve bu noktalardaki düzeni sağlayacak sayıda özel güvenlik personeli bulundurulması sağlanır.

SPOR ALANLARINDA UYGULANACAK GÜVENLİK SİSTEMLERİ İLE TEKNİK ÖZELLİKLER VE DONANIMLAR

Madde 14 - Spor alanlarında, uluslararası federasyonların öngördüğü kriterlere uygun olarak aşağıda belirtilen teknik donanımlar kurulur ve önlemler alınır:

- a) Saha içi ve dışındaki tüm alanları izleyebilme ve aynı zamanda fotoğraf alabilme imkanı veren müsabaka kontrol odasında kapalı devre televizyon sistemi kurulur.
- b) Spor alanlarında enerji kaybı olması durumunda, yeterli ışıklandırmayı sağlayacak bağımsız acil elektrik güç sistemi kurulur.
- c) Müsabaka öncesi, esnası ve sonrasında, spor alanının içi ve dışında bulunan seyircilerin tamamına hitap edebilen ses sistemi kurulur.
- d) Engellilerin spor alanına giriş, çıkış ve müsabakayı seyretmeleri için gerekli düzenlemeler ve donanımlar kurulur.
- e) Tıbbi yardım için tam donanımlı bir ilk yardım odası kurulur.
- f) İtfaiye ve benzeri acil durum araçları için özel park yerleri ve bu araçların geçişlerine olanak sağlayacak güzergah belirlenir.
- g) Seyircilerin numaralı koltuklarına oturmalarını sağlayacak yön gösterme tabelaları yerleştirilir.
- h) Seyircilerin spor alanına giriş ve çıkışlarında izdihamı önlemek için yeterli sayıda girişçıkış ve acil tahliye kapısı bulundurulur.
- i) Tesisin özelliğine göre girişlerde turnike veya benzeri sistemler kurulur.
- j) Spor alanında yeterli araç park yerleri oluşturulur.
- k) Güvenliği sağlamak için elektronik üst arama cihazları bulundurulur.
- l) Seyircilerin ihtiyaçlarını sağlayabilecek sayıda ve nitelikte büfe ve tuvaletler kurulur.
- m) Elektronik ekran yerleştirilir.
- n) Güvenlik ve kontrollerin sağlanması için gerekli portatif bariyerler, mekanik ve elektronik cihazlar temin edilir.

Ayrıca, uluslararası federasyonların belirlediği kurallar çerçevesinde federasyonca hazırlanacak talimat doğrultusunda ilgili kulüp, kurum ve kuruluşlarca gerekli teknik donanım ve güvenlik sistemi de kurulur.

TALİMAT

Madde 15 - Uluslararası federasyonların kriterleri doğrultusunda, spor alanının fiziki yapısı dikkate alınarak kurulacak olan güvenlik sistemleri ile teknik donanımların özellikleri, kurulmasına ilişkin esaslar ile alınacak diğer güvenlik önlemleri, ilgili federasyon tarafından çıkarılacak talimatla düzenlenir.

Ek Madde 1 - (Ek madde: 17/11/2005 - 2005/9644 B.K. Yön/4.mad)

Spor müsabakalarını seyirden men cezası alan kişilerin, cezaya neden olan fiilin işlendiği müsabakanın ait olduğu spor dalındaki taraftarı olduğu takımın müsabakalarına seyirci ya da başka bir sıfatla girmeleri yasaktır. Bu kişiler il veya ilçe spor güvenlik kurulu kararının, kendilerine yazılı olarak tebliğ edilmesini müteakip cezaya neden olan fiilin işlendiği müsabakanın ait olduğu spor dalındaki taraftarı olduğu takımın müsabakalarına ceza süresince giremez.

Hakkında idari makamlar veya yargı mercilerince müsabakalara giriş yasağı verilenler; seyirden men cezasına neden olan fiilin işlendiği müsabakanın ait olduğu spor dalındaki taraftarı olduğu takımın müsabakasının başlamasından iki saat önce bulunduğu yerin karakoluna giderek müsabaka süresince burada bulunmak ve bulunduğu yere dair karakol amirliğinden alacağı belgeyi cezayı veren il veya ilçe spor güvenlik kuruluna ulaştırmak zorundadır.

YÜRÜRLÜK

Madde 16 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

Madde 17 - Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK-6

(Avrupa Birliği Sözleşmesi'nin VI.Bölümünü Hayata Geçirme Doğrultusunda Çıkarılıp Yayınlanan Hukuki Akitler)

AVRUPA BİRLİĞİ KONSEYİNİN En Az Bir Üye Ülkeyi İlgilendiren Uluslararası Boyutlu Maçları Bağlamında Meydana Gelecek Şiddet Eylemlerini ve Asayiş İhlallerini Önlemeye ve Bunlarla Mücadele Etmeye Yönelik Uluslararası Polisiye İşbirliği Hakkındaki Tavsiyeleri ve Tedbirleri İçeren Bir Broşürle İlgili 6 Aralık 2001 Tarihli Kararı (2002/C 22/01)

AVRUPA BİRLİĞİ KONSEYİ

Aşağıda yer alan sebeplerin muhakeme edilmesi doğrultusunda:

(1)Avrupa Birliği'nin başka hedefi doğrultusunda, polisiye işbirliği alanında, özgürlük, güvenlik ve hukuk bölgeleri bünyesinde yaşamakta olan vatandaşlara, Üye Ülkelerin bölgeleri bünyesinde yaşamakta olan vatandaşlara, Üye Ülkelerin müşterek hareket etmesi suretiyle yüksek bir güvenlik ölçüsü sunulmalıdır.

(2)Avrupa Konseyi'nin çerçevesinde, başta futbol maçları olmak üzere spor müsabakalarını seyreden Seyircilerin şiddet eylemlerini ve yanlış hareketlerini azaltmak amacıyla 19 Ağustos 1985 tarihli Anlaşma akdedilmiştir.

(3)Konsey, 21 Haziran 1999 tarihinde, uluslararası futbol maçları bağlamında meydana gelecek şiddet eylemlerini ve asayiş ihlallerini önlemeye ve bunlara mücadele etmeye yönelik uluslararası polisiye işbirliğini ve tedbirleri içerecek bir broşür hazırlamaya yönelik bir kararı kabul etmiştir.

(4)Anılan kararda, en son tecrübelerin göz önünde bulundurulması suretiyle bu Broşürde değişikliklerin yapılması tavsiye edilmiştir.

(5)Geçtiğimiz yıllarda yaşanan tecrübelerin ışığında, örneğin 2000 Avrupa Futbol Şampiyonasında ve de bu Şampiyona çerçevesinde Uzman Polisler tarafından uluslararası polisiye işbirliğinin önemle vurgulanmış olmasının ışığında, anılan kararın ekinde, bu Broşür incelenmiş ve güncelleştirilmiştir.

(6)Polisiye işbirliğinin içeriği ve tesir sahası bağlamında bir Birlik Çerçevesi, Polisin Medyayla olan münasebetleri, taraftarlarla refakat eden kişilerle işbirliği ve müsabakaları düzenleyen rolü, Üye Ülkelerin Polis Hizmet Birimleri için büyük önem arzetmektedir.

(7)Uluslararası boyutlu futbol maçlarındaki polisiye işbirliğinin bu biçimleri, duruma göre gerekli olabilecek değişikliklerle beraber, ilgili üye ülkelerin bu değişiklikleri kararlaştırması durumunda, uluslararası boyutlu diğer spor müsabakalarına da hizmet edebilir.

(8)Bu karar, başta yetki ve sorumlulukların ilgili Üye Ülkedeki muhtelif Resmi Makamlara ve Hizmet Birimlerine dağıtılması olmak üzere geçerli bulunan ulusal hükümlere ve Avrupa Birliği Sözleşmesiyle Komisyona havale edilmiş olan yetkilerin kullanılmasına hâlel gelmemek üzere geçerlidir. Avrupa Birliği Konseyi, bütün bu sebepleri muhakeme etmek suretiyle, aşağıda yer alan kararı kabul etmektedir:

1.Konsey, Üye Ülkelerden, aralarındaki işbirliğini, özellikle müsabakaların denetiminden sorumlu bulunan Resmi Makamlar ile Hizmet Birimleri ve Polis Makamları arasındaki pratik işbirliğini güçlendirmelerini, uluslararası boyutlu futbol maçları bağlamında meydana gelebilecek şiddet eylemlerini ve asayiş ihlallerini önlemelerini ve bunlarla mücadele etmelerini talep etmektedir.

2.Bu amaçla, Polis Hizmet Birimleri için, çalışma yöntemleri örneklerinin yer aldığı bir broşür hazırlanmaktadır ki, bu broşürün tam metni Ekte yer almaktadır.

3.Bu karar, Konseyin 21 Haziran 1999 tarihli kararının yerine geçmektedir.

EK
En Az Bir Üye Ülkeyi İlgilendiren Uluslararası
Boyutlu Futbol Maçları Bağlamında Meydana
Gelebilecek Şiddet Eylemlerini ve Asayiş İhlallerini
Önlemeye ve Bunlarla Mücadele Etmeye Yönelik
Uluslararası Polisiye İşbirliği Hakkındaki Tavsiyeleri ve
Tebdirleri İçeren Broşür

Broşürün İçindekiler:

- 1.Polis Hizmet Birimleri tarafından ifa edilecek bilgi yönetimi
Organizasyonla görevlendirilmiş olan Resmi Makamlar ve Polis Hizmet Birimleri, bilgi yönetimi için muhtemel kriterleri göz önünde bulunduracaklardır.
- 2.Polis Hizmet Birimlerinin hazırlıkları
Organizasyonla görevlendirilmiş olan Resmi Makamlar ve Polis Hizmet Birimleri, iştirak eden ülkelerin Polis Hizmet Birimlerini, daha önceden, erken bir tarihte, yapılacak hazırlıklara dahil edeceklerdir.
- 3.Polis Hizmet Birimleri arasındaki işbirliği
Organizasyonla görevlendirilmiş olan Resmi Makamlar ve Polis Hizmet Birimleri, Polisin uluslararası işbirliğini şekillendirmek için muhtemel olan kriterleri göz önünde bulunduracaklardır.
- 4.Polis Hizmet Birimleri ile Organizatörler arasındaki işbirliği
Organizasyonla görevlendirilmiş olan Resmi Makamlar ve Polis Hizmet Birimleri, her bir katılımcı Futbol Federasyonunun bağlı bulunduğu ülkenin taraftarlarına refakat edecek Memurları, görevlerini ifa etmeye dahil edecekler ve verimli bir işbirliği gerçekleştirmeye gayret edeceklerdir.
- 5.Büyük (Uluslararası) Şampiyonalarda ve Futbol Maçlarında Polis Makamları için,” medya politikası ve iletişim stratejisi “ için Kontrol Listesi
Polis Hizmet Birimleri, ” Medya Politikası” kontrol listesini kullanacaklardır.
- 6.Müsabakaları Düzenleyen Tertip Komitesinin Rolü
Organizasyonla görevlendirilmiş olan Resmi Makamlar, muhtelif alanlarda Tertip Komitesinden talep edilmesi muhtemel hususlara dair Kataloğu göz önünde bulunduracaklardır.
- 7.Daha önce Avrupa Birliği Konseyi tarafından kabul edilmiş olan belgelere genel bakış
Bu belgelere yapılacak bir genel bakış, şimdiye kadar ifa edilmiş olan tedbirlerin görülmesini sağlayacaktır.

BÖLÜM 1

Polis Hizmet Birimleri Tarafından İfa Edilecek Bilgi Yönetimi

ALT BÖLÜM 1

Bilgi Yönetimi İçin Muhtemel Kriterler

1.GİRİŞ

-Uluslararası maçların ve Avrupa maçlarının sayısının artması, “Futbol” Fenomeninin uluslararası bir boyut kazanmasına yol açmıştır.

-Futbol maçlarının etkin bir şekilde sevk ve idare hususunda ve özellikle futbol anarşisinin önlenmesi ve bununla mücadele edilmesi hususunda, bilgi alışverişinde bulunulması büyük önem taşımaktadır. Bu bilgi alışverişi için, her bir üye ülkede bir Daimi Ulusal Polisiye Futbol Bilgi Merkezinin oluşturulması önemli tavsiye edilmektedir.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, ideal durumda, uluslararası boyutlu futbol maçları hakkında bilgilerin teati edilmesi için ve futbol maçları çerçevesindeki uluslararası polisiye işbirliğinin geliştirilmesi için Merkezi ve Yegane İrtibat Birimi olarak faaliyet gösterecektir. Bir Üye Ülke, futbolla ilgili bakış açılarında,

özellikle bu bakış açıları için sorumlu ve yetkili olan Hizmet Birimleri aracılığıyla belirli irtibatların gerçekleştirilmesini kararlaştırabilir ki, Ulusal Futbol Bilgi Merkezi en azından bu hususlarda bilgilendirilmelidir ve bu sayede, çalışmanın kalitesi ve etkinliği tehlike altına sokulamayacaktır.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi ile Yetkili Ulusal Resmi Makamlar arasındaki ilişkiler, Devletlerin geçerli bulunan Hukuki Mevzuata göre şekillenmektedir. Üye Ülkeler, Ulusal Futbol Bilgi Merkezinin, görevlerini etkin ve uygun bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamak için bütün gerekli tedbirleri ifa edebilirler. Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, görevlerini etkin ve hızlı bir şekilde yerine getirebilmesi için gerekli teknik donanımı alır. Ulusal Futbol Bilgi Merkezi Personelinin, futbol maçlarıyla ilgili problemlerde gerekli olan polisiye uzmanlık bilgilerine sahip olması sağlanır.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezleri, uluslar arası çerçevede eşit yetkili Partnerler olarak işbirliği yapacaklardır.

II.HEDEFLER

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, futbol maçları hakkındaki bilgilerin teatisini koordine etmek suretiyle kamu düzenine, kamu huzuruna ve güvenliğine katkıda bulunabilir ve böylece, eldeki kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasına çaba sarfeder.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, ayrıca, “futbol fenomeni” bağlamında Polisin takındığı tutum çerçevesinde uluslararası polisiye işbirliğini kolaylaştırma hedefini ve muhtelif ülkelerin Polis Hizmet Birimleri arasındaki bilgi teatisini teşvik etme hedefini güdebilir.

III.BİR ULUSLAR ARASI BOYUTU OLAN GÖREVLER

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, yetkili ulusal resmi makamlara yardım ve desek sağlama işini üstlenebilir. Analiz edilmiş olan ve ayrı ayrı değerlendirilmiş olan bilgiler esas alınarak, yetkili ulusal resmi makamlara, futbolla ilgili problemlere dair politikaları için gerekli tavsiyeler ve nasihatlar sunulabilir.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, uluslar arası boyutlu maçlar çerçevesinde, başka ülkelerin Ulusal Bilgi Merkezleri için, bu ülkelerin kulüplerinin ve milli takımlarının güncel tehlike analizini yapmalıdır.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, ilgili ulusal hukuk mevzuatı uyarınca, tehlikeli taraftarların kişisel bilgilerinin sevk ve idare edilmesini temin edebilir.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, futbol maçları çerçevesinde polisiye bilgi teatisinin koordine edilmesini sağlayabilir. Bu bilgi teatisi, kamu güvenliğine veya kamu asayişine katkıda bulunan diğer Cezai Takibat Makamları ile de yapılabilir.

IV.POLİSİYE BİLGİ TEATİSİ

1.Bilgilerin Kategorileri

Umumi bilgiler ile kişilere dair bilgiler arasında, aşağıdaki ayırım yapılabilir.

a.)Umumi Bilgiler

Umumi bilgiler üç kategoriye ayrılmaktadır:

-Stratejik bilgiler: Müsabakayı bütün boyutları içinde ortaya koyan, müsabakayla bağlantılı güvenlik tehlikelerine özel itina gösterildiği bilgiler;

-Operatif bilgiler: Olayların müsabaka çerçevesinde doğru değerlendirilmesine yarayan bilgiler;

-Taktik bilgiler: Operasyon alanından sorumlu olan kişilere, kamu asayişinin ve güvenliğinin korunmasına yönelik olarak müsabaka çerçevesinde uygun tedbirleri ifa etmelerini mümkün kılan bilgiler.

b.)Kişilere Dair Bilgiler

Kişilere dair bilgiler, bu bağlamda, kamu asayışı veya güvenliği için müsabaka çerçevesinde bir tehlike arzedecek olan veya olaylara karışmış olan münferit kişilere dair bilgilerdir; bu bilgilerin yardımıyla uygun düşen tedbirler hazırlanabilir veya ifa edilebilir (örneğin, Statyuma girişleri yasaklanmış olan kişilerin isim listeleri, fotoğrafları vb.).

Bu bilgi teatisinin amacı, hedeflenmiş bir görevin başarılı bir şekilde yerine getirilmesine katkıda bulunmaktır. Gönderilmiş olan bilgilerin kullanımı, zamansal ve mekansal olarak sınırlandırılmıştır.

Bilgiler, Yetkili Resmi Makamların ve Polis Hizmet Birimlerinin hem yerel haklarına hem de yerel ötesi haklarına hizmet ederler. Resmi Makamlar ve Polis Şefleri, bilgileri, meseleye dair sahip oldukları bilgi doğrultusunda her Platformda sorumluluklarını yerine getirmeye yönelik olarak kullanabilirler.

Kişilere dair bilgilerin teatisi, geçerli bulunan ulusal ve uluslararası Hukuk mevzuatı uyarınca ifa edilir.

2.Bilgi Teatisinin Zamansal Süreci

Bilgi teatisinin zamansal süreci, üç aşamaya ayrılabilir:

Etkinliğin öncesinde, etkinlik esnasında ve etkinliğin sonrasında:

-Etkinliğin öncesinde: Belirli bir müsabakanın yapılacağı veya bir Şampiyonanın/bir Turnuvanın planlandığı belli olunca;

-Etkinlik esnasında: Kamu asayişine etki eden veya etki edebilecek olan birinci hadiseden son hadiseye kadar olan süre;

-Etkinliğin sonrasında: Etkinlikten sonra bir görüşmenin ve değerlendirilmenin yapıldığı son aşama.

Bu üç aşama, birbirinden her zaman kesin olarak ayrılamamaktadır.

Etkinlik kelimesinin altında, belirli bir müsabaka veya büyük boyutları içerisinde belirli bir müsabakalar serisi anlaşılmalıdır.

a.)Etkinliği Düzenleyen Ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezinin Görevi

1.Etkinliğin öncesinde

Stratejik Platform: Bilgi ihtiyacı tanımlamasında bulunulabilir, yani, başka ülkenin veya başka ülkelerin Ulusal Futbol Bilgi Merkezinden bilgi alma talebinde bulunulabilir. Bu talep, bahse konu takımın taraftarlarının tehlike analizi gibi konuları, takım hakkındaki bilgileri, bir tehdit olması durumunda bu takıma refakat edecek kişiler hakkındaki bilgileri ve tertiplemede görevli memurlar hakkındaki bilgileri de kapsayabilir.

Ayrıca, Etkinliği tertipleyen Ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, mümkün olduğu ölçüde, daha önceden, geçerli bulunan Hukuk Mevzuatı hakkındaki, Resmi Makamların politikası hakkındaki, etkinliğin süreci hakkındaki ve de Yetkili Resmi Makamların ve Polis Şeflerinin hakkındaki bilgileri vb. verir.

Ayrıca, ilgili bilgiler, diğer ilgili Ulusal Futbol Bilgi Merkezlerine sevk edilebilir.

Operatif Platform: Diğer ülkenin veya diğer ülkelerin Ulusal Futbol Bilgi Merkezine, iştirak eden takımın normal taraftarlarının ve tehlikeli taraftarlarının ve bir tehdit olması durumunda bu takıma refakat edecek kişilerin seyahat hareketleri hakkındaki bilgilere dair bir bilgi talebi, bilet satışıyla ilgili bir bilgi talebi, icabı halinde bu konularda uzman olan ve taraftarlara refakat edecek Polis Teşkilatı Mensuplarının katılımına dair ve de terörizm de dahil olmak üzere genel suçlar hakkındaki bilgilere dair bir talep sunulabilir.

Ayrıca, Etkinliği tertipleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, destek sağlayan ülkenin veya ülkelerin Ulusal Futbol Bilgi Merkezinin başta uzman memurların yerel asayiş hizmetine dahil edilmesi olmak üzere asayiş hizmetlerinin organize edilmesine dair bilgilerin gönderilmesi görevini ve de taraftarların

sevk güzergahları hakkındaki bilgilerin gönderilmesi görevini üstlenebilir. Ayrıca, bütün ilgili bilgiler, diğer ilgili Ulusal Futbol Bilgi Merkezlerine gönderilebilir.

2.Etkinlik Esnasında

Operatif Platform: Etkinliği tertipleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, tehlike analizinin güncelleştirilmesi de dahil olmak üzere gönderilmiş olan bilgilerin tasdik edilmesini sağlayabilir. Şayet bunun için İrtibat Görevlileri öngörülmüşse, bu bilgi talebi, en sondan bir önceki Birime sunulur ve bu Birim aracılığıyla da cevaplandırılır.

Taktik Platform: Etkinliği tertipleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, gönderilmiş olan bilgilerin, iştirak eden Aktörler tarafından bu bilgilerin mahallinde incelenmesi suretiyle tasdik edilmesini sağlayabilir. İcabı halinde, tedbirlerin intibak ettirilmesi önerilebilir. Ayrıca, sınır kapısından geri çevrilen ve/veya sınırdışı edilen taraftarların geri dönüş yolculuğuna dair bilgiler, menşe ülkenin ve transit ülkelerin Ulusal Futbol Bilgi Merkezine sevk edilebilir.

Ayrıca, Etkinliği tertipleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, taraftarların geri dönüş yolculuğu hakkındaki gerekli bilgileri, menşe ülkenin ve transit ülkelerin Ulusal Futbol Bilgi Merkezine sevk edilebilir.

3.Etkinliğin Sonrasında

Stratejik Platform: Etkinliği tertipleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, taraftarların davranışları hakkında bir değerlendirme de yapabilir ki, bu değerlendirme esas alınmak suretiyle seyircilerin tehlike analizi, destek sağlayan ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi tarafından güncelleştirilebilir. Ayrıca, bilgi teatisinin prosedürü de değerlendirilebilir.

Operatif Platform: Diğer ülkenin veya diğer ülkelerin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi tarafından alınmış olan ve misafir takımın ülkesi tarafından sağlanmış olan yardım ve desteğin operatif faydası değerlendirilebilir. Etkinliği tertipleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi tarafından, gelecekleri bildirilmiş olan seyirciler hakkındaki ilgili bilgiler ve de cereyan eden hadiselerin genel tablosu gönderilebilir. Ayrıca, muhtemel göz altına almalar ve tutuklamalar hakkındaki bilgiler, hukuki imkanları göz önünde bulundurmak suretiyle teati edilebilir. Ayrıca diğer ülkelerin sağlamış olduğu destek değerlendirilebilir.

b.)Destek Sağlayan Ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezinin Görevi

1.Etkinliğin öncesinde

Stratejik Platform: Destek sağlayan ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, kendi inisiyatifiyle, diğer ilgili Ulusal Futbol Bilgi Merkezlerine bütün ilgili bilgileri verebilir. Ayrıca, destek sağlayan ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, Etkinliği tertipleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi için, sorulmuş olan soruları cevaplandırabilir ve hukuki imkanlar çerçevesinde, statyuma girişi yasak olan kişilerin listesini göz önünde bulundurabilir.

Operatif Platform: Sorulmuş olan sorular cevaplandırılabilir. Burada, özellikle, taraftarların seyahat hareketleriyle ilgili sorular, konuyla ilgili uzman Polis Teşkilatı Mensuplarının iştirakiyle ilgili sorular ve taraftarlara mihmandarlık yapacak Görevlilerin göreve hazır bulundurulmasıyla ilgili sorular söz konusu olur.

Taktik Platform: Polis Teşkilatının olaya dahil edilmesinin ön hazırlığı yapılabilir.

2.Etkinlik esnasında

Operatif Platform: Gönderilmiş olan bilgiler güncelleştirilebilir ve taraftarların seyahat hareketleri ve ikametleri takip edilebilir. Ayrıca, Şampiyona veya Turnuva Müsabakaları oynanırken, taraftarların kendi ülkelerindeki davranışları hakkında faydalı olan bilgiler gönderilebilir.

Taktik Platform: Taraftarların seyahat hareketlerinin takip edilmesine yönelik olarak tedbirler ifa edilebilir.

3.Etkinliğin Sonrasında

Stratejik Platform: Tehlike analizi, intibak ettirilebilir.

Operatif Platform: Aşağıdaki bakış açıları değerlendirilebilir:

-Etkinliği tertipleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi tarafından gönderilmiş olan konuya müteallik bilgilerin esas alınması suretiyle bilgi teatisi;

-Operatif faydanın ışığı altında bilgi teatisi;

-Etkinliği tertipleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi tarafından daha önce gönderilmiş olan stratejik ve operatif bilgiler;

-Konuyla ilgili uzman Memurların görevlendirilmesi.

3.Bilgilendirme

-Uluslararası boyutlu futbol maçlarıyla ilgili bilgilerin muameleye konulması işi, Ulusal Futbol Bilgi Merkezi aracılığıyla koordine edilmelidir. Bu koordinasyonda, taktik, stratejik ve operatif bilgiler, ilgili Ulusal Futbol Bilgi Merkezlerine sevk edilir. Bilgiler, işlenmelerinden sonra, bizzat Ulusal Futbol Bilgi Merkezi tarafından kullanılabilirler veya konuyla ilgilenen Resmi Makamlara veya Polis Hizmet Birimlerine gönderilebilirler. Şayet bir Etkinlik birden fazla ülkeyi ilgilendiriyorsa, bu ülkelerin Resmi Makamları ile Polis Hizmet Birimleri arasındaki irtibatlar, bu ülkelerin Ulusal Futbol Bilgi Merkezleri tarafından koordine edilmeli ve icabı halinde organize edilmelidir.

-Etkinliği düzenleyen ülkenin Polis Hizmet Birimleri, destek sağlayan yabancı Polis Hizmet Birimlerinin, bilgi kanallarını ve bilgilerin muhteviyatını görmesini sağlarlar ki, bunu yaparlarken, bilginin türünü göz önünde bulundururlar.

-Etkinliği düzenleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi veya Polis Hizmet Birimi, tüm Şampiyona esnasında ve/veya tüm müsabaka esnasında, ilgili ülkenin/ülkelerin Ulusal Polis Hizmet Birimi ile, bu ülke tarafından atanmış olup göreve hazır bulundurulmuş İrtibat Görevlisi aracılığıyla, İrtibat Görevlilerinin atanmasına yönelik böyle bir Sistem mevcut bulundurulduğu müddetçe irtibat halinde olur. Bu İrtibat Görevlisi, kamu asayiş görev alanında, şiddet kullanılan futbol anarşisi görev alanında ve terörizm de dahil olmak üzere bir özel futbol maçıyla ve futbol turnuvasıyla bağlantısı bulunan genel suçlar görev alanında İrtibat Partneridir.

-Bir Yerel Futbol Bilgi Merkezinin kurulması da öngörüldüğü müddetçe, bu Yerel Merkez, Etkinliğin sevk ve idaresinden sorumlu olan Ulusal Futbol Bilgi Merkezi ile, Birlik Üyesi Ülke başka bir şey kararlaştırmadığı müddetçe işbirliği yapmak zorundadır. Ulusal Futbol Birliği Merkezi, bu işbirliğinde yerine getirilmesi gereken asgari talepleri belirleyebilir. Yerel Futbol Bilgi Merkezi, Ulusal Futbol Bilgi Merkezini bilgilendirir ve aynı şekilde, Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, Yerel Futbol Bilgi Merkezini bilgilendirir. Bu karşılıklı bilgilendirmede, destek sağlayan ülkenin İrtibat Görevlisinin temin ettiği bilgileri göz önünde bulundur.

-Muhtelif Ulusal Futbol Merkezleri arasındaki iletişim, bu ülkelerin her birinin Resmi Dili üzerinden gerçekleştirilmeli, bu ülkeler arasında bu hususta bundan başka Anlaşmalar akdedilmediği müddetçe, ilgili Tarafların müşterek Çalışma Dili üzerinden bir dosya suretiyle beraber gerçekleştirilmelidir.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezleri, bu iletişimde, bilgilerin güvenilirliğinin mahfuz kalmasını temin ederler. Teati edilmiş olan bilgiler arşivlenebilir ve akabinde, bu bilgiyi temin eden Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, bu bilgilerin sevk edilmesi hususu hakkında görüşünü bildirme imkanı bulduğu müddetçe, diğeri ilgili Ulusal Futbol Bilgi Merkezleri tarafından bu bilgilere göz gezdirilebilir.

4.Genel Kurallar

-Etkinliği düzenleyen Ülkenin Polis Hizmet Birimi, destek sağlayan yabancı Polis Hizmet Biriminin İrtibat Görevlisinin arzu etmesi halinde bu İrtibat Görevlisinin Medya ile irtibat halinde olmamasını temin eder.

-İrtibat Görevlisi, bir günden fazla süren Şampiyonalarda, Ulusal Futbol Bilgi Merkezinde, münferit müsabakalarda ise, ilgili ev sahibi ülkenin Yerel Futbol Bilgi Merkezinde bulunur.

-Etkinliği düzenleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, Yabancı Polis Hizmet Birimi tarafından temin edilmiş olan bilgileri, kendi Polis Teşkilatı bünyesindeki doğru Birimlere zamanında ulaştırmak için tedbirler alır. Etkinliği düzenleyen ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, açıklığa kavuşturma ve gözlemleme işiyle görevlendirilmiş olan bir Destek Biriminde görev alacak bir Bilgi Görevlisini tayin eder. Bu Bilgi Görevlisi, bu Destek Biriminin Müdürünün Diyalog Partneri olup bilgilerin usulüne uygun şekilde ulaştırılmasından sorumludur.

-Etkinliği düzenleyen ülkenin Polis Hizmet Birimleri, mahallinde elde edilen bilgiler ile ulusal platformda elde edilen bilgiler arasında bir kalite farkı olmamasını temin ederler.

ALT BÖLÜM 2

Polis Hizmet Birimleri Tarafından İfa Edilecek Bilgi Yönetimi İçin İlave Tavsiyeler

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, ilgili Ulusal Resmi Makamlara destek sağlayabilir. Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, ulusal veya uluslararası müsabakalarda, Mahalli Polis Hizmet Birimlerine destek sağlanmasını sağlayabilir.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, ulusal futbol müsabakalarıyla ilgili bilgi teatisinin gerçekleştirilmesini ve de uzman memurların çalışmalarının mahallinde koordine edilmesini ve organize edilmesini sağlayabilir.

-Daimi Tehlike Analizi, diğer faydaların yanı sıra, Taraftar Gruplarının içyapısının, davranış biçimlerinin, kendi aralarındaki ve diğer taraftar gruplarının sert iç yapılarıyla olan ilişkilerinin, dış ülke ile olan ilişkilerinin, dış ülke ile, geniş halk kesimleri ile (Mahalde oturan muhtelif halk grupları ile) olan ilişkilerinin gözden geçirilmesini mümkün kılar.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, Etüd Merkezi olarak da kullanılabilir ve örneğin Tertip Komitesi tarafından güvenliği arttırmak için (asayiş hizmet, bilet satışı, yetki verme) tatbik edilen çare ve yöntemler gibi belirli konular hakkında bilgi teatisinde bulunulması için, taraftarların davranışlarını etkilemek için Polis Hizmet Birimleri tarafından uygulanan çare ve yöntemler, geliştirilen muhtemel projeler hakkında bilgi teatisinde bulunulması için, uzman memurların faaliyetlerinin ayrıntıları ve taraftarların yurtiçindeki ve yurtdışındaki davranışları hakkında bilgi teatisinde bulunulması için kullanılabilir. Polis Hizmet Birimlerinin yanı sıra, diğerlerinin yanı sıra, Memurlar ve Bilim Adamları da Futbol Bilgi Merkezinin etüd faaliyetlerine katkıda bulunabilirler.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezleri, üçüncü ülkeler ile bilgi teatisinde bulunulmasını sağlayabilir. Şayet bu ülkelerde Ulusal Futbol Bilgi Merkezi mevcut bulunmuyorsa, ilgili üçüncü ülkeden, tek bir Merkezi İrtibat Birimi tayin etmesi rica edilebilir. İlgili üçüncü ülkedeki bu İrtibat Birimi aracılığıyla verilen bilgiler, diğer Ulusal Futbol Bilgi Merkezlerine ulaştırılır.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezleri, bilgisayara kaydedilecek bilgilerin en azından Avrupa Birliğinin Çalışma Dillerinin birisi üzerinden bilgisayara girileceği güvenli bir Bilgi Aktarma sistemi aracılığıyla irtibat halinde bulunmak zorundadırlar.

-Ulusal Futbol Bilgi Merkezleri arasındaki bilgi teatisi, Ek 1’de belirtilmiş olan konulara yönelik olabilir.
-Ulusal Futbol Bilgi Merkezi, ilgili ülkedeki duruma göre icap ettiği takdirde, futbolun dışındaki diğer spor türleri hakkında bilgi teatisinde bulunacak İrtibat Birimi ve/veya spor etkinliklerinin dışındaki diğer konular hakkında bilgi teatisinde bulunacak İrtibat Birimi olarak da kullanılabilir.

BÖLÜM 2

Polis Hizmet Birimleri Tarafından İfa Edilecek Hazırlıklar

-Yardım ve destek sağlanması için yapılacak resmi başvuru, Etkinliği düzenleyen ülkenin yetkili Polis Hizmet Birimleri tarafından bilgilendirilen Yetkili Bakanı tarafından yapılır. Bu başvuru dilekçesinde, işbirliğinin özel hedefleri göz önünde bulundurularak talep edilen yardım ve desteğin kapsamı ve içeriği belirtilir.

-Bu başvuru dilekçesi, Futbol Şampiyonasının ve/veya futbol maçının öncesinde, yabancı Polis Hizmet Birimlerine zamanında gönderilir. Destek sağlayacak olan Yabancı Polis Birimi'nin belirli bir hazırlık dönemine ihtiyacı vardır. Şayet tek bir müsabaka söz konusuysa, müsabakanın oynanacağı tarihin bildirilmesinden sonra olabildiğince hızlı bir şekilde bir destek dilekçesi gönderilir. Uluslararası Turnuvalarda, destek sağlayacak olan yabancı Polis Birimi, en az 16 haftalık bir hazırlık süresine ihtiyaç duyar.

-Etkinliği düzenleyen ülkenin Polis Hizmet Birimlerine yabancı Polis Personeli tarafından desteklenmesine yönelik verilecek bir başvuru dilekçesi, sadece, ilave bir fayda sağlayabilecek olan ülkelere yapılırsa anlamlı olur. Bu ilave fayda için, futbolla ilgili şiddette mesleki tecrübe, tehlike arzeden taraftarlar hakkındaki bilgiler ve de kamu asayişine ve güvenliğine karşı yapılacak ihlalleri önleyebilecek bilgileri temin etme yeteneği gibi bir dizi faktörler ağır basmaktadır. Gelecekte, bu ilave fayda anlamında bir katkı sağlamak isteyen ilgili ülkeler, tecrübeleri toplama imkanını elde edeceklerdir.

-Uluslararası polisiye işbirliği, spor etkinliği esnasında güvenliği tesis etmeye yöneliktir ve özellikle, aşağıdaki unsurları ihtiva etmektedir:

1. Bilgi teatisi,
2. Açıklığa kavuşturma
3. Uzman memurların faaliyeti
4. Polisin refakat etmesi.

-Destek sağlayacak ülkeler, ilkönce, bir tehlike analizi yapmak zorundadırlar. Bu tehlike analizi, etkinliği düzenleyen ülkeye, etkinlik başlamadan en az iki hafta önce gönderilir. Uluslararası turnuvalarda, bu tehlike analizi, etkinliği düzenleyen ülkeye, etkinlik başlamadan en az sekiz hafta önce gönderilir.

-İlgili ülkenin taraftar grubunun tehlike analizi, ilk planda, yukarıda belirtilen dört unsurdan hangisiyle ilgili olarak etkinliği düzenleyen ülkenin Polis Hizmet Birimi tarafından polisiye işbirliği başvurusunda bulunulacağını belirler. Bir kamu asayışı ve kamu güvenliği tehlikesinin artış gösterdiği ölçüde, istihbarat çalışmasından Polisin refakat etmesine kadar yoğun bir şekilde polisiye işbirliğine başlanacak ve daha fazla personel görevlendirilecektir.

-Tehlike arzeden taraftarlara refakat etme işlemi, mümkün mertebe bu işte uzmanlaşmış olan memurlar tarafından gerçekleştirilir. Bu uzman memurların belirlenip bir araya getirilmesinde, sert iç yapılara sahip taraftar grupları hakkında bilgilere sahip olunması ağır basmaktadır. Bu belirlemede, bu sert taraftar gruplarının çıkartmak isteyecekleri olaylarda amaçlarının neler olduğu hakkında güvenilir bilgi elde edilip edilemeyeceği ölçü olmalıdır.

-Yabancı Polis Hizmet Birimi, olabildiğince hızlı bir şekilde, etkinliği düzenleyen ülkenin Polis Teşkilatının destek başvurusuna ne ölçüde cevap verebilecek durumda olduğunu bildirir. Bu esas üzerinde, yabancı Polis Ekiplerinin büyüklüğü, anlaşma çerçevesinde belirlenmiş olur.

-Bu sebepten dolayı, destek sağlayacak Polis Ekiplerinin büyüklüğü bütün ülkelerde aynı olmamaktadır, bilakis, ilgili ülkenin taraftarlarından gelecek tehlikenin belli boyutuna ve her defasında görevin pozisyonuna bağlı olmaktadır.

-Destek sağlayacak bir Polis Ekibinde, desteğin türüne göre ve Polis Ekibinin büyüklüğüne göre, aşağıdaki görevler ayrırt edilmektedir:

1. Açıklığa kavuşturma, gözlemlleme veya refakat etme görevleriyle görevlendirilen Polis Memurları;
2. Bu Polis Memurlarının faaliyetlerinin koordine edilmesiyle ve de bilgilerin ulaştırılmasıyla görevlendirilen bir operatif Koordinatör;
3. Bir Basın Sözcüsü;
4. Özellikle kendi ülkesi ile ev sahibi ülke arasındaki bilgi teatisinden sorumlu olan bir İrtibat Görevlisi. Kamu asayiş görev alanındaki ve şiddet kullanılan futbol anarşisi görev alanındaki özel uzmanlık bilgileri göz önünde bulundurulduğunda, Merkezi Ulusal İrtibat Görevlisi, ev sahibi ülkeye bir ikinci İrtibat Görevlisinin ev sahibi ülkenin Ulusal Futbol Bilgi Merkezinde görevlendirilmesini teklif edebilir.
5. Pratik ve hiyerarşik olarak Ekibinden sorumlu olacak olan bir Müdür. Bununla birlikte, şayet bir Ulusal Polis Koordinasyon Birimi oluşturulursa, bu Ekip Müdürü, İrtibat Görevlisi için, sadece hiyerarşik sorumluluk taşır, İrtibat Görevlisi için uygulamadaki sorumluluk ise, Koordinasyon Biriminin Müdürüne aittir.

-Etkinliği düzenleyen ülkenin Polis Hizmet Birimi/Birimleri, Polisin ev sahibi ülkedeki ve/veya şehirlerdeki hareket tarzı hakkında ve de stadyum hakkında yabancı Polis Hizmet Birimine/Birimlerine bilgi verilmesini ve müsabakanın oynanacağı günde şehirlerin Harekattan Sorumlu Müdürlerinin tanıtılmasını sağlar. Uluslararası Turnuvalarda, bu işlem, en az bir ay önce yapılır. Uluslararası müsabakalarda, bu işlem birkaç gün önce yapılabilir.

BÖLÜM 3

Polis Hizmet Birimleri Arasındaki İşbirliğinin Organizasyonu

-Ev sahibi ülkenin Polis Harekat Ekiplerinin başarılı bir şekilde hazırlık yapmalarının koşulu, bu Broşürün 1.Bölümünde belirtilmiş olan ilkelere uygun düşecek bir etkin bilgi teatisinde bulunmaktır. Ev sahibi ülkenin Polis Hizmet Birimleri, en azından şiddet eğilimi futbol taraftarlarının mensup oldukları ülkelerin polisiye desteğinin mahallinde mevcut olması durumunda, daha etkin olarak hareket edebilirler.

-Yabancı Polis Hizmet Birimleri tarafından sağlanacak destek, optimal bir şekilde kullanılabilir ve desteklenen Polis Teşkilatının taktik planına aittir. Bu, şu anlama gelmektedir: Yabancı Polis Hizmet Birimleri, desteklenen Polis Teşkilatının taktik planında yer alan, onların anlayabilecekleri bir dil üzerinden, bilgilendirilmelidirler ve icabı halinde, onların ön görüşmelere ve nihai görüşmelere katılması sağlanır ve mevcut bilgi akışına sınırsız olarak dahil edilirler ve mahallinde gerçekleştirilecek Polis Harekatına dahil edilirler. İştirak eden ülkeler, bilgi akışının hangi diller üzerinden yapılacağına dair, önceden, gerekli anlaşmaları akdederler.

-Destek sağlayan ülkenin Polis Biriminin Müdürüne, arzu etmesi halinde, kendisinin sözcülüğünü yapacak bir Sözcü tahsis edilir. Bu Müdür, Sözcünün görevini belirler.

-Destek Birimine dahil edilen Sözcü, icabı halinde, bu Birimin üyelerini Medyadan korur.

-Desteklenen Polis Teşkilatı, destek sağlayan yabancı Polis Memurlarının can güvenliğini sağlar; bu amaçla, desteklenen Polis Teşkilatı, yabancı Polis Memurlarına refakat etmek zorundadır. Uzman memurlardan oluşan Ekiplere refakat edilirken, yerel asayiş hizmetlerinin sevk ve idare heyeti ile ve Ulusal Koordinasyon Merkezi ile anlaşma işleminin pürüzsüz bir şekilde gerçekleşmesi sağlanmalıdır. Yabancı Polis Memuru, her zaman, davranışlarıyla yurtiçindeki meslektaşını ve yabancı meslektaşını gereksiz yere tehlike altına sokmamaya veya kabul edilemez tehlikeleri göze almamaya özen göstermek zorundadır.

-Etkinliği düzenleyen ülkenin Polis Hizmet Birimi, Tertip Komitesi ile uyuşma halinde olarak, yabancı Polis Destek Biriminin yeterli bir yetki almasını temin eder ki, bu yetki, bu yabancı Polis Destek Biriminin, Stadyumun içinde ve yanında oynanan müsabakalarda kendisine bağlı memurların bir rol oynayabileceği şekilde görevini usulüne uygun olarak yapmasını sağlar. Organizatörler, bu hususta, müsabaka oynamadan önce yapılacak görüşmede bilgilendirilmelidir.

-Taraftarların mensup oldukları ülkenin Polis Hizmet Birimleri, tehlike arzeden taraftarlara, yolculuğun başlamasından itibaren, müsabakanın oynanacağı ülkenin sınırına kadar nezaret ederler. Nezaret edilen

tarafklarların sınırlarda usulüne uygun şekilde teslim edilmesi işlemi, Trafik ve Demiryolu Polisi de dahil olmak üzere Polis Hizmet Birimleri arasında gerçekleşir. Etkinliğı düzenleyen ülkeye, tehlike arzeden tarafklarların Sınıra intikali hakkında, hukuki imkanları çerçevesinde tehlike arzeden tarafklarların icabı halinde sınırdan geçişini durdurabilmesi için gerekli bilgiler gönderilir. Tehlike arzeden tarafklarların sınırdan çıkış yapmalarını engellemeye hukuken yetkili olan ülkeler, bunun için gerekli olan tedbirleri alırlar ve bu hususta, etkinliğı düzenleyen ülkeyi bilgilendirirler. Her bir ülke, kendi vatandaşlarının, bir başka ülkedeki kamu asayiş ihlallerine katılabilmelerini veya bu gibi ihlallere sebebiyet verebilmelerini engellemek için gerekli olan bütün tedbirleri alır.

-Destek sağlayan ülkenin Polis Birimine, bu Birim ile operatif alanda irtibat halinde olmak ve ona bilgi sunmak için, yeterli Lisan Bilgilerine ve yeteneklere sahip bulunan en az bir tane Refakat Polis Memuru tahsis edilir.Refakatla görevli bu Polis Memuru, tercihan, futbol anarşisi konusunda ve bu konudaki uzmanlık görevlerine ve de kamu asayişini ve güvenliğini tesis etmeye yönelik tedbirlere yeterli düzeyde vakıf olmalıdır. Refakatla görevli Polis Memuruna, görevi konusunda, destek sağlayan Polis Biriminin görevi konusunda ve desteklenen Polis Teşkilatının taktik planı konusunda ayrıntılı olarak bilgilendirme yapılır.

-Etkinliğı düzenleyen ülkenin Polis Hizmet Birimleri, misafir takımın tarafklarının konuştukları Lisanları bilen yeterli sayıda Tercümanlara sahip olmak zorundadırlar. Bu sayede, muhtelif ülkelerin destek sağlayan Polis Birimlerinin çok fazla tercümanlık görevleri üstlenmek zorunda kalmalarına ve dolayısıyla kendi operatif görevlerini ifa etmekten alıkonmalarına engel olunur. Tercümanlar, etkinliğı düzenleyen ülkenin Polis Hizmet Birimleri ile destek sağlayan Polis Birimi arasındaki anlaşmayı da kolaylaştırırlar.

-Desteklenen Polis Teşkilatı, destek sağlayan ülkenin Polis Birimi için, bu Birimin ihtiyaç duyduğu iletişim araçlarını temin eder.

-Destek sağlayan ülkenin Polis Birimi, etkinliğı düzenleyen ülkenin Polis Hizmet Birimine, hangi cihazları beraberinde götüreceğı ve bu cihazları nasıl kullanacağı hususunda danışır.

BÖLÜM 4

Polis Hizmet Birimleri İle Organizatörler Arasındaki İşbirliğı

-Polis Hizmet Birimleri ile Organizasyon Komitesi, kendi sorumluluklarına ve görevlerine hael gelmeyecek şekilde işbirliğı yaparlar ve birbirlerini tamamlarlar.

-Polis Hizmet Birimleri, Organizasyon Komitesinin Müdürleri ile işbirliğı yaparlar.

-Polis Hizmet Birimleri, Organizasyon Komitesinin bir Müdürünün kendi Harekat Merkezlerine alınmasını mülahaza ederler.

-Polis Hizmet Birimleri, Organizasyon Komitesinden gelen bilgilerin, etkinliğı düzenleyen ülkenin Polis Teşkilatı bünyesindeki doğru yerlere ulaştırılmasını sağlarlar.

-Polis Hizmet Birimleri, Organizasyon Komitesinin Müdürlerinin, görevlerini ifa için gerekli olan bilgilere sahip olmalarını sağlarlar.

-Destek sağlayan ülkenin Polis Hizmet Birimleri, kendi ülkelerinden gelmiş olup etkinliğı düzenleyen ülkeye destek sağlayan Organizatörlerin Müdürleriyle irtibat halinde olurlar.

BÖLÜM 5

Büyük (Uluslararası) Şampiyonalarda ve Müsabakalarda Polis Teşkilatı/Makamları İçin “Medya Politikası ve İletişim Stratejisi” Kontrol Listesi

I.MEDYA POLİTİKASI

1.Stratejik Hedefin Belirlenmesi

İlk planda, Polis Teşkilatının/Makamının ulusal ve uluslararası platformda, Medya ile işbirliği içerisinde, halkı, gerçekleştirilecek Şampiyonalar ve yapılan hazırlıklar hakkında bilgilendirmesi ve de seyretmeye gelen seyircilere güvenlikle ilgili uygun tavsiyelerde bulunması söz konusudur.

Medya Politikası, iletişim stratejisinin parçasıdır. Polis Teşkilatı/Makamları, Şampiyonaları, şenlik olayı olarak koruma altına alma görevini üstlenirler.

Açıklama: Ağırılığı olan bir Medya Politikasının koşulu, ilkönce stratejik hedefin belirlenmesidir. Bu Politikanın müteakip gelişimi, bu hedefe varmaya yöneliktir. Belirli bilgilerin, örneğin Polis Teşkilatının/Makamlarının futbol anarşisine ve şiddete karşı gösterdikleri tepki hakkındaki bilgilerin Medya tarafından özel ilgiyle takip edildiği göz önünde bulundurulmalıdır. Burada, hoşgörünün sınırları açık seçik bir şekilde ortaya konulmalıdır.

2. Medya Politikasında Arzulanan Sonuçlar

Aktif bir Medya Politikası, aşağıdaki sonuçlara götürmelidir:

- Polis Teşkilatının ve Polis Makamlarının kamuoyundaki pozitif imajı;
- Seyircilerin seyretme konforunun iyileştirilmesi ve seyircilerin sportif davranışlarının geliştirilmesi;
- Seyircilerin hatalı davranışlarının fayda getirmeyeceğini seyircilerin yanında durarak izah etmek;
- Bir güvenlik duygusunun aktarılması;
- Kamuoyunun polisiye tedbirler konusunda ve asayiş ihlallerine karşı gerçekleştirilecek hareketler hakkında bilgilendirilmesi.

Açıklama: Medya Politikası çerçevesinde, hiçbir şey meydana gelemeyeceği şekilde bir intiba kesinlikle oluşamaz. Bununla birlikte, iyi bir hazırlık yapılmış olduğu ve paniğe kapılmak için hiçbir sebebin bulunmadığı ifade edilmelidir.

3. Medya Politikasının Türü

- Medya Politikası, duruma hakim olduğu kanaatini oluşturmak zorundadır;
- Medya Politikası, güvenlik duygusunu oluşturmak ve güven yaratmak zorundadır.
- Medya Politikası, futbol anarşisinin beraberinde ağır sonuçlar getireceği konusunda ikna etmek zorundadır.
- Medya Politikası, futbol anarşisinin beraberinde ağır sonuçlar getireceği konusunda ikna etmek zorundadır.
- Medya Politikası, açıklığa ve şeffaflığa yönelik olmalıdır.

II. İLETİŞİM STRATEJİSİ

1. Yöntem

- Spor olayı hakkında haber yayınlayan Medya ile ilişkiler, önceden, geniş bir şekilde kurulur;
- Polis Teşkilatının, Belediyelerin, Ulusal Makamların, Futbol Teşkilatlarının, UEFA'nın, FIFA'nın sorumluluk alanlarının açık bir şekilde belirlenmesine yönelik olarak bu kurumlar arasındaki işbirliği;
- Futbol Federasyonu, Taraftar Kulüpleri, Turizm Büroları, Taşımacılık Şirketleri ve diğer İşletmeler de dahil olmak üzere bütün iştirakçilere Polis bilgilerinin ulaştırılmasına yönelik tedbirlerin ifa edilmesi;

- Yabancı seyirciler için, başka turistik bilgi materyaline ilişitirilebilen duyuru hazırlanması;
- Bütün etkinlikler esnasında Basın Sözcülerinin ve Medya Temsilcilerinin görev yaptığı bir Basın Bürosunun oluşturulması;
- Etkinlikler esnasında günlük basın toplantılarının icabı halinde röportajların ve diğer uygun bilgilendirme imkanlarının gerçekleştirilmesi;
- Etkinlikler başlamadan önce, Basın ile işbirliğinin nasıl takdim edileceğinin anlatılacağı basın toplantılarından kaçınılması.

2.Tedbirler/Başarı Barometresi

- Yerel, bölgesel ve ulusal alanda mesleki tecrübeye sahip olan Basın Muhabirlerinin istihdam edilmesi;
- Medyanın huzuruna çıkma görevine hazır bulunan, Polis Teşkilatına mensup birden fazla Lisan bilen Basın Sözcülerinin Basın Merkezinde hazır bulundurulması;
- Ulusal Lisanda veya iki Lisanda kaleme alınmış bir bilgi notunun hazırlanması;
- Yerel bilgilerin ulaştırılması;
- Yerel Turizm Müdürlüklerinin yayınlarında güvenlik ve seyirci konforu hakkında haberlerin yayınlanması ve diğer mahalli Gazetelerin ve mecmuanın yayınlanması;
- Ateşli silah bulundurma, sahte giriş bileti bulundurma, illegal bilet satışı ve sarhoşluk gibi kamu asayışı ihlallerinden ötürü göz altına alınan kişilerin sayısının açıklanması;
- Uluslararası Basında, Ulusal Basında ve Mahalli Basında spor olayının hazırlığı ve seyri hakkında yayınlanan haberlerin kıymetinin takdir edilmesi;
- Medya Politikasındaki işbirliği hakkında bir Ulusal Çalışma Grubunun oluşturulması.

3.Riayet Edilmesi Gereken Önemli Hususlar

1.Haberin esaslı içeriğini belirlemek

Açıklama: Haberin esaslı içeriği, önceden belirlenmelidir. Gazeteciler, haberin esaslı içeriği hakkında, röportajdan önce bilgilendirilmelidir.

2.Haberin esaslı içeriği, gerçekçi olmalıdır.

Açıklama: Gerçekleştirilemeyecek olan görüşler, görüş açıları ortaya konulamaz. Şayet buna rağmen böyle bir şey olursa, Medya, davranışları etkileyen unsur olarak değer kaybeder. O halde, Polis tarafından ortaya konulan çizgiye riayet edilmelidir.

3.Zamanında hazırlanma

Açıklama: Başvurular ile etkinlikler arasındaki süre, bir Medya Politikasının esaslı bir şekilde hazırlanması için kullanılmalıdır ki, bu hazırlık Polis Teşkilatının/Makamlarının rolünün ve görevlerinin tanıtılmasına hizmet eder.

4.Planlama

Açıklama: Medya Politikası, tüm planlama aşaması esnasında göz önünde bulundurulmalıdır ve Polis Teşkilatı/Makamları, Medyanın ne zaman aktif olarak bilgilendirileceğini bizzat belirlemek zorundadır.

5.Medya ile Olan İlişkilerin Devamlılığı ve Sıklığı

Açıklama: Basın ve Medya ile sürekli olarak bilgi teatisinde bulunulması ve Basına/Medyaya düzenli olarak Brifing verilmesi çok önemlidir. Medyanın hızlı bilgilere olan ilgisi göz önünde bulundurulmalıdır.

6. Medya Projeleri

Polis Teşkilatı/Makamları, özel Medya Projeleri sayesinde, Polisin aydınlatma tedbirlerine yeterli dikkatin gösterilmesini sağlamalıdır.

7. İhlal Hadiselerine Karşı Hazırlıklı Olmak

Açıklama: Sadece bir ihlal hadisesi dahi meydana gelse, Meydanın ilgisi, çabucak, spor olayından, bu ihlal hadisesine doğru yoğunlaşır. Bir Spor Muhabirinin, bir Polis Muhabirinden farklı bir bakış açısından haber yayınlayacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

8. Medya Kendi İnisiyatifini Ortaya Koyar

Açıklama: Medyanın, bilgilerini, sadece Polis'ten aldığı hususu göz önünde bulundurulmalıdır. Polis'in yaptığı planlamalara ve aldığı tedbirlere özel dikkat gösterilmelidir.

9. Açıklık, Eksiksizlik ve Güncellik

Açıklama: Medyaya, Polis Teşkilatının/Makamının gerekli durumda nasıl hareket edeceği gösterilmelidir. Şayet Polis Teşkilatı doğru planlama yaparsa ve iyi hazırlanmışsa, Medyanın korku duymasına gerek kalmaz. Polis Teşkilatı, eksiksiz bilgi aktarmalıdır. Bilgiler, sonradan tetkik edilebilir ve güncel olmalıdır.

10. Güven Oluşturmak

Açıklama: Kendi Polis Teşkilatının hazırlık çalışmalarına güven duymak ve bu güveni Medyanın huzurunda ifade etmek, çok önemlidir. Polis Teşkilatı/Makamları, aldıkları güvenlik tedbirlerinin tamamen arkasında durmak zorundadırlar.

11. Röportajlar

Açıklama: Polis Makamlarını Medya ile olacak ilişkilerine hazırlamak için tedbirlerin alınması gerekir. Bunun için, Polis Memurunun Medya ile ilişkilerini, bir uygun iş yerinden gerçekleştirebilmesi sağlanmalıdır. Medya ile kurulacak ilişki, tercihen, şifahi olarak ve şahsen gerçekleşmelidir.

12. Sınırlandırma/Sınır Çekme

Kendi siyasi sorumluluğu ve kendi eylemleri hakkında duyurular yapılması

Açıklama: Muhtelif Resmi Makamlar arasında, Medyanın kimin tarafından ve ne hakkında bilgilendirileceği hususu açık bir şekilde düzenlenmelidir. Polis Teşkilatı ve Resmi Makamlar, Medya ile olan ilişkilerinde, kendi sorumluluk alanlarına ve kendi tedbirlerine yoğunlaşmak zorundadırlar.

13. Hatalı davranışlar/Suçlamalar

Açıklama: Partnerler, tartışmalarını Medyanın huzurunda yapmaktan ve karşılıklı suçlamalarını Medya aracılığıyla umuma yaymaktan kaçınmalıdırlar.

14. İşbirliği

Açıklama: Medya Politikası, diğer Partnerlerle yeniden görüşme yapmaksızın sürdürülmelidir. Medya Politikasında da işbirliği yapılmalıdır.

15.Yabancı Polis Birimleriyle Medya İle İlişkiler Konusunda Akitler Yapılması

Açıklama: Şayet misafir ülkenin Polis Teşkilatı, diğer ülkelerin Polis Birimlerinden destek alacak olursa, ona bu Birimlerle, doğrudan doğruya kendilerine başvuran Medyayı, misafir ülkenin Polis Teşkilatının Basın Sözcülerine yönlendirmeleri yönünde akitler yapması tavsiye edilir.
Şayet destek sağlayan bir Polis Birimine, misafir ülkenin onayı ile bir uygun, eğitilmiş Basın Sözcüsü tarafından refakat edilirse, bu Akit'in yapılmasından sarf-ı nazar edilebilir.

16.Futbol Taraftarlarının Çıkış Yaptığı Ülkeden Gelen Polis Meslektaşların Devreye Sokulması

Açıklama: Futbol taraftarlarının çıkış yaptığı ülkede yapılacak olan röportajlar/basın toplantıları, bu ülkeden gelen meslektaşın yardımıyla organize edilmelidir. Bu meslektaşlar, adına çalıştıkları Basın Ajansının tertibi gibi uygun düşen kolaylıklara ve medya ilişkilerine sahip olurlar ve mahalli ve ulusal Muhabirler ile tanışır.

17.Etkinliği Düzenleyen Ülkenin Polis Teşkilatı İçin Bir Ulusal Basın Servisleri Kataloğu'nun Hazırlanması

Açıklama: Münferit ülkelerin Polis Hizmet Birimleri etkinliği düzenleyen Polis Teşkilatı için, en önemli Basın Servislerinin ve onların hedef gruplarının yer aldığı bir Katalog hazırlamalıdır. Bu Katalogun yardımıyla, etkinliği düzenleyen ülkenin Polis Teşkilatı, elindeki bilgilerle, doğrudan doğruya bu Basın Servislerine başvurabilir.

18.Basın Servisinin Türünün Göz Önünde Bulundurulması

Açıklama: Güvenlik sorunlarında, ilgili Basın Servisinin türü ve hedef grubu göz önünde bulundurulmalıdır. Bir Spor Muhabiri, güvenlik konularında haber verme konusunda daha az tecrübeye sahiptir. Bu husus, Basın Bültenleri hazırlanırken ve Basına açıklamalar yapılırken göz önünde bulundurulmalıdır.

19.Bir Müşterek Ulusal Çalışma Grubunun Oluşturulması

Açıklama: Bütün Tarafların temsil edildiği bir Ulusal Çalışma Grubunun oluşturulması tavsiye edilir: Müsabakaların oynanacağı Beldelerin Polis Teşkilatları, "Futbol Anarşisi" Merkezi Bilgi Birimi, Futbol Federasyonu ve Ulusal Resmi Makamlar.

20.Konuyla İlgili Bilgiler

Açıklama: Polis Teşkilatının ve Resmi Makamların bütün Temsilcileri, Medyanın huzurunda, aynı arka plan bilgilerine istinat etmek ve büyük itina ile beyanatta bulunmak zorundadırlar. Konuyla ilgili olarak beyan edilecek bilgilerin kararlaştırılması için, müşterek brifing formlarının ve sürekli olarak tekrarlanacak sorulara standart cevapların hazırlanması amaca uygun olabilir. Medya tarafından yöneltilen sorular hakkında her gün görüş alışverişinde bulunulması tavsiye edilir.

21.Yazılı Açıklama

Açıklama: Basın toplantıları, bir yazılı açıklama ile tamamlanmalıdır. Bunun faydaları şunlardır:

-Metin, ayrıntılı olarak gözden ve fikirden geçirilebilmektedir;

-Metinler, Makam tarafından tensip edilebilmektedir;

-İfade açık olmaktadır (sonradan tartışılmasına ve yanlış anlaşılmasına mahal vermeyecek şekilde).

22.Bildiri Verme

Futbol taraftarlarına, birer bildiri verilmelidir. Bu bildiri, misafir bulundukları ülkede hangi davranışların uygun olduğu, hangi davranışların uygun olmadığı ve hangi davranışların yasal hükümlere karşı işlenmiş olan ve kovuşturulmayı gerektiren bir ihlal teşkil ettiği bildirilmelidir.

Tarafların kendilerini rahat ve huzurlu hissetmeleri için, daha genel bilgiler de bu Bildiride yer almalıdır. Bu bildiri, taraftarlara, bilet satışı esnasında verilmelidir.

23.Kamuoyunun Dahil Edilmesi

Açıklama: Kamuoyundan, şüpheli hadiseleri bildirmek suretiyle Polise yardımcı olması rica edilebilir.

24.Son Aşama İçin Uygulanacak Strateji

Spor olayı sona erdiğinde, Basın Bürosu kapatılabilir, fakat, daha sonra, Harekat Merkezi, Polise bilgiler vermelidir. Polisin Basın Sözcüsünün hangi tarihe kadar Basın ile bir müteakip görüşme ve nihai görüşme yapmaya hazır olacağı beyan edilmelidir.

25.Medya Politikasının Değerlendirilmesi

Açıklama: Spor olayının sona ermesinden sonra, Medya politikası hakkında ve Medya ile edinilmiş olan tecrübeler hakkında bir değerlendirme raporu hazırlanmalıdır. Bu raporda, gelecek için hangi derslerin çıkarılabileceği belirtilmelidir. Destek sağlamış olan diğer ülkelerin Polis Hizmet Birimleri de, bu raporda belirtilmelidir.

26.Avrupa Birliğinin Polisiye İşbirliğine Yönelik “Medya Politikası” Kontrol Listesinin Değerlendirilmesi

Etkinliği Düzenleyen ülkenin Polis Teşkilatı, Medya Politikasının ulusal değerlendirilmesinin yardımıyla, Avrupa Birliği Kontrol Listesinin parçalarının tamamlanıp tamamlanmaması gerektiğini veya intibak ettirilip ettirilmemesi gerektiğini inceler.

BÖLÜM 6

Tertip Komitesinin Rolü

ALT BÖLÜM 1

Tertip Komitesine Bulunulabilecek Olası Talepler

-Ulusal veya uluslararası futbol maçlarını tertipleyen Tertip Komitesi, müsabakaların barışçı bir şekilde gerçekleşmesinin koşullarını, kusursuz tedbirlerle oluştururlar.

-Ulusal veya uluslararası futbol etkinlikleri, bütün ilgili Aktörlerin dahil edildiği bir kapsamlı tertip yardımıyla etkin bir şekilde gerçekleştirilebilir. Tertip Komitesindeki Üyeler, ilgili özel Aktörler, Resmi Makamlar ve Polis Hizmet Birimleri, bunu gerçekleştirmek için işbirliği yapmak zorundadırlar.

-Avrupa Birliği üyesi her bir ülke, bir futbol müsabakasının tertip sorumlusunun kim olduğunu veya şayet sorumluluk, iki veya daha fazla Kuruma dağılmışsa, kimin hangi görevlerden sorumlu olduğunu belirleyebilir.

-Kamu asayişinin ve güvenliğinin menfaatinde, İlgili Resmi Makamlar ve Polis Hizmet Birimleri tarafından, Tertip Komitesi Üyelerine, ulusal veya uluslar arası futbol müsabakalarının gerçekleştirilmesi için yükümlülükler verilebilir. Bu yükümlülükler, Tertip Komitesi Üyelerinin ve diğer İlgili Servislerin, sorumluluklarını, Polis Hizmet Birimlerinin asayişini koruyan Birimler olarak asli görevlerine yoğunlaşabilmeleri için yerine getirmesine katkıda bulunurlar.

-Bir ulusal veya uluslar arası futbol müsabakasını tertipleyen Tertip Komitesi, kişilere ve eşyalara zarar gelmesini önlemek için, seyircilerin yanlış davranışlarının engellenmesine yönelik bütün pratik tedbirler de dahil olmak üzere bütün gerekli tedbirleri alır.

ALT BÖLÜM 2

Tertip Komitesine Getirilecek Yükümlülüklerin Yer Aldığı
Bir Kontrol Listesi Şeklinde İlave Tavsiyeler

-Bir ulusal veya uluslar arası futbol maçının Tertip Komitesi, Statyumun içinde ve çevresinde asayiş ve güvenliği sağlamak için ve maç öncesinde, esnasında ve sonrasında Polis Kuvvetlerinin olabildiğince ekonomik bir şekilde hareket etmesini mümkün kılmak için her şeyi yapmaya çalışmalıdır.

-Ek 2’de yer alan, Resmi Makamların ve Polis Hizmet Birimlerinin futbol maçlarını tertipleyen Tertip Komitesine karşı olan yükümlülüklerine dair Kontrol Listesi, model olarak hizmet edebilir. Bu avansların Devletin münferit kanunlarıyla desteklenmesi tavsiye olunur.

BÖLÜM 7

Avrupa Birliği Konseyi Tarafından Daha Önce Kabul
Edilip Yayınlanmış Olan Belgelere Genel Bakış

1. Spor Etkinlikleri Organizatörlerinin sorumluluğu hakkında Konseyin 30 Kasım 1993 tarihli Tavsiye Belgesi,
2. Uluslararası Spor Etkinlikleri alanında MOEL ile doğrudan doğruya gayriresmi bilgi teatisinde bulunma hakkında Konseyin 1 Aralık 1994 tarihli Tavsiye Belgesi(Muhabirler arası haberleşme ağı),
3. Konseyin büyük etkinliklerde ve toplantılarda bilgi teatisinde bulunma hakkındaki 1 Aralık 1994 tarihli tavsiye belgesi (Muhabirler arası haberleşme ağı).
4. Konseyin futbol müsabakalarındaki kamu asayiş ihlallerinin engellenmesine yönelik olarak sevk ve idare güzergahlarının kullanılmasına dair 22 Nisan 1996 tarihli tavsiye belgesi. Futbol anarşistleri hakkındaki polisiye bilgilerin teatisi için standart formüller kullanılmasına dair Konseyin 3.5.1996 tarihli, C 131 sayılı karar belgesi.
5. Kamu asayiş ve güvenliği alanında işbirliği yapılmasına dair müşterek tedbir ifa edilmesi hakkındaki 26 Mayıs 1997 tarihli karar belgesi.
6. Futbol anarşisi hakkında bilgi teatisinde bulunulmasına, statyuma giriş yasağı ve Medya Politikası sayesinde futbol anarşisinin önlenmesine dair Konseyin 9 Haziran 1997 tarihli karar belgesi.
7. Konseyin Uluslararası futbol müsabakaları bağlamında meydana gelecek şiddet eylemlerini ve asayiş ihlallerini önlemeye ve bunlarla mücadele etmeye yönelik uluslararası polisiye işbirliğini ve tedbirleri içerecek bir Broşürün hazırlanması hakkındaki 21 Haziran 1999 tarihli karar belgesi.
8. Futbol Anarşisi konusunda Ulusal Diyalog Partnerlerinin görevlendirilmesine dair karar belgeleri.

2

TERTİP KOMİTESİ İÇİN GETİRİLECEK
OLASI YÜKÜMLÜLÜKLERE DAİR KONTROL LİSTESİ

Tertip Komitesi İçin Getirilecek Yükümlülükler	Lütfen ilgili kısma çarpı işareti koyunuz
1.Bir Güvenlik Yetkilisinin Atanması -Güvenlik tedbirlerinin koordinasyonu, sevk ve idare edilmesi için bir Güvenlik Yetkilisinin atanması -Güvenlik Yetkilisi, güvenlik için operatif kararları alma yetkisine haizdir. -Güvenlik Yetkilisi, her zaman ulaşılabilir durumda olmalıdır. -Tertip Komitesini ilgilendiren güvenlik hususları hakkındaki Akitler, ilgili Resmi Makamlar ve Polis Hizmet Birimleri tarafından ve de Güvenlik Yetkilisi tarafından karşılıklı mutabakatla akdedilir.	

2.Altyapı İçin Güvenlik Standartlarının Belirlenmesi -Statyumun altyapısı, hem Statyumun giriş kapılarında hem de Statyumun içinde, rakip taraftarların etkin bir şekilde ayırt edilmesini mümkün kılar. -Sadece, ulusal ve/veya uluslararası güvenlik standartlarına uygun düşen Statyumlar veya Statyum Kısımları kullanılır. -Statyumun güvenliği için getirilen asgari yükümlülükler şunlardır: Statyumun çevresi bir çit ile sınırlandırılmıştır ki, bu çit, kişilerin, cisimlerin ve maddelerin statyum arazisine kontrolsüz olarak girmesini önlemektedir. Statyumun çıkış kapıları (acil çıkış kapıları) ki, bunlar aynı zamanda giriş kapıları olarak kullanılamamaktadır, yeterli sayıda mevcuttur ki, Statyumdaki seyircilerin tahliye edilmesi esnasında veya sahanın üzerinde, güvenlik yeterli düzeyde sağlanmış olur. Statyum ve ona ait kısımlar, yangından korunma, dayanıklılık ve ek binaların dayanıklılığı konusundaki gerekli yükümlülükler uygun düşer. Bir Kumanda Odası oluşturulur ki, bu oda, yardım ve asayiş hizmeti sağlayan görevlilere, maç esnasında Tertip Komitesinin Koordinasyon Merkezi olarak hizmet eder ve Kamera ile gözetleme yapmak ve stat anonslarını gerçekleştirmek için gerekli teknik cihazlarla donatılmıştır. Kameralarla bütün hadiseler kaydedilmeli ve hadiseye ön ayak olan kişilerin kimlikleri tespit edilmelidir. Statyum, İlk Yardım Servisiyle donatılmıştır ve bu Servisin büyüklüğüne göre yeterli sayıda sıhhi tesislere sahiptir. Rakip taraftar grupları, uygun düşen tedbirlerle birbirinden ayrı oturtulurlar. Statyumun içerisinde, seyircilere acil çıkış kapılarına giden yolu gösteren ve/veya biletini aldıkları Tribün Bölümlerini gösteren levhalar ve işaretler konulmuştur. Statyumun güvenlik donanımına göre, Statyumun her bir Bloğu için, azami seyirci sayısı belirlenir. Statyumun bakımı düzenli olarak yapılır. Bakım yapılırken, bütün gevşek ve hasarlı kısımlar tamir edilir, çöpler, süprüntüler ve aydınlatma mermisi olarak kullanılabilen cisimler ortadan kaldırılır. Teknik, elektrik ve gaz tesisatları, genel olarak geçerli olan Normlara göre kurulur ve bakımı yapılır.	
3.Organizatörlerin Kullanılması -Seyircilerin karşılanması ve onlara refakat edilmesi için, bu işe uygun düşen, seçilmiş ve bu iş için eğitim görmüş olan yeterli sayıdaki Organizatörler kullanılır. -Organizatörler, aşağıdaki görevleri ifa ederler: Seyircilerin karşılanması ve onlara refakat edilmesi; Maçtan önce ve maçtan sonra Statyumun Birimlerinin teftiş edilmesi; Seyircilere organizasyon, altyapı ve yardım hizmetleri hakkındaki bütün faydalı bilgilerin temin edilmesi; Şayet haklı sebepler mevcut ise ve ilgili Ulusal Hukuk Mevzuatı buna izin veriyorsa, seyircilerin kıyafetlerinin ve yanlarında bulundurdıkları eşyaların sınırlı kapsamda kontrol edilmesi; Asayişle ilgili hükümlere riayet edilip edilmediğinin denetlenmesi; Yetkisiz kişilerin umuma açık olmayan bölgelere girmemesini sağlamak; Seyircilerin statyuma girişi ve statyumdan çıkışı esnasında engellemeyle karşılaşmalarına katkıda bulunmak; Kamu asayişine zarar verebilecek seyircileri Polise ve Yardım Servislerine bildirmek; Yardım ve güvenlik hizmetleri devreye sokuluncaya kadar bütün uygun tedbirleri almak; Kamu asayışı için olası bir tehdit arzeden durumlarda önleyici olarak hareket etmek. -Organizatörler istihdam edilirken, onların, bu görevlerin ifası için gerekli olan bedensel uygunluğa ve uygun psikolojik profile sahip bulunduklarından emin olunur. -Organizatörlerin eğitiminde, aşağıdaki teorik ve pratik konulara değinilir: Futbol maçlarıyla ilgili organizasyon ve güvenlik prosedürü; Asayişle ilgili hükümler de dahil olmak üzere esas teşkil eden Hukuk Mevzuatı ve düzenlemeler; İletişim teknikleri; Gözleme ve kimlik tespit etme teknikleri; Seyircilerin statyumun içine alınması esnasında kontrol etme teknikleri;	

Meydana gelen bir kargaşa durumunun üstesinden gelme; İlk yardım ve yangından koruma; Statyumun boşaltılması Prosedürü; Yardım Servisleriyle ve Polis Hizmet Ekipleriyle işbirliği; Birkaç futbol maçında bunların tatbikatını yapmak. -Organizatörler, yukarıda belirtilen eğitim alanlarındaki gelişmelere ve muhtemel değişiklikleri ihtiva eden bir düzenli Tekamül Eğitimi alırlar. -Organizatörler için, her bir futbol maçının öncesinde, Organizatörleri, bahse konu maçın özelliklerine dair gerekli bilgilerle bilgilendirmek amacıyla, bir hazırlık müzakeresi düzenlenir. -Organizatörler, görevlerini ifa ederlerken, dış görünüş olarak normal seyircilerden ayırt edilmek için, üzerinde “Organizatör” kelimesinin yazılı olduğu fosforlu bir üst kıyafeti taşırlar. -Tertip Komitesi veya Yetkili Resmi Makam, misafir takımın organizatörlerinin desteğine de müracaat edebilir. Bu destek, sadece, şayet bu Organizatörler sayesinde bir ilave fayda hasıl olabilecekse, amaca uygun olur. Bu ilave fayda, ilgili görevin ifasında sahip olunan gerekli tecrübe ve kendi taraftarlarına dair bilgiler gibi Kriterlerin sayısına göre değerlendirilir.	
4.Bilet Tahsisindeki Strateji ve Yönetim a.)Bilet Tahsisindeki Strateji -Bilet tahsisi stratejisi, özellikle, birbirine rakip olan taraftar gruplarını birbirinden ayırma, Statyumun dolup taşmasını önleme ve seyirci akımlarını kontrol altına alma hedefine yöneliktir. Ayrıca, bu Strateji, Futbol Federasyonları tarafından veya futbol konusunda yetkili olan bir başka Resmi Makam tarafından konulmuş olan statyuma giriş yasaklarını hayata geçiren bir vasıttır. -Bilet tahsisi stratejisi belirlenirken, Tertip Komitesi, Avrupa Birliği’nin rekabet kurallarını göz önünde bulundurmak gerekir(bu kurallar tatbik edilirken, Avrupa Komisyonu, hukukun ve güvenliğin muhafaza edilmesiyle ilgili faktörlere riayet edecektir). -Temel Kurallar: Bilet tahsisi, maçı oynayan takımların taraftarlarının Bloklara ayrılması yöntemiyle birbirlerinden ayrı oturtulması şeklinde gerçekleştirilir. Statyuma giriş biletlerinin katılımcı ülkelere dağıtılması esnasında, bu ülkelerde taraftarların biletlere olan ilgisi göz önünde bulundurulur. Bilet satışı politikasıyla, biletlerin karaborsada satılması ve de dolandırıcılık ihtiva eden bir bilet satışı engellenmelidir. Taraftarlar, Statyumun kendileri için tahsis edilmemiş bir Bloğunda oturmak üzere bilet satın alamazlar. Biletlerin üzerinde, biletin sahibi ve menşei hakkında, ilgili futbol maçı hakkında ve tahsis edilmiş olan koltuk hakkında bilgiler yer almalıdır ki, onların yolu tekrar takip edilebilsin. b-)Biletlerin idare edilmesi -Bilet tahsisi stratejisi, bilet idaresinde, hayata geçirilmesini bulur. Taraftarların birbirinden ayrı oturtulması, biletlerin yardımıyla, koltukların birbirine rakip olan muhtelif taraftar gruplarına titiz bir şekilde tahsis edilmesiyle mümkün olur. Taraftarlarının kendisini seyretmek üzere tribünlerde yerini aldıkları takım ve/veya taraftarların milliyeti, Statyumdaki yeri belirler. Bilet tahsisi stratejisi, Tribünlerdeki yer tahsisinin ve bu sayede rakip taraftarların ayrı oturtulmasının biletin herhangi bir şekilde başkasına devir ve ferağ edilemeyeceği şekilde hazırlanmalıdır. Statyumun dolup taşmasına, satışa sunulan bilet miktarının, Statyumun altyapısına göre belirlenmesi suretiyle engel olunur. Bilet sahtekarlığına engel olunması suretiyle de Statyumun dolup taşmasına engel olunur. Şayet belirli mevzuata göre taraftarların birbirinden ayrı oturtulması mümkün olmuyorsa, ilgili Tribün Blokları için, örneğin güçlendirilmiş kamera gözetimi, daha fazla Organizatörün görevlendirilmesi, ayrı kapılardan içeriye alma gibi alternatif güvenlik tedbirleri ifa edilir. -Esas itibarıyla, bir Statyumun seyirci kapasitesi, tehlike analizini dayanak almak	

suretiyle tespit edilmelidir, kapasitenin tamamı satılmamalıdır. Problemleri bir Tribün Bloğu için tahsis edilmiş bir giriş biletine sahip olan taraftarların bir yer bulması için hareket serbestliği gereklidir. Bunda, taraftarlarının kendisini seyretmek üzere tribünlerde yerini aldıkları takım ve/veya taraftarların milliyeti belirleyici rol oynar.

-Statyumu içindeki ve dışındaki seyirci akımları, Statyumu yeterli ve gözle görülebilen kısımlara ayrılması suretiyle ve uygun düşen işaret ve levhalarla sevk ve idare edilir.

-Statyuma giriş yasaklarına riayet ettirilmesi hususu, giriş biletlerinin rezerve edilmesi ve satılması sistemiyle ve de verilmiş olan biletlerin herhangi bir şekilde başkalarına devir ve ferağ edilmesini önlemeye yönelik tedbirler sistemiyle gerçekleştirilir.

-Bilet tahsisi çerçevesinde Tertip Komitesi tarafından tutulacak olan bir kayıt, Tertip Komitesinin, Mahalli Resmi Makamların ve Polis'in önemli bir bilgi kaynağı olur.

-Biletlerin idare edilmesi, seyircilerin statyum kapılarında içeriye alınmasını ihtiva etmektedir. Bu, aşağıdaki bakış açılarını ihtiva etmektedir:

Giriş biletlerinin hazırlanması;

Giriş biletlerinin satılması;

Giriş kapılarından içeriye alırken biletin kontrol edilmesi.

Gerçekleştirme:

A.Giriş bileti, aşağıdaki sıkı kalite koşullarına kifayet eder:

-Maç ve Statyumla ilgili bilgiler;

-Seyirci için davranış kuralları;

-Giriş ve ikamete dair seyircinin kendi anadilinde yazılmış koşullar

-Bilet sahibinin ismi ve Bilet Satış Yerinin ismi;

-Prensipte, bileti satın alan kişi, biletin aynı zamanda son kullanıcısıdır;

-Bilet tahrifata karşı güvenlidir;

-Biletle beraber, kişiye, ek olarak, bir bilgi notu verilir.

Tertip Komitesi, bu bilgi notunda şunları bilgi olarak belirtir:

Hangi eşya ve cisimlerin Statyuma sokulmasının yasak olduğu;

Statyumu giriş kapısında ve içerisinde alkollü içeceklerin ve/veya uyuşturucu maddelerin yasak olduğu;

Statyumda, donanma fişekleri veya başka cisimler atan seyirciler hakkında işlem yapılacağı;

Her türlü hakarete bulunmanın ve ırkçı beyanda bulunmanın kovuşturma altına alınacağı;

Giriş biletinin üzerinde yazılı olan koltuk numarasıyla örtüşmeyen bir koltuğa oturmanın, Statyumdan dışarıya çıkartılmasına yol açabileceği;

Seyircinin, statyuma girişi esnasında üzerinin aranacağını kabul ettiğini beyan etmek zorunda olduğu ve ayrıca istek üzerine giriş biletini gösterirken kimlik belgesini göstermekle yükümlü olduğu.

B.Biletin satılması esnasında, aşağıdaki icaplar yerine getirilir:

-Tertip Komitesi, düzenlediği bilgi kampanyalarında, Resmi Satış Birimlerini ve bilet satışının türünü ve şeklini ilan eder ve ilgililenlere, acil olarak, giriş biletlerini, sadece, bu Resmi Satış Birimlerinden satın almaları tavsiye edilir. Bilet satış sisteminin, biletlerin karaborsada satılmasına hiçbir imkan tanımadığı hususunda, ilgililenlere önemle vurgulama yapılır.

-Tertip Komitesi, biletlerin, ülkesine ve Satış Birimine göre nerede bulunduklarını her zaman bilir.

-Halen satılmamış olup elde mevcut bulunan biletlerin hedef gruplara tahsisi esnasında, genel olarak halkın ve katılımcı takımların taraftarlarının yeterli sayıda bilete sahip olmasının adil bir şekilde sağlanmasına ve bunun Avrupa Birliği'nin rekabet kurallarının izin verdiği ölçüde yapılmasına riayet edilir.

-Tertip Komitesi, Almanya'nın Eyaletlerindeki Şubeler için, satılmayan biletleri geri alma düzenlemesi belirler.

Tertip Komitesi, Resmi Bilet Satış Birimine, satılmamış giriş biletlerini iade etme yükümlülüğü yükler.

-Tertip Komitesi, giriş biletlerinin tranş şeklinde piyasaya sürülmesi ve satılması esnasındaki satış sürecinin daha iyi kontrol edilebildiğini göz önünde bulundurur. Tertip Komitesi, Bilet Satış Birimlerine, güvenilirlik icapları getirir.

-Tertip Komitesi, yolsuzluk yapılması durumunda, her zaman, bilet satış prosedürüne müdahale edebilir. -Tertip Komitesi, Bilet Satış Birimine, bilgi verme yükümlülüğü yükler. Bilet Satış Birimi, bilet satışının seyrini, icabı halinde seyahat yollarıyla ve ikamet yerleriyle kombinasyon halinde bildirir. -Şayet bir biletin rezerve edilmesi sadece Ulusal Futbol Federasyonu veya taraftarların kendi Kulübü aracılığıyla yapılmıyorsa, ilgili kişi, hangi takımın taraftarı olduğunu beyan eder. Bu, biletin nihai tahsisinin yapılması esnasında kamu asayışı ve güvenliği bakımından göz önünde bulundurulabilir. -Giriş biletleri, başkalarına devir ve ferağ edilemez. -Hakkında statyuma giriş yasağı bulunan kişilere giriş bileti verilmez -Maçın oynanacağı günde bilet satılmaz. -Bir Müşteriye, ikiden fazla bilet verilmez. Bilet teslim edilirken, kişinin ismi kaydedilir. -Biletlerin nihai teslim işlemi, olabildiğince geç yapılır. -Tertip Komitesi, biletin adına tanzim edildiği kişinin, yani, bilet sahibinin, giriş biletini teslim edilmiş vaziyette almasını sağlayacak güvenliği tesis etmek zorundadır. C.Seyircilerin statyumun giriş kapılarından uygun biçimde içeriye alınması ve bunun kontrol edilmesi esnasında, aşağıdaki icaplar getirilir: -Tertip Komitesi, seyircilere, önceden, kimin statyuma alınacağını ve kimin alınmayacağını bildirir. -Hakkında statyuma giriş yasağı bulunan kişiler, kesinlikle içeriye alınmazlar. -Sarhoş oldukları açık seçik görülen seyirciler içeriye alınmazlar. -Statyumdaki güvenliği ve/veya asayışı tehlike altına sokabilecek madde ve cisimleri beraberinde getiren seyirciler içeriye alınmaz. -Bir siyasi mesajı, farklı muameleleri, ırkçılığı veya bir hakareti ifade eden madde ve eşyaları beraberinde getiren seyirciler içeriye alınmaz. -Seyircilerin içeriye alınması esnasında yapılacak kontrol, üst baş araması ve statyuma giriş yasağının yerine yetirilmesi de dahil olacak şekilde usulüne uygun olarak yapılmalıdır. -Bu kontrolün işlek bir şekilde yapılması, uzun insan kuyruklarının oluşmasını engeller. -Bu kontrol vasıtasıyla, Tribün Bloklarının dolup taşmaması sağlanmış olur. -Seyircilerin içeriye otomatik olarak alınması sistemleri, güvenilirlik ve devamlılıkla ilgili yüksek icapları yerine getirir. C.Yetki Kılma -Bilet tahsisi stratejisinin yanı sıra, yetkili kılma stratejisi, statyumdaki güvenliği sağlayan çekirdek unsurlardan birisini oluşturmaktadır. Yetkili kılma sistemi, Statyumun dolup taşmasını önlemeyi ve seyirci akımının kontrolünü ve idaresini mümkün kılmalıdır. Yetkili Kılma İşleminin Gerçekleştirilmesi: -Yetkili kılındığına dair hüviyet belgesi, sadece, Statyumun belirli bir bölgesinde fonksiyonel bir görevi yerine getirmek zorunda olan kişilere verilir ve sadece bu belirli bölge için tanzim edilir. -Yetkili kılındığına dair hüviyet belgesi, Statyumdaki bir seyirci koltuğuna oturma hakkını vermez. -Yetkili kılındığına dair tanzim edilmiş olan hüviyet belgeleri, başkalarına devir ve ferağ edilemez. -Yetkili kılındığına dair tanzim edilmiş olan hüviyet belgeleri, üzerinde tahrifat yapılmaya karşı güvenli olmalıdır.	
5.Asayiş Hükümleri-Medeni Haklardan Mahrum Etme -Asayiş Hükümleri formüle edilir. Asayiş Hükümleri, Tertip Komitesinin dahili kurallarını ihtiva eder ve en azından, hangi madde ve cisimlerin yasak olduğunu ve hangi davranışın yasak olduğunu ve madde ve cisimlerin ne zaman teslim edileceğini belirler. -Asayiş Hükümleri, seyircilere, açık seçik şekilde ve sürekli olarak bildirilir. -Asayiş Hükümlerinin gereğini yerine getirmek ve bu hükümlere riayet edilip edilmediğini denetlemek için gerekli olan tedbirler ifa edilir. -Medeni haklardan mahrum etmeye dair bir düzenleme yapılır. Bu tedbir, eylem ve	

davranışlarıyla Asayiş Hükümlerini ihlal etmiş olan kişilere tatbik edilir. -Medeni haklardan mahrum etme tedbirini ifa etmek için ve bu tedbirin başarısını denetlemek için gerekli olan tedbirler alınır.	
6.Bir veya Birden Fazla Anlaşmanın (1) Akdedilmesi -Bir ulusal veya uluslararası futbol maçının Tertip Komitesi, kendi yükümlülükleriyle ilgili olarak, ilgili Resmi Makamlarla, Polis Hizmet Birimleriyle ve Yardım Kuruluşlarıyla bir Anlaşma akdeder. Bu Anlaşma, Tertip Komitesinin yükümlülüklerini belirlemeyi ve bu yükümlülüklerin dava edilebilirliğini mümkün kılmaktadır. -Bu Anlaşma, maçtan, turnuvadan veya Şampiyona maçından önce akdedilir ve bu Anlaşmada, Tertip Komitesinin yükümlülükleri ve sorumlulukları belirlenir. -Bu Anlaşma, en azından şu hükümleri ihtiva eder: Statyum için en fazla seyirci alınabilecek seyirci sayısı; Statyum için teminat kaideleri; Statyum için acil durum planı ve statyumu boşatma planı; Statyum Planı; (1) Bilet tahsis ve yetkili kılma stratejisi, organizatörlerin kullanılması, kamerayla gözetleme yapılması, alkol kullanma meselesinde harekete geçilmesiyle ilgili olarak, yasaklanmış madde ve cisimler, Tertip Komitesiyle gerekli bilgi teatisinde bulunulmasıyla ilgili olarak akdedilen Anlaşmaların yanı sıra Tertip Komitesinin yükümlülükleri ve sorumluluklarıyla ilgili olarak akdedilen Anlaşmalar vb.	
7.Yerel Akit -Bir ulusal veya uluslararası futbol maçının Tertip Komitesi ve Polis, Yerel Resmi Makamlar, Taraftar Kulüpleri, mahaldeki ahalinin kurduğu cemiyetler ve taşımacılık şirketleri de dahil olmak üzere bütün katılımcı Taraflara, bütün Taraflar arasında bir karşılıklı güven ilişkisi oluşturmak amacıyla bir Yerel Akit akdeder. -Bu Yerel Akit, Statyumun hem içinde hem de dışında, bütün taraftarların, mahaldeki ahalinin ve diğer muhtelif katılımcı kişilerin güvenliğini garanti eder. -Bu Yerel Akit, aşağıdaki hükümleri ihtiva eder: Bir Taraftar Kulübüne veya bir Birliğe üye olmak için getirilen yükümlülükler ki, ilgili kişiler için bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, Taraftar Kulübünden ihraç etmeye ve hakkında Statyuma giriş yasağı konulmasına yol açar; Giriş biletlerinin önceden satılmasının teşvik edilmesi; Teminat kaideleri yerine getirilmediği zaman ortaya çıkacak problemlere ne şekilde muamele edileceğinin açık ve somut bir biçimde ortaya konulması ve de muhtemel alternatif güvenlik normlarının geliştirilmesi; Taraftarların seyahat hareketleri ve taraftarların niyetleri ve alışkanlıkları hakkındaki bilgilerin teati edilmesi; Mahaldeki ahali ve Statyumun doğrudan doğruya komşusu olan kişiler için ortaya çıkan problemlerle ilgili çözümlerin formüle edilmesi; İlgili Yolcu Taşıma Şirketleriyle akitler yapılması. -Bir ulusal veya uluslararası futbol maçının Tertip Komitesi, planlanmış olan projelerin ve/veya teşebbüslerin gerçekleştirilmesi için bir zaman planını bu Yerel Akite koyar. (1)Burada, futboldan sorumlu muhtelif Teşkilatlarla akdedilebilen ve icapların belirlenmesiyle veya Resmi Makamlar tarafından bir onayın verilmesiyle ilgili olabilecek ve tekrar bir zarar tazminatı ödeme yükümlülüğünün hangi durumlarda meydana gelebileceğini belirtecek bir veya birden fazla Anlaşma söz konusudur.	

EK-7

**SPORTİF KARŞILAŞMALARDA VE ÖZELLİKLE FUTBOL MAÇLARINDA
SEYİRCİLERİN ŞİDDET GÖSTERİLERİ VE TAŞKINLIKLARINA DAİR AVRUPA
SÖZLEŞMESİ**

Strasbourg, 19.VIII.1985

İşbu Sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi üyesi Devletler ve Avrupa Kültür Sözleşmesine taraf öteki Devletler, Avrupa Konseyi'nin amacının üyeleri arasında daha geniş bir birlik oluşturmak olduğunu düşünerek;

Sportif karşılaşmalarda ve özellikle futbol maçlarında seyircilerin arasındaki şiddet ve taşkınlıklardan ve bunun sonuçlarından endişe duyarak;

Bu sorunun "Herkes için Spor Avrupa şartı" diye bilinen ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin (76) 41 sayılı Kararında saptanmış olan ilkeleri tehlikeye düşürebileceğinin bilincinde olarak;

Sporun ve özellikle Avrupa Devletlerinin milli ve yerel takımları arasında sık sık yapılmalarından dolayı futbol maçlarının uluslararası anlayışa yaptıkları önemli katkıyı vurgulayarak;

Seyircilerin neden olduğu şiddet ve taşkınlıklarla mücadelede, gerek kamu makamlarının gerek bağımsız spor örgütlerinin birbirlerinden ayrı, ancak birbirini tamamlayıcı sorumluluklarının bulunduğunu, spor örgütlerinin ayrıca güvenlik konularında sorumluluk taşıdıklarını ve daha genel olarak, bunların düzenledikleri karşılaşmaların düzenli geçmelerini sağlamalarının gerektiğini düşünerek; ayrıca bu makamların ve örgütlerin uygun her düzeyde bu amaç için birlikte çalışmaları gerektiğini düşünerek;

Güncel bir sosyal olgu niteliği taşıyan ve geniş etkileri olan şiddet hareketlerinin genellikle spor dışından kaynaklandığını ve sporun sık sık şiddet hareketleri çıkmasına sahne olduğunu düşünerek;

Spor karşılaşmalarında seyircilerin şiddet ve taşkınlıklarını önlemek ve kontrol altına almak için ortak faaliyet göstermeye ve işbirliği yapmaya kararlı olarak;

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde 1 - Sözleşmenin amacı

1. Taraflar futbol maçlarında seyircilerin şiddet ve taşkınlıklarını önlemek ve kontrol altına almak amacıyla işbu Sözleşmenin hükümlerini geçerli kılmak için kendi anayasal hükümlerinin sınırları dahilinde gerekli önlemleri almayı taahhüt ederler.

2. Taraflar işbu Sözleşmenin hükümlerini, seyircilerin şiddet veya taşkınlık yapmalarından çekinilebilecek diğer sporlara ve spor karşılaşmalarına, bunların özel ihtiyaçlarını gözönünde tutarak, teşmil edeceklerdir

Madde 2 - Dahili koordinasyon

Taraflar, gereken hallerde koordinasyon organları oluşturarak, seyircilerin şiddet ve taşkınlıklarına karşı devlet dairelerinin ve diğer kamu kuruluşlarının tutum ve faaliyetlerini koordine edeceklerdir.

Madde 3 - Önlemler

1. Taraflar, seyircilerin şiddet ve taşkınlıklarını önlemek ve kontrol altına almak için gerekli önlemleri belirlemeyi ve uygulamayı taahhüt ederler; bu önlemler özellikle aşağıdakileri ihtiva edecektir:

a. Gerek statyumların içinde gerek yakın çevresinde ve seyircilerin kullandığı transit yollarında meydana gelebilecek şiddet olaylarının ve taşkınlıkların üstesinden gelebilmek için yeteri kadar asayiş kuvveti kullanılmasını temin etmek;

b. İlgili veya ilgili olabilecek değişik mahallerin polis kuvvetleri arasında yakın bir işbirliğini ve gerekli bilgi alışverişini kolaylaştırmak;

c. Seyirci şiddet veya taşkınlıklarına ilişkin fiillerden suçlu bulunan kişilerin uygun cezalara veya duruma göre uygun idari tedbirlere çarptırılmasını sağlayacak mevzuatı uygulamak, gerekiyorsa bu mevzuatı oluşturmak.

2. Taraflar, taraftar kulüplerinin olumlu davranışlarını ve sorumlu bir biçimde örgütlenmelerini ve bu kulüplerin üyeleri arasından, maçlarda seyircilerin kontrolünü ve aydınlatılmasını kolaylaştıracak ve deplasmanda oynayan maçlara giden taraftar gruplarına refakat edecek görevlilerin tayin olunmasını teşvik etmeyi taahhüt ederler.

3. Taraflar, olay çıkarması muhtemel kişilerin maçlara gitmesini engellemek için, hukuken mümkün olduğu ölçüde kulüplerin, örgütlenmiş tarafların ve seyahat acentalarının işbirliği ile deplasmana çıkış noktasında seyahat düzenlemelerinin koordine edilmesini teşvik edeceklerdir.

4. Taraflar, şiddet patlamaları ve seyirci taşkınlıklarından çekinilen durumlarda, spor örgütleri ve kulüpleri ile birlikte uygun hallerde statyum sahiplerinin ve resmi makamların dahili mevzuatın belirlediği sorumlulukları çerçevesinde statyumların çevresinde ve içinde bu şiddet ve taşkınlıkları önlemek veya kontrol altında tutmak için pratik önlemler almalarını sağlamaya çalışacaklardır. Taraflar bu amaçla gerektiğinde, kurallara uymayanlara karşı uygulanabilecek yaptırımları kapsayacak uygun mevzuat gerektirecek veya uygun olabilecek tüm öteki yollara başvuracaklardır.

Yukarıda değinilen pratik önlemler aşağıdakileri de ihtiva edecektir:

a) Statyumların tasarımı ve fiziki yapısının, seyircilerin güvenliğini temin etmesini, aralarında şiddet olaylarının çıkmasını kolaylaştırmamasını, kalabalığın daha etkili bir kontrolüne olanak verilmesine yeterli engel ve çitleri ihtiva etmesini ve güvenlik ve polis kuvvetlerinin müdahalesine olanak vermesini sağlamak;

b) Misafir seyirci gruplarına, statyuma alındıklarında, ayrı bölümler tahsis edilerek, rakip taraftar grupları etkin bir biçimde ayırmak;

c) Bu ayırımı, bilet satışlarını titizlikle kontrol ederek ve maçın hemen öncesinde özel önlemler alarak, pekiştirmek;

d) Olay çıkarması muhtemel kişiler ile alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olanları hukuken mümkün olduğu ölçüde statyum ve maçlardan çıkartmak veya girişlerini yasaklamak;

e) Statyumları etkili bir hoparlör sistemiyle teçhiz etmek, ve seyircilerin düzgün şekilde davranmasını teşvik etmek amacıyla, bu sistemin, maç programının ve diğer haberleşme olanaklarının tam olarak kullanılmasını sağlamak;

f) Seyircilerin statyumlara alkollü içki sokmalarını yasaklamak; statyumlarda alkollü içki satışını ve her türlü dağıtımını kısıtlamak ve tercihen yasaklamak ve tüm meşrubatların tehlikeli olmayan kapların içinde bulunmasını sağlamak;

g) Seyircilerin statyumların içerisine şiddet olaylarında kullanılabilecek cisimleri, havai fişekleri veya benzeri aletleri sokmalarını engellemek üzere kontroller sağlamak;

h) Gerekli kuralların uyumlu bir şekilde uygulanabilmesi için, kalabalığın kontrolüne ilişkin düzenlemeler konusunda irtibat görevlilerinin maçlardan önce kamu makamları ile işbirliği yapmalarını sağlamak.

5. Taraflar, kitle iletişim araçlarının potansiyel önemini de gözönünde bulundurmak suretiyle, sporda ve spor karşılaşmalarında şiddet olaylarını önlemek amacıyla ve özellikle eğitici ve diğer kampanyalarla spor idealini yayarak, spora geniş şekilde aktif katılmayı teşvik ederek, seyircilerin ve sporcuların kendi aralarındaki karşılıklı saygıyı artırmak için özellikle gençlerde centilmence mücadele kavramını geliştirerek, uygun sosyal ve eğitici önlemleri alacaklardır.

Madde 4 - Uluslararası İşbirliği

1. Taraflar bu Sözleşmenin çerçevesine giren konularda sıkı bir şekilde işbirliği yapacaklar ve ilgili ulusal spor makamları arasında uygun olacak benzer bir işbirliğini teşvik edeceklerdir.

2. Taraflar, uluslararası kulüp ve temsili maçlar veya turnuvalar öncesi, ülkenin yetkili makamlarını, özellikle spor teşkilatlarını, hangi maçlarda şiddet olaylarının ve seyirci taşkınlıklarının çıkabileceğini saptamaya davet edeceklerdir. Böyle bir maçın varlığı saptanınca, evsahibi ülkenin yetkili makamları, ilgililer arasında danışmada bulunulması için gerekli tertipleri alacaktır. Bu danışmalar maç için saptanan tarihten en geç iki hafta önce olmak üzere mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilecek ve gerekli hallerde bu Sözleşmede öngörülenlere ek önlemler de dahil olmak üzere, maçtan önce, maç sırasında ve maçtan sonra alınacak tertipleri, önlemleri ve ihtiyat önlemlerini kapsayacaktır.

Madde 5 - Olay çıkartanların teşhis edilmesi ve bunlara yapılacak muamele

1. Taraflar, mevcut hukuki usullere ve yargı yetkisinin bağımsızlığı ilkesine saygı çerçevesinde, şiddet eylemlerinde bulunan veya başka suç teşkil edecek fiilleri işleyen seyircilerin teşhis edilmelerini ve kanuna uygun olarak yargılanmalarını sağlamaya çalışacaklardır.

2. Taraflar, uygun hallerde, özellikle misafir seyirciler için ve uygulanabilir uluslararası anlaşmalara uygun olarak, aşağıdaki hususları inceleyeceklerdir:

a) Spor karşılaşmaları sırasında; şiddet eylemlerinde bulunan veya suç teşkil edecek diğer fiilleri işleyen kişilere karşı başlatılan hukuki işlemleri, bu kişilerin ikamet ettikleri ülkeye sevk etmek,

- b) Spor karşılaşmaları sırasında şiddet eylemlerinde bulundukları veya suç teşkil edecek diğer fiilleri işledikleri sanılan kişilerin sınırdışı edilmesini sağlamak,
- c) Spor karşılaşmaları sırasında şiddet eylemlerinde bulunmaktan veya suç teşkil edecek diğer fiilleri işlemekten hüküm giyen kişileri, cezalarını çekmeleri için ilgili ülkeye sevk etmek.

Madde 6 - Ek önlemler

1. Taraflar, güvenliği arttırmak ve şiddeti engellemek için statyumların fiziki yapılarındaki değişikliklerin planlanmasına ve uygulanmasına ve statyumlara giriş-çıkışlar dahil, diğer gerekli değişikliklere ilişkin konularda, ulusal spor örgütleri ve kulüpleri ve uygun hallerde statyum sahipleriyle yakın işbirliği sürdürmeyi taahhüt ederler.
2. Taraflar, gerektiğinde ve uygun durumlarda, özellikle büyük ve kontrolü güç kalabalıkları çekebilecek maçların oynandığı statyumlar arasından, seyircilerin güvenliğini ve aralarında şiddet olayları çıkmasını önlemek amacını sağlayacak statyumların saptanmasındaki kısıtları belirleyecek bir sistem geliştirmeyi taahhüt ederler.
3. Taraflar sporcuların veya taraftarların şiddet olayları çıkartmalarına yol açabilecek etkenleri kontrol etmek üzere yürürlükteki kurallarını sürekli olarak gözden geçirmeleri için ulusal spor örgütlerini teşvik etmeyi taahhüt ederler.

Madde 7 - Bilgi sağlanması

Her bir Taraf, futbol veya öteki sporlarla ilgili olarak bu Sözleşmenin hükümlerine uymak için almış olduğu hukuki ve öteki önlemlere ilişkin tüm bilgileri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine Avrupa Konseyi'nin resmi dillerinden birinde tevdi edecektir.

Madde 8 - Daimi Komite

1. Bu Sözleşmeyle ve bu Sözleşmenin amaçları doğrultusunda bir Daimi Komite kurulmuştur.
2. Her bir Taraf Daimi Komite'de bir veya birkaç temsilci ile temsil edilebilir. Her Tarafın tek bir oyu olacaktır.
3. Bu Sözleşmeye taraf olmamakla birlikte, Avrupa Konseyi üyesi veya Avrupa Kültür Sözleşmesine taraf olan Devletler bu Komitede gözlemci olarak temsil edilebilirler.
4. Daimi Komite bu Sözleşmeye taraf olmayan Avrupa Konseyi üyeleri dışındaki herhangi bir Devleti ve ilgili herhangi bir spor örgütünü, bir veya birkaç toplantısında bir gözlemci tarafından temsil edilmek üzere oybirliği ile davet edebilir.
5. Daimi Komite Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin daveti üzerine toplanır. İlk toplantısını Sözleşmenin yürürlüğe girmesini izleyen ilk yıl içinde yapacaktır. Bundan sonra her yıl en az iki kez toplanacaktır. Ayrıca, Tarafların çoğunluğunun istediği herhangi bir zamanda toplanacaktır.
6. Tarafların çoğunluğu Daimi Komitenin toplanması için yeterli sayıyı oluşturur.
7. Bu Sözleşmenin hükümleri çerçevesinde, Daimi Komite kendi İç Tüzüğünü hazırlayacak ve oybirliği ile kabul edecektir.

Madde 9

1. Daimi Komite bu Sözleşmenin uygulanmasını gözetim altında tutmaktan sorumlu olacaktır. Bunun için özellikle:
 - a) İşbu Sözleşmenin hükümlerini gözden geçirebilir ve gerekli olabilecek değişiklikleri inceleyebilir;
 - b) İlgili spor örgütleriyle danışmalarda bulunabilir;
 - c) İşbu Sözleşmenin amaçları doğrultusunda alınacak önlemlere; ilişkin olarak Taraflara tavsiyelerde bulunabilir;
 - d) İşbu Sözleşme çerçevesinde yürütülen faaliyetlere ilişkin olarak kamuoyunun bilgi sahibi kılınması için uygun önlemleri tavsiye edebilir;
 - e) Avrupa Konseyi üyesi olmayan Devletlerin işbu Sözleşmeye katılmaya davet edilmesi için Bakanlar Komitesi'ne tavsiyede bulunabilir;
 - f) İşbu Sözleşmenin etkinliğini geliştirecek her türlü öneriyi yapabilir.
2. Daimi Komite, görevlerini yerine getirmek için, kendi girişimi ile uzman grupları toplantıları düzenleyebilir.

Madde 10

Daimi Komite her toplantısından sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine kendi çalışmaları ve Sözleşmenin işleyişi konusunda bir rapor sunacaktır.

Madde 11 - Değişiklikler

1. Taraflardan biri, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi veya Daimi Komite, işbu Sözleşmede değişiklik yapılmasını önerebilir.
2. Her değişiklik önerisi Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından Avrupa Konseyi üyesi Devletlere, Avrupa Kültür Sözleşmesine taraf Devletlere ve 14. Madde uyarınca işbu Sözleşmeye katılan veya katılmaya davet olunan Devletlere bildirilecektir.
3. Tarafların biri veya Bakanlar Komitesi tarafından yapılan her değişiklik önerisi, görüşüleceği toplantıdan en az iki ay önce Daimi Komiteye iletilir. Daimi Komite, gerekirse ilgili spor örgütleri ile danışmalardan sonra, önerilen değişikliğe ilişkin görüşünü Bakanlar Komitesine sunar.
4. Bakanlar Komitesi değişiklik önerisini ve Daimi Komitenin olabilecek görüşlerini inceler ve öneriyi uygun bulabilir.
5. İşbu Maddenin 4. paragrafı uyarınca Bakanlar Komitesince uygun bulunan her değişiklik önerisi metni, kabul edilmek üzere Taraflara iletilir.
6. İşbu Maddenin 4. paragrafı uyarınca uygun bulunan her değişiklik önerisi, Tarafların sözkonusu öneriyi kabul ettiklerini, Genel Sekretere bildirmelerinden sonra geçecek bir aylık süreyi izleyecek ilk ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Son Hükümler

Madde 12

1. İşbu Sözleşme Avrupa Konseyi üyesi Devletlerin ve Avrupa Kültür Sözleşmesine taraf diğer Devletlerin imzasına açık olacaktır. Devletler Sözleşme ile bağlı olduklarını aşağıdaki şekillerde izhar edebilirler:
 - a) Onay, kabul veya tasvip kaydı olmaksızın imza, veya
 - b) Onay, kabul veya tasvip kaydıyla imzadan sonra onay, kabul veya tasvip.
2. Onay, kabul ve tasvip belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

Madde 13

1. Sözleşme Avrupa Konseyi üyesi üç Devletin 12. Madde hükümleri uyarınca işbu Sözleşmeyle bağlı olacaklarını izhar etmelerinden sonra geçecek bir aylık süreyi izleyecek ilk ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.
2. İşbu Sözleşmeyi imzalamış olup, Sözleşmeyle bağlı olma niyetini daha sonra izhar eden her Devlet için, Sözleşme, imzadan veya onay, kabul veya tasvip belgesinin tevdiinden sonra geçecek bir aylık süreyi izleyen ilk ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 14

1. İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Sözleşmeye taraf olan Devletlerin görüşünü de alarak, Avrupa Konseyi. Statüsünün 20. d Maddesinde öngörülen çoğunluk kararı ile ve Bakanlar Komitesi'nde temsil hakkı olan Sözleşmeye taraf tüm Devletlerin oybirliği ile Avrupa Konseyine üye olmayan herhangi bir Devleti işbu Sözleşmeye taraf olmaya davet edebilir.
2. Sözleşmeye katılan her Devlet bakımından, Sözleşme, katılma belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdiinden sonraki bir aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 15

1. Her Devlet, imza aşamasında veya onay, kabul, tasvip veya katılma belgesini tevdi ederken, işbu Sözleşmenin hangi toprak veya topraklara uygulanacağını belirleyebilir.
2. Herhangi bir Taraf Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine sonradan bir beyanda bulunarak, işbu Sözleşmenin geçerliliğini söz konusu beyanda belirlenen öteki herhangi bir toprağa da teşmil edebilir. İşbu Sözleşmenin bu topraklarda yürürlüğe girişi, beyanın Genel Sekretere yapılmasından sonraki bir aylık süreyi izleyen ayın ilk günü olacaktır.
3. Yukarıdaki iki paragraf çerçevesinde yapılan her beyan, bu beyanda sözü edilen topraklar için, Genel Sekretere yapılacak yeni bir beyan ile geri çekilebilir. Bu çekilme, çekilme beyanının Genel Sekretere yapılmasından sonra geçecek 6 aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 16

1. Herhangi bir Taraf Devlet, herhangi bir zamanda, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirimde bulunarak, Sözleşmeden çekilebilir.
2. Böyle bir çekilme, bildirimin Genel Sekretere tevdiinden sonraki 6 aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 17

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, tüm Konsey üyesi Devletlere, Avrupa Kültür Sözleşmesine taraf Devletlere ve işbu Sözleşmeye katılan Devletlere:

- a) 12. Madde hükümlerine göre her imzayı; .
 - b) 12. ve 14. Madde hükümlerine göre tüm onay,kabul, tasvip veya katılma belgelerinin tevdiini;
 - c) İşbu Sözleşmenin 13. ve 14. Madde hükümlerine göre yeni taraf olan Devletler bakımından yürürlüğe giriş tarihlerini;
 - d) 7. Maddenin hükümlerinde öngörülen her türlü bilgi tevdiini;
 - e) 10. Madde hükümleri çerçevesinde hazırlanan her raporu;
 - f) Her değişiklik önerisini veya 11. Maddeye göre kabul edilen her değişikliği ve bu değişikliğin yürürlüğe giriş tarihini;
 - g) 15. Madde hükümlerine göre yapılan her beyanı;
 - h) 16. madde hükümlerine göre yapılan her bildirimini ve çekilmenin yürürlüğe giriş tarihini bildirecektir.
- Yukarıdaki hükümleri kabul zımında gereği gibi yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunanlar işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak işbu Sözleşme, İngilizce ve Fransızca olarak ve her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, tek nüsha halinde 19 Ağustos 1985 tarihinde Strasbourg'da düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Avrupa Konseyi üyesi ve. Avrupa Kültür Sözleşmesine Taraf olan her Devlete ve işbu Sözleşmeye katılmaya davet edilen herhangi bir Devlete bu Sözleşmenin aslına uygun örneklerini tevdi edecektir.

EK-8

**EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
GÜVENLİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI,
İL EMNİYET MÜDÜRLÜKLERİ GÜVENLİK ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ VE İLÇE EMNİYET
MÜDÜRLÜKLERİ/AMİRLİKLERİ GÜVENLİK BÜRO AMİRLİĞİ
KURULUŞ, GÖREV VE ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİ**

Onay Tarihi : 16.02.2006
Onay Makamı : İçişleri Bakanı

Spor Güvenliği Büro Amirliğinin Görevleri

Madde 43- Spor Güvenliği Büro Amirliği;

a) Ülkemizde ulusal ve uluslararası düzeyde organize edilen spor müsabakalarında Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve Tavsiye Kararları ile birlikte UEFA Güvenlik Kriterleri ile 5149 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun ve bu kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğe dayalı olarak belirlenen standartlar çerçevesinde alınacak olan güvenlik önlemlerinin uygulanmasını koordine etmek,

b) Ülkemizde ulusal ve uluslararası düzeyde organize edilen spor müsabakalarının güvenliğine yönelik olarak ilgili kurum ve kuruluşlar ile merkez ve taşra birimlerimiz arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,

c) Uluslararası düzeyde organize edilen spor müsabakalarının güvenliğine yönelik diğer ülke teşkilatlarıyla doğrudan, sürekli ve düzenli bir şekilde haberleşmeyi sağlamak üzere “Spor Müsabakaları Güvenliği Ulusal Bilgi Merkezi” sıfatıyla ülkemizi uluslararası düzeyde temsil etmek,

d) Yurt dışında oynanan uluslararası spor müsabakalarında alınacak güvenlik önlemleriyle ilgili diğer ülke polis teşkilatlarının ulusal bilgi merkezleri, Avrupa Konseyi Spor Daimi Komitesi ve diğer uluslararası kuruluşlar ve yabancı spor kulüpleriyle işbirliği yapmak, düzenlenecek toplantı, seminer, müsabaka ve konferanslara katılmak, bilgi alışverişinde bulunmak ve gerektiğinde alınacak güvenlik önlemlerinde ev sahibi ülke teşkilatına yardımcı olmak üzere görevlendirilecek personeli belirleyerek, onay alınmak üzere Dışişlikler Dairesi Başkanlığına bildirmek,

e) Ülkemizde oynanan uluslararası spor müsabakalarının güvenliğinin sağlanması için, müsabakaya katılan ülke polis teşkilatlarıyla iş birliği yapmak, gerektiğinde toplantı düzenlemek, alınacak güvenlik önlemlerine destek sağlamak için misafir takım ülke polisinden bilgi değişimi talep etmek,

f) Ulusal düzeyde organize edilen spor müsabakalarında alınacak güvenlik önlemleri hakkında spor kulüpleri ve ilgili kurum, kuruluşlarla iş birliği yapmak, düzenlenecek toplantı, seminer, müsabaka ve konferanslara katılmak üzere personel görevlendirmek,

g) Ülke genelinde oynanan ulusal ve uluslararası spor müsabakalarında meydana gelen olaylar ve olaylara karışan şahıslarla ilgili bilgi ve belgeleri ilgili birimlerden derlemek, değerlendirmek, istatistiki veriler hazırlamak, bilgi bankası oluşturmak ve derlenen bilgileri ilgili federasyona bildirmek,

h) Spor müsabakalarında uygulanan güvenlik önlemlerine ilişkin personelin yetiştirilmesi ve tecrübelerinin artırılması ve spor kurumlarının bilgilendirilmesi amacıyla yurt içi veya dışında seminer, sempozyum, konferans, eğitim ve inceleme faaliyetleri düzenlemek veya düzenlenmiş olanlara katılmak,

i) Uluslararası düzeyde organize edilen spor müsabakalarında güvenliğin sağlanmasına yönelik karşılıklı polis işbirliği çerçevesinde merkez ve yerel önleyici hizmet birimlerinden yurtdışına gidecek, aynı şekilde yabancı ülke polis teşkilatlarından ülkemize gelecek olanların görev ve temasları ile ilgili işlemlerini yürütmek,

j) Spor güvenliği ile ilgili konularda ulusal ve uluslararası kuruluşlarla doğrudan yazışma yapmak,

k) Spor müsabakalarının güvenliğine yönelik, yurt içinde ve yurt dışında bulunan kurumlarla işbirliği içinde mevzuat çalışması yapmak,

l) Görev alanına giren konularla ilgili talepleri inceleyerek sonuçlandırmak, uygulamada yeknesaklığı sağlamak,

m) “Spor Güvenliği Bakanlık Temsilcisi” sıfatıyla Bakanlığımızı temsil etmek üzere personel görevlendirmek ile görevlidir.